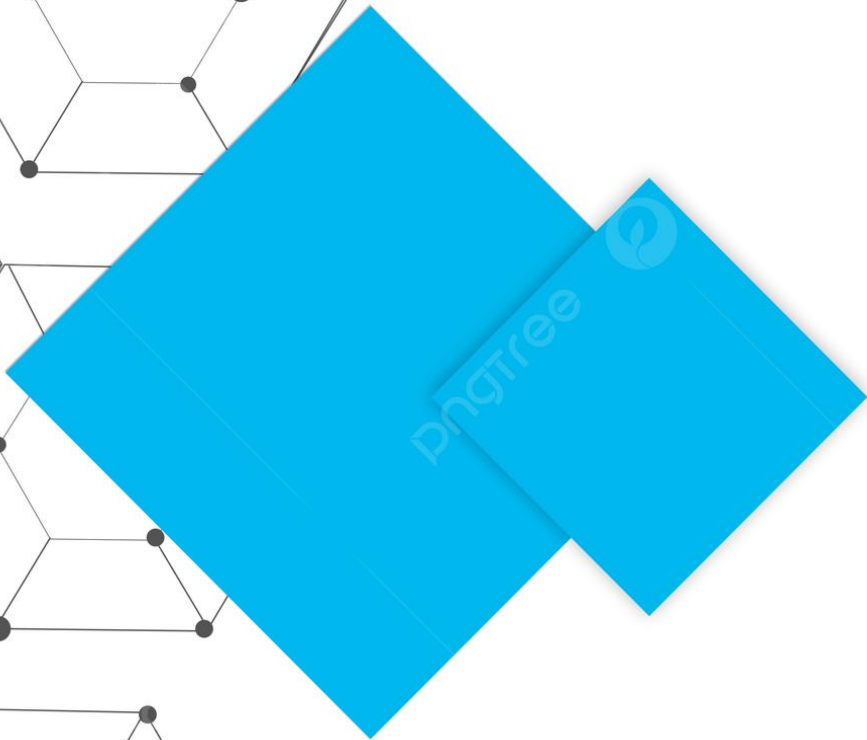

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

รวบรวมโดย กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

สารบัญ

คู่มือโครงการ

หน้า

โครงการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน	3
โครงการพัฒนาเครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตร (ระบบส่งเสริมการเกษตร) ขับเคลื่อนการทำงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่	10
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ	29
โครงการทะเบียนเกษตรกรและบริหารจัดการสารสนเทศการเกษตรด้านพืช	58
โครงการตลาดเกษตรกร	66
โครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน	75
โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต	83
โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร	139
โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	145
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	165
โครงการพัฒนาทักษะและแนวคิดผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	176
โครงการพัฒนาเกษตรกรเพื่อให้บริการทางการเกษตร	188
โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	192
โครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	196

โครงการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น พลังทางสังคม
 - แผนแม่บทย่อย การเสริมสร้างทุนทางสังคม

2. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันสถานการณ์ประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 7.7 ล้านครัวเรือน (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2566) และพบว่า ภาคการเกษตรยังต้องเผชิญปัญหาและได้รับความเดือดร้อนต่าง ๆ ทั้งด้านการผลิตรายได้ และคุณภาพชีวิต เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจและทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนภัยธรรมชาติ ได้ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเกษตรกรเป็นอย่างมาก ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าว การขับเคลื่อนงานในระดับพื้นที่เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหา จำเป็นที่จะต้องมีความรู้ที่ถูกต้อง มีแผนการพัฒนาการเกษตรเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรที่ดีและเหมาะสม ตลอดจนการเฝ้าระวังและแจ้งเหตุภัยธรรมชาติ เหตุการณ์ฉุกเฉินทางการเกษตรต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบจะได้ดำเนินการแก้ไข ช่วยเหลือ ได้อย่างทันต่อเหตุการณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตร การให้บริการแก่เกษตรกรในระดับพื้นที่มาโดยตลอด ซึ่งหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ขับเคลื่อนเรื่องดังกล่าว ผ่านการดำเนินงานพัฒนาอาสาสมัครเกษตร (อกษ.) ในแต่ละสาขาที่หน่วยงานนั้น ๆ เป็นผู้รับผิดชอบ โดยเกษตรหมู่บ้าน (กม.) ถือเป็นอาสาสมัครเกษตร (อกษ.) ของกรมส่งเสริมการเกษตรที่เปรียบเสมือนเป็นเครือข่ายการทำงานให้กับเจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่ ทั้งนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรได้รับมอบหมายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้เป็นผู้รับผิดชอบหลัก ในการขับเคลื่อนพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ซึ่งถือเป็นผู้แทนของ อกษ. ที่มีในหมู่บ้านคัดเลือกตามกระบวนการเป็นผู้แทนอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 1 คน/หมู่บ้าน เรียกว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) และแต่งตั้งคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรในระดับต่าง ๆ ภายใต้ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการบริหารงานอาสาสมัครเกษตร พ.ศ. 2563 เพื่อให้การพัฒนาและขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตรจำเป็นต้องมีการจัดประชุมคณะกรรมการ/คณะทำงาน สัมมนาเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานอาสาสมัครเกษตร และเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของอาสาสมัครเกษตรในแต่ละระดับต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนพัฒนาอาสาสมัครเกษตรให้เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครเกษตรให้มีแนวคิดความรู้ ทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพและการปฏิบัติงานสนับสนุนภาครัฐตามบทบาทหน้าที่ และส่งเสริมเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรให้มีความเข้มแข็ง และเชื่อมโยงหน่วยงานภาคีต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตร รวมถึงการสร้างการรับรู้ในงานอาสาสมัครเกษตร การสร้างขวัญกำลังใจและเชิดชูเกียรติอาสาสมัครเกษตรในฐานะผู้มีจิตอาสาทำงานเพื่อสังคมต่อไป

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อเพิ่มศักยภาพของอาสาสมัครเกษตร ในการสนับสนุนการขับเคลื่อนงานพัฒนาการเกษตรของพื้นที่ และการทำงานของหน่วยงานในพื้นที่
- 3.2 เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายการทำงานให้แก่อาสาสมัครเกษตรและอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
- 3.3 เพื่อสร้างการรับรู้งานด้านอาสาสมัครเกษตรต่อสาธารณชน

4. เป้าหมาย

- อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) จำนวน 80 ราย

5. สถานที่ดำเนินการ

- จังหวัดอุทัยธานี และอำเภอทุกอำเภอ

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 การขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตร

6.1.1 การขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตรเชิงพื้นที่

1) ประชุมคณะกรรมการบริหารงานอาสาสมัครเกษตรจังหวัด

สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานีดำเนินการจัดประชุมคณะกรรมการบริหารงานอาสาสมัครเกษตรจังหวัด จำนวน 1 ครั้ง เพื่อบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานพัฒนาอาสาสมัครเกษตร โดยมีเป้าหมายเป็นผู้แทนหน่วยงานตามคำสั่งคณะกรรมการบริหารงานอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด และให้ผู้แทนคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรจังหวัด (อกษ.จ) จำนวน 2 คน เข้าร่วมด้วย จำนวน 16 คน เพื่อพิจารณาแผนบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตรของจังหวัด พร้อมผลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ปัญหา อุปสรรค ของการดำเนินงานอาสาสมัครเกษตรของหน่วยงานต่าง ๆ และพิจารณากำหนดแนวทางการปรับปรุง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ของจังหวัด โดยการบูรณาการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี สรุปรายงานการประชุม พร้อมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ผ่านช่องทางของหน่วยงานสู่สาธารณชนต่อไป

6.2 การส่งเสริมและพัฒนากิจการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตร

6.2.1 การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครเกษตร

1) อบรมพัฒนาทักษะเพิ่มศักยภาพอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อบรมให้ความรู้ และทักษะที่จำเป็น ให้กับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) จำนวน 1 ครั้ง 1 วัน เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อเกษตรกร และเพิ่มสมรรถนะในการเป็นเกษตรกรผู้นำ ที่มีความรู้และสามารถให้บริการแนะนำเกษตรกรในพื้นที่ได้ โดยดำเนินการ ดังนี้

1.1) คัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ตามเป้าหมายที่กำหนด รวมจำนวน 80 ราย โดยพิจารณาจากการเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในพื้นที่อำเภอ ๆ ละ 10 ราย

1.2) ประเมินผลวัดความรู้ ก่อนอบรม (Pre-test) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด (รายละเอียดตาม QR Code ท้ายคู่มือ)

1.3) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ตามกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) และเจ้าหน้าที่ โดยมีกรอบประเด็นการพัฒนา ดังนี้

1.3.1) ความรู้ ทักษะด้านวิชาการและเทคโนโลยีการเกษตร

เพื่อยุ้มนเน้นให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีองค์ความรู้ แนวคิด และหลักการ ในการทำการเกษตรที่ดีและทันสมัย สามารถนำไปปรับใช้ในการทำการเกษตรของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

และแนะนำให้เกษตรกรในพื้นที่ที่สนใจเบื้องต้นได้ เช่น เทคโนโลยีด้านการทำการเกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) การทำการเกษตรสมัยใหม่/การทำการเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) การทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Climate Smart / Regenerative Agriculture) เป็นต้น หรือ ประเด็นการทำการเกษตรอื่น ๆ ที่พิจารณาแล้วว่าเป็นประโยชน์ เป็นนวัตกรรมที่น่าสนใจ และจำเป็นต่ออาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ที่ควรรู้เท่าทันเทคโนโลยี

ทางการเกษตร พร้อมเน้นย้ำความสำคัญของทักษะที่จำเป็นต่อเกษตรกร 5 ทักษะ ให้ อกม. เกิดความตระหนักรู้เท่าทันต่อสถานการณ์ในการทำการเกษตรในยุคปัจจุบัน ได้แก่

1) ทักษะ Growth Mindset & Anti Fragile การคิดและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง

2) ทักษะ Learning Skill การเรียนรู้ สร้างความเข้าใจ และจดจำข้อมูลใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ทักษะ Financial Literacy ความรู้ทางการเงิน เป็นความสามารถในการเข้าใจและบริหารจัดการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการทำการตัดสินใจทางการเงินอย่างชาญฉลาด

4) ทักษะ Digital Literacy ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบ รวมถึงการเข้าใจและประเมินข้อมูลที่พบในโลกดิจิทัล

5) ทักษะ ESG Literacy ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับ Environmental, Social, and Governance (ESG) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการประเมินความยั่งยืนขององค์กร โดยสามารถคัดเลือกข้อมูลวิชาการ หรือ Case Study ที่เกี่ยวข้องกับทักษะทั้ง 5 ข้อ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจในทักษะดังกล่าวให้กับอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.)

1.3.2) ความรู้ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.)

เพื่อมุ่งเน้นให้อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) มีองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ และสามารถสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามกรอบประเด็นเรียนรู้ ดังนี้

(1) การมีส่วนร่วมของชุมชนและการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) ต้องเรียนรู้ เข้าใจ และพัฒนาทักษะในการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน เช่น การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การจัดการความขัดแย้ง การทำงานเป็นทีม การเป็นผู้นำ เป็นต้น พร้อมทั้งสำรวจข้อมูลการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลของระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นอย่างไร นำไปสู่การวางแผนการทำงานของ อกม. ต่อไป

(2) การวิเคราะห์ประเมินและจัดการความเสี่ยงของชุมชนและสังคมเกษตร

อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) ต้องเข้าใจและประเมินความเสี่ยงข้อมูลพยากรณ์ และสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ข้อมูลการเกษตร ภัยธรรมชาติ การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช และราคาสินค้าเกษตร เป็นต้น เพื่อสามารถหาแนวทางจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(3) การติดตามเฝ้าระวังความเสี่ยง แจ้งเตือน และรายงานการสะท้อนปัญหา

อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) ต้องสามารถกำหนดแผนการติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ภัยธรรมชาติ การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช และราคาสินค้าเกษตร เป็นต้น กำหนดวิธีการติดตามเฝ้าระวัง เช่น การสำรวจแปลงปลูกในพื้นที่ การสอบถามจากเกษตรกรในพื้นที่ เป็นต้น พร้อมกำหนดช่องทางการรายงานข้อมูลให้กับผู้เกี่ยวข้องเพื่อการใช้ประโยชน์จากข้อมูลต่อไป

(4) การวิจัยและทดสอบเพื่อพัฒนาการเกษตร

อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) ต้องมีความเข้าใจในการเก็บข้อมูลด้านการเกษตรในพื้นที่ เพื่อนำมาวิเคราะห์ ทดลอง ให้เห็นผลเชิงประจักษ์ เกิดเป็นองค์ความรู้เชิงวิทยาศาสตร์ที่สามารถเผยแพร่และแก้ปัญหาให้กับชุมชนได้ ตัวอย่างเช่น การพัฒนาพันธุ์พืช การวิเคราะห์และปรับปรุงคุณภาพดิน การจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช การจัดการน้ำ เป็นต้น

(5) ทักษะอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควรว่าจำเป็นต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.)

1.4) สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการประเมินผลวัดความรู้หลังอบรม (Post-test) และจัดทำรายงานสรุปผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ฯ ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดรวบรวมตามแผนที่จังหวัดกำหนด (รายละเอียดตาม QR Code ท้ายคู่มือ)

6.2.2 การเสริมสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเพื่อสนับสนุนงานภาครัฐ

1) เวทีเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรเพื่อการเรียนรู้และบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตร ระดับจังหวัด

สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานีดำเนินการจัดเวทีเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน จำนวน 1 ครั้ง 2 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

1.1) คัดเลือกเป้าหมายคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรอำเภอ (อกษ.อ) ที่เป็นคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรจังหวัด (อกษ.จ) หรืออาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เป็นผู้แทนของแต่ละอำเภอ อำเภอละ 2 ราย รวมจำนวน 16 ราย

1.2) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลภาคการเกษตรในพื้นที่ และวิเคราะห์ความเสี่ยงของภาคการเกษตรของพื้นที่จังหวัด ตามประเด็น ดังนี้

- 1.2.1) การผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่
- 1.2.2) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- 1.2.3) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
- 1.2.4) สังคมเกษตรกรรมกับการยอมรับเทคโนโลยี
- 1.2.5) การบริการทางการเกษตรที่เปลี่ยนแปลง
- 1.2.6) การบริหารจัดการต้นทุนและกระแสเงินสดของเกษตรกร

1.3) สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี ร่วมกับผู้เข้าร่วมเวทีฯ นำข้อมูลที่วิเคราะห์ในแต่ละประเด็นมาพิจารณาประเมินความเสี่ยงต่อการเกษตรในพื้นที่ โดยมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นวิทยากรกระบวนการในเชื่อมโยงข้อมูลความเสี่ยงที่วิเคราะห์นำมาวางแผนบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตรของจังหวัด และกำหนดกรอบการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรที่สามารถสอดคล้องกับการจัดการความเสี่ยงที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งสร้างช่องทางการสื่อสารของเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ระดับจังหวัด สำหรับการแจ้งข้อมูลข่าวสารและขับเคลื่อนงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเชื่อมโยงข้อมูลความเสี่ยงที่ได้ ทั้งนี้ สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานครต้องรวบรวมแผนบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตรของอำเภอ รวบรวมเพื่อจัดทำ (ร่าง) แผนบริหารจัดการความเสี่ยงของจังหวัด นำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการบริหารอาสาสมัครเกษตรจังหวัดเพื่อพิจารณาต่อไป

2) เวทีเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรเพื่อการเรียนรู้และบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตร ระดับอำเภอ

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดเวทีเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเพื่อการเรียนรู้และบริหารจัดการความเสี่ยงด้านการเกษตรชุมชน ระดับอำเภอ จำนวน 1 ครั้ง 1 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

2.1) คัดเลือกเป้าหมายคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรตำบล (อกษ.ต) ที่เป็นคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรอำเภอ (อกษ.อ) หรืออาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เป็นผู้แทนของแต่ละตำบล และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ตามเป้าหมายที่กำหนด รวม 50 ราย

2.2) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการข้อมูลด้านการเกษตรในพื้นที่ โดยนำกรอบแผนบริหารความเสี่ยงภาคการเกษตรของจังหวัด มาใช้เป็นแนวทางในการร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นต่อการทำการเกษตรในพื้นที่อำเภอ ตามกรอบประเด็น ดังนี้

- 2.2.1) การผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่
- 2.2.2) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- 2.2.3) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
- 2.2.4) สังคมเกษตรกรรมกับการยอมรับเทคโนโลยี
- 2.2.5) การบริการทางการเกษตรที่เปลี่ยนแปลง
- 2.2.6) การบริหารจัดการต้นทุนและกระแสเงินสดของเกษตรกร

2.3) สำนักงานเกษตรอำเภอและอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) จัดทำแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตรของอำเภอ ให้สอดคล้องกับข้อมูลตามประเด็นที่วิเคราะห์ข้างต้น พร้อมจัดทำแผนปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่สอดคล้องกับแผนบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตรของอำเภอ และสร้างช่องทางการสื่อสารสำหรับแจ้งข่าวสารและรับทราบข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นวิทยากรกระบวนการ ทำหน้าที่ดึงประเด็นและกระตุ้นให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เกิดการพูดคุยแลกเปลี่ยนให้ได้ข้อมูลมากที่สุด เพื่อนำข้อมูลมาพิจารณาประเมินความเสี่ยงต่อการเกษตรในพื้นที่ และรับทราบข้อมูลร่วมกัน และสรุปข้อมูลส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดเพื่อรวบรวมจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงภาคการเกษตรของจังหวัด เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

7. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม 2567 - เดือนกันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
1. การขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตร												
1.1 การขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตรเชิงพื้นที่												
1) ประชุมคณะกรรมการบริหารงานอาสาสมัครเกษตรจังหวัด						↔						
2. การส่งเสริมและพัฒนากิจการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตร												
2.1 การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครเกษตร												
1) อบรมพัฒนาทักษะเพิ่มศักยภาพอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)			↔									
2.2 การเสริมสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเพื่อสนับสนุนงานภาครัฐ												
1) เวทีเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรเพื่อการเรียนรู้และบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตรระดับจังหวัด			↔									

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน										
	ปี 2567			ปี 2568							
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68
2) เวทีเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรเพื่อการเรียนรู้และบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตรระดับอำเภอ					↔						

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (Output)

- 9.1.1 จำนวนอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ที่ได้รับการอบรมและพัฒนาทักษะเพิ่มศักยภาพ
- 9.1.2 จำนวนอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ที่ได้เข้าร่วมเวทีเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเพื่อการเรียนรู้และบริหารจัดการความเสี่ยงของภาคเกษตร
- 9.1.3 จำนวนแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านการเกษตรชุมชน
- 9.1.4 จำนวนสื่อประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้งานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

9.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

- 9.2.1 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีความรู้ ทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพการเกษตร สามารถวางแผนการผลิตที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับพื้นที่และสินค้า ส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้นสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเกษตรกรในพื้นที่
- 9.2.2 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีความรู้ ข้อมูล และทักษะการปฏิบัติงาน สามารถสนับสนุนงานภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเกษตร และให้บริการช่วยเหลือแก่เกษตรกรได้
- 9.2.3 เกิดเครือข่ายการทำงานที่เข้มแข็งของอาสาสมัครเกษตร ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลและสนับสนุนการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 9.2.4 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของการทำงานด้านจิตอาสา

9.3 ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

- อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 80 ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการประกอบอาชีพและพัฒนาศักยภาพด้านการเกษตร เพื่อนำไปปรับใช้ในการผลิตในการประกอบอาชีพการเกษตรของตนเองและการปฏิบัติงานในบทบาทอาสาสมัครเกษตร

เชิงคุณภาพ

- ร้อยละ 70 ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้และสามารถปฏิบัติงานสนับสนุนหน่วยงานภาครัฐได้ตรงตามนโยบายภาครัฐ และให้บริการช่วยเหลือแก่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีสมรรถนะ ความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาอาชีพการเกษตรของตนเอง มีความพร้อมในการเป็นเกษตรกรผู้นำ และมีกระบวนการปฏิบัติงานในฐานะภาคีเครือข่าย

การพัฒนาการเกษตร ประสานความช่วยเหลือ สนับสนุนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เกษตรกรได้รับประโยชน์ที่รวดเร็วและครอบคลุมทั่วถึง

11. การติดตามและประเมินผลโครงการ

ร้อยละ 70 ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ที่เข้าร่วมอบรมพัฒนาทักษะเพิ่มศักยภาพอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ประเมินผลการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จากระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร (rbm.doae.go.th) โดยการบันทึกข้อมูลตามแบบ กสก. และรายงานผลการบันทึกข้อมูลจากระบบดังกล่าว และ/หรือประเมินผลจากแบบรายงานอื่น ๆ ที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด โดยการรวบรวมแบบรายงาน วิเคราะห์ และสรุปผลหลังจากเสร็จสิ้นโครงการฯ

12. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

1. นายสิริภูมิพงษ์ สุริยกานต์

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ : 08 0976 2964

E-mail: tuk_newman@hotmail.com

2. นายพิทักษ์ ฝุดผ่อง

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

โทรศัพท์ : 06 22942979

E-mail: -

ดาวน์โหลดเอกสารที่เกี่ยวข้อง
โครงการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการพัฒนาเครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตร (ระบบส่งเสริมการเกษตร) ขับเคลื่อนการทำงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ : (03) การเกษตรสร้างมูลค่า
 - แผนแม่บทย่อย : เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป และเกษตรอัจฉริยะ
- 1.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12
 - ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน
- 1.4 แผนปฏิรูปประเทศ : ด้านเศรษฐกิจ

2. หลักการและเหตุผล

โครงการพัฒนาเครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตร (ระบบส่งเสริมการเกษตร) ขับเคลื่อนการทำงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568 เป็นงานตามบทบาทภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร โดยมีระบบส่งเสริมการเกษตร การฝึกอบรมและเยี่ยมเยียนเกษตรกร (Training and Visit System : T & V System) เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติงานในพื้นที่ เพื่อให้ภารกิจต่าง ๆ บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในระดับต่าง ๆ ผ่านเวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การชี้แจงทำความเข้าใจ การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ การเชื่อมโยงเครือข่ายการทำงานส่งเสริมการเกษตร ทั้งภายในกรมส่งเสริมการเกษตร และกับหน่วยงานวิชาการหรือวิจัยอื่น ๆ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรที่ประสบความสำเร็จ เป็นเวทีเชื่อมโยงวิชาการจากแหล่งความรู้ทางวิชาการไปสู่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งเป็นเวทีในการร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เป็นประเด็นเร่งด่วนของการดำเนินงานในพื้นที่ที่เกิดขึ้น

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ชี้แจงทำความเข้าใจ การนำเสนอผลงาน และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ
- 3.2 เพื่อสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และส่งเสริมการนำผลงานวิจัย/ผลงานวิชาการไปใช้ประโยชน์

4. เป้าหมาย

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทุกระดับ สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ

5. สถานที่ดำเนินการ

- 5.1 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอ (District Workshop : DW) ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัด
- 5.2 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอประจำสัปดาห์ (Weekly Meeting : WM) ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรอำเภอ

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร

1) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอ (District Workshop : DW)

- สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินส่งเสริมการเกษตรในระดับอำเภอ บุคคลเป้าหมายในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของจังหวัด และอำเภอ มีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ การขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมการเกษตรที่สำคัญ การกำหนดแผนการปฏิบัติงาน การติดตาม นิเทศงาน พร้อมทั้งการสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอประจำสัปดาห์ (Weekly Meeting : WM)

- เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักส่งเสริมการเกษตรในระดับอำเภอ เพื่อให้ นักส่งเสริมการเกษตร ได้แลกเปลี่ยนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร ในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา รวมทั้งวางแผนการดำเนินงานในช่วงสัปดาห์ถัดไป และปรับปรุงข้อมูล รวมทั้งติดตามแก้ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงาน

- กำหนดให้อำเภอจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอ จัดทุกสัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง จัดประชุมทุกวันจันทร์

3) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอประจำเดือน (District Meeting : DM)

สำนักงานเกษตรอำเภอจัดประชุมเจ้าหน้าที่ทุกคนเป็นประจำทุกเดือน ในช่วงสัปดาห์ที่ 1 ตามปฏิทินการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร เพื่อสรุปผลการปฏิบัติงานโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำเดือนที่ผ่านมา และวางแผนเตรียมความพร้อมการปฏิบัติงานในเดือนปัจจุบัน พร้อมทั้งถ่ายทอดความรู้จากการเข้าร่วมประชุมเกษตรอำเภอแก่เจ้าหน้าที่ตามความจำเป็นและความเหมาะสม ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา และแนวทางแก้ไขการปฏิบัติงานร่วมกัน และวางแผนการปฏิบัติงานประจำเดือนของสำนักงานเกษตรอำเภอต่อไป

***** หมายเหตุ** กิจกรรมการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร มีรายละเอียดประกอบการดำเนินงาน ดังนี้

๑. จำนวนครั้งในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และบุคคลเป้าหมายผู้เข้าร่วมเวทีฯ ต้องไม่น้อยกว่าที่กรมส่งเสริมการเกษตร กำหนดในแบบ คง.๒

๒. พิจารณาการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้เลือกรูปแบบ Onsite เป็นอันดับแรก หากมีเหตุผลหรือความจำเป็นที่ไม่สามารถจัดรูปแบบ Onsite ได้ สามารถปรับรูปแบบการจัดเวทีในรูปแบบอื่น ๆ เช่น แบบผสมผสาน หรือ Online โดยพิจารณาการจัดตามความเหมาะสม ของงบประมาณ และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นของแต่ละพื้นที่ในช่วงเวลานั้น ๆ

6.2 การขับเคลื่อนการทำงานในพื้นที่

- ใช้ระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System) ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในส่วนภูมิภาค โดยมองเป้าหมาย พื้นที่ - คน - สินค้า เข้าด้วยกัน

- ใช้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) กลุ่มแปลงใหญ่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้าน ยุวเกษตรกร Smart Farmer Young Smart Farmer และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เป็นเครื่องมือและกลไกช่วยในการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ

- ใช้การจัดการความรู้ และกระบวนการวิจัยในงานประจำ (R2R) ช่วยในการแสวงหาองค์ความรู้

6.3 การนิเทศงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร

สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานติดตามนิเทศงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System) วางแผนการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ที่คณะทำงานฯ แต่ละคณะรับผิดชอบ กำหนดลงพื้นที่นิเทศงานสำนักงานเกษตรอำเภอทุกเดือนๆ ละ 1 ครั้ง เพื่อนิเทศงาน และขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตร เติมเต็มองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง รับทราบปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานในพื้นที่และร่วมแก้ไขปัญหา รวมทั้งร่วมกันสรุปผลการนิเทศงาน

6.4 การรายงานแผน - ผลการปฏิบัติงาน

เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรทุกคน ทุกระดับ เข้าไปรายงานแผนและผลการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร ทางโปรแกรมระบบจัดเก็บและนำเสนอข้อมูลศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ตามระบบส่งเสริมการเกษตร (<https://tandv.doae.go.th>) รายละเอียดการใช้งานโปรแกรมตามคู่มือ “การใช้งานระบบจัดเก็บและนำเสนอข้อมูลศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ตามระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System)” (<http://new.research.doae.go.th/?p=8799>)

- แผน - ผลการปฏิบัติงาน (รายบุคคล) ตามระบบส่งเสริมการเกษตร

- เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรทุกคน บันทึกแผนการปฏิบัติงาน (รายบุคคล) ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 5 ของทุกเดือน โดยหัวหน้าที่มีอำนาจอนุมัติแผนการปฏิบัติงาน (รายบุคคล) ควรอนุมัติแผนการปฏิบัติงาน ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 10 ของเดือนนั้น

- เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรทุกคน บันทึกผลการปฏิบัติงาน (รายบุคคล) ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 10 ของเดือนถัดไป

- แผน - ผลการปฏิบัติงาน (หน่วยงาน) ตามระบบส่งเสริมการเกษตร

- เจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานระบบส่งเสริมการเกษตร (Focal Point) ของสำนักงานเกษตรจังหวัด ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้บันทึกแผนการปฏิบัติงาน (หน่วยงาน) บันทึกแผนการปฏิบัติงาน(หน่วยงาน) ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 5 ของทุกเดือน โดยหัวหน้าที่มีอำนาจอนุมัติแผนการปฏิบัติงาน(หน่วยงาน) ควรอนุมัติแผนการปฏิบัติงาน ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 10 ของเดือนนั้น

7. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 – กันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
1. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร												
1.1 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอ (District Workshop : DW)			↔						↔			
1.2 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับระดับอำเภอ ประจำสัปดาห์ (Weekly Meeting : WM)	←											→
1.3 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอ ประจำเดือน (District Meeting : DM)	←											→

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
2. การขับเคลื่อนการทำงานในพื้นที่	←											→
3. การนิเทศงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร	←											→
4. การรายงานแผน - ผลการปฏิบัติงาน	←											→

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (output)

- 1) มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร
- 2) เจ้าหน้าที่เกิดการเชื่อมโยงองค์ความรู้แบบมุ่งเป้าหมายและพร้อมขยายผลสู่เกษตรกร

9.2 ผลลัพธ์ (outcome)

เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถและมีความพร้อมในการให้บริการงานส่งเสริมการเกษตร

9.3 ตัวชี้วัด

- **เชิงปริมาณ**
 1. จำนวนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร
 2. จำนวนองค์ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ได้จากเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร
- **เชิงคุณภาพ** เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถใช้ระบบส่งเสริมการเกษตรไปขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรให้บรรลุตามเป้าหมาย

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- **เชิงปริมาณ** เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 70 นำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร และสามารถแก้ปัญหาได้
- **เชิงคุณภาพ** เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถนำองค์ความรู้ งานวิจัยพร้อมใช้ ผลงานวิชาการด้านการเกษตร ไปถ่ายทอดความรู้ และให้บริการทางการเกษตรแก่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

11. การประเมินผลโครงการ

11.1 จำนวนครั้งการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร และจำนวนผู้เข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร

11.2 รายงานผลการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร ติดตาม ปีละ 2 ครั้ง (ทุก 6 เดือน)

12. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

1) นางณัฐชาภัค เชี่ยวการนา

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

โทรศัพท์ 098 828 6990, 061 265 5016

2) นางสาวนันทรัตน์ ตั้งตระกูล

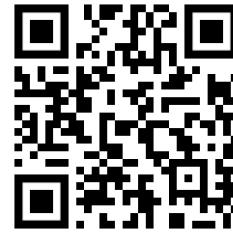
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ 088 610 7836

E-mail: nantarat.ttk2@gmail.com

โปรแกรมระบบจัดเก็บและนำเสนอข้อมูล
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
ประจำตำบล
ระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System)”

คู่มือ “การใช้งานระบบจัดเก็บและนำเสนอข้อมูล
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
ประจำตำบล ระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V
System)”

โครงการส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กิจกรรมส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร แผนแม่บทย่อย เกษตรปลอดภัย
- 1.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมายความว่า 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

2. หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของภาคการผลิตสินค้าเกษตรได้รับผลกระทบโดยตรงต่อปริมาณและคุณภาพของผลผลิตสินค้าเกษตร พบการระบาดของศัตรูพืชสร้างความเสียหายอย่างรวดเร็วและรุนแรงมากขึ้น ทั้งจากศัตรูพืชชนิดใหม่และศัตรูพืชประจำถิ่นแต่สร้างความเสียหายรุนแรงมากกว่าเดิม ระบาดขยายพื้นที่เป็นวงกว้างอย่างรวดเร็ว อีกทั้งพืชที่เกษตรกรปลูกมีความอ่อนแอมากกว่าในอดีตเนื่องจากสภาพดินขาดความอุดมสมบูรณ์ เพราะขาดการดูแลเอาใจใส่อย่างถูกต้อง ซึ่งทั้งหมดนี้ส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่การผลิตสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมต่อเนื่องต่าง ๆ ที่สำคัญส่งผลกระทบต่อรายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกร นอกจากนี้ยังอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางด้านอาหารหากไม่สามารถควบคุมสถานการณ์หรือจัดการแก้ปัญหาได้อย่างทันทั่วถึง และจากสถานการณ์ดังกล่าวกลับพบว่า พฤติกรรมในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรส่วนใหญ่คือการพึ่งพาสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชที่เกินความจำเป็น และบำรุงรักษาต้นพืชด้วยปุ๋ยเคมีอย่างไม่ถูกต้อง เนื่องจากใช้ง่าย สะดวก หาได้ในท้องตลาดทั่วไป ส่งผลให้ศัตรูพืชเกิดความต้านทานต่อสารเคมี ทำให้ต้องใช้ซ้ำในปริมาณมากขึ้น เกิดสารตกค้างในผลผลิต และใช้ปุ๋ยเคมีในปริมาณที่มากขึ้น เพราะเข้าใจว่าจะสามารถบำรุงต้นพืชให้แข็งแรงได้ดี เกิดเป็นปัญหาโครงสร้างดินเสื่อมโทรม สวนทางกับแนวโน้มของผู้บริโภคในปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับการบริโภคอาหารที่มีความปลอดภัย อาหารที่มาจากการทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จึงทำให้ภาครัฐต้องขับเคลื่อนนโยบายเน้นส่งเสริมการผลิตอาหารปลอดภัยและใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมการเกษตรได้ให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าว จึงขับเคลื่อนการส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตร ให้ความสำคัญกับการจัดการสุขภาพพืชให้แข็งแรง ตั้งแต่จัดการดิน ปุ๋ย จัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน สนับสนุนให้มีการลด ละ เลิก การใช้สารเคมี หรือหากจำเป็นต้องใช้ก็ต้องมีการใช้อย่างถูกต้อง ปลอดภัย พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และเกษตรกร รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรผู้นำให้เข้ามามีบทบาทในการเป็นศูนย์กลางการพัฒนางานอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยในระดับพื้นที่ เพื่อเป็นที่พึ่งของเกษตรกรโดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลได้มีโอกาสในการเข้าถึงบริการได้อย่างรวดเร็วและครอบคลุมพื้นที่มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การสร้างเสริมความแข็งแรงให้กับพืชด้วยหลักการจัดการสุขภาพพืชที่เหมาะสม ยังเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร มุ่งยกระดับให้ผลผลิตทางการเกษตรได้มาตรฐานด้านปริมาณ คุณภาพ และความปลอดภัย ที่จะทำให้อาชีพการเกษตรเป็นอาชีพที่สร้างรายได้แก่เกษตรกร และเกิดเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ยั่งยืนต่อไป

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 พัฒนาให้เกษตรกรมีความรู้และสามารถจัดการสุขภาพพืช (ดิน ปุ๋ย และศัตรูพืช) อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และบริบทของเกษตรกร ด้วยวิธีการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- 3.2 พัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังโรคพืชและแมลงศัตรูพืชเชิงรุก
- 3.3 พัฒนาเครือข่ายความรู้และการให้บริการด้านสุขภาพพืชในพื้นที่ ที่เกษตรกรเข้าถึงได้

4. เป้าหมายการดำเนินโครงการ

เกษตรกรผู้ปลูกพืชอาหารที่ยังดำเนินการผลิตแบบพึ่งพาสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างไม่ถูกต้อง พิจารณาคัดเลือกจากเกษตรกรผู้ผลิตพืชอาหารในพื้นที่เป้าหมายโครงการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานและบริการสินค้ามูลค่าสูง หรือสมาชิกศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน หรือสมาชิกศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน หรือเกษตรกรที่ต้องการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานด้านความปลอดภัยในระดับต่าง ๆ หรือเกษตรกรในพื้นที่ส่งเสริมการเกษตรรูปแบบแปลงใหญ่ที่ยังคงมีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอยู่ เข้าร่วมโครงการเป็นลำดับแรก หากไม่มีจึงคัดเลือกเกษตรกรจากพื้นที่ที่พบการระบาดของศัตรูพืชและมีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในปริมาณมาก เข้าร่วมโครงการเป็นลำดับถัดไป

หมายเหตุ: การคัดเลือกเกษตรกรร่วมโครงการ ขอให้พิจารณาให้สอดคล้องกับการตอบตัวชี้วัดของโครงการเป็นสำคัญ

5. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ในเขตจังหวัดอุทัยธานี จำนวน 8 อำเภอ

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

ประกอบด้วย 3 กิจกรรม ดังนี้

6.1 ส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อความปลอดภัยของสินค้าเกษตร

6.2 เฝ้าระวังการระบาดของศัตรูพืชเชิงรุกและการแจ้งเตือน

6.3 พัฒนาเครือข่ายความรู้และบริการด้านการจัดการสุขภาพพืช

โดยมีรายละเอียดวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

6.1 ส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อความปลอดภัยของสินค้าเกษตร

6.1.1 สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการตามเงื่อนไขข้อ 4 จากนั้นค้นหาปัญหาสุขภาพพืชและสาเหตุที่ทำให้พืชปลูกของเกษตรกรไม่สามารถเจริญเติบโตได้เป็นปกติ ได้แก่ ปัญหาด้านดิน ศัตรูพืช ตลอดจนพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรที่มีความเสี่ยงที่ส่งผลให้ผลผลิตการเกษตรไม่ปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรตกค้างดำเนินการโดย

1) ตรวจสอบสภาพดินและความอุดมสมบูรณ์ของธาตุอาหารในดิน โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดจัดหาชุดตรวจวิเคราะห์ดิน Soil test kit เช่น ชุดตรวจสอบ N P K และ pH ในดินแบบรวดเร็ว เป็นต้น ให้กับศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) สำหรับให้บริการตรวจวิเคราะห์ดินพร้อมให้คำแนะนำการจัดการดินเบื้องต้นและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยมีเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ เป็นพี่เลี้ยงให้คำแนะนำ และศูนย์ฯ ที่ได้รับการสนับสนุนชุดตรวจวิเคราะห์ดินฯ ไม่ควรเป็นศูนย์ที่ได้รับการสนับสนุนชุดตรวจวิเคราะห์ดินฯ จากหน่วยงานอื่น ๆ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 หรือหากได้รับงบประมาณจากหน่วยงานอื่น ๆ เป้าหมายผู้รับบริการตรวจวิเคราะห์ดินต้องไม่ซ้ำกัน บันทึกข้อมูลผลวิเคราะห์ดินและคำแนะนำการใช้ปุ๋ยของผู้ใช้บริการ ศดปช. ตามแบบรายงาน 1 – 4 (แบบรายงานใน QR code) และรายงานผลให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ (กำหนดวันรายงานจะแจ้งให้ทราบต่อไป)

2) จัดทำปฏิทินการปลูกพืช (Crop calendar) และปฏิทินการระบาดของศัตรูพืชที่คาดว่าจะพบในระหว่างฤดูกาลเพาะปลูก วิเคราะห์สถานการณ์การระบาดของศัตรูพืช รวมถึงภัยพิบัติด้านพืชที่อาจเกิดขึ้นจากประวัติที่ผ่านมาในอดีต เพื่อพิจารณาความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต

3) ประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร (ก่อนเข้าร่วมโครงการ) เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของเกษตรกรว่ามีความเสี่ยงต่อการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชผิดวิธีหรือไม่ถูกต้อง ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและความปลอดภัยของผลผลิต และรายงานผลการประเมินผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย

4) ตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ก่อนดำเนินโครงการ เพื่อใช้เปรียบเทียบระดับความปลอดภัยของผลผลิตทางการเกษตรที่ผลิตโดยเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการ และรายงานผลการตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้าง ผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย ทั้งนี้ หากเป็นผลผลิตทางการเกษตรที่ให้ผลผลิตปีละ 1 ครั้ง สามารถตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิตทางการเกษตรที่ใช้วิธีการจัดการศัตรูพืชแบบเดิม เป็นตัวแทนของผลผลิตก่อนเข้าร่วมโครงการได้ **หมายเหตุ:** กองส่งเสริมการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ยรับผิดชอบการจัดหาชุดสารเคมีตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิตการเกษตรส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด

6.1.2 ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรตามสภาพปัญหาที่วิเคราะห์ได้

1) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สภาพปัญหาให้ครอบคลุมตลอดห่วงโซ่การผลิต จากนั้นออกแบบ/สร้างเป็นหลักสูตรการจัดการสุขภาพพืช ที่มีความสอดคล้องตามสภาพปัญหาของเกษตรกรตามที่วิเคราะห์ได้ในข้อ 6.1.1 อาทิ การจัดการดินและปุ๋ย การอนุรักษ์ดิน การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การจัดการสมดุลาธาตุอาหารในพืช การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน การสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช การวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชที่สำคัญและพบเป็นประจำในพื้นที่ การผลิตและการใช้ปัจจัยควบคุมศัตรูพืชที่ไม่ใช่สารเคมี เช่น เชื้อจุลินทรีย์ แมลงศัตรูธรรมชาติ และสารสกัดธรรมชาติ รวมถึงการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้อง เหมาะสม ปลอดภัย และผลกระทบจากสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

2) ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรตามสภาพปัญหาที่วิเคราะห์ได้ เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการสุขภาพพืชที่ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ สภาพพื้นที่ และบริบทของเกษตรกรด้วยวิธีการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ต้องทำการประเมินความรู้เกษตรกรทั้งก่อน และ หลังการอบรมด้วย

6.1.3 ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปัจจัยควบคุมศัตรูพืช (ชีวภัณฑ์และการจัดการวิธีต่างๆ) และเทคโนโลยีด้านดินปุ๋ยที่เหมาะสมในการควบคุมศัตรูพืช โดยเมื่อเกษตรกรได้รับความรู้ตามข้อ 6.1.2 แล้ว สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอร่วมเป็นพี่เลี้ยงให้เกษตรกรในการวางแผนการจัดการศัตรูพืชที่เหมาะสมกับพืชปลูกและศัตรูพืชที่เป็นปัญหาของเกษตรกร ตั้งแต่การป้องกันการระบาด การสำรวจติดตามสถานการณ์ การควบคุมโดยใช้วิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นวิธีการที่**ทำให้ผลผลิตมีความปลอดภัยจากการตกค้างของสารเคมีทางการเกษตร** และดำเนินการจัดหาปัจจัยสำหรับควบคุมศัตรูพืชที่จำเป็นให้กับเกษตรกร ซึ่งหากจำเป็นต้องใช้ชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อจุลินทรีย์ แมลงศัตรูธรรมชาติ หรือสารสกัดธรรมชาติ สามารถให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันผลิต โดยสามารถจัดทำแผนความต้องการขอรับการสนับสนุนหัวเชื้อจุลินทรีย์ และพ่อแม่พันธุ์ศัตรูธรรมชาติ รวมถึงชีวภัณฑ์ชนิดต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้แต่เกษตรกรยังไม่สามารถผลิตเองได้ ไปยังศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชที่รับผิดชอบเพื่อขอรับการสนับสนุนได้ต่อไป

6.1.4 กำกับ ติดตาม และสนับสนุนให้เกษตรกรปฏิบัติตามเทคโนโลยีที่เหมาะสม ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ลงพื้นที่ (Field visit) เพื่อตรวจเยี่ยมการปฏิบัติของเกษตรกร เก็บข้อมูล รวมถึงการให้คำแนะนำการปฏิบัติในการแก้ปัญหาที่ถูกต้องแก่เกษตรกร ตลอดจนจัดหาเทคโนโลยีเพิ่มเติมสนับสนุนการปฏิบัติของเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6.1.5 ประเมินผลความปลอดภัยจากสารเคมีตกค้างในผลผลิตการเกษตร โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ

1) ประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกร (หลังเข้าร่วมโครงการ) และรายงานผลการประเมินผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย

2) ตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ หลังการดำเนินโครงการ เพื่อเปรียบเทียบระดับความปลอดภัยของผลผลิตทางการเกษตรที่ผลิตโดยเกษตรกรกับก่อนเข้าร่วมโครงการ และรายงานผลการตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้าง ผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย

ทั้งนี้ การรายงานการประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ก่อน – หลังเข้าร่วมโครงการ และการรายงานผลตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกร ก่อน – หลังเข้าร่วมโครงการ ให้รายงานผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย <https://report-ppsf.doae.go.th/>

--> ระบบการเฝ้าระวังการใช้สารเคมีควบคุมศัตรูพืช พื้นที่ดำเนินการแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ

งบประมาณ: เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดซื้อ/จัดหาชุดตรวจวิเคราะห์ดิน Soil test kit การถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรรูปแบบต่าง ๆ ที่จังหวัดพิจารณาแล้วว่าเหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ค่าใช้จ่ายสำหรับจัดหาวัสดุสำหรับสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช วัสดุสำหรับผลิตปัจจัยควบคุมศัตรูพืช ค่าขนส่งวัสดุ รวมถึงค่าใช้จ่ายในการติดตามการใช้เทคโนโลยีของเกษตรกร การประเมินผลความรู้เกษตรกร การสนับสนุนการดำเนินงาน ค่าใช้จ่ายสำหรับจัดซื้อ/จัดหา วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการปฏิบัติงานตรวจวิเคราะห์สารเคมีทางการเกษตรที่ตกค้างในผลผลิต ค่าใช้จ่ายสำหรับการปฏิบัติงานในพื้นที่ รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

6.2 เฝ้าระวังการระบาดของศัตรูพืชเชิงรุกและการแจ้งเตือน

6.2.1 สำรวจติดตามสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืชและการแจ้งเตือน

สนับสนุนการสำรวจและเก็บข้อมูลในแปลงปลูกพืชทุกสัปดาห์เพื่อติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชใน ศจช. และพื้นที่เสี่ยง โดยในพื้นที่เสี่ยงควรกระจายและครอบคลุมพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด (กลุ่มอารักขาพืช) ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ และเกษตรกรเจ้าของแปลง คัดเลือกพื้นที่ดำเนินการที่มีความเหมาะสมเป็นแปลงตัวแทนในการสำรวจ และดำเนินการสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชพร้อมทั้งรายงานในระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย <https://report-ppsf.doae.go.th/> โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1) คัดเลือกพื้นที่ดำเนินการแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช ต้องมาจาก 2 ส่วน คือ

1.1) แปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชของ ศจช. โดยคัดเลือกจากแปลงของสมาชิก ศจช. ที่มีความพร้อมและสามารถเก็บข้อมูลศัตรูพืชได้ตลอดฤดูกาลผลิต โดยเป็นแปลงที่ดำเนินการปลูกพืชหลัก หรือพืชรองก็ได้ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์การเพาะปลูกขณะนั้น

1.2) แปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชในพื้นที่เสี่ยง โดยคัดเลือกจากแปลงปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ 13 ชนิด (ข้าว มันสำปะหลัง มะพร้าว กาแฟ ทุเรียน ลำไย ข้าวโพด สับปะรด ปาล์มน้ำมัน มังคุด ยางพารา เงาะ และอ้อย) หรืออื่น ๆ จำนวนแปลงตามเป้าหมายที่กองส่งเสริมการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ยกำหนด (ตาม QR code) ซึ่งต้องเป็นแปลงที่ไม่ซ้ำกับแปลงติดตามฯ ของ ศจช. โดยให้แปลงติดตามฯ กระจายตัวครอบคลุมพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจ โดยอาจใช้ Grid เป็นเครื่องมือกำหนดขอบเขต

เป้าหมายแปลงติดตามสถานการณ์ ปี 2568
และคู่มือการสำรวจ

2) กำหนดขนาดพื้นที่สำรวจและดำเนินการสำรวจสถานการณ์ศัตรูพืชทุกสัปดาห์ โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบร่วมกับสมาชิก ศจช. หมอพืชชุมชน และเกษตรกรเจ้าของแปลงฯ ตามวิธีที่ระบุในคู่มือการสำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช (ตาม QR code)

3) จัดทำป้ายประจำแปลงพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช (ขนาด 1.0 เมตร x 0.8 เมตร) ตามตัวอย่าง พร้อมทั้งจัดเตรียมธงสีแดง สีเหลือง และสีเขียว สัญลักษณ์สำหรับแจ้งสถานการณ์ศัตรูพืช (สีแดง หมายถึง พบการระบาด, สีเหลือง หมายถึง ฝ้าระวัง และสีเขียว หมายถึง สถานการณ์ปกติ)

แปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช
ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน.....
เจ้าของแปลง.....
ที่ตั้งแปลง.....
ชนิดพืช..... พื้นที่ไร่.....งาน

แปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชในพื้นที่เสี่ยง
เจ้าของแปลง.....
ที่ตั้งแปลง.....
ชนิดพืช..... พื้นที่ไร่.....งาน

4) แจ้งเตือนการระบาดตลอดสัปดาห์ โดยใช้สัญลักษณ์ธงที่บอกความหมาย ดังนี้

- สีเขียว หมายถึง เหตุการณ์ปกติ ไม่พบการระบาดของศัตรูพืช
- สีเหลือง หมายถึง เริ่มพบการระบาดของศัตรูพืช หรือพบศัตรูพืชปริมาณน้อย
- สีแดง หมายถึง พบการระบาดของศัตรูพืชในระดับที่รุนแรง หรือพบศัตรูพืชปริมาณมาก

5) เมื่อทำการสำรวจเสร็จสิ้นในแต่ละสัปดาห์ ต้องนำข้อมูลที่สำรวจได้มาวิเคราะห์สถานการณ์การระบาดเพื่อแจ้งเตือนภัยในพื้นที่ พร้อมรายงานข้อมูลออนไลน์ผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย <https://report-ppsf.doae.go.th> ในระบบติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชรายแปลง
งบประมาณ: เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการสำรวจ ป้ายประจำแปลง ธงสัญลักษณ์ อุปกรณ์การสำรวจ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

6.2.2 ประเมินความหนาแน่นและผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการระบาดของศัตรูพืช

1) สุ่มสำรวจเพื่อประเมินความหนาแน่นของศัตรูพืชระดับพื้นที่ (ด้วยวิธีเร่งด่วน RRA) ดำเนินการโดย

1.1) คัดเลือกชนิดพืชเศรษฐกิจหลักของอำเภอ 1 ชนิด ที่มักพบการระบาดของศัตรูพืช (เลือกสำรวจ 2 ชนิดกรณีระยะเวลาเพาะปลูกไม่ครบ ๑๐ เดือน) และระบุชนิดศัตรูพืชที่สำคัญอย่างน้อย 3 ลำดับ โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกและให้ข้อมูล (ดำเนินการทุกอำเภอ)

ทั้งนี้ ขอให้รายงานชนิดพืชและศัตรูหลักของพืชที่คัดเลือก ให้กรมส่งเสริมการเกษตรภายในวันที่ 29 พฤศจิกายน 2567 (แบบรายงานที่ 1 การคัดเลือกชนิดพืชและศัตรูหลัก ตาม QR code ท้ายกิจกรรม)

1.2) สำรวจความหนาแน่นของศัตรูหลักของพืชตามข้อ 1.1) โดยใช้หลักสถิติคำนวณตามตารางการคำนวณความหนาแน่นหรือร้อยละของการระบาดและพื้นที่ระบาดทั้งหมดของอำเภอ อำเภอละ 10 ครั้ง (เดือนละ 1 ครั้ง) และรายงานความหนาแน่นของศัตรูพืชหลักของพืชเศรษฐกิจและพื้นที่ระบาดของทั้งอำเภอทุกเดือน ตามแบบรายงานที่ 2 ใน QR code ท้ายกิจกรรม ทาง E-mail: doae.pmd2566@gmail.com

1.3) จัดทำกราฟเส้นแสดงแนวโน้มของสถานการณ์ศัตรูพืชที่สำคัญ 3 ชนิด (กราฟแสดงความหนาแน่นที่ระบุพื้นที่ระบาดและพื้นที่ปลูกในแต่ละเดือน) ตลอดระยะเวลา 10 เดือน หลังเสร็จสิ้นกิจกรรม เพื่อจัดทำเป็นสถิติช่วงเวลาที่มียุทธศาสตร์การระบาดสำหรับศัตรูพืชที่สำคัญในพื้นที่ เพื่อการวางแผนบริหารจัดการศัตรูพืช เพื่อลดความเสี่ยงและผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการระบาดของศัตรูพืช (รายละเอียดกิจกรรมประเมินความหนาแน่นตาม QR code ท้ายกิจกรรม)

งบประมาณ: เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม เป็นต้น

รายละเอียดการประเมินความหนาแน่นของศัตรูพืช
และ แบบรายงาน

6.2.3 พัฒนาเกษตรกรผู้สำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช ดำเนินการโดย

1) สำนักงานเกษตรอำเภอรับสมัคร/คัดเลือก เกษตรกรเจ้าของแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช หรืออาสาสมัครเกษตรกร (แบบฟอร์มรับสมัครเกษตรกร ตาม QR code)

2) สำนักงานเกษตรจังหวัด (กลุ่มอารักขาพืช) จัดอบรม หลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรผู้สำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช โดยจำนวนผู้เข้ารับการอบรมจะเท่ากับจำนวนแปลงติดตามของแต่ละจังหวัด ซึ่งเนื้อหาในการอบรมประกอบด้วย การวินิจฉัยศัตรูพืชเบื้องต้น การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้อง และปลอดภัย การจำแนกศัตรูพืช/ศัตรูธรรมชาติ การสุ่มสำรวจ การประเมินพื้นที่ระบาด การรายงานข้อมูล และให้มีการทดสอบความรู้ความเข้าใจก่อน - หลังอบรม พร้อมทำแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม (แบบประเมินความพึงพอใจและแบบสรุปความพึงพอใจ ตามตาม QR code)

ทั้งนี้ ขอให้รายงานผลสำเร็จของการดำเนินงาน ภายในวันที่ 30 ธันวาคม 2567 ทาง E-mail: doae.pmd2566@gmail.com

แบบฟอร์มรับสมัคร / ประเด็นทดสอบความรู้ก่อน - หลังอบรม / แบบประเมินความพึงพอใจ
และแบบสรุปความพึงพอใจ และแบบรายงานผลการดำเนินงาน

งบประมาณ: เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการถ่ายทอดความรู้ เช่น ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ และฝึกปฏิบัติ ค่าวิทยากร ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม เป็นต้น

6.3 พัฒนาเครือข่ายความรู้และบริการด้านการจัดการสุขภาพพืช

6.3.1 พัฒนาโรงเรียนเกษตรกรด้านการอารักขาพืชและดินปุ๋ย

ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ ประกอบด้วยกิจกรรม 3 กิจกรรม ดังนี้

1) ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาทักษะด้านการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ยตามปัญหาที่เกษตรกรต้องการแก้ไขผ่านกระบวนการเรียนรู้และปฏิบัติจริงแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเกษตรกรผ่านกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ และสามารถขยายผลด้านอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ยสู่กลุ่มเกษตรกรอื่น ๆ ในชุมชนหรือพื้นที่ใกล้เคียงได้ต่อไป ดำเนินการโดย

1.1) คัดเลือกกลุ่มเกษตรกรที่มีสถานะเป็นทั้งศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) และศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) ซึ่งมีความพร้อมในการเรียนรู้ และยังไม่ได้รับการพัฒนเป็นโรงเรียนเกษตรกร

ตามพระราชดำริ ในปีงบประมาณ 2566 และ 2567 สำหรับเป็นเป้าหมายในการอบรมถ่ายทอดความรู้ผ่านกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ จังหวัดละ 1 แห่ง หากไม่มี ให้อยู่ในดุลยพินิจของสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ โดยให้มีการประชาสัมพันธ์หรือประกาศรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมตามความสมัครใจผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ของสำนักงาน กลุ่มไลน์ หรือช่องทางอื่น ๆ ที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลได้ง่าย เพื่อการพิจารณาเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมได้ถูกต้องและเหมาะสมเป็นไปตามความต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริง

1.2) เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับการพัฒนาเป็นวิทยากรกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ (Master Trainer) และวิทยากรพี่เลี้ยงกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ ระดับพื้นที่ (Facilitator) ตลอดจนทีมวิทยากรระดับจังหวัด ระดับอำเภอที่ผ่านการพัฒนาเป็นวิทยากรพี่เลี้ยงมาแล้ว เป็นหลักในการจัดการถ่ายทอดความรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ ด้วยรูปแบบที่เหมาะสมให้แก่กลุ่มเกษตรกรเป้าหมายในพื้นที่ จังหวัดละ 1 แห่ง ๆ ละ 15 ราย จำนวนอย่างน้อย 5 ครั้ง โดยดำเนินการวิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการ/เป้าหมายของกลุ่ม เพื่อนำไปวางแผนการดำเนินการถ่ายทอดความรู้ การจัดการดินและปุ๋ย และการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (IPM) ให้ครอบคลุมกิจกรรมตลอดฤดูกาลผลิต และอาจเพิ่มเติมในประเด็นที่เกษตรกรต้องการหรือให้ความสนใจ

1.3) เลือกชนิดพืชในการเรียนรู้ จำนวน 1 ชนิด โดยขึ้นอยู่กับความต้องการของกลุ่มเกษตรกร และต้องเป็นพืชชนิดเดียวกับแปลงเรียนรู้โรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ (ตามกิจกรรมจัดทำแปลงเรียนรู้) เพื่อให้เกษตรกรได้ฝึกปฏิบัติจริง จากการศึกษา ทดลอง ทดสอบ วิเคราะห์ข้อมูล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

1.4) ประเมินความรู้เกษตรกรก่อนและหลัง (Pre-test / Post-test) ดำเนินกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ ด้วยรูปแบบที่เหมาะสมตามบริบทของเกษตรกร

2) สนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินงานโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติ การประชาสัมพันธ์ และการขยายผลการดำเนินงานโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ โดยดำเนินการจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับดำเนินงานโรงเรียนเกษตรกร การจัดทำสื่อการเรียนรู้ หรือการจัดงานขยายผลการขับเคลื่อนโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ (Farmer Field School Day) ตามความเหมาะสมของพื้นที่ และเกิดประโยชน์สูงสุด

3) จัดทำแปลงเรียนรู้ ด้านการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย สำหรับศึกษาและเปรียบเทียบการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน (IPM) ร่วมกับการจัดการดินและปุ๋ยตามหลักวิชาการ กับวิธีปฏิบัติของเกษตรกร ให้เกษตรกรได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในแปลง ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับเทคโนโลยีด้วยตัวของเกษตรกร ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกัน ดังนี้

3.1) คัดเลือกแปลง จำนวน 2 แปลง ได้แก่

3.1.1) แปลงเรียนรู้ จำนวน 1 แปลง เป็นแปลงเกษตรกรเป้าหมายกิจกรรมโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริที่มีการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (IPM) ร่วมกับการจัดการดินและปุ๋ยตามหลักวิชาการ ดำเนินการจากงบประมาณที่กรมส่งเสริมการเกษตรได้อนุญาตให้ โดยชนิดพืชที่เลือกต้องเป็นชนิดเดียวกับชนิดพืชที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร

3.1.2) แปลงเปรียบเทียบ จำนวน 1 แปลง เป็นแปลงที่เกษตรกรปฏิบัติด้วยวิธีปัจจุบันหรือแปลงที่มีการใช้สารเคมี โดยชนิดและพันธุ์พืชของแปลงเรียนรู้และแปลงเปรียบเทียบ ต้องเป็น ชนิดและพันธุ์เดียวกัน มีพื้นที่เท่ากัน หรือใกล้เคียงกัน ตั้งอยู่ใกล้โรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ สถานที่เรียนรู้ หรือแหล่งชุมชน และมีขนาดแปลงที่เหมาะสมตามชนิดพืช เช่น แปลงเรียนรู้ข้าว อย่างน้อย 1 ไร่ แปลงเรียนรู้พืชไร่/ไม้ผล ขนาดอย่างน้อย 1 ไร่ และแปลงเรียนรู้พืชผัก ขนาดอย่างน้อย 1 งาน

3.2) จัดซื้อ/จัดหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับจัดทำแปลงเรียนรู้

3.3) จัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ (ขนาดป้ายตามความเหมาะสม)

3.4) ติดตามผลและรายงานโดยบันทึกข้อมูลการจัดทำแปลงเรียนรู้ และแปลงเปรียบเทียบตลอดฤดูกาลผลิต วิเคราะห์และสรุปรายงานผลให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

งบประมาณ: เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการถ่ายทอดความรู้ เช่น ค่าอาหาร ค่าอาหารว่าง และเครื่องดื่ม ค่าวิทยากร ค่าวัสดุอุปกรณ์ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ค่าจัดสถานที่ จัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ที่ใช้ในแปลงเรียนรู้ ค่าจัดทำป้ายแปลง ค่าเอกสาร ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

6.3.2 พัฒนาศักยภาพกลุ่มเกษตรกรเพื่อให้บริการด้านอารักขาพืชและดินปุ๋ย

1) พัฒนาศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ประกอบด้วย

1.1) พัฒนาสมาชิกเพื่อยกระดับ ศจช. ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ เพื่อพัฒนาและยกระดับ ศจช. ผ่านกระบวนการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคโนโลยีการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (IPM) แก่สมาชิก ศจช.และเป็นการทบทวน เพิ่มพูนความรู้และทักษะการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานแก่สมาชิก ศจช. ให้พร้อมสำหรับบริการด้านการอารักขาพืชแก่เกษตรกรในพื้นที่ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดังนี้

1.1.1) คัดเลือก ศจช. เป้าหมายสำหรับร่วมกิจกรรมจัดกระบวนการเรียนรู้แก่เกษตรกรเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพ ศจช. โดยพิจารณา ศจช. ที่จัดตั้งใหม่เป็นอันดับแรก และ ศจช. ระดับ B และ C ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสู่ระดับที่สูงขึ้น และไม่ควรเป็น ศจช. ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณภายใต้กิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ปี 2568 เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน หากไม่มี ให้อยู่ในดุลยพินิจของสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ โดยให้มีการประชาสัมพันธ์หรือประกาศรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมตามความสมัครใจผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ของสำนักงาน กลุ่มไลน์ หรือช่องทางอื่น ๆ ที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลได้ง่าย เพื่อการพิจารณาเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมได้ถูกต้องและเหมาะสมเป็นไปตามความต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริง

1.1.2) วิเคราะห์หรือสอบถามความต้องการของ ศจช. เป้าหมาย และคัดเลือกหัวข้อ/ประเด็นสำหรับจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นการแก้ไขปัญหาศัตรูพืชหลักของ ศจช. เพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้และนำไปปฏิบัติได้จริง สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะจุดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นการอบรมเพียง 1 ครั้ง

1.1.3) จัดกระบวนการเรียนรู้ด้านการอารักขาพืชแก่สมาชิก ศจช. ๆ ละ 10 ราย จำนวน 1 ครั้ง เพื่อพัฒนายกระดับคุณภาพ ศจช. และแก้ไขปัญหาศัตรูพืชหลักของ ศจช. ตามหัวข้อ/ประเด็นที่ได้วิเคราะห์และคัดเลือกในข้อ 1.1.2)

1.1.4) สนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดซื้อ จัดหา วัสดุอุปกรณ์ และปัจจัยสำหรับการดำเนินกิจกรรมของ ศจช. ในการผลิตและใช้ชีวภัณฑ์ป้องกัน/ควบคุมศัตรูพืชที่จำเป็น หรือการจัดทำแปลงเรียนรู้ หรือการศึกษาทดลอง/วิจัยทดสอบตามความต้องการของ ศจช. ภายใต้กิจกรรมพัฒนาสมาชิกเพื่อยกระดับ ศจช. ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ และ ศจช. ในพื้นที่ ทั้งนี้ การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และปัจจัย ทั้งชนิด และปริมาณ ขอให้พิจารณาตามความต้องการและความเหมาะสมของ ศจช. โดยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าเป็นหลักสำคัญ รวมถึงพิจารณาจำนวนวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่เดิมแล้วของแต่ละ ศจช. โดยไม่จำเป็นต้องจัดซื้อ จัดหาในชนิด และปริมาณที่เท่ากันทุก ศจช.

1.1.5) ติดตามและรายงานผลการสนับสนุน ผลิตขยาย ใช้ชีวภัณฑ์ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ทางระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย <https://report-ppsf.doae.go.th/> ภายในวันที่ 25 ของทุกเดือน

งบประมาณ: เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร เช่น ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าวัสดุอุปกรณ์ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ และฝึกปฏิบัติ ค่าวิทยากร

ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าใช้จ่ายสำหรับจัดซื้อ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม เป็นต้น

2) พัฒนาศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) ดำเนินการโดย

2.1) พัฒนาสมาชิก ศดปช. ให้ได้รับความรู้ด้านการจัดการดิน การใช้ปุ๋ย และการบริหารจัดการ เป็นการทบทวนและเพิ่มพูนความรู้ ฝึกทักษะ เพื่อพัฒนา ศดปช. โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านการจัดการดินและปุ๋ย ตามความต้องการของสมาชิกและศักยภาพของ ศดปช. แก่สมาชิก ศดปช. ดำเนินการดังนี้

2.1.1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ประเมินการพัฒนาของ ศดปช. ตามเกณฑ์ประเมินการพัฒนาศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ใน QR code และประเมินข้อมูลผลการดำเนินงาน ศดปช. ทั้ง ศดปช. หลัก และ ศดปช. เครือข่าย เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงความอุดมสมบูรณ์ของดินในชุมชน จากนั้นคัดเลือก ศดปช. ที่มีศักยภาพ เพื่อพัฒนาเป็นศูนย์ต้นแบบ อำเภอละ 1 ศูนย์ (ยกเว้น อำเภอที่ได้รับงบประมาณ กิจกรรม พัฒนาโรงเรียนเกษตรกรด้านอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย)

เกณฑ์ประเมินการพัฒนา ศดปช.

2.1.2) วิเคราะห์หรือสอบถามความต้องการของ ศดปช. เป้าหมาย เพื่อให้ทราบถึงความต้องการ หรือแนวทางการแก้ไขปัญหา หรือความต้องการในการพัฒนา และคัดเลือกหัวข้อ/ประเด็น สำหรับจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นการแก้ไขปัญหา ความท้าทายของ ศดปช. การจัดการดินปุ๋ย การใช้ปุ๋ย สนับสนุนการให้บริการด้านดินปุ๋ยของ ศดปช. เช่น องค์ความรู้เรื่องดินและปุ๋ย การจัดการดินและปุ๋ย การอนุรักษ์ความอุดมสมบูรณ์ของดิน การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและปุ๋ยสั่งตัด การจัดการสมดุลธาตุอาหารในพืช เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการจัดการดินและปุ๋ย การพัฒนาระบบบริหารจัดการกลุ่มและการให้บริการ การประชาสัมพันธ์กลุ่มโดยใช้เทคโนโลยี เป็นต้น เพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้และนำไปปฏิบัติได้จริง เนื่องจากการจัดกระบวนการเรียนรู้เพียง 1 ครั้ง

2.1.3) จัดกระบวนการเรียนรู้ ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการจัดการดินและปุ๋ยแก่สมาชิก ศดปช. ๆ ละ 10 ราย จำนวน 1 ครั้ง เพื่อพัฒนาศักยภาพสมาชิก สนับสนุนการให้บริการด้านดินปุ๋ย เป็นการถ่ายทอดความรู้ตามความต้องการของสมาชิก ตามหัวข้อ/ประเด็นที่ได้วิเคราะห์ และคัดเลือกในข้อ 3.1.2) โดยให้มีการประชาสัมพันธ์การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สมาชิก ศดปช. ทราบ ผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่สมาชิกสามารถเข้าถึงได้ เพื่อให้ได้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่มีความต้องการเรียนรู้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ สมาชิก ศดปช. ที่เข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้จะต้องทำการประเมินความรู้ก่อนและหลังการจัดกระบวนการเรียนรู้ (Pre-Test, Post-Test)

2.1.4) เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงาน สรุปผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ และรายงานผลให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ โดยส่งในรูปแบบไฟล์ทาง E-mail: soilfer2566@gmail.com

งบประมาณ: เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติ เช่น ค่าพาหนะ ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าตอบแทนวิทยากร ค่าเอกสาร ค่าวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

2.2) สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับขับเคลื่อนการดำเนินงานและจัดทำแปลงเรียนรู้ดินปุ๋ย ดำเนินการโดย

2.2.1) สำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกเกษตรกรสมาชิกของ ศดปช. ที่สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ไปสู่เกษตรกรในชุมชน เพื่อจัดทำแปลงเรียนรู้การจัดการดินและการใช้ปุ๋ย เพื่อลดต้นทุนการผลิต หรือแปลงเรียนรู้การจัดการดินและการใช้ปุ๋ยตามความต้องการของสมาชิก หรือกำหนดประเด็นร่วมกันจากการทำความเข้าใจความต้องการแบบมีส่วนร่วมด้วยเครื่องมือต่าง ๆ เช่น Smart A4 จำนวน 1 แปลง ขนาดพื้นที่ตามความเหมาะสม เพื่อใช้เป็นจุดถ่ายทอดความรู้และขยายผลในประเด็นดังกล่าว เช่น การใช้ปุ๋ยเคมี

ตามค่าวิเคราะห์ดินหรือปุ๋ยสั่งตัด การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินหรือปุ๋ยสั่งตัดรวมกับการใช้ปุ๋ยชีวภาพ (ในพืชที่สามารถดำเนินการได้) การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินรวมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยหมักเติมอากาศ ปุ๋ยพืชสด หรือการไถกลบตอซึ่งพืชหลัก เพื่อปรับปรุงบำรุงดินและปรับปรุงโครงสร้างของดินและ/หรือปุ๋ยชีวภาพ การผลิตและใช้แผนผังเพื่อลดต้นทุนการผลิต การใช้ปุ๋ยแบบผสมผสาน (ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยชีวภาพ) การใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพตามหลัก 4 ถูก (ถูกสูตร ถูกอัตรา ถูกเวลา ถูกวิธี) โดยต้องมีการเก็บข้อมูลเปรียบเทียบกับแปลงเกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามวิธีการเดิมของเกษตรกร เพื่อให้เห็นความแตกต่างของต้นทุนการผลิตและผลผลิต รวมถึงความแตกต่างในด้านอื่น ๆ เช่น การเจริญเติบโต ความแข็งแรง ความทนทานต่อโรคและแมลงของต้นพืช ต้นทุนการใช้ปุ๋ยและการใช้สารเคมี โดยทั้ง 2 แปลง ต้องมีการปฏิบัติแบบเดียวกัน ยกเว้นเฉพาะเรื่องการใช้ปุ๋ยที่แตกต่างกัน (สูตรปุ๋ยและจำนวนครั้งในการใส่ให้เป็นไปตามคำแนะนำ) โดยเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดและเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ

2.2.2) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกับเกษตรกรเจ้าของแปลงเรียนรู้จัดเก็บข้อมูลตามแบบเก็บข้อมูลแปลงเรียนรู้ใน QR Code

2.2.3) สำนักงานเกษตรจังหวัด หรือสำนักงานเกษตรอำเภอจัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ เพื่อแสดงรายละเอียดของการจัดทำแปลง เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้กับเกษตรกรสมาชิก ศตปช. และเกษตรกรในชุมชนได้ทราบ ขอให้ใช้ข้อความแบบเดียวกันตามตัวอย่างป้ายแปลงเรียนรู้ใน QR Code เพื่อประโยชน์ในการขยายผลให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

แบบเก็บข้อมูลและป้ายแปลงฯ

2.2.4) สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ สนับสนุนค่าใช้จ่ายหรือจัดซื้อ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน และการจัดทำแปลงเรียนรู้ตามความต้องการของศูนย์ที่ผ่านการวิเคราะห์มาแล้ว เช่น วัสดุสำนักงาน วัสดุปรับปรุงดิน ชุดตรวจสอบ N P K และ pH ในดินแบบรวดเร็ว แม่ปุ๋ย ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ วัสดุอุปกรณ์ทำปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ วัสดุอุปกรณ์สำหรับผลิตขยายแผนผัง เป็นต้น สำหรับขับเคลื่อนการดำเนินงานและจัดทำแปลงเรียนรู้ของ ศตปช.

2.2.5) สรุปผลการจัดทำแปลงเรียนรู้ และรายงานผลให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ โดยส่งในรูปแบบไฟล์ทาง E-mail: soilfer2566@gmail.com ภายในวันที่ 15 ตุลาคม 2568

งบประมาณ: เป็นค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์และจัดซื้อ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับขับเคลื่อนการดำเนินงานและจัดทำแปลงเรียนรู้ เช่น วัสดุสำนักงาน วัสดุปรับปรุงดิน ชุดตรวจสอบ N P K และ pH ในดินแบบรวดเร็ว แม่ปุ๋ย ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ วัสดุอุปกรณ์ทำปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ วัสดุอุปกรณ์สำหรับผลิตขยายแผนผัง เป็นต้น ค่าวัสดุทางการเกษตร ค่าจ้างเหมาจัดทำแปลงและเก็บข้อมูล ค่าป้ายแปลงเรียนรู้ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

การดำเนินกิจกรรมพัฒนาโรงเรียนเกษตรกรด้านการอารักขาพืชและดินปุ๋ย กิจกรรมพัฒนาศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) และกิจกรรมพัฒนาศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศตปช.) ขอให้สำนักงานเกษตรจังหวัดบูรณาการทั้งพื้นที่และเกษตรกรเป้าหมายร่วมกับโครงการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานและบริการมูลค่าสูง และโครงการทดสอบและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตการผลิตสินค้าเกษตร ก่อนเป็นลำดับแรก

ใบสมัครโครงการสุขภาพพืช(สำหรับทุกกิจกรรม)

7. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 - กันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม / ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค	พ.ย	ธ.ค	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย
1.ส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อความปลอดภัยของสินค้าเกษตร												
1.1 คัดเลือกเกษตรกร และค้นหาปัญหาสุขภาพพืช (สนับสนุนชุดตรวจวิเคราะห์ดิน)	←→											
1.2 ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรตามสภาพปัญหาที่วิเคราะห์ได้		←→										
1.3 ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปัจจัยควบคุมศัตรูพืช และเทคโนโลยีด้านดินปุ๋ยที่เหมาะสม		←→										
1.4 กำกับ ติดตาม และสนับสนุนให้เกษตรกรปฏิบัติตามเทคโนโลยีที่เหมาะสม		←→										
1.5 ประเมินผลความปลอดภัยจากสารเคมีตกค้างในผลผลิตการเกษตร												
1.5.1 ประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกร (ก่อน-หลัง)			←→								←→	
1.5.2 ตรวจสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตรของเกษตรกร (ก่อน-หลัง)		←→									←→	

กิจกรรม / ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค	พ.ย	ธ.ค	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย
2. ฝึการวังการระบดของศัตรูพีช เชิงรุกและการแจ้งเตือน												
2.1 สำรวจติดตาม สถานการณ์การระบดของ ศัตรูพีชและการแจ้งเตือน			←									→
2.2 ประเมินความหนาแน่น และผลกระทบทางเศรษฐกิจ จากการระบดศัตรูพีช												
2.2.1 สุ่มสำรวจเพื่อ ประเมินความหนาแน่นของ ศัตรูพีชระดับพื้นที่		←								→		
2.3 พัฒนาเกษตรกร ผู้สำรวจแปลงติดตาม สถานการณ์ศัตรูพีช	←	→										
4. พัฒนาเครือข่ายความรู้และ บริการด้านสุขภาพพืช												
4.1 พัฒนาโรงเรียนเกษตรกร ตามพระราชดำริด้านการ อารักขาพืชและดินปุ๋ย												
4.1.1 ถ่ายทอด ความรู้ให้กับเกษตรกร		←								→		
4.1.2 สนับสนุน การขับเคลื่อน FFS		←									→	
4.1.3 จัดทำแปลง เรียนรู้		←									→	
4.2 พัฒนาศักยภาพกลุ่ม เกษตรกรเพื่อให้บริการด้าน อารักขาพืชและดินปุ๋ย												
4.2.1 พัฒนาศูนย์ จัดการศัตรูพีชชุมชน (ศจช.)												
1) พัฒนาสมาชิก เพื่อยกระดับ ศจช.และ สนับสนุนการขับเคลื่อนงาน ศจช.		←			→							
2) พัฒนาศักยภาพ การผลิตขยายชีวภัณฑ์แก่ ศจช. ต้นแบบ และขับเคลื่อนการ ดำเนินงาน							←	→				

กิจกรรม / ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค	พ.ย	ธ.ค	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย
4.2.2 พัฒนาศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศคปช.)												
1) จัดกระบวนการเรียนรู้แก่สมาชิก ศคปช.			←→									
2) สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ฯ			←→									

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต

- 9.1.1 เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ไม่น้อยกว่า 437 ราย*
- 9.1.2 ผลผลิตทางการเกษตรมีความปลอดภัยเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5**
- 9.1.3 มีการสำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช 42 แปลง
- 9.1.4 เครือข่ายความรู้และบริการด้านสุขภาพพืชได้รับการพัฒนาไม่น้อยกว่า 141 เครือข่าย

9.2 ผลลัพธ์

- 9.2.1 เกษตรกรมีความรู้และนำไปปฏิบัติไม่น้อยกว่าร้อยละ 80*
- 9.2.2 มูลค่าของผลผลิตเกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5**
- 9.2.3 มีการรายงานสถานการณ์การระบาดและการแจ้งเตือนการระบาดต่อเนื่องทุกสัปดาห์
- 9.2.4 เกษตรกรในพื้นที่ดูแลของเครือข่ายความรู้และบริการด้านสุขภาพพืช (ศจช. / ศคปช. / คลินิกพืช) ได้รับการดูแลที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

9.3 ตัวชี้วัด

9.3.1 เชิงปริมาณ

- 1) จำนวนเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ 437 ราย*
- 2) จำนวนผลผลิตเกษตรที่มีความปลอดภัยหลังดำเนินโครงการเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5**
- 3) จำนวนแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช 42 แปลง
- 4) จำนวนเครือข่ายความรู้และบริการด้านสุขภาพพืชที่ได้รับการพัฒนาหรือได้รับสนับสนุนการดำเนินงาน จำนวน 141 เครือข่าย

9.3.2 เชิงคุณภาพ

- 1) ร้อยละเกษตรกรมีความรู้และนำไปปฏิบัติไม่น้อยกว่าร้อยละ 80*
- 2) ร้อยละของมูลค่าของผลผลิตเกษตรหลังดำเนินโครงการมีความปลอดภัยเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5**
- 3) ระบบเฝ้าระวังของแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชมีความเชื่อมั่นทางสถิติ
- 4) จำนวนพื้นที่การเกษตรที่ได้รับและใช้ชีวภัณฑ์ แมลงศัตรูธรรมชาติ และปัจจัยควบคุมศัตรูพืช
- 5) ร้อยละของจำนวนเครือข่ายความรู้และบริการด้านสุขภาพพืชมีความพร้อมให้บริการไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

หมายเหตุ: * ตัวชี้วัดหลักของโครงการ

** ตัวชี้วัดตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทด้านการเกษตร แผนแม่บทย่อย เกษตรปลอดภัย

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกร 437 ราย สามารถผลิตพืชปลอดภัยจากความสามารถในการจัดการสุขภาพพืชได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับสถานการณ์ และบริบทของพื้นที่ จนสามารถ ลด หรือใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้องและปลอดภัย (Safe use) เกิดเป็นการเกษตรที่มีความปลอดภัยทั้งกระบวนการผลิต ลดความเสี่ยงของเกษตรกรที่จะได้รับอันตรายจากสารเคมีทางการเกษตร และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในอนาคต เป็นการเพิ่มโอกาสในการแข่งขัน ตลอดจนเกิดการขยายผลไปสู่เกษตรกรในชุมชนจนสามารถเป็นชุมชนเกษตรปลอดภัยและเกษตรยั่งยืนและส่งผลกระทบในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ : เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากต้นทุนสารเคมีและปุ๋ยเคมี ลดลง ค่ารักษาพยาบาลผลข้างเคียงจากการใช้สารเคมีลดลง เศรษฐกิจครอบครัวดีขึ้นส่งผลให้เศรษฐกิจชุมชนดีขึ้น

ด้านสังคม : เกษตรกรในชุมชนเห็นตัวอย่างการปฏิบัติจริงที่ได้ผล เกิดการรับรู้ สนใจ และนำไปปฏิบัติตาม ชุมชนมีการทำการเกษตรปลอดภัยมากขึ้น ลดการย้ายถิ่นฐานเนื่องจากอาชีพมั่นคง เกิดชุมชนเข้มแข็ง

ด้านสิ่งแวดล้อม : ไม่มีสารเคมีปนเปื้อนในดิน น้ำ อากาศ สิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ทั้ง คน พืช สัตว์ จุลินทรีย์ สามารถดำรงอยู่ได้ เกิดเป็นความหลากหลายทางชีวภาพ และพื้นที่การเกษตรของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนควบคุมศัตรูพืชได้ เกิดความสมดุลของระบบนิเวศทางการเกษตร (Equilibrium) ส่งผลให้สามารถทำการเกษตรแบบยั่งยืนได้

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

1. นายแรงแรม พลจันทร์ ตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มอารักขาพืช
โทรศัพท์ 089-0663222
2. นางสาวณิชา ไปทอง ตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
โทรศัพท์ 095-3230961
3. นางสาวอาพัทธา ธนวงศ์ ตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
โทรศัพท์ 081-0417903
4. นางสาวชนิดา มนัสตรง ตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
โทรศัพท์ 084-2359749
5. นางสาวมูทิกา จิจิตศิลป์ ตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
โทรศัพท์ 062-5169461

โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ประเด็น การเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย เกษตรชีวภาพ

2. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากโครงสร้างประชากรของประเทศไทยที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปเข้าสู่สถานการณ์สังคมผู้สูงอายุ ดังนั้น จึงเกิดความจำเป็นในการดูแลรักษาสุขภาพเพิ่มมากขึ้น โดยคำนึงถึงความปลอดภัย ทำให้ปัจจุบันตลาดมีความต้องการผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น โดยเน้นกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติที่อยู่ในกระแส และรัฐบาลมีนโยบายให้การสนับสนุนให้เกิดการพัฒนา คือ สินค้าเกษตรชีวภาพ ได้แก่ พืชสมุนไพร และแมลงเศรษฐกิจ

ในขณะเดียวกัน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีนโยบาย “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้” ส่งเสริมการเกษตรมูลค่าสูงโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการยกระดับสินค้าเกษตรให้มีความปลอดภัย มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และส่งเสริมการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร เพื่อให้ตรงตามความต้องการของตลาด แต่เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการผลิตพืชสมุนไพร และแมลงเศรษฐกิจ อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งเรื่องการปลูก/การเลี้ยง และการแปรรูป ตลอดจนขาดการเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิต ผู้ประกอบการ ผู้บริโภค และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กรมส่งเสริมการเกษตรเล็งเห็นว่า โรงพยาบาลที่ใช้ยาและผลิตภัณฑ์สมุนไพรในการรักษาโรคเป็นตลาดลำดับแรกที่ต้องใช้พืชสมุนไพรที่มีคุณภาพ สะอาดปลอดภัย จากแหล่งผลิตที่สามารถตรวจสอบได้อย่างสะดวก ในขณะที่ ตลาดของแมลงเศรษฐกิจมุ่งเน้นผลผลิตที่มีคุณภาพได้มาตรฐานเพื่อเข้าสู่อุตสาหกรรมต่อเนื่อง ดังนั้น จึงต้องมีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกร ให้มีทั้งชนิด ปริมาณ และคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดรวมถึงสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตด้วยการแปรรูปและสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรเพิ่มมากขึ้น เกิดความยั่งยืนในอาชีพต่อไป

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานีได้จัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ โดยได้ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าสมุนไพรชีวภาพ โดยการส่งเสริมกระบวนการผลิตพืชสมุนไพรอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งเรื่องการปลูก การแปรรูป และการตลาด และมีโรงพยาบาลของรัฐที่เข้าร่วมโครงการพัฒนามาตรฐานการผลิตยาสมุนไพรของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ผ่านมาตรฐาน GMP คือ โรงพยาบาลหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงการผลิตของเกษตรกรกับโครงการพัฒนามาตรฐานการผลิตยาสมุนไพรของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ผ่านมาตรฐาน GMP
- 3.2 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชสมุนไพรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน และเป็นแหล่งวัตถุดิบสมุนไพรให้กับโรงพยาบาล
- 3.3 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรแปรรูปเบื้องต้น สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับพืชสมุนไพร
- 3.4 เพื่อให้เกิดกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร ที่สามารถบริหารจัดการด้านการผลิตสินค้าที่ได้คุณภาพสามารถแปรรูป และเชื่อมโยงการตลาด

4. เป้าหมาย

เกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร จำนวน 1 กลุ่ม (30 ราย)

5. สถานที่ดำเนินการ

พื้นที่ผลิตสมุนไพรอำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าสมุนไพรชีวภาพ

6.1.1 กำหนดตัวแปรและจัดเก็บข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพ

เป้าหมาย

เกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพร ตามข้อ 4 จำนวน 1 ราย

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ทราบถึงคุณภาพของดินและน้ำในบริเวณพื้นที่ปลูกสมุนไพรว่ามีความเหมาะสมกับการปลูกสมุนไพรหรือไม่และเหมาะสมกับการปลูกพืชสมุนไพรชนิดใด รวมถึงทราบคุณภาพผลผลิตของกลุ่มเกษตรกร ว่ามีความสะอาดปลอดภัย และมีปริมาณสารสำคัญเพียงพอต่อการของตลาดหรือไม่ เป็นการรับรองคุณภาพให้แก่เกษตรกร ยกระดับสู่ผลผลิตสมุนไพรคุณภาพสูง

วิธีการดำเนินงาน

6.1.1.1 สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการตรวจวิเคราะห์ดินและน้ำ รวมทั้งสรุปผลการตรวจวิเคราะห์ โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการดังนี้

1) สุ่มตัวอย่างของดินและน้ำในพื้นที่ที่จะใช้ปลูกพืชสมุนไพร จากแปลงของเกษตรกรที่เป็นสมาชิก จำนวน 1 ตัวอย่าง

2) ส่งตัวอย่างของดินและน้ำที่ได้จากการสุ่มให้ห้องปฏิบัติการตรวจวิเคราะห์ (รายละเอียดตามภาคผนวก 1 และ 2)

3) สำนักงานเกษตรจังหวัดส่งผลการตรวจวิเคราะห์ ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ภายในวันที่ 15 มกราคม 2568 และสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ตรวจสอบและสรุปข้อมูล ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทาง E-mail : herbdcae@gmail.com ภายในวันที่ 31 มกราคม 2568

6.1.1.2 สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการตรวจวิเคราะห์สารสำคัญและการปนเปื้อนของผลผลิต โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการดังนี้

1) คัดเลือกชนิดสมุนไพรของกลุ่มที่ต้องการตรวจวิเคราะห์สารสำคัญและโลหะหนัก จำนวนไม่น้อยกว่า 2 ชนิด

2) สุ่มผลผลิตของสมุนไพรแต่ละชนิดจากแปลงของเกษตรกรที่เป็นสมาชิก ชนิดละอย่างน้อย 1 ตัวอย่าง

3) ส่งผลผลิตของสมุนไพรที่ได้จากการสุ่มให้ห้องปฏิบัติการตรวจวิเคราะห์ ปริมาณสารสำคัญ และโลหะหนัก

4) สำนักงานเกษตรจังหวัดส่งผลการตรวจวิเคราะห์ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ภายในวันที่ 31 สิงหาคม 2568 และสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ตรวจสอบและสรุปข้อมูล ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทาง E-mail : herbdcae@gmail.com ภายในวันที่ 15 กันยายน 2568

6.1.2 วิเคราะห์ประเมิน Problems & Painpoints การดำเนินงาน

เป้าหมาย

6.1.2.1 จัดเวทีเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเกษตรกรและโรงพยาบาล : เกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพร ตามข้อ 4 จำนวน 10 ราย

6.1.2.2 จัดเวทีวิเคราะห์ : เกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพร ตามข้อ 4 จำนวน 30 ราย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเกษตรกรและโรงพยาบาลของรัฐที่เข้าร่วมโครงการพัฒนา มาตรฐานการผลิตยาสมุนไพร ของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ผ่านมาตรฐาน GMP ในการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานร่วมกัน

2. เพื่อวิเคราะห์ประเมิน Problems & Painpoints คน พื้นที่ สินค้า ในการวางแผน การผลิต การตลาด และประเด็นที่ต้องการในการจัดกระบวนการเรียนรู้

แนวทางการดำเนินงาน

สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการดังนี้

6.1.2.1 จัดเวทีเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเกษตรกรและโรงพยาบาล โดยสำนักงานเกษตร จังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการดังนี้

1) ประสานโรงพยาบาลของรัฐที่เข้าร่วมโครงการพัฒนา มาตรฐานการผลิตยาสมุนไพร ของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ผ่านมาตรฐาน GMP ในพื้นที่ เพื่อบูรณาการ การดำเนินงานโครงการ

2) ดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรจากกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 10 ราย โดยเป็นเกษตรกรที่มีความพร้อมในการผลิตและสามารถเป็นต้นแบบให้กับสมาชิกเกษตรกรรายอื่นได้

3) จัดเวทีเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกรตามข้อ 1) โครงการพัฒนา มาตรฐานการผลิตยาสมุนไพร ของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ผ่านมาตรฐาน GMP และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดขั้นตอน เงื่อนไข และมาตรฐานการรับซื้อวัตถุดิบสมุนไพรจากเกษตรกรเพื่อการผลิตยาสมุนไพร เพื่อจัดทำแผนและกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมการปลูกและความต้องการวัตถุดิบร่วมกัน (รายละเอียดโรงพยาบาลตามภาคผนวก 3)

6.1.2.2 จัดเวทีวิเคราะห์ โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการดังนี้

ดำเนินการจัดเวทีวิเคราะห์ประเมิน Problems & Painpoints คน พื้นที่ สินค้า เพื่อวางแผนการผลิต การตลาด และประเด็นที่ต้องการในการจัดกระบวนการเรียนรู้ แล้วสรุปประเด็น จากการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ รวมถึงความต้องการปัจจัยการผลิตของสมาชิกกลุ่ม ทั้งนี้ ให้จังหวัดติดตามข้อมูล และสรุปรายงานผลตามแบบ กสพ. 1 ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ภายในวันที่ 15 มกราคม 2568 และสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ตรวจสอบและสรุปข้อมูล ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทาง E-mail : herbdoea@gmail.com ภายในวันที่ 31 มกราคม 2568

6.1.3 พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร

เป้าหมาย

เกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพร ตามข้อ 4 จำนวน 30 ราย

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาความรู้และศักยภาพเกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพรให้สามารถบริหารจัดการการผลิต พืชสมุนไพร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลิตได้คุณภาพตามมาตรฐานสินค้าสมุนไพร

แนวทางการดำเนินงาน

สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการดังนี้

6.1.3.1 จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร

- 1) จัดทำข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ตามแบบ กสพ. 2
- 2) จัดกระบวนการเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพร ถ่ายทอดเทคโนโลยีตามประเด็นที่ได้จากเวทีวิเคราะห์ศักยภาพในข้อ 6.1.2.2 ตัวอย่างหลักสูตรการจัดกระบวนการเรียนรู้ เช่น
 - 2.1) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต กระบวนการปลูกสมุนไพรเพื่อให้ได้สารสำคัญตามมาตรฐานทางเภสัชกรรม เทคโนโลยีการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อรักษาคุณภาพสมุนไพร
 - 2.2) การผลิตตามระบบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์/GAP
 - 2.3) การแปรรูปสมุนไพรเบื้องต้น เพื่อเพิ่มมูลค่า
 - 2.4) การคิดต้นทุน ผลตอบแทน จากการผลิตสมุนไพรเพื่อคำนวณความคุ้มค่าหรือหลักสูตรอื่น ๆ ที่เกษตรกรสนใจ
- 3) ทดสอบความรู้ก่อนและหลังการจัดกระบวนการเรียนรู้ของเกษตรกร โดยกำหนดแบบทดสอบให้มีคำถาม จำนวน 15 ข้อ และกำหนดเกณฑ์การผ่านที่ 11 ข้อ (ร้อยละ 70) ซึ่งแบบทดสอบต้องสอดคล้องกับหลักสูตรที่จังหวัด/อำเภอได้กำหนด
- 4) จัดทำโครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่มผู้ผลิตสมุนไพร ตามความเห็นชอบของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ แล้วรายงานตามแบบ กสพ. 3
- 5) จังหวัดติดตามข้อมูล และสรุปรายงานผลการดำเนินงานตามแบบ กสพ. 4 ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาชากร ภายในวันที่ 31 กรกฎาคม 2568 และสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาชากร ตรวจสอบและสรุปข้อมูล ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทาง E-mail : herbdcae@gmail.com ภายในวันที่ 15 สิงหาคม 2568

6.1.3.2 พัฒนากลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

สนับสนุนปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนากาชากรของเกษตรกรตามความต้องการของเกษตรกรที่ได้จากการจัดเวทีวิเคราะห์ในข้อ 6.1.2.2 เช่น พันธุ์สมุนไพรที่ดี ปุ๋ยอินทรีย์ สารชีวภัณฑ์สำหรับป้องกันกำจัดศัตรูพืช วัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ ที่ใช้ในการผลิต วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูปเบื้องต้น เป็นต้น

หมายเหตุ : การสนับสนุนปัจจัยการผลิตควรสนับสนุนให้เหมาะสมและมีความสอดคล้องกับผลการตรวจวิเคราะห์ดิน - น้ำด้วย

6.1.4 บริหารจัดการโครงการและติดตามสถานการณ์

เป้าหมาย

สำนักงานเกษตรจังหวัด

แนวทางการดำเนินงาน

- 1) สำนักงานเกษตรจังหวัด : ติดตาม กำกับการทำงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายตัวชี้วัดของโครงการฯ จัดทำข้อมูลตามแบบฟอร์มที่กำหนด

7. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 - กันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนากการผลิตสินค้าสมุนไพรชีวภาพ												
1. กำหนดตัวแปรและจัดเก็บข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพ - ตรวจวิเคราะห์ดิน-น้ำ - ตรวจวิเคราะห์สารสำคัญและการปนเปื้อนของผลผลิต				↔						↔		
2. วิเคราะห์ประเมิน Problems & Painpoints การดำเนินงาน - จัดเวทีเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเกษตรกรและโรงพยาบาล - จัดเวทีวิเคราะห์ประเมิน Problems & Painpoints คน พื้นที่ สินค้า เพื่อวางแผนการผลิต การตลาด				↔								
3. พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร - จัดกระบวนการเรียนรู้ - พัฒนากลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยการสนับสนุนปัจจัยการผลิตต่าง ๆ				↔				↔				
5. บริหารจัดการโครงการ - สำนักงานเกษตรจังหวัด				↔								

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (output)

- 1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 30 ราย ได้รับความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพร การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การแปรรูปเบื้องต้น การผลิตตามระบบ GAP/เกษตรอินทรีย์
- 2) กลุ่มเกษตรกร จำนวน 1 กลุ่ม สามารถเชื่อมโยงการผลิตและการตลาด และเป็นแหล่งสมุนไพรวัตถุดิบสมุนไพรให้กับโรงพยาบาลของรัฐที่ผลิตยาสมุนไพร ตามมาตรฐาน GMP ได้

9.2 ผลลัพธ์ (outcome)

- 1) เกษตรกรได้รับองค์ความรู้ด้านการผลิตพืชสมุนไพร นำความรู้กลับไปปฏิบัติ และเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5
- 2) เกษตรกรมีความเข้าใจถึงความต้องการของตลาดและสามารถเข้าถึงแหล่งรับซื้อและเทคโนโลยี/นวัตกรรมที่จะนำมาปรับปรุงการผลิตได้

9.3 ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

- 1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 30 ราย ได้รับความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพร การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การแปรรูปเบื้องต้น การผลิตตามระบบ GAP/เกษตรอินทรีย์
- 2) มีกลุ่มเกษตรกรที่สามารถบริหารจัดการด้านการผลิต การแปรรูปและการตลาดในพื้นที่ จำนวน 1 กลุ่ม

เชิงคุณภาพ

เกษตรกรสามารถพัฒนาคุณภาพผลผลิตพืชสมุนไพรให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด สร้างมูลค่าเพิ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ 5

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

10.1 เกิดการเชื่อมโยงการผลิตการตลาดที่ชัดเจนระหว่างกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพรและโรงพยาบาลของรัฐที่เข้าร่วมโครงการพัฒนามาตรฐานการผลิตยาสมุนไพร ของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ผ่านมาตรฐาน GMP ในพื้นที่

10.2 เกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพรมีองค์ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สามารถพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากการผลิตสินค้าสมุนไพรได้

10.3 เกษตรกรมีการรวมกลุ่ม สามารถจัดทำแผนพัฒนากลุ่มเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าสมุนไพร ตลอดจนเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตการตลาดได้

11. การติดตามและประเมินผลโครงการ

จังหวัดรายงานข้อมูลเกษตรกร ที่ได้รับองค์ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพร และแมลงเศรษฐกิจ และนำความรู้กลับไปปฏิบัติ โดยเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ตามแบบฟอร์มที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดภายในวันที่กำหนด

12. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

นางสาวณิชา โปทอง

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ : 095 - 3230961

E-mail: nichapothong@gmail.com

ภาคผนวก 1 การตรวจวิเคราะห์คุณภาพดิน โดยกรมวิชาการเกษตร

ขนาดของพื้นที่

การกำหนดขอบเขตของพื้นที่ที่จะเก็บตัวอย่างดิน มีปัจจัยที่ต้องพิจารณาหลายประการ เช่น สี และชนิดของดิน ชนิดและระดับการเจริญเติบโตของพืชที่ปลูกในขณะนั้น ความลาดเทของพื้นที่ การใส่ปุ๋ย และปุ๋ย ฯลฯ ขนาดของ พื้นที่ที่จะทำการเก็บตัวอย่างดิน 1 ตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนนั้น ควรมีพื้นที่ไม่เกิน 25 ไร่ ควรมีการปลูกพืชชนิดเดียวกัน การเจริญเติบโตอยู่ในระดับเดียวกัน เนื้อดินเหมือนกันมีความลาดเทของพื้นที่ อยู่ในระดับเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน การใส่ปุ๋ยและปุ๋ยในอัตราและเวลาเดียวกัน การเก็บให้กระจายจุดที่จะเก็บทั่วพื้นที่โดยกำหนดให้ไม่น้อยกว่า 25 จุด ต่อพื้นที่ 25 ไร่ หรือทำการเก็บตัวอย่างดิน 1 – 2 จุดต่อพื้นที่ 1 ไร่ การสุ่มเก็บตัวอย่างยังเก็บถี่เท่าใดก็ยิ่งจะทำให้ได้ตัวแทนที่ดียิ่งขึ้นเท่านั้น

เวลาที่เหมาะสมในการเก็บตัวอย่างดิน

การเก็บตัวอย่างดินสามารถดำเนินการได้ตลอดทั้งปี แต่เวลาที่เหมาะสมที่สุดคือหลังการเก็บเกี่ยว เล็กน้อย หรือ 2 เดือนก่อนการปลูกพืช เพราะเวลาในขณะนั้นดินมีสภาพความชื้นพอเหมาะทำให้เก็บตัวอย่าง สะดวกและหากส่งวิเคราะห์ทันทีเกษตรกรจะได้รับผลการวิเคราะห์และคำแนะนำสำหรับปลูกพืชในฤดูถัดไปได้ ทันทีที่ การทดสอบเพื่อให้ทราบว่าดินมีระดับความชื้นเหมาะต่อการเก็บตัวอย่างหรือไม่ อาจทำได้โดยการบีบดิน ให้แน่นภายในอุ้งมือ ซึ่งถ้าระดับความชื้นของดินกำลังพอเหมาะดินจะยังคงจับกันเป็นก้อนเมื่อแบมือออก และเมื่อบีบดินจะรู้สึกว่าร่วน

วิธีการเก็บตัวอย่างดิน

1. แบ่งพื้นที่โดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่กล่าวมาแล้ว และกำหนดจุดที่จะทำการเก็บ ตัวอย่าง ควรทำแผนผังในสมุดบันทึกให้เรียบร้อย เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับพื้นที่ของตนเองต่อไป
2. จุดที่กำหนดจะทำการเก็บตัวอย่างไม่ควรเป็นทางเดินเก่า ขอบรั้วคอกสัตว์ หรือกองปุ๋ยเก่า ฯลฯ
3. ทำความสะอาดผิวดินบริเวณจุดที่กำหนด หากใช้หลอดเจาะดิน ส่วนเจาะดิน หรือส่วน รูปกระบอก ต้องตั้งเครื่องมือใช้ตั้งฉากกับผิวดินแล้วกดลงไปในระดับความลึก 6 นิ้ว สำหรับดินบน และ 12 นิ้ว สำหรับดินล่าง แล้วดึงขึ้นตรง ๆ หากใช้เสียมหรือพลั่วให้ขุดดินเป็นรูปตัววี (V) ให้มีความลึกในแนวตั้ง 6 นิ้ว ส่วนที่เป็นตัววีนี้ทิ้งไป จากนั้นใช้เสียมแซะขอบด้านหนึ่งของตัว V ให้มีความหนาประมาณ 1 นิ้ว โดยกดเสียม ให้ลึกจนถึงก้นหลุมขุดดินขึ้นแล้วแบ่งดินด้านข้างทั้งสองของพลั่วออกทิ้งไป นำดินส่วนที่เหลือใส่ถังพลาสติก กระทำในลักษณะนี้ จนครบทุกจุดที่กำหนด มีข้อควรระวังคือ ดินจากทุกจุดที่เก็บเพื่อมารวมในถังพลาสติกนั้น จะต้องมียุทธวิธีเท่า ๆ กันแล้วคลุกเคล้าดินในถังให้เข้ากันอย่างดี จากนั้นเทดินลงกองบนแผ่นพลาสติกคลุมเคล้า ให้เข้ากันดีอีกครั้งหนึ่ง จะได้ตัวอย่างดินรวม (composite sample) เพื่อใช้เป็นตัวแทนของดิน ทั้งแปลงหลังจาก คลุกเคล้าตัวอย่างดินรวมให้เข้ากันดีแล้วพูนดินให้เป็นกองและทำเครื่องหมาย + บนยอดกองดิน แบ่งดินออกเป็น 4 ส่วน นำดินมา 1 ส่วน ประมาณครึ่ง กก. ถึง 1 กก. (ภาพที่ 4) นำดินส่วนที่แบ่งมานี้บรรจุ ลงในถุงพลาสติก เขียนรายละเอียดเกี่ยวกับตัวอย่างดิน เช่น ชื่อผู้ส่งตัวอย่างสถานที่เก็บและความลึกกำกับไว้ ข้างถุงให้ชัดเจน รัดปากถุงให้แน่นแล้วนำส่งห้องปฏิบัติการเพื่อดำเนินการวิเคราะห์ต่อไปสำหรับการเก็บดินล่าง คือความลึกระดับ 6 - 12 นิ้ว หรือ ฯลฯ ให้ดำเนินการเก็บในลักษณะเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันกับดินบนแต่ จำนวนจุดที่เก็บน้อยลง คือ ทำการเก็บดินบน 2 - 3 จุด แล้วเก็บดินล่าง 1 จุด เพราะในดินล่างมีความ แปรปรวนของปริมาณและชนิดธาตุอาหารพืชและสมบัติอื่น ๆ น้อยกว่าดินบน การเก็บดินในแต่ละระดับความ ลึกให้แยกกันในแต่ละถัง คือเก็บตัวอย่างดินบนใส่ไว้ในถังใบหนึ่ง และดินล่างใส่ไว้ในถังอีกใบหนึ่งต่างหาก

แล้วทำการแบ่งดินมาวิเคราะห์ ในทำนองเดียวกับดินบนที่ได้อธิบายมาแล้วบรรจุดินในถุงพลาสติกเขียนกำกับให้เรียบร้อยเช่นกัน

การส่งตัวอย่างดิน

สามารถนำตัวอย่างดินส่งได้ด้วยตนเองที่กลุ่มงานพัฒนาระบบตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำ กลุ่มวิจัยเกษตรเคมี สำนักวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร กรมวิชาการเกษตร ภายในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ โทรศัพท์ 02-579-8600 ต่อ 201,202 ในวันส่งตัวอย่างเกษตรกรจะต้องกรอกใบส่งตัวอย่าง พร้อมรายละเอียดประกอบตัวอย่างดิน เพื่อกลุ่มงาน ฯ จะได้เก็บไว้เป็นหลักฐานและเป็นข้อมูลประกอบตัวอย่างดินในการตรวจสอบผลวิเคราะห์ นอกจากนี้รายละเอียดต่าง ๆ ยังเป็นส่วนสำคัญที่นักวิชาการจะใช้พิจารณาร่วมกับผลวิเคราะห์ดินในการให้คำแนะนำปรับปรุงบำรุงดินเพื่อให้เหมาะแก่การเจริญเติบโตของพืชต่อไป การทำประวัติและแผนที่ดิน เกษตรกรควรทำการสำรวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นที่การปลูกพืช การบำรุงรักษา ผลผลิต และ ฯลฯ ในไร่นาของตนเอง เพื่อจะได้ติดตามความเปลี่ยนแปลงของระดับความอุดมสมบูรณ์ของดิน และเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนปฏิบัติงานในไร่นาของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

การเก็บตัวอย่างดินเพื่อการวิเคราะห์ซ้ำ

โดยทั่วไปเกษตรกรควรเก็บตัวอย่างดินจากพื้นที่เดิมไปรับการวิเคราะห์ซ้ำทุก ๆ 4 - 5 ปี หรือเมื่อมีปัญหาในการปลูกพืชเกิดขึ้น

ภาพอธิบายการเก็บตัวอย่างดินจาก กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร

ภาคผนวก 2 การตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำ โดยกรมวิชาการเกษตร

วิธีการเก็บตัวอย่างน้ำ

วิธีการเก็บตัวอย่างน้ำไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอนตายตัวว่าควรเก็บกี่ครั้งและเก็บ ณ บริเวณใดของแหล่งน้ำ เพราะจะขึ้นอยู่กับสภาพของแหล่งน้ำและวัตถุประสงค์ของการศึกษาเป็นสำคัญ

ในทางปฏิบัติก่อนเก็บตัวอย่างน้ำต้องล้างขวดให้สะอาดก่อนนำมาใช้และเมื่อจะเก็บตัวอย่างน้ำให้ใช้น้ำตัวอย่างนั้นเขย่าล้างขวดอีก 2-3 ครั้ง แล้วจึงทำการเก็บตัวอย่างตามวิธีการต่อไป โดยใช้ขวดพลาสติก ขนาด 1 - 2 ลิตร เก็บน้ำให้เต็มขวดจนล้น และเมื่อเก็บตัวอย่างแล้วต้องปิดจุกให้แน่น

ก. น้ำประปา น้ำก๊อก หรือน้ำที่มาจากระบบการส่งน้ำตามท่อ ก่อนเก็บตัวอย่างควรไขน้ำทิ้งสักครู่ เพื่อเป็นการทำความสะอาดท่อน้ำจนแน่ใจว่าน้ำตัวอย่างจะเป็นตัวแทนของน้ำในระบบนั้นได้ จึงทำการเก็บตัวอย่างจากก๊อก

ข. น้ำบ่อ น้ำบาดาล หรือน้ำเจาะที่สูบขึ้นมา ควรเก็บตัวอย่างเมื่อได้สูบน้ำขึ้นมาจนพอสมควร จนกระทั่งน้ำได้ดินได้ไหลซึมเข้ามาในบ่อเต็มที่จึงทำการเก็บตัวอย่างจากหัวสูบ

ค. น้ำแม่น้ำ ลำธาร และคลองที่มีน้ำไหล ซึ่งจะมีสมบัติแตกต่างกันไปตามความลึก อัตราการไหล และระยะห่างจากฝั่ง ดังนั้น ถ้ามีเครื่องมือเก็บตัวอย่างควรเก็บตัวอย่างน้ำจากผิวน้ำจนถึงก้นแม่น้ำ ตรงกลาง ลำน้ำแล้วเอามารวมกันเป็นตัวอย่างรวมคิดตามการไหลของน้ำ หรืออาจเก็บเป็นตัวอย่างแยก โดยเก็บจากกลางลำน้ำที่จุดกึ่งกลางของความลึกจึงจะนับว่าเป็นตัวอย่างที่ดีที่สุด แต่ถ้าไม่มีเครื่องมือเก็บตัวอย่างให้ใช้ขวดเก็บตัวอย่างที่สะอาด ล้างด้วยน้ำตัวอย่างนั้นอีก 2-3 ครั้ง แล้วจุ่มลงใต้ผิวน้ำที่ระดับความลึกประมาณ 1 ฟุต หรือ ณ จุดที่จะใช้น้ำนั้น

ง. น้ำทะเลสาบ สระ หนอง บึง อ่างเก็บน้ำ ที่มีความลึกและความกว้าง เป็นน้ำนิ่ง สมบัติของน้ำในบริเวณต่างๆ จะแตกต่างกันไปทั้งในแนวตั้งและแนวนอนนอกจากนี้สมบัติของน้ำยังเปลี่ยนแปลงไปตามสิ่งแวดล้อมและฤดูกาลอีกด้วย การเลือกบริเวณและระดับความลึกจึงขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา ควรเก็บ ตัวอย่างแยกเฉพาะจุด โดยทั่วไปจะจุ่มเก็บในระดับความลึกประมาณ 1 ฟุต หรือตามความเหมาะสม

จ. น้ำโสโครก น้ำเสีย หรือน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม คุณภาพของน้ำและอัตราการไหลจะผันแปรไปตลอดเวลา จึงควรเก็บตัวอย่างแยกทุก ๆ ช่วงเวลา ณ จุดเดียวกัน แล้วจึงนำมารวมเป็นตัวอย่างรวมเพื่อการวิเคราะห์เป็นค่าเฉลี่ย ทำให้ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย โดยทั่วไปมักใช้ตัวอย่างรวมในช่วงเวลา 24 ชั่วโมงเป็นมาตรฐาน ถือเป็นค่าตัวอย่างเฉลี่ย ทั้งนี้ปริมาณที่เก็บต้องเป็นสัดส่วนกับอัตราการไหล ณ จุดเก็บ แต่หากสมบัติของน้ำโสโครกนั้นคงที่ ก็อาจเก็บตัวอย่างเป็นตัวอย่างแยกเลยก็ได้ **น้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม** ให้เก็บตัวอย่างน้ำทิ้งจากทุกๆ จุดที่ปล่อยน้ำออกมา หรือที่จุดรวมของน้ำทิ้ง **น้ำเสียจากอาคารบ้านเรือน** ให้เก็บจากท่อระบายน้ำโสโครก **น้ำทิ้งจากระบบบำบัดน้ำเสีย** ให้เก็บจากจุดต่าง ๆ ตามขั้นตอนการกำจัด

ปริมาณตัวอย่างน้ำที่เก็บ

ปริมาณตัวอย่างน้ำที่เก็บขึ้นอยู่กับจำนวนรายการ หรือสมบัติของน้ำ ที่ต้องการวิเคราะห์ในการตรวจสอบสมบัติทางกายภาพและเคมีของน้ำในแง่การเกษตร ปริมาณตัวอย่างน้ำที่เก็บ 1 - 2 ลิตร นับว่าเพียงพอข้อสำคัญขวดที่บรรจุจะใช้ขนาดใดก็ตาม จะต้องเก็บตัวอย่างน้ำให้เต็มขวดเสมอ (อย่าให้มีช่องว่างของอากาศ)

วิธีการเก็บรักษาสมบัติของตัวอย่างน้ำ

เมื่อเก็บตัวอย่างน้ำมาแล้ว ควรนำส่งเพื่อทำการวิเคราะห์ให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะหากปล่อยทิ้งไว้อาจเกิดปฏิกิริยาทางเคมีและชีวภาพ จากสารประกอบและสิ่งมีชีวิตในน้ำ ทำให้สมบัติของน้ำเปลี่ยนแปลงไปได้ซึ่งส่วนใหญ่ จะขึ้นอยู่กับความสะอาด หรือความสกปรกของน้ำ ระยะเวลาที่ยอมให้มากที่สุดที่จะเก็บตัวอย่างไว้ก่อนทำการวิเคราะห์ทางกายภาพและทางเคมี เป็นดังนี้ น้ำสะอาด (unpolluted water) 72 ชั่วโมง น้ำค่อนข้างสกปรก (Slightly polluted water) 48 ชั่วโมง น้ำสกปรก (polluted water) 24 ชั่วโมง

ดังนั้นหากมีความจำเป็นไม่สามารถนำส่งตัวอย่างน้ำ เพื่อทำการวิเคราะห์ได้ทันที ต้องทำการเก็บรักษาสมบัติของน้ำตัวอย่าง หรือยับยั้งการเปลี่ยนแปลงทางเคมีและชีวภาพให้ช้าลงด้วยการใช้สารเคมี หรือ

วิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วแต่สมบัติของน้ำที่ต้องการวิเคราะห์ แต่วิธีการที่สะดวกเหมาะสมที่สุดและใช้ได้กับการเก็บรักษาตัวอย่างน้ำเพื่อการวิเคราะห์หลายรายการ คือ การเก็บตัวอย่างน้ำไว้ในที่มืดและอุณหภูมิต่ำ (4°C) จนถึงเวลาที่จะทำการวิเคราะห์พอจะช่วยชะลอการเปลี่ยนแปลง และลดความผิดพลาดอันเนื่องมาจากการส่งวิเคราะห์ช้าลงได้บ้าง

การส่งตัวอย่างน้ำ

- ก. ควรนำส่งตัวอย่างน้ำที่ห้องปฏิบัติการทันที หรือทำการเก็บรักษาสมบัติของตัวอย่างน้ำไว้ก่อนตามความจำเป็น
- ข. ให้ข้อมูลประกอบตัวอย่างน้ำโดยละเอียด เป็นต้นว่า วัน เดือน ปีที่เก็บ ชนิดของแหล่งน้ำ แหล่งที่เก็บ ความลึก อัตราการไหล ตลอดจนข้อมูลสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เช่น น้ำเค็มท่วม ฝนตกหนัก หรือ แห้งแล้ง ฯลฯ
- ค. ระบุวัตถุประสงค์ ปัญหา และความจำเป็นที่ต้องการให้วิเคราะห์
- ง. นำส่งตัวอย่างที่กลุ่มงานพัฒนาระบบตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำ กลุ่มวิจัยเกษตรเคมี สำนักวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร กรมวิชาการเกษตร (ภายในบริเวณมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์) จตุจักร กทม. 10900

เอกสารอ้างอิง

วรางคณา สระบัว และคณะ. (2548) คู่มือการเก็บตัวอย่างการวิเคราะห์ดินและน้ำเพื่อวิเคราะห์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: คิวบรีนธ์ ออฟเซ็ท.

ภาคผนวก 3 รายละเอียดโรงพยาบาลของรัฐที่เข้าร่วมโครงการพัฒนามาตรฐานการผลิตยาสมุนไพรของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ผ่านมาตรฐาน GMP

ลำดับ	โรงพยาบาล	จังหวัด	ผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ
1	โรงพยาบาลพญาเม็งราย	เชียงราย	☒ ผ่าน GMP	
2	โรงพยาบาลแม่ใจ	พะเยา	☒ ผ่าน GMP	
3	โรงพยาบาลเด่นชัย	แพร่	☒ ผ่าน GMP	เลือก 1 โรงพยาบาล
	โรงพยาบาลสอง	แพร่	☒ ผ่าน GMP	
4	โรงพยาบาลป่าซาง	ลำพูน	☒ ผ่าน GMP	
5	โรงพยาบาลบางกระพุ่ม	พิษณุโลก	☒ ผ่าน GMP	
6	โรงพยาบาลสรรคบุรี	ชัยนาท	☒ ผ่าน GMP	
7	โรงพยาบาลหนองฉาง	อุทัยธานี	☒ ผ่าน GMP	
8	โรงพยาบาลหนองโดน	สระบุรี	☒ ผ่าน GMP	เลือก 1 โรงพยาบาล
	โรงพยาบาลเสาไห้	สระบุรี	☒ ผ่าน GMP	
9	โรงพยาบาลอินทร์บุรี	สิงห์บุรี	☒ ผ่าน GMP	

ลำดับ	โรงพยาบาล	จังหวัด	ผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ
10	โรงพยาบาลหนองเสือ	ปทุมธานี	✓ผ่าน GMP	
11	โรงพยาบาลเจ้าคุณไพบูลย์	กาญจนบุรี	✓ผ่าน GMP	
12	โรงพยาบาลอุ้มทอง	สุพรรณบุรี	✓ผ่าน GMP	
13	โรงพยาบาลดอนตูม	นครปฐม	✓ผ่าน GMP	
14	โรงพยาบาลวังน้ำเย็น	สระแก้ว	✓ผ่าน GMP	
15	โรงพยาบาลเขาคิชฌกูฏ	จันทบุรี	✓ผ่าน GMP	
16	โรงพยาบาลกมลาไสย	กาฬสินธุ์	✓ผ่าน GMP	
17	โรงพยาบาลพล	ขอนแก่น	✓ผ่าน GMP	
18	โรงพยาบาลมหาสารคาม	มหาสารคาม	✓ผ่าน GMP	
19	โรงพยาบาลสุวรรณภูมิ	ร้อยเอ็ด	✓ผ่าน GMP	
20	โรงพยาบาลโพธิ์สัย	หนองคาย	✓ผ่าน GMP	
21	โรงพยาบาลห้วยเกิ้ง	อุดรธานี	✓ผ่าน GMP	
22	โรงพยาบาลเรณูนคร	นครพนม	✓ผ่าน GMP	
23	โรงพยาบาลพระอาจารย์ฝั้นอาจาโร	สกลนคร	✓ผ่าน GMP	
24	โรงพยาบาลสังขะ	สุรินทร์	✓ผ่าน GMP	เลือก 1 โรงพยาบาล
	โรงพยาบาลกาบเชิง	สุรินทร์	✓ผ่าน GMP	
25	โรงพยาบาลสูงเนิน	นครราชสีมา	✓ผ่าน GMP	
26	โรงพยาบาลคูเมือง	บุรีรัมย์	✓ผ่าน GMP	
27	โรงพยาบาลกุดชุม	ยโสธร	✓ผ่าน GMP	
28	โรงพยาบาลนิคมคำสร้อย	มุกดาหาร	✓ผ่าน GMP	
29	โรงพยาบาลห้วยทับทัน	ศรีสะเกษ	✓ผ่าน GMP	
30	โรงพยาบาลตระการพืชผล	อุบลราชธานี	✓ผ่าน GMP	
31	โรงพยาบาลพนา	อำนาจเจริญ	✓ผ่าน GMP	
32	โรงพยาบาลท่าแซะ	ชุมพร	✓ผ่าน GMP	
33	โรงพยาบาลท่าฉาง	สุราษฎร์ธานี	✓ผ่าน GMP	

ลำดับ	โรงพยาบาล	จังหวัด	ผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ
34	โรงพยาบาลห้วยยอด	ตรัง	☒ ผ่าน GMP	
35	โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสายบุรี	ปัตตานี	☒ ผ่าน GMP	
36	โรงพยาบาลละงู	สตูล	☒ ผ่าน GMP	
37	โรงพยาบาลจะแนะ	นราธิวาส	☒ ผ่าน GMP	

แบบรายงานผลการจัดเวทีเชื่อมโยง และวิเคราะห์วิเคราะห์ประเมิน Problems & Painpoints
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ ปี 2568
กิจกรรม วิเคราะห์ประเมิน Problems & Painpoints การดำเนินงาน
จังหวัด.....

ส่วนที่ 1 จัดเวทีเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเกษตรกรและโรงพยาบาล

- 1.1 วัน เดือน ปี ที่ดำเนินการ
- 1.2 จำนวนผู้ที่เข้าร่วมเวทีราย (แนบรายชื่อ)
- 1.3 ความต้องการผลผลิตของโรงพยาบาล (ชนิด ปริมาณ ช่วงเวลาที่ต้องการ)
- 1.4 แผนการผลิตของเกษตรกร
- 1.5 แนวทางการดำเนินงานร่วมกัน
- 1.6 ภาพกิจกรรมที่ดำเนินการ (แนบไฟล์ภาพต้นฉบับ (สกุล .jpg .jpeg .gif .png มาด้วย)

**ส่วนที่ 2 จัดเวทีวิเคราะห์ประเมิน Problems & Painpoints คน พื้นที่ สินค้า เพื่อวางแผนการผลิต
การตลาด**

- 2.1 วัน เดือน ปี ที่ดำเนินการ
- 2.2 จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมเวทีราย (แนบรายชื่อ)
- 2.3 ศักยภาพของพื้นที่และประเด็นปัญหา
- 2.4 ชนิดสมุนไพรที่ต้องการพัฒนา
- 2.5 จุดเน้นและองค์ความรู้ที่เกษตรกรต้องการเพื่อกำหนดหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้
- 2.6 ปัจจัยการผลิตที่ต้องการสนับสนุนและเหตุผลในการเลือกปัจจัยการผลิตนี้
- 2.6 แนวทางการแก้ไข / ข้อเสนอแนะ
- 2.7 ภาพกิจกรรมที่ดำเนินการ (แนบไฟล์ภาพต้นฉบับ (สกุล .jpg .jpeg .gif .png มาด้วย)

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่
ผู้รับผิดชอบ
()
ตำแหน่ง.....
หมายเลขโทรศัพท์.....
วันที่รายงาน.....

หมายเหตุ : ส่งแบบสรุปผลการดำเนินงานฯ ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ภายในวันที่ 15
มกราคม 2568

แบบวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของแปลงเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร
ทางด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ ปี 2568
จังหวัด.....

สามารถ Download แบบวิเคราะห์ข้อมูลฯ ได้ตาม QR code ด้านล่างนี้

หมายเหตุ : ส่งแบบสรุปผลการดำเนินงานฯ ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ภายในวันที่ 31 กรกฎาคม 2568

แบบรายงานโครงสร้างกลุ่มจากการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกร
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ ปี 2568
กิจกรรม พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกร
จังหวัด.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่ม

1.1 ชื่อกลุ่ม

.....

1.2 ที่ตั้งกลุ่ม

.....

1.3 ชื่อ-สกุล (ประธานกลุ่ม).....

ที่อยู่.....

เบอร์โทรศัพท์.....

ส่วนที่ 2 โครงสร้างของกลุ่ม

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1.	ประธาน	16.	
2.	รองประธาน	17.	
3.	เลขานุการ	18.	
4.	เหรัญญิก	19.	
5.	ประชาสัมพันธ์	20.	
6.		21.	
7.		22.	
8.		23.	
9.		24.	
10.		25.	
11.		26.	
12.		27.	
13.		28.	
14.		29.	
15.		30.	

* ตำแหน่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามโครงสร้างจริงของกลุ่ม

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่

ผู้รับผิดชอบ

()

ตำแหน่ง.....

หมายเลขโทรศัพท์.....

วันที่รายงาน.....

หมายเหตุ : ส่งแบบสรุปผลการดำเนินงานฯ ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ภายในวันที่ 31 กรกฎาคม 2568

แบบรายงานผลการจัดกระบวนการเรียนรู้
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ ปี 2568
กิจกรรม พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกร
จังหวัด.....

1. วัน เดือน ปี ที่ดำเนินการ
2. จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมเวทีราย (แนบรายชื่อ)
3. เนื้อหา / หลักสูตรที่ถ่ายทอด
4. สรุปผลการดำเนินการ/ผลที่ได้รับจากการจัดกระบวนการเรียนรู้
5. ภาพกิจกรรมที่ดำเนินการ (แนบไฟล์ภาพต้นฉบับ (สกุล .jpg .jpeg .gif .png มาด้วย)

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่
 ผู้รับผิดชอบ
 ()
 ตำแหน่ง.....
 หมายเลขโทรศัพท์.....
 วันที่รายงาน.....

หมายเหตุ : ส่งแบบสรุปผลการดำเนินงานฯ ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ภายในวันที่ 31
 กรกฎาคม 2568

แบบรายงานผลการดำเนินงาน
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ ปี 2568
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 - 6

สามารถ Download แบบรายงาน ได้ตาม QR code ด้านล่างนี้

แบบรายงานสรุปผลการวิเคราะห์ดิน - น้ำ	
แบบรายงานสรุปผลการวิเคราะห์สารสำคัญและการปนเปื้อน	
แบบรายงานสรุปผลการจัดเวที	
แบบรายงานสรุปผลการจัดกระบวนการเรียนรู้	
แบบรายงานสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของแปลงเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร	

โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์

กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์

1. ความสอดคล้อง

1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ: ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ประเด็น การเกษตร

เป้าหมาย ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น

1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ : ประเด็น (O3) การเกษตร

เป้าหมายระดับประเด็น (Y2) ประเด็นการเกษตรสร้างมูลค่า

แผนย่อยของแผนแม่บทฯ 3.1 เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) O3O101 สินค้าเกษตรอัตลักษณ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

1.3 แผนการปฏิรูปประเทศ : ด้านเศรษฐกิจ

นิยามของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์

สินค้าเกษตรอัตลักษณ์ หมายถึง สินค้าที่มาจากแหล่งผลิตที่มีความสัมพันธ์กับแหล่งภูมิศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยสภาพภูมิอากาศและสภาพภูมิประเทศเฉพาะเจาะจง ทำให้สินค้าชนิดนั้นเจริญเติบโตได้โดยมีความแตกต่างจากแหล่งผลิตอื่น มีคุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะ ที่เรียกว่า ความเป็นอัตลักษณ์ อีกทั้งยังมีเรื่องราวแหล่งกำเนิด (story) ที่สะท้อนการพัฒนากิจกรรม เศรษฐกิจและสังคมที่มีอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น ส่งผลให้เป็นสินค้าคุณภาพจากแหล่งผลิตที่สามารถยกระดับเข้าสู่การขึ้นทะเบียนให้เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications : GI) ซึ่งเครื่องหมาย GI เปรียบเสมือนแบรนด์ของท้องถิ่นที่บ่งบอกถึงคุณภาพแหล่งที่มาของสินค้าชนิดนั้น

2. หลักการเหตุผล

ประเทศไทยเป็นประเทศในกลุ่มผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลก และผลไม้ นับว่าเป็นสินค้าเกษตรที่มีความสำคัญและสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทย รวมถึงในด้านการเป็นอาชีพหลักและสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรและยังเป็นวัตถุดิบสำคัญในอุตสาหกรรมแปรรูป จากข้อมูลสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ในปี 2566 ประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ (Agricultural product) มูลค่ารวม 1,781,152 ล้านบาท โดยผลไม้และผลิตภัณฑ์ (Fruit and Product) เป็นสินค้าเกษตรอันดับหนึ่ง ในการส่งออก มูลค่ารวม 302,968 ล้านบาท ตลาดส่งออกหลัก ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา ผลไม้ในกลุ่มเศรษฐกิจหลักที่มีการส่งออกมากที่สุด ได้แก่ทุเรียน (คิดเป็นร้อยละ 40.0) ในขณะที่ผลไม้พื้นถิ่นซึ่งเป็นผลไม้ในกลุ่มรองก็มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและได้รับความนิยมสูง ไม่แพ้กัน ซึ่งจะเห็นได้จากมูลค่าการซื้อขายในประเทศสูง มีตลาดเฉพาะ แต่เนื่องจากปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศของโลกในปัจจุบัน ทำให้เกษตรกรที่ขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาคุณภาพก็มักจะประสบปัญหาคุณภาพผลผลิตต่ำ ปัญหาราคาตกต่ำในช่วงฤดูการผลิตเนื่องจากมีผลผลิตหลายชนิดออกกระจุกตัวในช่วงเวลาเดียวกัน อีกทั้งต้นทุนการผลิต ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยการผลิต แรงงาน ค่าขนส่งที่ปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้มีความเสี่ยงต่อการขาดทุน ประกอบกับในปัจจุบันผู้บริโภคมีความต้องการสินค้าที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานทำให้ประเทศไทยนับวันยิ่งประสบกับปัญหาสถานะการแข่งขันที่มีข้อกำหนด เงื่อนไขการกีดกันทางการค้าที่เข้มงวด ขาดความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศ ประกอบกับมีการนำเข้าสินค้าเกษตรจากต่างประเทศที่มีมากขึ้น ไม่มีคุณภาพและแย่งส่วนแบ่งตลาดสินค้าเกษตรไทย จึงทำให้เกิดการเรียกร้องความช่วยเหลือจากภาครัฐในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการผลิตอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

การส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมให้สามารถใช้ประโยชน์และต่อยอดจากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และ ทรัพยากรในพื้นที่ นับตั้งแต่ปี 2562 – 2567 กรมส่งเสริมการเกษตร ได้ดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนา สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น กิจกรรมส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ ผลิตไม้ผลคุณภาพ 40 จังหวัด ครอบคลุมภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคเหนือ ซึ่งเป็นพื้นที่การผลิตไม้ผลเศรษฐกิจ ที่มีศักยภาพของประเทศไทย ผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน สามารถบริหารจัดการผลผลิตและจัดทำแผนการผลิต ในพื้นที่ให้ประสบความสำเร็จ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ได้อย่างยั่งยืน เป็นการช่วยสร้างอาชีพ สร้างรายได้และยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้มั่นคง สอดคล้องกับความเป็นอัตลักษณ์และภูมิปัญญา ท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี โดยการทำงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่และเกษตรกร ในการคัดเลือกพื้นที่ คัดเลือกชนิด พืช และจัดเก็บข้อมูลเตรียมความพร้อมสู่การเป็นสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ พัฒนาความรู้ทั้งด้านการผลิต การตลาด และส่งเสริมให้เป็นไม้ผลอัตลักษณ์ประจำถิ่น เช่น ทุเรียนชะนีเกาะช้าง จังหวัดตราด ทุเรียนในวระนอง จังหวัด ระนอง และลิ้นจี่แม่ใจ จังหวัดพะเยา

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 นี้ กรมส่งเสริมการเกษตรได้ขยายผลการดำเนินงานโครงการเพื่อส่งเสริม เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้ครอบคลุมพื้นที่ สินค้าและผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายมากขึ้น จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริม และพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ในพื้นที่ 52 จังหวัด ครอบคลุมพื้นที่แหล่งผลิตไม้ผลที่สำคัญ ได้แก่ ภาคตะวันออก ภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มุ่งเน้นการพัฒนาการเกษตร เศรษฐกิจและสังคมที่มีอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น ซึ่งมีเรื่องราวแหล่งกำเนิดสินค้า (story) ที่ทำให้สินค้ามีความแตกต่าง โดดเด่นจากสินค้าที่ผลิตจากแหล่งอื่น ๆ สามารถสร้างมูลค่าและนำไป ส่งเสริมให้เกษตรกร เพื่อสร้างอาชีพและรายได้ โดยส่งเสริมให้เกษตรกรใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการ พัฒนาการผลิต และเพิ่มมูลค่าผลผลิต ตลอดจนการแปรรูป เป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย สามารถพัฒนาระดับ เพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI : Geographical Indications) เป็นการใช้ประโยชน์จาก ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตลอดจนใช้ประโยชน์ จากอัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ในการเชื่อมโยงสู่การส่งเสริมการเกษตรด้านอื่น ๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตลาดเกษตรกร หรือศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ทำงานแบบบูรณาการการทำงาน ร่วมกันระหว่างเกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรอัต ลักษณ์พื้นถิ่นให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล เป็นการควบคุมคุณภาพและปรับปรุง สินค้าให้เป็นที่ต้องการของผู้บริโภค สร้างความเชื่อมั่นต่อคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตรอัตลักษณ์และเข้า กับกระแสความต้องการของผู้บริโภค รวมไปถึงการเชื่อมโยงการตลาดและสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม เกษตรกร ในการรวบรวม คัดแยก ระบบโลจิสติกส์ และบริหารจัดการผลผลิตในพื้นที่อย่างเป็นระบบ เพื่อ ขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้ เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อสร้างอาชีพและรายได้จากสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นแก่เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร
- 3.2 เพื่อส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นและพัฒนาช่องทางการตลาด
- 3.3 เพื่อพัฒนาความรู้และเพิ่มศักยภาพกระบวนการทำงานในพื้นที่สำหรับการพัฒนาสินค้าไม้ผลตาม อัตลักษณ์และภูมิปัญญาที่เหมาะสมให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน แข่งขันทางการตลาดได้
- 3.4 เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นสู่ผู้บริโภคให้มีความรู้ความเข้าใจถึงถิ่นกำเนิด เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยมาตรฐานการรับรอง GI

4. เป้าหมาย / สถานที่ดำเนินการ

เป้าหมาย : เกษตรกร จำนวน 30 ราย

สถานที่ดำเนินการ : อำเภอบ้านไร่ อำเภอยะหา อำเภอลานสัก อำเภอหนองฉาง

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 พัฒนาเกษตรกรผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นที่ที่เหมาะสมกับพื้นที่สู่มาตรฐานเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์

5.2.1 จัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นที่ ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดหรือสำนักงานเกษตรอำเภอ

วิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

1) จังหวัดคัดเลือกเกษตรกรจากแปลงใหญ่ หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มสหกรณ์ หรือกลุ่มปรับปรุงคุณภาพ หรือเกษตรกรที่มีศักยภาพในพื้นที่ ที่สามารถทำการผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ แหล่งผลิตได้มาตรฐานและผลผลิตมีคุณภาพ สามารถพัฒนาสินค้าเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ จังหวัดละ 1 กลุ่ม จำนวน 30 ราย เป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ พื้นที่ชนิดเดียวกัน และมีศักยภาพสามารถดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้

2) จัดทำทะเบียนเกษตรกรรายบุคคล และแบบประเมินผลก่อน - หลังเข้าร่วมโครงการตามแบบฟอร์มที่ได้จากการพิจารณาร่วมกันจากการประชุมคณะทำงาน Core Team

3) ดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีที่จำเป็นและเหมาะสม (Impact point) หลักสูตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นที่เข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการ จำนวน 1 ครั้ง ๆ ละ 1 วัน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ 350 บาท/ราย/วัน ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในไตรมาสที่ 2

4) รูปแบบการดำเนินการจัดอบรมให้ประเมินจากสถานการณ์ใช้ดุลยพินิจตามความเหมาะสมหากมีการศึกษาดูงานควรเห็นสภาพพื้นที่จริงในการเรียนรู้ โดยสื่อให้เห็นถึง การเรียนรู้และประโยชน์ที่บุคคลเป้าหมายจะได้รับ ยกตัวอย่างเช่น การมีสถานีเรียนรู้ การสาธิตวิธีการจัดการในสวนการใช้ สื่อการเรียนรู้ออนไลน์ หรืออื่น ๆ

5) รายงานผลการดำเนินงานตามระบบ e - project และบันทึกลงในแบบ กสก. ทันททีที่ดำเนินการอบรมเสร็จเรียบร้อยแล้วโดยรายงานทั้งผลปริมาณงาน - การใช้จ่าย ภายในไตรมาสที่ 3 และสรุปผลการดำเนินงานผ่านคณะทำงาน Core Team ในแต่ละเขตที่รับผิดชอบ

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.1.1 คือ

- 1) ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรรายบุคคล และ แบบประเมินผลก่อน-หลัง (30 ราย/1 กลุ่ม)
- 2) เนื้อหาหลักสูตรในการอบรมจากการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลงปลูกของตนเอง
- 3) รายงานผลการดำเนินงานตามระบบ e-project และแบบ กสก. ภายในไตรมาสที่ 3 (สำนักงานเกษตรจังหวัดหรือสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ)

5.1.2 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดหรือสำนักงานเกษตรอำเภอ

วิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

1) คัดเลือกพื้นที่ที่จะจัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน (Precision Farm) โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

1.1) เป็นสถานที่ของสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความพร้อมในการพัฒนาแปลงการผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน เกิดเป็นแปลงเกษตรอัจฉริยะ (Precision Farm) สามารถเป็นสถานที่ศึกษาดูงานเพื่อขยายผลสู่แปลงสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการคนอื่น ๆ ได้ ภายในจังหวัดหรือจังหวัดอื่น ๆ

1.2) เป็นพื้นที่ปลูกไม้ผลอัตลักษณ์พื้นที่ตามที่ได้กำหนดไว้ มีผลผลิตต่อเนื่องกันไม่ต่ำกว่า 2 ฤดูกาลผลิต

1.3) ควรมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ หรือมีระบบการให้น้ำที่เพียงพอสำหรับการใช้ในการผลิตไม้ผลที่เหมาะสมกับพื้นที่ตลอดฤดูกาลผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงหลังออกดอก ติดผล จนถึงเก็บเกี่ยวผลผลิต

1.4) เป็นแปลงที่อาจอยู่ติดถนน หรือพื้นที่ที่มีการคมนาคมสะดวก ผู้คนผ่านไปมาสามารถมองเห็นได้

1.5) เกษตรกรเจ้าของพื้นที่ที่มีความพร้อม ขยันหมั่นเพียร เสียสละ สามารถเป็นวิทยากรอบรมได้เป็นอย่างดีและหรือ/ขยายผลความสำเร็จต่อไปยังเกษตรกรรายอื่นในพื้นที่ใกล้เคียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6) เกษตรกรเจ้าของพื้นที่ที่มีความสนใจที่จะเข้าร่วมโครงการและยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อกำหนดในการดำเนินการ ตลอดจนคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่

2) ดำเนินการจัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน ดังนี้

2.1) จัดทำแปลงเรียนรู้บนพื้นที่อย่างน้อย 2 ไร่ เพื่อใช้เป็นจุดสาธิตและถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิกในพื้นที่ครอบคลุมตลาดแม่นยำ – พื้นที่แม่นยำ – พันธุ์แม่นยำ – น้ำแม่นยำ – ปุ๋ยแม่นยำ – การจัดการโรคแม่นยำ – เทคโนโลยีการผลิตแม่นยำ – การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวแม่นยำ – จำหน่ายแม่นยำ และมีการศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จ โดยรัฐสนับสนุนค่าใช้จ่ายแปลงละ 50,000 บาท เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับจัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ ค่าวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร (ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยเคมี สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ฮอร์โมน ถูห่อ ฯลฯ) ค่าจัดทำระบบน้ำ ค่าตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้าง ค่าวิเคราะห์ธาตุอาหารในดินและใบพืช ค่าวัสดุสำนักงานหรืออื่น ๆ ที่มีความจำเป็น โดยวัสดุอุปกรณ์ต้องไม่ใช่พัสดุครุภัณฑ์ ดำเนินการภายในไตรมาสที่ 2

2.2) จัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ ขนาด 1 เมตร x 1.5 เมตร ปรากฏรายละเอียดประกอบด้วย ชื่อเจ้าของสวน ที่ตั้งสวน และชื่อแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐานชนิดใด เช่น แปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน (.....) จังหวัด..... รายละเอียดตาม

เอกสารแนบ 1

3) จัดทำข้อมูลแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐานตามแบบใน เอกสารแนบ 2 โดยเสนอสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในเขตพื้นที่รับผิดชอบ เป็นผู้รวบรวมข้อมูลจัดทำเป็นทำเนียบแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐานประจำภาคของตนเอง จำนวน 1 เล่ม

4) สรุปผลการดำเนินงานโดยรายงานผ่านคณะทำงาน Core Team ในแต่ละเขตที่รับผิดชอบ

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.1.2 คือ

1) แปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน พื้นที่อย่างน้อย 2 ไร่

2) ข้อมูลแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน จังหวัดละ 1 แปลง เสนอ

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในแต่ละเขตที่รับผิดชอบรวบรวม

(สำนักงานเกษตรจังหวัดหรือสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ)

5.3 พัฒนาการสร้างมูลค่าเพิ่ม การตลาด การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สินค้าไม้ผลอัตลักษณ์คุณภาพดีสู่ผู้บริโภค

5.3.1 พัฒนาสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์สู่กระบวนการรับรองสินค้า GI และตรวจสอบย้อนกลับได้ ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัด

วิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

1) จังหวัดดำเนินการพัฒนาสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้ร่วมกันวิเคราะห์และได้กำหนดชนิดสินค้าไม้ผลของแต่ละจังหวัดในภาคของตนเองที่ต้องการพัฒนาจังหวัดละ 1 ชนิดสินค้า ซึ่งเป็นกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตไม้ผลชนิดเดียวกัน อาจจะเป็นชนิดไม้ผลเดิมที่ได้ดำเนินการแล้วหรือชนิดไม้ผลใหม่ที่ได้พิจารณาร่วมกันแล้วว่ามีความศักยภาพและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ส่งผลทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้

2) นำสินค้าไม้ผลที่ได้กำหนดเป้าหมายไว้ในคณะทำงาน Core Team ดำเนินการเข้าสู่กระบวนการ ขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) พร้อมทั้งจัดทำการรับรองคุณภาพ เช่น ระบบการรับรองคุณภาพสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้โดยสติกเกอร์ QR Code ติดบนผลผลิตหรือจัดทำบรรจุภัณฑ์ที่ระบุแหล่งผลิตชัดเจน การตรวจสอบแหล่งผลิต การเก็บข้อมูล ฯลฯ จังหวัดละ 1 สินค้า

3) กรมส่งเสริมการเกษตรสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจังหวัดละ 40,000 บาท เพื่อเป็นการพัฒนาสินค้าไม้ผลที่เป็นอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ที่ได้กำหนดเป้าหมายไว้ในคณะทำงาน Core Team ในข้อ 5.1.2 ให้เข้าสู่กระบวนการรับรองสินค้า GI ได้แก่ ค่าจัดเก็บข้อมูลเกษตรกรในการบันทึกจัดทำข้อมูลเกษตรกรเพื่อการรับรองคุณภาพสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ ค่าการจัดทำข้อมูลเพื่อจัดเตรียมคำขอขึ้นทะเบียน ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ค่าจัดประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ค่าติดตามในพื้นที่เพื่อสืบค้นข้อมูล หรืออื่น ๆ ที่มีความจำเป็นเกี่ยวกับกระบวนการที่นำไปสู่การรับรองสินค้า GI และตรวจสอบย้อนกลับได้ โดยการเบิกจ่ายไม่ขัดต่อระเบียบกระทรวงการคลังที่กำหนดไว้ อนึ่ง จังหวัดสามารถบริหารจัดการงบประมาณในกิจกรรมนี้ได้ตามความเหมาะสมเพื่อให้กิจกรรมการพัฒนาไม้ผลที่คัดเลือกมาได้บรรลุถึงกระบวนการรับรองสินค้า GI ต่อไป ดำเนินการไตรมาสที่ 3 - 4

4) รายงานผลการดำเนินงานผ่านคณะทำงาน Core Team

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.3.1 คือ
สินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ของจังหวัดที่เข้าสู่กระบวนการรับรองสินค้า GI และมีการรับรองสินค้าเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้ จังหวัดละ 1 สินค้า รวม 52 ชนิดสินค้า
(สำนักงานเกษตรจังหวัด ดำเนินการ)

5.3.2 พัฒนาจตุรบรรณและบรรจุภัณฑ์เพื่อการเพิ่มมูลค่า ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัดหรือสำนักงานเกษตรอำเภอ

เป็นการดำเนินการเพื่อใช้เป็นศูนย์กลางในแหล่งผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ในพื้นที่เพื่อรวบรวมผลผลิตของสมาชิกและคัดคุณภาพผลผลิตเพื่อการจำหน่ายออกนอกแหล่งผลิต รวมไปถึงการจัดทำบรรจุภัณฑ์ที่คำนึงถึงความทนทานในการขนส่ง การเก็บรักษาผลผลิตให้มีคุณภาพดี สามารถสร้างภาพลักษณ์ของสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าได้ โดยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้จังหวัดเป็นผู้พิจารณาดำเนินการเองให้เป็นไปตามความเหมาะสมกับสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นของตนเอง โดยขอให้มีโลโก้กรมส่งเสริมการเกษตร ชื่อโครงการ เรื่องราวความเป็นมา หรือแบรนด์สินค้า วิธีการบริโภค ปรากฏอยู่บนบรรจุภัณฑ์เป็นหลักและสามารถเพิ่มเติมรายละเอียดได้ตามความเหมาะสม โดยกรมส่งเสริมการเกษตรสนับสนุนค่าใช้จ่ายเป็นค่าวัสดุที่จำเป็นเพื่อให้เกิดจตุรบรรณหรือบรรจุภัณฑ์จังหวัดละ 35,000 บาท ดำเนินการไตรมาสที่ 2 ซึ่งการดำเนินการขอให้รายงานผลการดำเนินงานผ่านคณะทำงาน Core Team

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.3.2 คือ
 จดรวบรวมน/จัดชั้นคุณภาพไม้ผลอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น และ/หรือบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่ม
 มูลค่าสินค้าผลไม้อัตลักษณ์ จังหวัดละ 1 จุด/บรรจุภัณฑ์ รวม 52 จุด/บรรจุภัณฑ์
 (สำนักงานเกษตรจังหวัดหรือสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ)

5.4 บริหารจัดการโครงการ

5.4.1 ค่าใช้จ่ายติดตาม และประเมินผล ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ เป็นค่าเบี้ยเลี้ยง ที่
 พัก พาหนะเพื่อใช้ในการติดตามปัญหาอุปสรรค /แนวทางแก้ไข และประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการ

5.4.2 ค่าใช้จ่ายในการจัดทำสรุปผล ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด เป็นการสรุปผลการดำเนินงาน
 ของกิจกรรมโครงการที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้และขยายผลได้ในอนาคตโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดส่งผลการ
 พิจารณาให้กับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ที่รับผิดชอบ จากนั้นให้รวบรวมเรียบเรียงแล้ว
 เสนอกรมส่งเสริมการเกษตรต่อไป

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.4 คือ

1) รายงานผลการดำเนินงานของจังหวัดส่งให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 6 จำนวน 1 เล่ม

หมายเหตุ : หน่วยดำเนินการตามคู่มือโครงการฯ สามารถถัวจ่ายงบประมาณข้ามกิจกรรมได้ตามความ
 เหมาะสมสอดคล้องตามระเบียบกระทรวงการคลัง เพื่อให้การปฏิบัติงานในพื้นที่เป็นไปอย่างคล่องตัวและมี
 ประสิทธิภาพโดยต้องดำเนินการตามสาระสำคัญที่ระบุไว้ในคู่มือโครงการฯ ให้ได้ครบถ้วนและไม่เกิดความ
 เสียหายต่อราชการ

6.ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 – กันยายน 2568

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
1. พัฒนาเกษตรกรผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นที่ที่เหมาะสมกับพื้นที่สู่มาตรฐานเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจ สร้างสรรค์												
1.1 จัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสินค้าไม้ผลอัต ลักษณ์พื้นที่ หลักสูตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นที่เข้าสู่ห่วงโซ่อุปทาน เศรษฐกิจสร้างสรรค์				←	→							
1.2 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้ มาตรฐาน				←	→							
2. พัฒนาการสร้างมูลค่าเพิ่ม การตลาด การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สินค้าไม้ผลอัตลักษณ์คุณภาพดีสู่ผู้บริโภค												
2.1 พัฒนาสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์สู่กระบวนการรับรอง สินค้า GI และตรวจสอบย้อนกลับได้							←	→				

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
2.2 พัฒนาจตุรบรรณและบรรณภัณฑ์เพื่อการเพิ่มมูลค่า												
5. บริหารจัดการโครงการ												
5.1 ติดตาม และประเมินผล												
5.2 สรุปผล												

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

ผลผลิต (Output)

เกษตรกรผู้ผลิตไม้ผล จำนวน 30 ราย ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร
อัตลักษณ์พื้นถิ่นให้มีคุณภาพมาตรฐานและสร้างมูลค่าเพิ่มในห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ผลลัพธ์ (Outcome)

สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด

อัตราการขยายตัวมูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรมีองค์ความรู้ในแบบเฉพาะเข้าใจการพัฒนาสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นสามารถ
สร้างอาชีพและรายได้จากสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

9.2 สินค้าเกษตรอัตลักษณ์ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาที่เหมาะสม ให้มี
คุณภาพได้มาตรฐาน และสร้างมูลค่าเพิ่มในห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์

9.3 สามารถส่งเสริมภาพลักษณ์สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นสู่ผู้บริโภคให้มีความรู้ความเข้าใจถึงถิ่นกำเนิด
เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มเกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เกษตรกรและแหล่งผลิตด้วยมาตรฐานการรับรอง GI

10. การประเมินผลโครงการ

ประเด็นการประเมิน	เป้าหมาย	ช่วงเวลาที่ประเมิน
การประยุกต์ใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาคุณภาพ สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้มี คุณภาพมาตรฐานและสร้าง มูลค่าเพิ่มในห่วงโซ่อุปทาน เศรษฐกิจสร้างสรรค์	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 30 ราย	ไตรมาสที่ 2 – 3
สินค้าเกษตรอัตลักษณ์มีเทคโนโลยีที่ เหมาะสม ผสานและอนุรักษ์ เรื่องราวพื้นถิ่นไว้อย่างงดงาม	แหล่งผลิตจังหวัดอุทัยธานี 1 แห่ง	ไตรมาสที่ 3
อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้า เกษตรอัตลักษณ์	มูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์เพิ่มขึ้นไม่ น้อยกว่าร้อยละ 10	ไตรมาสที่ 4

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

นางสมพิศ ขวัญสูงเนิน เกษตรจังหวัดอุทัยธานี ที่ปรึกษา

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

ชื่อ นางสาววินัดดา ฤทธิ์เต็ม

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

ชื่อ นางสาวอติตยา เยาว์พฤษชัย

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ 056-511116

ประมาณการค่าใช้จ่าย

โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์
กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ที่	กิจกรรม	รายละเอียดงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)	ผู้ดำเนินงาน เบิกจ่าย
1	พัฒนาเกษตรกรผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นที่เหมาะสมกับพื้นที่ สู่มาตรฐานเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์			
	- จัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่น หลักสูตรการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์	- ค่าใช้จ่ายในการจัดอบรมเกษตรกร จำนวน 1 ครั้ง เกษตรกร 30 ราย	10,500	จังหวัด
	- จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน	จัดทำแปลงเรียนรู้บนพื้นที่อย่างน้อย 2 ไร่ เพื่อใช้เป็นจุดสาธิตและถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิกในพื้นที่ครอบคลุมตลาดแม่เมาะ พื้นที่แม่เมาะ พันธุ์แม่เมาะ น้ำแม่เมาะ บัญแม่เมาะ การจัดการโรคแม่เมาะ เทคโนโลยีการผลิตแม่เมาะ การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวแม่เมาะ จำหน่ายแม่เมาะ และมีการศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จ โดยรัฐสนับสนุนค่าใช้จ่ายแปลงละ 50,000 บาท เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับจัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ ค่าวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร (ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยเคมี สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ฮอร์โมน ถูห่อ ฯลฯ) ค่าจัดทำระบบน้ำ ค่าตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้าง ค่าวิเคราะห์ธาตุอาหารในดินและใบพืช ค่าวัสดุสำนักงานหรืออื่น ๆ ที่มีความจำเป็น โดยวัสดุอุปกรณ์ต้องไม่ใช่พัสดุครุภัณฑ์	50,000	จังหวัด
2	พัฒนาการสร้างมูลค่าเพิ่ม การตลาด การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ คุณภาพดีสู่ผู้บริโภค			
	- พัฒนาจุดรวบรวมและบรรจุภัณฑ์เพื่อการเพิ่มมูลค่า	- การดำเนินการเพื่อใช้เป็นศูนย์กลางในแหล่งผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ในพื้นที่เพื่อรวบรวมผลผลิตของสมาชิกและคัดคุณภาพผลผลิตเพื่อการจำหน่ายออกนอกแหล่งผลิต รวมไปถึงการจัดทำบรรจุภัณฑ์ที่คำนึงถึงความทนทานในการขนส่ง การเก็บรักษาผลผลิตให้มีคุณภาพดี สามารถสร้างภาพลักษณ์ของสินค้าเพื่อ	35,000	จังหวัด

ที่	กิจกรรม	รายละเอียดงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)	ผู้ดำเนินงาน เบิกจ่าย
		เพิ่มมูลค่าได้ โดยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้จังหวัดเป็นผู้พิจารณาดำเนินการเองให้เป็นไปตามความเหมาะสมกับสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นของตนเอง โดยขอให้มิโลโก้กรมส่งเสริมการเกษตร ชื่อโครงการ เรื่องราวความเป็นมาหรือแบรนด์สินค้า วิธีการบริโภค ปรากฏอยู่บนบรรจุภัณฑ์เป็นหลักและสามารถเพิ่มเติมรายละเอียดได้ตามความเหมาะสม โดยกรมส่งเสริมการเกษตรสนับสนุนค่าใช้จ่ายเป็นค่าวัสดุที่จำเป็นเพื่อให้เกิดจุดรวบรวมหรือบรรจุภัณฑ์		
3	บริหารจัดการโครงการ			
	- ติดตาม และประเมินผล	- เป็นค่าเบี้ยเลี้ยง ที่พัก พาหนะเพื่อใช้ในการติดตามปัญหาอุปสรรค / แนวทางแก้ไข และประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการ	2,000	จังหวัด
		- ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ เพื่อใช้ในการติดตามปัญหาอุปสรรค/แนวทางแก้ไข และประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการ	1,000	อ.บ้านไร่
		- ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ เพื่อใช้ในการติดตามปัญหาอุปสรรค/แนวทางแก้ไข และประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการ	1,000	อ.ห้วยคต
		- ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ เพื่อใช้ในการติดตามปัญหาอุปสรรค/แนวทางแก้ไข และประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการ	500	อ.ลานสัก
		- ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ เพื่อใช้ในการติดตามปัญหาอุปสรรค/แนวทางแก้ไข และประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการ	500	อ.หนองฉาง
รวม			100,500	

หมายเหตุ : ทุกรายการสามารถถัวจ่ายงบประมาณข้ามกิจกรรมได้ตามความเหมาะสมสอดคล้องตามระเบียบกระทรวงการคลัง เพื่อให้การปฏิบัติงานในพื้นที่เป็นไปอย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ โดยต้องดำเนินการตามสาระสำคัญที่ระบุไว้ในคู่มือโครงการฯ ให้ได้ครบถ้วนและไม่เกิดความเสียหายต่อราชการ

ตัวอย่าง การจัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ กิจกรรมย่อยที่ 5.1.2 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้
มาตรฐาน

	1.5 เมตร
1 เมตร	แปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน จังหวัด..... (.....) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ปี 2568 กิจกรรม ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ชื่อเจ้าของสวน..... ที่ตั้งแปลง เลขที่.....ตำบล.....หมู่ที่.....อำเภอ..... สนับสนุนโดย สำนักงานเกษตรจังหวัด..... กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
	2 เมตร รายละเอียดของป้ายแปลงเรียนรู้

- ป้ายแปลง 1 เมตร x 1.5 เมตร (กว้าง x ยาว)
- เสาสูง 2 เมตร

แบบสรุปข้อมูลแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ปี
2568

กิจกรรม ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์
 กิจกรรมย่อยที่ 5.2.3 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน
 อำเภอ..... จังหวัด.....

เขียนที่.....
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ส่วนที่ 1 ข้อมูลแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน (.....)

- 1.1 ที่มา
- 1.2 ประเด็นองค์ความรู้ที่เป็นจุดเด่นเพื่อการเรียนรู้ภายในแปลงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
- 1.3 สภาพปัญหาอุปสรรค/
- 1.4 แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 2 รายงานผลการดำเนินงาน

2.1 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน (.....)

มีผู้มาขอใช้บริการจำนวน.....ครั้ง/ราย

ส่วนใหญ่ประเด็นที่มาขอใช้บริการคือ

2.2 ระดับความพึงพอใจ มีรายละเอียดดังนี้

ที่	ชื่อเกษตรกรชื่อกลุ่ม/ เกษตรกรที่มาขอใช้ บริการ	ประเด็นที่มาขอใช้บริการ	ความพึงพอใจ		
			มาก	น้อย	ปาน กลาง

2.3 งบประมาณที่ใช้

2.4 ภาพกิจกรรม

ลงชื่อผู้รายงานข้อมูล.....

()

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

หมายเลขโทรศัพท์.....

โครงการทะเบียนเกษตรกรและบริหารจัดการสารสนเทศการเกษตรด้านพืช

กิจกรรม ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรและบริหารจัดการสารสนเทศการเกษตรด้านพืช

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ภาวะเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย ภาวะพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

2. หลักการและเหตุผล

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้รับมอบหมายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รับขึ้นทะเบียนเกษตรกร ตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 เป็นผู้ช่วยนายทะเบียนและสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นนายทะเบียน มีการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรในกลุ่ม ผู้ปลูกพืชทำไร่นาสวนผสม ทำนาเกลือและเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ จากเกษตรกรที่ทำการเกษตรในพื้นที่ที่มี เอกสารสิทธิ์และไม่มีเอกสารสิทธิ์เพื่อต้องการทราบสถานะการเพาะปลูกของเกษตรกรประมาณการผลิตที่จะออกสู่ตลาดในช่วงเวลาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง โดยเกษตรกรจะต้องเป็นผู้แจ้งขึ้นทะเบียนเมื่อทำการ เพาะปลูกแล้ว

ปัจจุบันมีเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตรสะสม จำนวน 6.9 ล้านครัวเรือน โดยในปี 2566 มีเกษตรกรปรับปรุงข้อมูลกิจกรรมการเกษตร จำนวน 6 ล้านครัวเรือน 21 ล้านแปลง มีเนื้อที่ทำการเกษตรรวมทั้งสิ้น 147 ล้านไร่ (นับเนื้อที่สะสม) มีการจัดทำผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัลและผ่านการ ตรวจสอบความถูกต้องเชิงตำแหน่งแล้ว จำนวน 10.85 ล้านแปลง คิดเป็นพื้นที่ 75 ล้านไร่

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้มุ่งเน้นการทำงานส่งเสริมการเกษตรแบบ Digital DOAE ปรับเปลี่ยน กระบวนการทำงานเข้าสู่ยุค Digital Transformation ด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมสมัยใหม่ เทคโนโลยี ภูมิสารสนเทศ (GIS) เทคโนโลยีเครื่องแม่ข่ายและการประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ การบูรณาการฐานข้อมูล กับหน่วยงานภายนอกด้วยการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานแบบทันทีทันใด (Real Time) มาปรับปรุง วิธีการรับขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร รวมทั้ง การตรวจสอบข้อมูลด้วยระบบดิจิทัลจากข้อมูลที่ได้รับแจ้งจากเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ข้อมูลถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ดังนี้

- ตรวจสอบยืนยันตัวบุคคลกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง
- ตรวจสอบรูปขอบแปลงที่ดินกับฐานข้อมูลการถือครองที่ดินของกรมที่ดิน
- พัฒนา Mobile Application ชื่อ FARMBOOK ซึ่งเป็นสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลที่ใช้แทนสมุดทะเบียนเกษตรกร โดยเกษตรกรทุกคนสามารถดาวน์โหลดใช้งานได้ทั้งระบบแอนดรอยด์ และไอโอเอส (iOS)
- พัฒนาระบบวาดผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัล (Geoplots) ให้เจ้าหน้าที่ในพื้นที่วาดผังแปลงผ่านเว็บไซต์ และแอปพลิเคชัน
- พัฒนาระบบการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรออนไลน์ ผ่าน e-Form ที่เว็บไซต์ <https://efarmer.doe.go.th> โดยเริ่มนำร่องใช้งานในปี 2565 สำหรับเกษตรกรรายใหม่ที่ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น ในพื้นที่มีเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด น.ส.4

- เชื่อมโยงระบบ e-Form ทะเบียนเกษตรกร กับระบบ Geoplots โดยเมื่อมีการแจ้งปลูกเกษตรกรจะต้องวาดผังแปลงเกษตรกรมดิจิทัล เมื่อระบบตรวจสอบว่าไม่ซ้อนทับกับแปลงอื่น จึงจะสามารถบันทึกข้อมูลเข้าสู่ระบบทะเบียนเกษตรกรได้ และเปิดใช้งานระบบ e-Form ทะเบียนเกษตรกร สำหรับเกษตรกรทั้งรายใหม่และรายเดิม ทุกชนิดพืช ทุกประเภทเอกสารครบถ้วนในระบบเดียว ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2566

- เปิดใช้งานระบบการออกใบรายงานผลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผ่านระบบ e-Form ทะเบียนเกษตรกร ซึ่งจะแสดงข้อมูลการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกร แสดงผลในรูปแบบหน้าจอ และส่งออกเป็นเอกสารในรูปแบบ PDF โดยเริ่มเปิดใช้งาน ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2566 และมีแผนจัดทำหนังสือรับรองเกษตรกรออนไลน์ ในปี 2567

- จ้างเหมาบริการแผนที่ฐาน (Map platform service) ให้เจ้าหน้าที่ดูภาพถ่ายดาวเทียมที่เป็นปัจจุบันประกอบการวาดผังแปลง

การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรผ่าน e-Form ทะเบียนเกษตรกร และ Mobile Application Farmbook ช่วยอำนวยความสะดวกให้เกษตรกรสามารถแจ้งข้อมูลได้ด้วยตนเองผ่านสมาร์ทโฟน เครื่องคอมพิวเตอร์แท็บเล็ต (Tablet) หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยไม่ต้องเดินทางมาที่สำนักงานเกษตรอำเภอ และสามารถตรวจสอบความถูกต้องและความเป็นปัจจุบันของข้อมูลตามที่ให้ข้อมูลไว้กับกรมส่งเสริมการเกษตรได้ทุกที่ทุกเวลา เพื่อสิทธิประโยชน์และการเข้าร่วมโครงการต่างๆ และใช้เป็นหลักฐานยืนยันตัวตนความเป็นเกษตรกรในรูปแบบดิจิทัล รวมทั้ง ยังเป็นช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากภาครัฐ และการตรวจสอบสิทธิเกษตรกร ที่ได้รับความช่วยเหลือในกรณีประสบภัยพิบัติ หรือตามมาตรการแก้ปัญหาอื่นๆ ของภาครัฐ อันเป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริหารจัดการด้านการเกษตรเพื่อคุณภาพความมั่นคงทางอาหารและความยั่งยืนในภาคการเกษตร และ เป็นการยกระดับการให้บริการกับเกษตรกรที่มีความพร้อม สามารถเข้าถึงบริการหรือมาตรการภาครัฐได้อย่างรวดเร็วลดภาระแก่ประชาชนในการเดินทางติดต่อราชการ และการไม่เรียกสำเนาเอกสารที่ทางราชการออกให้จากประชาชน

ในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร จะต้องมีการตรวจสอบข้อมูลที่เกษตรกรแจ้ง โดยการตรวจสอบทางสังคม เจ้าหน้าที่จะจัดพิมพ์ข้อมูลที่เกษตรกรแจ้งไปติดประกาศข้อมูลของเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรในหมู่บ้านชุมชนนั้นตรวจสอบและ/หรือจัดประชาคม โดยเกษตรกรต้องลงนามเพื่อเป็นหลักฐานยืนยันความถูกต้องข้อมูลของตนเอง มิฉะนั้นจะถือว่าไม่ผ่านการตรวจสอบ หรือสามารถคัดค้าน หากข้อมูลของตนเองหรือเกษตรกรรายอื่นไม่ถูกต้อง และการตรวจสอบพื้นที่ปลูกโดยใช้เครื่อง GPS ออกเดินสำรวจรอบแปลงพื้นที่จริง เพื่อวัดและจับพิกัดแปลง หรือจัดทำผังแปลงเกษตรกรมดิจิทัล (วาดแปลง) ด้วยระบบ เช่น Geoplots, GISagro, QGIS หรือตรวจสอบโดยภาพถ่ายแปลงปลูกร่วมกับผู้นำชุมชน/ อคม.

การจัดทำผังแปลงเกษตรกรมดิจิทัล เป็นการตรวจสอบ ยืนยันที่ตั้งและขนาดเนื้อที่แปลงเพาะปลูกที่เกษตรกรแจ้งขึ้นทะเบียน/ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร และยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลอื่น ๆ ได้อีก เช่น การนำผังแปลงมาวิเคราะห์ซ้อนทับกับข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมในพื้นที่ประสบภัยธรรมชาติ เพื่อวิเคราะห์แปลงเพาะปลูกที่ได้รับผลกระทบและคาดว่าจะต้องการขอรับความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านพืช และ โครงการประกันภัยพืชผล รวมทั้ง สามารถนำไปวิเคราะห์ซ้อนทับกับชั้นข้อมูลภูมิสารสนเทศอื่น ๆ เช่น ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช เขตชลประทาน ชั้นคุณภาพน้ำบาดาล พื้นที่ต้นน้ำ สถานที่ตั้งของแปลง ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่ความรับผิดชอบของตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดนโยบายต่างๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการด้านการตลาด ทำให้ภาครัฐสามารถวางแผนการผลิต

การตลาดส่งเสริมสนับสนุนเกษตรกรได้อย่างถูกต้องเหมาะสม โดยเฉพาะการใช้ตรวจสอบผังแปลงเกษตรกรรายดิจิทัลที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การเข้าร่วมโครงการหรือมาตรการภาครัฐ

เมื่อเกษตรกรแจ้งขึ้นทะเบียน ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร และจัดทำผังแปลงดิจิทัลแล้ว จะนำข้อมูล ที่ผ่านการตรวจสอบและประมวลผลมาจัดพิมพ์ลงในสมุดทะเบียนเกษตรกรเพื่อยืนยันตัวตนเกษตรกร และ ใช้ประกอบในการเข้าร่วมโครงการหรือมาตรการต่างๆ ของภาครัฐ ดังนั้น การแจ้งขึ้นทะเบียนและปรับปรุง ทะเบียนเกษตรกรเป็นประจำทุกปี ข้อมูลจะมีความครบถ้วน เป็นปัจจุบันทำให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรเป็น อย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากการที่กรมส่งเสริมการเกษตรนำข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเชื่อมโยงกับข้อมูลจาก หน่วยงานภาคีเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบโครงการและมาตรการเพื่อให้การสนับสนุน และช่วยเหลือเกษตรกร เป็นจำนวนมาก เช่น

- การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านพืช
- โครงการประกันภัยข้าวนาปีและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
- โครงการส่งเสริมปลูกพืชหลากหลายฤดูนาปี
- โครงการสนับสนุนต้นทุนการผลิตให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี
- โครงการช่วยเหลือค่าเก็บเกี่ยวและปรับปรุงคุณภาพข้าว
- โครงการสนับสนุนค่าบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพผลผลิตเกษตรกรผู้ปลูกข้าว
- โครงการประกันรายได้ พืชเศรษฐกิจ (ข้าว ปาล์มน้ำมัน มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์)

ในปี 2568 กรมส่งเสริมการเกษตร ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานขึ้นทะเบียนและปรับปรุง ทะเบียนเกษตรกร ให้เป็น Digital DOAE โดยการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรแจ้งข้อมูลการปรับปรุงกิจกรรม การเกษตรตามข้อเท็จจริงด้วยตนเองผ่าน e-Form และ Mobile Application มีการบูรณาการใช้ ประโยชน์ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อความสะดวกของเกษตรกรและยังสามารถนำ ข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งบริหารจัดการและบำรุงรักษาฐานข้อมูลหลัก และระบบที่เกี่ยวข้อง สำหรับให้บริการบันทึกข้อมูลและประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ เพื่อให้ทะเบียนเกษตรกรมีข้อมูลที่ครบถ้วน นำไปสู่การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้านการเกษตรจัดทำสารสนเทศด้านการเกษตรในภาพรวมของประเทศ สามารถนำไปเผยแพร่บูรณาการใช้ประโยชน์ได้ทั่วประเทศทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นข้อมูล ประกอบโครงการและ มาตรการต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรได้รับประโยชน์อย่างสูงสุด

3.วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้มีความครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน

3.2 เพื่อจัดเก็บข้อมูลผังแปลงเพาะปลูกของเกษตรกร ให้มีความครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน โดยเน้น พื้นที่

ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะพร้าว มันสำปะหลังโรงงาน และพื้นที่แปลงที่ขึ้นทะเบียนใหม่หรือปรับปรุงในปี 2568

3.3 เพื่อนำข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรที่ได้รับการปรับปรุง ตรวจสอบแล้ว มาวิเคราะห์ ประมวลผล ในภาพรวมของประเทศที่ต้องการ สามารถนำไปเผยแพร่ บูรณาการใช้ประโยชน์ได้ทั่วประเทศทั้งภาครัฐและเอกชน

4. เป้าหมายการดำเนินโครงการ

- 4.1 ขนั้ทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร จำนวน 45,300 ครัวเรือน
- 4.2 จัดทำข้อมูลผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัล ในพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะพร้าว มันสำปะหลัง โรงงาน และพื้นที่แปลงที่ขึ้นทะเบียนใหม่หรือปรับปรุงในปี 2568 จำนวน 27,000 แปลง

5. พื้นที่ดำเนินการ

สำนักงานเกษตรจังหวัด / สำนักงานเกษตรอำเภอ และในเขตพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 กิจกรรมขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

6.1.1 ปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้เป็นปัจจุบัน

- 1) ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรแจ้งปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้เป็นปัจจุบัน
หลังจากการเพาะปลูก
 - ข้าว พืชไร่ พืชผัก หลังปลูกแล้ว 15 วัน
 - ไม้ผล ไม้ยืนต้น หลังปลูกแล้ว 30 วัน หรือถ้ายืนต้นอยู่ให้ปรับปรุงทุกปี
- 2) จัดอบรมทีมพี่เลี้ยงการใช้เทคโนโลยีในการขึ้นทะเบียนฯ เป้าหมายคือ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน หรือ ผู้ใหญ่บ้าน หรือ คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำแขวง ที่ช่วยรับขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร อำเภอละ 3-5 คน ทุกจังหวัด โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ หรือ จังหวัด เป็นผู้บรรยายและฝึกปฏิบัติ รายละเอียดหลักสูตร ประกอบด้วย (1) หลักเกณฑ์และกรอบระยะเวลาในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร (2) ช่องทางในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร (3) วิธีการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรออนไลน์ ผ่าน e-Form ทบก. (4) วิธีการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรผ่าน Farmbook Mobile Application (สำหรับเกษตรกรรายเดิม) (5) ประโยชน์ที่ได้รับจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร (6) โทษการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จและแจ้งให้เจ้าพนักงานจดข้อความอันเป็นเท็จ ทั้งนี้ สามารถปรับปรุงหลักสูตรได้ตามความเหมาะสมกับความรู้เบื้องต้นของทีมพี่เลี้ยงในแต่ละพื้นที่
- 3) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร รับแจ้งขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรจากเกษตรกรตามความสมัครใจ ณ สำนักงานเกษตรอำเภอ หรือนัดหมายเกษตรกรเพื่อขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในหมู่บ้านหรือตำบล
- 4) เกษตรกรแจ้งข้อมูลการปรับปรุงกิจกรรมการเกษตรตามข้อเท็จจริงด้วยตนเองผ่านระบบการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรออนไลน์ e-Form ที่เว็บไซต์ efarmer.doae.go.th หรือ Farmbook Application
- 5) กำหนดช่วงวันรณรงค์ให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ทำหน้าที่ช่วยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบตำบล จัดเก็บข้อมูลตามแบบฟอร์มปรับปรุงข้อมูลในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนแก้ปัญหาการไม่มาแจ้งปรับปรุงทะเบียนฯ ของเกษตรกร โดยเลือกช่วงเวลาที่มีการเพาะปลูกมากที่สุด ในฤดูฝน ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม – 31 สิงหาคม 2568
- 6) บันทึกข้อมูลที่เกษตรกรแจ้งขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลในระบบทะเบียนเกษตรกร

6.1.2 ตรวจสอบข้อมูล

1) การตรวจสอบเอกสาร ตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบการขอขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียน เช่น หลักฐานแสดงสิทธิการถือครองที่ดิน ตรวจสอบให้สัมพันธ์กับจำนวนพื้นที่ทำการเกษตรที่แจ้งขึ้นทะเบียนไว้

2) ระบบโปรแกรมตรวจสอบความถูกต้อง

3) ตรวจสอบทางสังคม จัดพิมพ์ข้อมูลไปติดประกาศในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นเวลา 3 วัน (กำหนดให้มีการติดประกาศทุกชนิดพืช ทั้งแปลงเดิมและแปลงใหม่) และ/หรือ ประชาคม เพื่อให้เกษตรกรในหมู่บ้าน/ชุมชนนั้นตรวจสอบ โดยเกษตรกรต้องลงนามยืนยันความถูกต้องข้อมูลของตนเอง มิฉะนั้นจะถือว่าไม่ผ่านการตรวจสอบ หรือสามารถคัดค้าน หากข้อมูลของตนเองหรือเกษตรกรรายอื่นไม่ถูกต้อง

4) ตรวจสอบพื้นที่ ให้ดำเนินการทั้งแปลงเดิมและแปลงใหม่ เพื่อป้องกันการแจ้งขึ้นทะเบียน ซ้ำซ้อน โดยผู้ดำเนินการตรวจสอบวาดผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัลผ่านระบบ Geoplots หรือ QGIS หรือ GISAgro หรือ ตรวจสอบโดยภาพถ่ายที่มีพิกัดตำแหน่งที่ตั้งแปลงเพาะปลูกร่วมกับผู้นำชุมชน/ อคม. สำหรับกรณีที่มีการคัดค้านในการตรวจสอบทางสังคม หรือเกิดข้อสงสัย ข้อพิพาท ให้ใช้เครื่อง GPS ออกเดินสำรวจรอบแปลงพื้นที่จริง เพื่อวัดและจับพิกัดแปลง

6.1.3 วิเคราะห์ข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

6.1.4 เผยแพร่ข้อมูล

1) เชื่อมโยงหรือจัดส่งข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อใช้ในมาตรการของภาครัฐ

2) เผยแพร่ ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรที่ ผ่านการวิเคราะห์ ข้อมูลแล้วทางเว็บไซต์ และ จัดพิมพ์เป็นเอกสาร

3) จัดทำสมุดทะเบียนเกษตรกร เพื่อพิมพ์ข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร แจกจ่ายให้กับเกษตรกร

6.2 กิจกรรมประยุกต์ใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพยากรณ์ผลผลิตสินค้าเกษตร

จัดทำผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัลในพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะพร้าว มันสำปะหลังโรงงาน และพื้นที่แปลงที่ขึ้นทะเบียนใหม่หรือปรับปรุงในปี 2568 จำนวน 27,000 แปลง ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่รับขึ้นทะเบียน/ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในแต่ละจังหวัด/อำเภอ เดินทางไปเก็บพิกัดที่ตั้งแปลงเพาะปลูก เพื่อใช้เป็นข้อมูลตั้งต้นในการวาดผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัลผ่านระบบ Geoplots หรือ QGIS หรือ GISAgro จัดทำผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัลเพื่อตรวจสอบพื้นที่ตามกิจกรรมขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรและบริหารจัดการสารสนเทศการเกษตรด้านพืช ข้อ 6.1.2 (4) และหากเกิดข้อสงสัย หรือกรณีพิพาทในการจัดทำผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัล ให้ใช้เครื่อง GPS ออกเดินสำรวจรอบแปลงเพาะปลูกในพื้นที่จริง เพื่อวัดและจับพิกัดแปลง รวมถึงตรวจสอบโดยภาพถ่ายที่มีพิกัดตำแหน่งที่ตั้งแปลงเพาะปลูกปลูกร่วมกับผู้นำชุมชน/ อคม.

7. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 – กันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	ปี 2567			ปี 2568									หน่วยงาน
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.	พ.ค.	เม.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
กิจกรรมขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรและบริหารจัดการสารสนเทศการเกษตรด้านพืช													
1. ปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้เป็นปัจจุบัน													
1.1 ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรแจ้งปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้เป็นปัจจุบัน	←												สนง.กษจ. / สนง.กษอ.
1.2 เกษตรกรแจ้งปรับปรุงข้อมูล	←												สนง.กษจ. / สนง.กษอ.
1.3 รณรงคให้ อกม.จัดเก็บข้อมูล										↔			สนง.กษจ. / สนง.กษอ.
1.4 บันทึกข้อมูลที่เกษตรกรแจ้งขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลในระบบทะเบียนเกษตรกร	←												สนง.กษจ. / สนง.กษอ.
2. ตรวจสอบข้อมูล (ติดประกาศ/จัดประชาคม/จัดทำผังแปลงเกษตรกรรวมดิจิทัล)	←												สนง.กษจ. / สนง.กษอ.
กิจกรรมประยุกต์ใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพยากรณ์ผลผลิตสินค้าเกษตร													
1.การจัดทำผังแปลงเกษตรกรรวมดิจิทัลในพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะพร้าว มันสำปะหลัง ไร่ยาง และพื้นที่แปลงที่ขึ้นทะเบียนใหม่หรือปรับปรุงในปี 2568 จำนวน 27,000 แปลง	←												สนง.กษจ. / สนง.กษอ.

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (Output)

- 1) มีการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

คู่มือโครงการตามตัวชี้วัดกรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

2) มีการจัดเก็บข้อมูลผังแปลงเพาะปลูกของเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะพร้าว มันสำปะหลัง โรงงาน และพื้นที่แปลงที่ขึ้นทะเบียนใหม่หรือปรับปรุงในปี 2568

9.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

1) เกษตรกรเข้าถึงบริการของหน่วยงานได้ด้วยตนเองตลอดเวลาผ่านระบบออนไลน์ เช่น การขึ้นทะเบียนเกษตรกรออนไลน์ด้วยตนเอง การรับข่าวสาร และการแจ้งเตือน

2) มีข้อมูลทะเบียนเกษตรกรที่เป็นปัจจุบัน สำหรับใช้เป็นข้อมูลประกอบการเข้าร่วมโครงการ และมาตรการของภาครัฐ หรือ เอกชนกรณีที่มีโครงการช่วยเหลือเกษตรกร ซึ่งจะทำให้การสนับสนุนช่วยเหลือเกษตรกรเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ

3) มีการใช้ประโยชน์ผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัลในงานส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ การตรวจสอบข้อมูลเกษตรกรก่อนเข้าร่วมมาตรการภาครัฐ การประเมินความเสียหายของแปลงเกษตรที่ประสบภัยพิบัติ ด้านพืช การคัดเลือกเกษตรกรเป้าหมายในการเข้าร่วมโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map)

9.3 ตัวชี้วัดโครงการ

เชิงปริมาณ

- 1) จำนวนครัวเรือนเกษตรกรมีการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร จำนวน 45,300 ครัวเรือน
- 2) จำนวนพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะพร้าว มันสำปะหลัง โรงงาน และพื้นที่แปลงที่ขึ้นทะเบียนหรือปรับปรุงในปี 2568 มีการจัดทำข้อมูลผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัล จำนวน 27,000 แปลง

เชิงคุณภาพ

- 1) ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรสามารถนำไปประกอบการเข้าร่วมโครงการ และมาตรการของภาครัฐ ได้มากกว่าร้อยละ 80
- 2) ร้อยละ 70 ของแปลงที่ได้รับการตรวจสอบมีความถูกต้อง

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

10.1 มีการวิเคราะห์และเผยแพร่ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรจากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรที่ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาการผลิต การตลาด ส่งเสริมการเกษตร บูรณาการข้อมูลร่วมกันทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งจะทำให้เกษตรกรได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือ และได้รับประโยชน์สูงสุด

10.2 มีฐานข้อมูลผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัลที่ถูกต้อง ในพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะพร้าว มันสำปะหลัง โรงงานและผังแปลงเพาะปลูกของเกษตรกรที่มาขึ้นทะเบียนใหม่หรือปรับปรุงพื้นที่เพาะปลูกทั่วประเทศที่แสดงขนาด และรูปร่างของแปลง และข้อมูลผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัลสามารถนำไปวิเคราะห์ทางด้านสารสนเทศการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะพร้าว และมันสำปะหลัง โรงงานทั่วประเทศได้ การประยุกต์ใช้วางแผนด้านโครงการ/มาตรการภาครัฐ และการประเมินความเสียหายของแปลงเกษตรที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ

10.3 มีการบูรณาการข้อมูลทะเบียนเกษตรกร และผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัล ร่วมกันทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งจะทำให้เกษตรกรได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือ และได้รับประโยชน์สูงสุด

11. การติดตามและประเมินผลโครงการ

ประเมินผลจากรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานในระบบทะเบียนเกษตรกร มีจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ปรับปรุงข้อมูลในปี 2568 จำนวน 45,300 ครัวเรือน และมีการจัดทำข้อมูลผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัล ในพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะพร้าว มันสำปะหลังโรงงาน และพื้นที่แปลงที่ขึ้นทะเบียนหรือปรับปรุงในปี 2568 จำนวน 27,000 แปลง โดยประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ

12. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

นายสุรียา โพธิ์พฤกษ์

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
โทร 0890388408

โครงการตลาดเกษตรกร

1. ความเชื่อมโยง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

2. หลักการและเหตุผล

ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี และยุทธศาสตร์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) มุ่งสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและปลอดภัย นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาส่งเสริมการนำอัตลักษณ์พื้นถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาเป็นผลิตภัณฑ์การเกษตร เสริมสร้างความรู้และช่องทางการตลาด เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน สร้างรายได้ สร้างอาชีพที่มั่นคง พัฒนาเป็นผู้ประกอบการมืออาชีพ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างเข้มแข็ง ยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในประเทศให้มีความอยู่ดีกินดีตามวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่นคง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” และตามนโยบายของรัฐบาล “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้” โดยรัฐบาลให้ความสำคัญกับมาตรการสนับสนุนที่จะช่วยส่งเสริมให้การสร้างมูลค่าในภาคเกษตรดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม ส่งเสริมความรู้และผลักดันการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อให้เป็นองค์กรเกษตรกรที่มีความเข้มแข็ง สร้างสินค้าเกษตรมูลค่าสูง (High Value) ควบคู่ไปกับการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า ทำเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Go Green) ด้วย BCG / Carbon Credit ส่งเสริมการตลาดให้แก่เกษตรกร ขยายตลาดเดิม เพิ่มตลาดใหม่ ๆ รวมถึงการใช้นวัตกรรมมาเป็นจุดขายสินค้าเกษตรผ่านแพลตฟอร์มทั้งออนไลน์และออฟไลน์

กรมส่งเสริมการเกษตรมุ่งเน้นการพัฒนาเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรที่มีความพร้อมในด้านการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรครบวงจร มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรให้มีมาตรฐานและปลอดภัย พัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีความเหมาะสมกับสินค้า ใช้บรรจุภัณฑ์รักษ์โลก เช่น บรรจุภัณฑ์ที่ทำจากกระดาษหรือวัสดุธรรมชาติที่สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ และบรรจุภัณฑ์ที่ช่วยยืดอายุผลผลิตให้นานขึ้น รวมถึงแปรรูปสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าให้สูงขึ้น สามารถปรับตัวและวางแผนการผลิตให้ตรงตามความต้องการของตลาด ผู้บริโภคได้รับสินค้าที่มีคุณภาพและปลอดภัย โดยมี “ตลาดเกษตรกร” เป็นแหล่งรวบรวมและจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรหลักของเกษตรกรในพื้นที่ครอบคลุมทั้ง 77 จังหวัด ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรได้มีการขับเคลื่อนและพัฒนาตลาดเกษตรกร เพื่อเป็นสถานที่ให้เกษตรกรได้มาเรียนรู้วิถีการตลาด พฤติกรรมผู้บริโภค และแนวโน้มความต้องการสินค้าของตลาด โดยมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่ผู้จัดการตลาดเกษตรกร เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำส่งเสริม สนับสนุน ผลักดันและขับเคลื่อนในทุกมิติ ปัจจุบันมีตลาดเกษตรกรทั่วประเทศจำนวนทั้งสิ้น 177 แห่ง มีเกษตรกรที่เป็นสมาชิกประมาณ 3,017 ราย มีมูลค่าการจำหน่ายสินค้ารวมทั้งสิ้นกว่า 2,267 ล้านบาท (ข้อมูลจาก <http://farmermarket.go.th> กันยายน 2567) ประกอบกับในปัจจุบันผู้บริโภคที่นิยมสั่งซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตรจึงจัดทำเว็บไซต์ “www.ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com” ที่รวบรวมสินค้าเกษตรเพื่อเป็นสื่อกลางในการนำสินค้าเกษตรคุณภาพดี เกรดพรีเมียม ฝีมือเกษตรกรตัวจริงจากทั่วประเทศ โดยการส่งเสริมให้เกษตรกรที่จำหน่ายสินค้าในตลาดเกษตรกรพัฒนาสินค้าให้สามารถจำหน่ายผ่านตลาดออนไลน์ได้ ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์บนเว็บไซต์ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com อย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันพบว่า มีเกษตรกรที่เป็นสมาชิก

ประมาณ 1,950 ราย มีสินค้าจำนวน 2,594 รายการ มีมูลค่าการจำหน่ายรวมทั้งสิ้นกว่า 1,377 ล้านบาท และมีผู้เข้าชมเว็บไซต์จำนวนกว่า 10 ล้านราย (ข้อมูล www.ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com กันยายน 2567) นอกจากนี้ ได้สนับสนุนให้มีการกระจายผลผลิตทางการเกษตรไปยังตลาดศักยภาพอื่น ๆ ทั้ง ตลาด Modern Trade ตลาดในกลุ่ม HORECA ตลาดค้าส่งสินค้าเกษตร และแพลตฟอร์มตลาดออนไลน์อื่น ๆ เช่น Thailand Postmart, DGT Farm, BAAC Farmers Market, Lazada, Shopee, Tiktok เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการขยายโอกาส และสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน รวมทั้งช่วยเหลือเกษตรกรในด้านการตลาดให้เข้มแข็ง เกษตรกรสามารถพึ่งพาตัวเองได้ เกิดการสร้างรายได้และอาชีพที่มั่นคง ผลตอบแทนสู่ครอบครัวเกษตรกรได้อย่างพอเพียง และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน

ดังนั้น เพื่อพัฒนาให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการที่มีความพร้อมในด้านการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร สามารถปรับตัวให้เท่าทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและการแข่งขันที่สูงขึ้นของโลก เตรียมพร้อมสู่การเป็นผู้ประกอบการที่มีศักยภาพ เติบโตสู่ตลาดอื่น ๆ รวมถึงตลาด E - Commerce มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยี ยกย่องกระบวนการผลิตให้มีผลผลิตทางการเกษตรด้วยมาตรฐานที่สูงขึ้น สร้างเกษตรมูลค่าสูง (High Value) สามารถเชื่อมโยงตลาดทั้งในระบบ Offline และ Online ตลอดจนพัฒนาตลาดเกษตรกรให้เป็นอัตลักษณ์ (Soft Power) กรมส่งเสริมการเกษตรจึงจัดทำ “โครงการตลาดเกษตรกร” ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาตลาดเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการพัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรในพื้นที่ 77 จังหวัด ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจรได้อย่างมีประสิทธิภาพ รักษาคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพมาตรฐาน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Go Green) และสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ รวมถึงประชาสัมพันธ์สินค้าและข่าวสารกิจกรรมของตลาดเกษตรกรให้ผู้บริโภคได้รับรู้อย่างแพร่หลาย เพื่อให้ตลาดเกษตรกรมีความเข้มแข็งและมั่นคง สามารถสร้างรายได้และผลตอบแทนสู่เกษตรกร เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สมดุล ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

นิยามศัพท์เฉพาะ การบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร หมายถึง การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ความรู้เรื่องการตลาด เพิ่มช่องทางการตลาด

3.วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อพัฒนาให้เกษตรกรจังหวัดอุทัยธานีเป็นผู้ประกอบการที่มีความพร้อมในด้านการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสามารถเชื่อมโยงตลาดทั้งในระบบ Offline และ Online

3.2 เพื่อพัฒนาตลาดเกษตรกรจังหวัดอุทัยธานีให้เป็นอัตลักษณ์ เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และสถานการณ์ มีสินค้า อัตลักษณ์ประจำถิ่น มีความหลากหลาย มีมาตรฐาน สามารถเชื่อมโยงกับตลาดที่หลากหลาย สร้างการรับรู้ให้บุคคลทั่วไปได้รู้จักอย่างแพร่หลาย

3.3 เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลผลิตคุณภาพของเกษตรกรและพัฒนาทักษะด้านการตลาดทั้งในรูปแบบออฟไลน์และออนไลน์ บูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนขยายตลาดเดิม เพิ่มตลาดใหม่

4. เป้าหมายการดำเนินโครงการ

คณะกรรมการตลาดเกษตรกรจังหวัดอุทัยธานี จำนวน 10 ราย และสมาชิกตลาดเกษตรกรเกษตรกรที่สนใจ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

5. พื้นที่ดำเนินการ

ตลาดเกษตรกรจังหวัดอุทัยธานี

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการด้านตลาด Offline และ Online ที่มีศักยภาพ

6.1.1 กิจกรรมย่อยที่ 1 : พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกรและเครือข่าย โดยจังหวัดประสานงาน/บูรณาการ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ พร้อมทั้งฝึกปฏิบัติให้แก่เกษตรกรที่เป็นสมาชิกตลาดเกษตรกร เกษตรกรเครือข่าย และองค์กรเกษตรกรที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมส่งเสริมการเกษตร โดยเปิดโอกาสให้เกษตรกรที่สนใจต้องการพัฒนาความรู้เรื่องการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร อาทิ แนวโน้มการตลาด เทคนิคการขายและการสื่อสารกับลูกค้า การตั้งราคาสินค้า การเงินและภาษี การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมส่งเสริมการขาย รวมถึงกระบวนการผลิตให้ได้คุณภาพ กระบวนการหลังการเก็บเกี่ยว การคัดคุณภาพผลิต บรรจุภัณฑ์ ตลอดจนการแปรรูปสินค้า เพื่อให้เกษตรกรสามารถวางแผนการผลิตสินค้าให้ตรงกับความต้องการของตลาด ผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐาน ปลอดภัย สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ และมีทักษะการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรที่เหมาะสม สามารถเชื่อมโยงสินค้าสู่ตลาดที่หลากหลายได้ พร้อมทั้งจัดกิจกรรมศึกษาดูงานเกษตรกรต้นแบบ องค์กรเกษตรกร ตลาดสินค้าเกษตรทั้งภาครัฐและเอกชนที่ประสบผลสำเร็จ และให้เกษตรกรร่วมกันสรุปและถอดบทเรียนจากความสำเร็จของตลาดสินค้าเกษตรอื่น ๆ เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานตลาดเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

หลักสูตร : พัฒนาเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (เช่น เทคนิคการขาย การตั้งราคาสินค้า การเงินและภาษี การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมส่งเสริมการขาย รวมถึงกระบวนการผลิตให้ได้คุณภาพ)
วิธีการดำเนินงาน : **1. จัดเก็บข้อมูลแบบสำรวจความพึงพอใจ**ของเกษตรกรและผู้บริโภคที่มาใช้บริการในตลาดเกษตรกร โดยกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้ออกแบบสำรวจความพึงพอใจส่งให้จังหวัดดำเนินการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าว เจ้าหน้าที่จังหวัดรวบรวมข้อมูลเก็บไว้ที่จังหวัด 1 ชุด และส่งกลับให้กรมส่งเสริมการเกษตรจำนวน 1 ชุด เจ้าหน้าที่จังหวัดดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจฯ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลประกอบการจัดเวทีชุมชนสำหรับเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาเกษตรกรและตลาดเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. จัดเวทีชุมชน โดยการจัดเวทีชุมชนประชุมสมาชิกตลาดเกษตรกรเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกร วิเคราะห์ข้อมูลและประเมินสถานการณ์การดำเนินงานตลาดเกษตรกรที่ผ่านมารวมถึงองค์ความรู้และทักษะของเกษตรกร ค้นหาศักยภาพของตลาดเกษตรกร จุดอ่อน จุดแข็ง ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อหาแนวทางปรับปรุง แก้ไข พัฒนาให้ดีขึ้น เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยเจ้าหน้าที่และเกษตรกรต้องมองเห็นเป้าหมายการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้การดำเนินงานตลาดเกษตรกรบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การจัดอบรม เจ้าหน้าที่นำข้อมูลที่ได้จากการจัดเวทีชุมชนมาวิเคราะห์ และกำหนดหลักสูตรการอบรมที่เหมาะสมกับเกษตรกร ทั้งนี้ เกษตรกรเป้าหมายที่เข้ารับการอบรมไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกตลาดเกษตรกรทั้งหมด สามารถเป็นเกษตรกรรายอื่นที่ไม่ได้เป็นสมาชิกตลาดเกษตรกรได้ เช่น เกษตรกรที่เป็นสมาชิกตลาดเกษตรกรออนไลน์.com แปลงใหญ่ วิสาหกิจชุมชน SF YSF เป็นต้น เพื่อสร้างโอกาสให้เกษตรกรที่สนใจต้องการเรียนรู้ด้านการตลาดได้มีโอกาสเข้าถึงความรู้เรื่องการตลาดมากยิ่งขึ้น ในการจัดอบรมควรมีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข มหาวิทยาลัย เป็นต้น

4. กิจกรรมศึกษาดูงาน เจ้าหน้าที่จังหวัดดำเนินการวางแผนนำพาเกษตรกรเดินทางไปศึกษาดูงานเกษตรกรต้นแบบ องค์กรเกษตรกร ตลาดสินค้าเกษตรทั้งภาครัฐและเอกชนที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้เกษตรกรได้ศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวคิด และวิธีการทำงานจากผู้ประสบความสำเร็จ เพื่อให้เกษตรกรเกิดแรงบันดาลใจในการทำงาน ยกย่องความรู้ด้านการปฏิบัติงาน เกิดการพัฒนาและต่อยอดวิธีการให้ดียิ่งขึ้น โดยเจ้าหน้าที่จังหวัดและเกษตรกรร่วมกันสรุปและถอดบทเรียนจากความสำเร็จจากกิจกรรมศึกษาดูงาน เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานตลาดเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การประเมินผลและติดตามผล : เจ้าหน้าที่ดำเนินการประเมินผลความรู้และติดตามผลการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกร โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 2 วิธี ได้แก่

(1) **วิธีที่ 1 การประเมินผลความรู้** ความคิด ซึ่งเป็นการวัดความสามารถทางสมอง เช่น ความจำ ความเข้าใจ ความสามารถนำไปใช้ การวิเคราะห์ โดยใช้การทดสอบความรู้ก่อนและหลังเรียน (Pre - test และ Post - test) โดยข้อสอบในแบบทดสอบครอบคลุมทุกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในการอบรม และมีข้อสอบไม่น้อยกว่า 20 ข้อ เพื่อประเมินผลหลักสูตร เนื้อหาการอบรมวิธีการถ่ายทอดของวิทยากร และประเมินผลความรู้ความเข้าใจของเกษตรกร

(2) **วิธีที่ 2 การติดตามประเมินผลหลังการจัดอบรม** เป็นการประเมินผลหลังจากการถ่ายทอดความรู้สิ้นสุดลงแล้ว 3 เดือน โดยใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์ การสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบ ซึ่งอาจใช้เวทีประชุมประจำเดือนของสมาชิกตลาดเกษตรกรในการติดตามประเมินผลหลังการจัดถ่ายทอดความรู้ ประเมินพฤติกรรมของเกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการปฏิบัติอย่างไรหลังการอบรมและศึกษาดูงาน ว่าได้นำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปปฏิบัติเพียงใด พัฒนาหรือต่อยอดให้ดีขึ้นกว่าเดิมหรือไม่อย่างไร เช่น การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดวางสินค้าให้สวยงาม คำนึงถึงความปลอดภัย และมาตรฐานของสินค้า ใส่ใจความต้องการของผู้บริโภค มีส่วนร่วมในการพัฒนาตลาดเกษตรกรมากขึ้น ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่นำผลประเมินทั้ง 2 วิธี มาวิเคราะห์และสรุปรายงานส่งกรมส่งเสริมการเกษตร พร้อมทั้งจัดทำเป็นฐานข้อมูลเก็บไว้ที่จังหวัดเพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรในด้านต่าง ๆ ต่อไป

6.2.2 กิจกรรมย่อยที่ 2 : พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกรที่อยู่ระหว่างการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการ เริ่มต้นในการจำหน่ายสินค้าในตลาด Online โดยถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติให้แก่เกษตรกร เพื่อเพิ่มองค์ความรู้ ด้านการตลาดและทักษะในการจำหน่ายสินค้าทั้งในระบบตลาด Offline และ Online เช่น เทคนิคการสร้างตัวตนบนตลาดออนไลน์ เทคนิคการทำ content /story telling เทคนิคการขาย เป็นต้น รวมถึงพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายตลาดสินค้าเกษตรทุกระดับ โดยในแต่ละอำเภอควรมีสินค้าเข้าสู่ www.ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com ไม่น้อยกว่า 1 รายการ (1 อำเภอ 1 สินค้าออนไลน์)

หลักสูตร : พัฒนาเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการยุคดิจิทัล (เช่น เทรนด์เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการตลาด การสร้างตัวตนบนโลกออนไลน์ การสร้างแบรนด์และStorytelling สินค้า สร้างยอดขายอย่างไรให้ปัง การโปรโมทสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ การบริหารจัดการสินค้าโลจิสติกส์สินค้าเกษตร เป็นต้น)

6.3 กิจกรรมพัฒนาตลาดเกษตรกรให้มีอัตลักษณ์ เป็นแหล่งรวบรวมและจำหน่ายสินค้าของเกษตรกรที่มีศักยภาพ โดยเจ้าหน้าที่ผู้จัดการตลาดติดตามให้คำปรึกษาแนะนำเกษตรกรในการดำเนินการให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ดำเนินการพัฒนาตลาดเกษตรกรให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการตลาดของเกษตรกรที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เกิดรูปแบบที่เป็นอัตลักษณ์ เช่น เป็นตลาดจำหน่ายผัก ผลไม้ สินค้าแปรรูปและสินค้าพร้อมทาน หรือพัฒนาเป็นจุดรวบรวมสินค้าเกษตรตามฤดูกาลต่าง ๆ หรือเป็นศูนย์กลางการจำหน่ายสินค้าเกษตรออนไลน์

ของจังหวัด E-commerce center หรือเป็นตลาดกรีนมาร์เก็ตที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม โดยสินค้าที่จำหน่ายในตลาดเกษตรกร ต้องมีคุณภาพ มาตรฐาน ปลอดภัย ตามสโลแกนตลาดเกษตรกร “เกษตรกรจริงจัง ทุกสิ่งปลอดภัย” รวมทั้งดำเนินการประชาสัมพันธ์ตลาดเกษตรกรให้เกษตรกร บุคคลทั่วไป และหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ได้รู้จักอย่างแพร่หลาย สามารถสื่อให้เห็นถึงความเป็นตลาดเกษตรกร มีการเชื่อมโยงสินค้าจากเครือข่ายตลาดเกษตรกรและตลาดสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐานจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบ offline และ online ส่งเสริมการนำสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น สินค้า Green product / Low carbon มาประชาสัมพันธ์และวางจำหน่ายในตลาดเกษตรกร หรือสามารถเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ ตลอดจนการดำเนินการตามหลักสุขาภิบาลอาหารและสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง มาตรฐานความปลอดภัยใส่ใจสิ่งแวดล้อมโดยมีแนวทางการพัฒนาตลาดเกษตรกร ให้เป็นอัตลักษณ์ใน 3 ด้าน เช่น

1) สถานที่ : จัดให้มีอัตลักษณ์บนโครงสร้าง/เต็นท์ พื้นที่จำหน่าย โต๊ะวางสินค้า หรือภาชนะตามพื้นถิ่น แสดงถึงสถาปัตยกรรมที่บ่งบอกถึงค่านิยม เอกลักษณ์และวัฒนธรรมของพื้นที่/จังหวัดนั้น ๆ เช่น ตลาดภาคเหนือมีสถาปัตยกรรมแบบเรือนกาแล ภาคใต้มีสถาปัตยกรรมเรือนปั้นหยา ภาคอีสานมีสถาปัตยกรรมเฮือนแฝดหรือเฮือนเกย ภาคกลางมีสถาปัตยกรรมเรือนไทย แสดงชื่อและกำกับด้วยภาษาถิ่นเพิ่มเติม โดยยังคงสัญลักษณ์ตลาดเกษตรกรและสโลแกนของเดิมไว้ เช่น ภาค-เกษตรกร-ลำปาง ตลาดเกษตรกรนนทบุรี เป็นต้น

2) ผู้จำหน่าย (เกษตรกร) : มีการแต่งกายตามอัตลักษณ์ของพื้นที่ ตามวัฒนธรรม เช่น ชุดผ้าไทย แต่ละภาค ชุดพื้นเมือง อาจันต์กันใส่ตามช่วงเวลา เช่น ทุกวันที่ 1 และ 16 ของเดือน และจัดให้มีผ้ากันเปื้อนที่มีสกรีนลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่/จังหวัดนั้นๆ

3) สินค้า : แบ่งโซนจำหน่ายสินค้าให้ชัดเจน เพิ่มโซนจำหน่ายสินค้าอัตลักษณ์ตามพื้นถิ่น สินค้าฤดูกาล สินค้าปลอดภัยที่มีกระบวนการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อรวมสินค้าประจำจังหวัดหรือพื้นที่นั้น ๆ ไว้ ทำสัญลักษณ์ของตลาดเกษตรกรติดที่ผลิตภัณฑ์หรือภาชนะบรรจุ เพื่อสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ และเมื่อประชาสัมพันธ์ออกไปให้รู้ว่าจะสามารถหาซื้อสินค้าเหล่านี้ได้จากตลาดเกษตรกรจังหวัดนั้น ๆ

6.4 กิจกรรมประชาสัมพันธ์และเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรและตลาดเกษตรกร

กิจกรรมประชาสัมพันธ์ตลาดสินค้าเกษตรและตลาดเกษตรกร มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจ เชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค ผู้บริโภคมีโอกาสรู้จักและเข้าใจแหล่งที่มาของสินค้าเกษตรที่นำมาประกอบอาหาร สร้างความเชื่อมั่นว่าตลาดเกษตรกรเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพดี ปลอดภัย มีมาตรฐาน ตรวจสอบย้อนกลับได้ ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงสินค้าคุณภาพได้ง่าย ซึ่งเกษตรกรเป็นผู้จำหน่ายโดยตรง ลดปัญหาพ่อค้าคนกลาง และช่วยให้เกษตรกรมีช่องทางการจำหน่ายที่หลากหลายมากขึ้น เพิ่มยอดขาย ขยายฐานลูกค้า เพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร รวมถึงเกษตรกรได้เรียนรู้การผลิตสินค้าให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค ประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตรของเกษตรกรที่จำหน่ายในตลาดเกษตรกร เว็บไซต์ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com และตลาดต่าง ๆ ให้เป็นที่รู้จักกว้างขวาง ตลอดจนส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างเกษตรกร ผู้ประกอบการ ชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ สนับสนุนการสร้างเครือข่ายและความสัมพันธ์ระหว่างผู้เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างโอกาสในการเชื่อมโยงไปสู่ตลาดสินค้าเกษตรที่สูงขึ้น ดำเนินการใน 2 กิจกรรม คือ

6.4.1 กิจกรรมย่อยที่ 1 : จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์และเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรหรือตลาดเกษตรกรระดับประเทศ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร

6.4.2 กิจกรรมย่อยที่ 2 : จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์และเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรหรือตลาดเกษตรกรระดับจังหวัด ทั้งนี้ สามารถดำเนินการได้หลายวิธีเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ เช่น การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ตลาดเกษตรกรประจำปี โดยการจัดโปรโมชั่นสินค้าเกษตรเพื่อกระตุ้นยอดขายและดึงดูดลูกค้า การจ้างรถแห่โฆษณาตลาดเกษตรกร การจัดงานตลาดเกษตรกรสัญจร หรือการจัดงานมหกรรมสินค้าเกษตร โดยเชิญ influencer ที่มีชื่อเสียงมาไลฟ์ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ Social

ต่าง ๆ ประกวดการจัดร้านค้าที่โดนใจลูกค้า หรือการจัดกิจกรรมสาธิตการทำอาหารเพื่อสุขภาพ สร้างสรรค์เมนูใหม่จากสินค้าในตลาดเกษตรกร สร้างการมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริโภคและเกษตรกร การประเมินผลสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกฝ่าย ประเมินผลความสำเร็จของกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ เช่น ยอดจำหน่าย ยอดผู้เข้าชม หรือความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ปัญหาอุปสรรค พร้อมทั้งสรุปผลการดำเนินกิจกรรม รวมถึงการติดตามประเมินผลหลังการจัดกิจกรรม และจัดทำรายงานเพื่อใช้ในการวางแผนการพัฒนางานต่อไป โดยศูนย์เรียนรู้การบริหารจัดการสินค้าเกษตร (ตลาดเกษตรกรถาวร) จังหวัดเชียงราย ลำปาง พิจิตร ชัยภูมิ ราชบุรี กาญจนบุรี และจังหวัดกระบี่

กิจกรรมประชาสัมพันธ์ตลาดสินค้าเกษตรและตลาดเกษตรกร สามารถทำได้หลายวิธี เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้บริโภค ประชาชนทั่วไป และเป็นการส่งเสริมการขายสินค้าเกษตรของเกษตรกรในตลาดเกษตรกรและตลาดสินค้าเกษตรต่าง ๆ เพื่อให้กิจกรรมประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

1) การวางแผน โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรมให้ชัดเจน เช่น การเพิ่มยอดขาย สร้างความตระหนักรู้ หรือส่งเสริมสุขภาพ เป็นต้น ศึกษาและทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย เช่น ผู้บริโภคทั่วไป ผู้ประกอบการ หรือเกษตรกร กำหนดช่วงเวลาจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องการเข้าร่วมงานของกลุ่มเป้าหมาย และกำหนดประเภทกิจกรรม เช่น การจัดงานมหกรรมตลาดสินค้าเกษตร งานเทศกาลสินค้าเกษตร การจัดนิทรรศการสินค้าเกษตร การจัดกิจกรรมเชื่อมโยงเจรจาธุรกิจ การประกวดผลผลิตทางการเกษตร การแข่งขันทำอาหาร การสาธิต หรือกิจกรรมบุฟเฟต์ผลไม้ อาหาร เครื่องดื่ม เป็นต้น

2) การจัดเตรียมกิจกรรมและการบริการจัดการ เช่น จัดเตรียมงบประมาณ จัดเตรียมพื้นที่สำหรับการแสดงสินค้า การสาธิต และกิจกรรมต่างๆ ให้เป็นระเบียบและดึงดูดความสนใจ มีข้อมูลที่ชัดเจน สินค้าที่นำมาจำหน่ายมีเรื่องราว story ที่น่าสนใจ การประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้เรื่องการจัดงานประชาสัมพันธ์เรื่องราวของสินค้าที่ดึงดูดใจ ในช่องทางสื่อที่หลากหลายและอย่างทั่วถึง เป็นต้น

3) การประเมินผล สอบถามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกฝ่าย ประเมินผลความสำเร็จของกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ เช่น ยอดจำหน่าย ยอดผู้เข้าชม หรือความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ปัญหาอุปสรรค พร้อมทั้งสรุปผลการดำเนินกิจกรรม รวมถึงการติดตามประเมินผลหลังการจัดกิจกรรมสิ้นสุดลงแล้ว 3 เดือน โดยการติดตามผลยอดขายสินค้าและจำนวนผู้เข้าใช้บริการว่ามีเพิ่มขึ้นหรือไม่ ซึ่งอาจใช้เวทีประชุมประจำเดือนของสมาชิกตลาดเกษตรกรในการติดตามประเมินผลหลังการจัดกิจกรรม โดยการสอบถามและพูดคุยกับเกษตรกรว่ามีลูกค้าเพิ่มขึ้นหรือไม่ และติดตามข้อมูลยอดขายสินค้าของเกษตรกรในระบบบันทึกข้อมูล <http://farmermarket.go.th> ว่ามียอดขายเพิ่มขึ้นหรือไม่ และจัดทำรายงานเพื่อใช้ในการวางแผนการพัฒนางานต่อไป

4) สรุปรายงานกรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

6.5 กิจกรรมประเมินสถานการณ์ตลาดสินค้าเกษตร

จังหวัด ติดตาม สำรวจสถานการณ์สินค้า ให้คำแนะนำ จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานตลาดสินค้าเกษตรและตลาดเกษตรกรจังหวัดอุทัยธานี ตลอดจนศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคและแนวโน้มการตลาด โดยให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 6 วิเคราะห์ ประเมินผล สรุปและจัดชั้นตลาดเกษตรกร รายละเอียดตามภาคผนวกในคู่มือโครงการฯ พร้อมทั้งรายงานให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาเกษตรกร ตลาดเกษตรกร และโครงการตลาดเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
1. พัฒนาเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการด้านตลาด Offline และ Online ที่มีศักยภาพ (ตลาดเกษตรกร และตลาดเกษตรกรถาวร)	←————→											
1.1 พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกรและเครือข่าย												
1.1.1 จัดเวทีชุมชน			↔									
1.1.2 อบรม				↔								
1.1.3 ศึกษาดูงาน					↔							
1.2 พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกรที่ต้องการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการด้านตลาด Online									←————→			
2. พัฒนาตลาดเกษตรกรให้มีอัตลักษณ์เป็นแหล่งรวบรวมและจำหน่ายสินค้าของเกษตรกรที่มีศักยภาพ	←————→											
2.1 ตลาดเกษตรกรขนาดใหญ่ จังหวัดอุทัยธานี							←————→					
3. ประชาสัมพันธ์ตลาดสินค้าเกษตรและตลาดเกษตรกร	←————→						←————→					
3.1 จัดประชาสัมพันธ์ตลาดสินค้าเกษตรหรือตลาดเกษตรกรระดับประเทศ							←————→					
4. ประเมินสถานการณ์ตลาดสินค้าเกษตร	←————→											
4.1 ติดตามและจัดเก็บข้อมูลการดำเนินงาน	←————→											

8. งบประมาณทั้งสิ้น 15,700 บาท

9. ตัวชี้วัดโครงการ (ระบุตัวชี้วัดให้ชัดเจน)

- เชิงปริมาณ

- 1) เกษตรกร จำนวน 10 ราย ได้รับการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการที่มีความพร้อมในด้านการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสามารถเชื่อมโยงตลาดทั้งในระบบ Offline และ Online และเกษตรกรไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60 สามารถผลิตสินค้าให้มีคุณภาพมาตรฐาน มีทักษะการใช้เทคโนโลยี และเชื่อมโยงตลาดทั้งในระบบ Offline และ Online
- 2) ตลาดเกษตรกรจังหวัดอุทัยธานีได้รับการพัฒนาเป็นตลาดอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ มีสินค้าอัตลักษณ์ประจำถิ่นและมีมาตรฐาน
- 3) มูลค่าการจำหน่ายสินค้าในตลาดเกษตรกรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 10

- เชิงคุณภาพ

เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าให้มีคุณภาพมาตรฐาน มีความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีสามารถเชื่อมโยงตลาดทั้งในระบบ Offline และ Online อีกทั้งตลาดเกษตรกรเกิดความเป็นอัตลักษณ์ เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และสถานการณ์ มีสินค้าอัตลักษณ์ประจำถิ่น มีมาตรฐาน สามารถเชื่อมโยงกับตลาดที่หลากหลาย ตลอดจนการดำเนินการตามมาตรการสุขาภิบาลอาหาร มาตรฐานความปลอดภัยใส่ใจสิ่งแวดล้อม

10. ผลผลิต ผลลัพธ์

ผลผลิต (output)

- 1) เกษตรกรได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะในการเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 10 ราย
- 2) ตลาดเกษตรกรจังหวัดอุทัยธานี (Offline และ Online) ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการตลาด และเป็นสถานที่หลักในการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร มีความเป็นอัตลักษณ์เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ สามารถเชื่อมโยงตลาดที่หลากหลาย และสามารถขยายเครือข่ายตลาดเกษตรกรในพื้นที่ต่าง ๆ
- 3) ข้อมูลจากเว็บไซต์ www.ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com และ <http://farmermarket.doae.go.th> ได้นำมาวางแผนและพัฒนากิจการบริหารจัดการตลาดสินค้าเกษตรให้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งเพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลสินค้าคุณภาพของเกษตรกร 77 จังหวัดทั่วประเทศ สร้างการรับรู้ให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงสินค้าคุณภาพดีได้หลากหลายช่องทางมากขึ้น

ผลลัพธ์ (outcome)

เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร ได้รับการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการที่มีศักยภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พึ่งพาตัวเองได้ เกิดการสร้างรายได้ และมีอาชีพที่มั่นคง ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐานและปลอดภัยในราคาที่สมเหตุสมผล และหลากหลายช่องทาง

11. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรและสมาชิกตลาดเกษตรกรจังหวัดอุทัยธานีมีความรู้ในการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี สามารถเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรทั้งในระบบ Offline และ Online และเติบโตสู่ E - Commerce โดยผู้บริโภคสามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรคุณภาพได้หลากหลายช่องทาง ตลอดจนการมี “ตลาดเกษตรกร” เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการตลาด และเป็นสถานที่หลักในการจำหน่ายสินค้าเกษตรในพื้นที่ เกิดเป็นตลาดเกษตรกรที่มีอัตลักษณ์เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เชื่อมโยงผลผลิตคุณภาพจากเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อขยายช่องทางสู่การจำหน่ายในตลาดศักยภาพอื่น ๆ รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากเว็บไซต์ www.ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com และ <http://farmermarket.doae.go.th> นำมาเป็นแนวทางการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร มีรูปแบบการดำเนินงานที่เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อเกษตรกร สินค้า และพื้นที่ นำไปสู่การพึ่งพาตนเองอย่างเข้มแข็ง มั่นคง และยั่งยืน

12. การประเมินผลโครงการ

12.1 จังหวัดรายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ ลงในระบบ e-Project เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมตามแผนการปฏิบัติงานโครงการฯ และจัดทำรายงานผลเมื่อสิ้นสุดโครงการฯ

13. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

1. นายสิริภูมิพงษ์ สุริยกานต์

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ : 08 0976 2964

E-mail: tuk_newman@hotmail.com

2. นายพิทักษ์ ฝูค่อง

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

โทรศัพท์ : 06 22942979

E-mail: -

โครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (03) การเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย เกษตรแปรรูป
- 1.3 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (05) การท่องเที่ยว
 - แผนแม่บทย่อย การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม

2. หลักการและเหตุผล

ตามที่ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ต้องการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด “ต่อยอดอดีต ปรับปัจจุบัน สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” และนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการสร้างรายได้ภาคการเกษตรโดยใช้หลักการ “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริมเพิ่มรายได้” เพื่อสร้างชีวิตของคนไทยให้มีเกียรติ มีเงินเดือนและค่าแรงขั้นต่ำที่เป็นธรรม สอดคล้องและเพียงพอต่อปัจจัยด้านการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี เต็มไปพร้อมกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ ความสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ที่ส่งเสริมให้ชุมชนรวมตัวกันประกอบกิจการ ใช้องค์ความรู้สมัยใหม่มาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทุนที่มีอยู่ เช่น ที่ดิน ผลิตผลทางการเกษตร ความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อผลิตเป็นสินค้าและบริการที่ตอบสนองกับความต้องการของตลาด ปัจจุบันมีวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียน จำนวน 84,308 แห่ง มีสมาชิกรวมกันมากกว่า 1.47 ล้านราย มีวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนใหม่เพิ่มขึ้นทุกปี ข้อมูลระหว่างปี 2564 – 2566 มีการจดทะเบียน จำนวน 10,981 8,776 และ 5,339 แห่ง ตามลำดับ ส่วนใหญ่ประกอบกิจการด้านการเกษตร ร้อยละ 67.07 ผลิตอาหารและเครื่องดื่ม ร้อยละ 14.88 ผลิตสินค้าหัตถกรรม ร้อยละ 11.33 และภาคบริการ ร้อยละ 6.72 ด้านความเข้มแข็งของกิจการ พบว่ามีผลประเมินศักยภาพระดับดี ร้อยละ 35.57 ระดับปานกลาง ร้อยละ 51.35 และระดับต้องปรับปรุง ร้อยละ 13.08 (ข้อมูลวันที่ 18 ธันวาคม 2566)

ทั้งนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรนอกจากดำเนินงานในฐานะสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ซึ่งมีการกิจจัดประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับต่าง ๆ เพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และดำเนินการด้านทะเบียนวิสาหกิจชุมชน แล้วนั้น ยังมีหน้าที่ในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนภายใต้ภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้านการเกษตรและที่เกี่ยวข้อง โดยมีกระบวนการในการดำเนินงาน ได้แก่ ส่งเสริมการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน ส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนากิจการเพื่อเพิ่มศักยภาพการประกอบกิจการ พัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรโดยแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อชักนำให้ผู้บริโภคหรือตลาดไปสู่วิสาหกิจชุมชน รวมถึงกระบวนการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเรื่องต่าง ๆ ทั้งนี้ การดำเนินงานตามโครงการจะช่วยให้อาชีพวิสาหกิจชุมชนจัดทำและดำเนินการตามแผนพัฒนากิจการได้อย่างเหมาะสม สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตผลทางการเกษตรและทรัพยากรในชุมชน ส่งผลให้วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง และเป็นผู้ประกอบการที่มีศักยภาพเพิ่มสูงขึ้น เป็นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติต่อไป

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อยกระดับศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ให้สูงขึ้น
- 3.2 เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้วิสาหกิจชุมชน
- 3.3 เพื่อส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรโดยแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์มูลค่าสูง
- 3.4 เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของวิสาหกิจชุมชนให้มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวสอดคล้องกับอัตลักษณ์ และภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวทาง BCG Model
- 3.5 เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548

4. เป้าหมายและสถานที่ดำเนินการ

- 4.1 วิสาหกิจชุมชน จำนวน 8 แห่ง (อำเภอละ 1 แห่ง)
- 4.2 เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน จำนวน 1 เครือข่าย
- 4.3 คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด จำนวน 20 ราย
- 4.4 คณะอนุกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด จำนวน 17 ราย

5. กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

1) พัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

1.1) พัฒนาทักษะกรรมการบริหารกิจการวิสาหกิจชุมชน

1.1.1) การพัฒนาทักษะกรรมการบริหารกิจการวิสาหกิจชุมชน โดยมีเป้าหมายเป็นวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง จำนวน 8 แห่ง (อำเภอละ 1 แห่ง) โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกันจัดเวทีชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) คัดเลือกวิสาหกิจชุมชนที่มีผลการประเมินศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง โดยบูรณาการเป้าหมายกับโครงการของกรมส่งเสริมการเกษตร เช่น โครงการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานและบริการมูลค่าสูง หรือวิสาหกิจชุมชนจากโครงการทดสอบและถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มผลผลิตการผลิตสินค้าเกษตร เป็นต้น โดยใช้เครื่องมือแบบประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน (ฉบับปรับปรุง ปี 2562) เพื่อประเมินศักยภาพและวิเคราะห์สถานการณ์ของวิสาหกิจชุมชนที่นำไปสู่การยกระดับศักยภาพวิสาหกิจชุมชน และจัดทำรายงานผลการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนก่อนเข้าร่วมโครงการและแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน ส่งกรมส่งเสริมการเกษตร

(2) พัฒนาทักษะกรรมการบริหารกิจการวิสาหกิจชุมชน ให้กับวิสาหกิจชุมชนที่คัดเลือก โดยให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของกรรมการบริหารกิจการวิสาหกิจชุมชน กระบวนการจัดการประชุม การวางแผนธุรกิจ และการจัดทำงบการเงิน เป็นต้น ประเมินผลทำให้ความรู้อับวิสาหกิจชุมชนโดยทำแบบทดสอบความรู้เบื้องต้น (Pre-test) และความรู้หลังการพัฒนา (Post-test) ตามแบบฟอร์มที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลการทำแบบทดสอบความรู้เบื้องต้น (Pre-test) และความรู้หลังการพัฒนา (Post-test) ของวิสาหกิจชุมชน ส่งกรมส่งเสริมการเกษตร

(3) กรมส่งเสริมการเกษตรโอนงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนากิจการระดับปานกลางเป็นระดับดี เพื่อส่งเสริมการยกระดับศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งบูรณาการสนับสนุนแผนพัฒนาจากโครงการฯ

(4) จัดทำรายงานผลการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนหลังเข้าร่วมโครงการแบบรายงานผลการพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน และงบการเงิน ส่งกรมส่งเสริมการเกษตร

1.2) ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

1.2.1) พัฒนาศักยภาพเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

กรมส่งเสริมการเกษตรโอนงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งบูรณาการสนับสนุนแผนพัฒนาจากโครงการของกรมส่งเสริมการเกษตร การเกษตร เช่น โครงการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานและบริการมูลค่าสูง โครงการทดสอบและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตสินค้าเกษตร เป็นต้น

โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการ ดังนี้

(1) ดำเนินการคัดเลือกเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หรือเป็นเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน จากโครงการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานและบริการมูลค่าสูง หรือเป็นเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน จากโครงการทดสอบและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตสินค้าเกษตร เป็นต้น จำนวน 1 เครือข่าย

(2) จัดเวทีชุมชน หรือจัดประชุมสมาชิกเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หรือศึกษาดูงาน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์การดำเนินงานเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน การเชื่อมโยงเครือข่าย คลัสเตอร์สินค้าเกษตร การพัฒนาผลิตภัณฑ์สู่ห่วงโซ่อุปทานสินค้ามูลค่าสูง การจัดการด้านการเงินและธุรกิจ การประชุมที่มีประสิทธิผล เป็นต้น

(2.1) ประเมินศักยภาพเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนก่อนเข้าร่วมโครงการ โดยใช้แบบ ประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนฉบับปรับปรุง ปี 2562 เป็นเครื่องมือในการประเมิน และวิเคราะห์สถานการณ์ เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน (Problem Pain Points)

(2.2) ประเมินผลความรู้ก่อนการพัฒนา (Pre-test) และความรู้หลังการพัฒนา (Post-test) ตามแบบฟอร์มที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด

(2.3) จัดทำแผนการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ส่งกรมส่งเสริม การเกษตร

(3) ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจ ชุมชน และจัดทำรายงานผลการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนหลังเข้าร่วมโครงการ จัดทำแบบรายงานผลการ ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ส่งกรมส่งเสริมการเกษตร

2) ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้วิสาหกิจชุมชน

เพื่อคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการที่ดี มีความเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้วิสาหกิจชุมชนให้วิสาหกิจชุมชนอื่น หรือผู้ที่สนใจ เข้ามาเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้วิสาหกิจ ชุมชน มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยแบ่งการประกวดออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับจังหวัด ระดับเขต และ ระดับประเทศ

2.1) ประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับจังหวัด

กรมส่งเสริมการเกษตร โอนงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินการประกวดและจัดทำรางวัล สำหรับการประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับจังหวัด (ดำเนินการประกวดให้แล้วเสร็จ ภายในเดือนกุมภาพันธ์ 2568) โดยการดำเนินการประกวดวิสาหกิจชุมชน มีคณะกรรมการประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่น เพื่อดำเนินการ ประกวดและตัดสินผลการประกวด 3 ระดับ ได้แก่ ระดับประเทศ ระดับเขต และระดับจังหวัดตามคำสั่ง คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ที่ 1/2565 ลงวันที่ 20 กรกฎาคม 2565

3) สนับสนุนการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548

3.1) ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด คณะกรรมการสรรหากรรมการ ผู้แทนวิสาหกิจชุมชนจังหวัด หรือคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด (จังหวัดละ 2 ครั้ง)

ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด คณะกรรมการสรรหากรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนจังหวัด หรือคณะทำงานที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด เพื่อผลักดันการดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ตามแนวทางที่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดวางไว้ โดยต้องรวบรวมแผนปฏิบัติงานประจำปี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลงบการเงินของวิสาหกิจชุมชน และแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในระดับอำเภอ เสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดในการกำหนดนโยบายการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนของจังหวัดต่อไป รวมถึงดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดมอบหมาย หรือเพื่อสรรหากรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนของจังหวัดในกรณีที่กรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนหมดวาระการดำรงตำแหน่ง โดยการประชุมคณะกรรมการมีค่าใช้จ่ายในการประชุม ดังนี้

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ (จำนวน 9,525 บาท/จังหวัด/ครั้ง)

- ค่าเบี้ยประชุมประธานอนุกรรมการ 1 คน x 625 บาท
- ค่าเบี้ยประชุมอนุกรรมการ 14 คน x 500 บาท
- ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุม 20 คน x 95 บาท

ทั้งนี้ จังหวัดสามารถถัวเฉลี่ยค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม โดยประธานอนุกรรมการมีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งในสี่ของอัตราเบี้ยประชุมที่อนุกรรมการได้รับ เป็นไปตามพระราชบัญญัติเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 9 และบัญชีหมายเลข 3 ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดรายชื่อกฎกระทรวงและคณะกรรมการที่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมเป็นรายเดือนและอัตราเบี้ยประชุมเป็นรายเดือน และอัตราเบี้ยประชุมเป็นรายเดือนและเป็นรายครั้งสำหรับกรรมการอนุกรรมการ เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ พ.ศ. 2567 ลงวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2567

กรณีที่เป็นการจัดประชุมคณะกรรมการสรรหากรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนหรือคณะทำงาน ไม่มีค่าเบี้ยประชุมคณะกรรมการ แต่สามารถใช้เป็นค่าจัดทำเอกสาร ค่าอาหารว่าง และค่าเดินทางของอนุกรรมการหรือคณะทำงาน

3.2) ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนอำเภอ (อำเภอละ 2 ครั้ง)

ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุม (จำนวน 1,900 บาท/อำเภอ/ครั้ง)

ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนอำเภอ เพื่อขับเคลื่อนการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดกำหนด โดยจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี จัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลงบการเงินของวิสาหกิจชุมชน และติดตามความก้าวหน้าของวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ เพื่อจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในระดับอำเภอ เสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด ในการกำหนดนโยบายการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนของจังหวัดต่อไป

3.3) สนับสนุนการดำเนินงานของนายทะเบียนวิสาหกิจชุมชน

3.3.1) สนับสนุนวัสดุสำนักงานและวัสดุคอมพิวเตอร์ในการดำเนินงานด้านทะเบียนและสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน

เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดหาวัสดุสำนักงานและวัสดุคอมพิวเตอร์ สำหรับการดำเนินงานในการรับจดทะเบียน/เพิกถอนทะเบียนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน รวมถึงการคัดกรองวิสาหกิจชุมชน

3.4) ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด (จังหวัดละ 2 ครั้ง)

สำนักงานเกษตรจังหวัด ในฐานะสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด ดำเนินการจัดประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด โดยต้องจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี จัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลงบการเงินของวิสาหกิจชุมชน เพื่อประกอบวาระการประชุม เพื่อพิจารณากำหนด

แนวทาง วิธีการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของจังหวัด ประสานและบูรณาการงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนของจังหวัดสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนที่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนได้ให้ความเห็นชอบ โดยกำหนดระเบียบวาระการประชุมของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดไว้ ดังนี้

(1) (ร่าง) ระเบียบวาระการประชุมของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด ครั้งที่ 1/2568 (กำหนดจัดภายในไตรมาส 1)

(ร่าง)

ระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด... ครั้งที่ 1/2568

ระเบียบวาระที่ 1	เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ
ระเบียบวาระที่ 2	เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ../.... (ถ้ามี)
ระเบียบวาระที่ 3	เรื่องสืบเนื่องจากการประชุมครั้งที่ ../....(ถ้ามี)
ระเบียบวาระที่ 4	เรื่องเพื่อทราบ

4.1 คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด/ คณะอนุกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด อำเภอ (ถ้ามี)

4.2 สถานการณ์วิสาหกิจชุมชนจังหวัด....

4.3 แนวทางการจัดเก็บข้อมูลผลการประกอบกิจการของวิสาหกิจชุมชนจังหวัด (รายละเอียดตามแบบประเมินความสามารถในการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชน)

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องเพื่อพิจารณา

5.1 แผนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนตาม (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ของหน่วยงานบูรณาการภายในจังหวัด

ระเบียบวาระที่ 6 เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

(2) (ร่าง) ระเบียบวาระการประชุมของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด ครั้งที่ 2/2568 (กำหนดจัดภายในไตรมาส 4)

(ร่าง)

ระเบียบวาระการประชุมของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด ครั้งที่ 2/2568

ระเบียบวาระที่ 1	เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ
ระเบียบวาระที่ 2	เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ 1/2568
ระเบียบวาระที่ 3	เรื่องสืบเนื่องจากการประชุมครั้งที่ 1/2568 (ถ้ามี)
ระเบียบวาระที่ 4	เรื่องเพื่อทราบ

4.1 สถานการณ์วิสาหกิจชุมชนจังหวัด....

4.2 รายงานผลประกอบกิจการของวิสาหกิจชุมชน (งบการเงิน)

4.3 ผลการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของหน่วยงานบูรณาการภายในจังหวัด

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องเพื่อพิจารณา

5.1 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ปี พ.ศ. 2568 และแนวทางการแก้ไข (รายละเอียดตามแบบรายงานปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ปี พ.ศ. 2568)

5.2 เป้าหมายการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2569

ระเบียบวาระที่ 6 เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

2) สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดทำรายงานประจำปีของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด และประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานตามกฎหมาย

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ (ต่อการประชุม 1 ครั้ง)

คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด จำนวน 18,575 บาท

- ค่าเบี้ยประชุมประธานกรรมการ 1 คน x 1,000 บาท
- ค่าเบี้ยประชุมกรรมการ 19 คน x 800 บาท
- ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุม 25 คน x 95 บาท

ทั้งนี้ จังหวัดสามารถถัวเฉลี่ยค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม โดยประธานกรรมการมีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งในสี่ของอัตราเบี้ยประชุมที่กรรมการได้รับ เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 9 และบัญชีหมายเลข 3 ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดรายชื่อกomiteeกรรมการและคณะอนุกรรมการที่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมเป็นรายเดือนและอัตราเบี้ยประชุมเป็นรายเดือน และอัตราเบี้ยประชุมเป็นรายเดือนและเป็นรายครั้งสำหรับกรรมการอนุกรรมการ เลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการ พ.ศ. 2567 ลงวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2567

6. ระยะเวลาดำเนินงาน

เดือนธันวาคม 2567 – มีนาคม 2568

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน										
	ปี 2567			ปี 2568							
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68
1. พัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน											
1.1) พัฒนาทักษะกรรมการบริหารกิจการวิสาหกิจชุมชน											
1.1.1) การพัฒนาทักษะกรรมการบริหารกิจการวิสาหกิจชุมชน โดยมีเป้าหมายเป็นวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง				↔							
1.2) ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน											
1.2.1) พัฒนาศักยภาพเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน					↔						
2. ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้วิสาหกิจชุมชน											
2.1) ประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับจังหวัด					↔						

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน										
	ปี 2567			ปี 2568							
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68
3. สนับสนุนการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548											
3.1) ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน จังหวัด คณะกรรมการสรรหากรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนจังหวัด หรือคณะทำงานที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด				↔							
3.2) ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน อำเภอ			↔								
3.3) สนับสนุนการดำเนินงานของนายทะเบียนวิสาหกิจชุมชน											
3.3.1) สนับสนุนวัสดุสำนักงานและวัสดุคอมพิวเตอร์ในการดำเนินงานด้านทะเบียนและสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน			↔								
3.4) ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด					↔						

8. งบประมาณ 113,450 บาท

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 ผลผลิต (output)

- 1) วิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง จำนวน 8 แห่ง สามารถจัดทำแผนพัฒนากิจการที่เหมาะสมกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน
- 2) เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน จำนวน 1 แห่ง สามารถจัดทำแผนพัฒนากิจการที่เหมาะสมกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน
- 3) การประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด การประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด และการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนอำเภอ เพื่อขับเคลื่อนการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน

9.2 ผลลัพธ์ (outcome)

- 1) วิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง จำนวน 8 แห่ง ได้รับการยกระดับศักยภาพให้สูงขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ
- 2) เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน จำนวน 1 แห่ง สามารถดำเนินการตามแผนการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

3) คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด คณะอนุกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด และคณะอนุกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนอำเภอ มีแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ตามกลไกการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10. ตัวชี้วัดโครงการ

– เชิงปริมาณ :

- 1) วิสาหกิจชุมชน จำนวน 8 แห่ง เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน เพื่อประเมิน ศักยภาพและจัดทำแผนพัฒนากิจการ
- 2) เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน จำนวน 1 แห่ง เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจ ชุมชน เพื่อประเมินศักยภาพและจัดทำแผนพัฒนากิจการ
- 3) การประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด การประชุมคณะอนุกรรมการ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด และการประชุมคณะอนุกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนอำเภอ จำนวน 1 ครั้ง

– เชิงคุณภาพ :

- 1) วิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน สามารถยกระดับศักยภาพ ในการดำเนินงานได้ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80
- 2) เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน สามารถ ยกระดับศักยภาพเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนให้สูงขึ้นได้หลังเข้าร่วมโครงการฯ
- 3) วิสาหกิจชุมชนจังหวัดอุทัยธานี มีแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนตามกลไก การดำเนินงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

1. นายพิทักษ์ ฝุดผ่อง

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

โทรศัพท์ 06 2294 2979

E-mail: farmdev.uthai@gmail.com

2. นางสาวอภิญา ดวงทอง

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ 08 5542 3551

E-mail: farmdev.uthai@gmail.com

โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต

1. ชื่อโครงการ : โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต

กิจกรรม : กิจกรรมส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต

2. หลักการและเหตุผล

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินงานส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพ

การผลิต โดยมีหน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมดำเนินการตามบทบาทภารกิจ มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคเกษตรกร โดยส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่ที่ผลิตสินค้าเกษตรชนิดเดียวกันอยู่ใกล้เคียงกันหรือติดต่อกันรวมกลุ่มเพื่อดำเนินการกิจกรรมร่วมกันในรูปแบบแปลงใหญ่ ซึ่งผลการดำเนินงานที่ผ่านมาส่งผลให้เกินขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ขึ้น (Economy of Scale) มีมูลค่าเพิ่มจากการดำเนินงานสะสม 7 ปี จากการลดต้นทุนการผลิต จำนวน 37,300.58 ล้านบาท การเพิ่มผลผลิต จำนวน 65,871.18 ล้าน รวมทั้งสิ้น 103,171.76 ล้านบาท และมีแปลงใหญ่ที่ขึ้นทะเบียน ตั้งแต่ปี 2559 – ปัจจุบัน จำนวนทั้งสิ้น 10,693 แปลง เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 571,221 ราย พื้นที่ 9,009,551 ไร่ เกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรรวม 203,665 ราย

การส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่ดำเนินงานในลักษณะบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมๆ ไปกับการร่วมมือร่วมใจของเกษตรกรที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มในการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิตให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการ และเพื่อปรับตัวบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก ส่งเสริมให้เกษตรกรสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร สร้างความสัมพันธ์แบ่งปันข้อมูลข่าวสารกับชุมชน สถาบัน คริสตจักร รวมทั้งเป็นการดูแลเกษตรกรรายย่อยที่มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรขนาดเล็ก ต่างคนต่างทำ และมีรายได้น้อยให้สามารถใช้ประโยชน์ที่ดิน สามารถบริหารจัดการร่วมกัน มีการรวมกันซื้อปัจจัยการผลิตและรวมกันขายผลผลิต ใช้เครื่องมือ/อุปกรณ์/เครื่องจักรกลร่วมกันได้อย่างคุ้มค่า ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตลดลง มีกระบวนการกลุ่มที่เข้มแข็ง เช่น กลุ่มเกษตรกร วิชากิจชุมชน หรือสหกรณ์ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและง่ายต่อการเข้าถึงการส่งเสริมสนับสนุนจากภาครัฐ ทั้งด้านองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ๆ แหล่งทุน มีการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการผลิต มีช่องทางการตลาดรองรับและสามารถเชื่อมโยงกับผู้ประกอบการนำไปสู่การพัฒนาตลาดให้กว้างขวางและหลากหลายยิ่งขึ้น มีการผลิตที่ได้คุณภาพมาตรฐาน และมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น สภาพอากาศ เทคโนโลยี การตลาด การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ เป็นต้น

การดำเนินโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต ในปี 2568 กรมส่งเสริมการเกษตรมุ่งเน้นให้เกษตรกรเกิดการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้เกษตรกรมีความตระหนักถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ยอมรับที่จะปรับตัวและบรรเทาผลกระทบโดยใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในกระบวนการผลิตและการตลาด ซึ่งจะนำไปสู่การลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สินค้ามีคุณภาพมาตรฐานตามความต้องการของตลาด ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในอนาคต และเกษตรกรมีอัตรากำไรสุทธิเพิ่มขึ้นพอเพียงกับค่าใช้จ่ายครัวเรือนตลอดปี นำไปสู่การหลุดพ้นวงจรแห่งความยากจน

3. วัตถุประสงค์ของโครงการ

3.1 เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทำการผลิตสินค้าเกษตร ด้านสินค้าพืช ผักและแมลงเศรษฐกิจ มีการบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดการรวมกันผลิตและรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน

3.2 เพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน ภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

4. เป้าหมายและสถานที่ดำเนินการ

4.1 ส่งเสริมและพัฒนาการผลิต แปลงใหญ่สินค้าเกษตรด้านพืช (ไม่รวมนาแปลงใหญ่) จำนวน 6 แปลง

4.1.1 แปลงใหญ่ปี 2566 จำนวน 1 แปลง ได้แก่ 1) แปลงใหญ่ส้มโอบลอสสารบ้านไร่

4.1.2 แปลงใหญ่ปี 2567 จำนวน 3 แปลง ได้แก่

1) แปลงใหญ่ผู้ปลูกอ้อยโรงงาน หมู่ 9 บ้านเนินพยอม ตำบลทุ่งโพ อำเภอหนองฉาง

2) แปลงใหญ่ทุเรียน ตำบลคอกควาย อำเภอบ้านไร่

3) แปลงใหญ่มันสำปะหลังบ้านดง หมู่ 3 ตำบลคอกควาย อำเภอบ้านไร่

4.1.3 แปลงใหญ่ปี 2568 จำนวน 2 แปลง ได้แก่

1) แปลงใหญ่อ้อย ตำบลทัพหลวง อำเภอบ้านไร่

2) แปลงใหญ่สับปะรดบ้านเจดีย์ ตำบลคอกควาย อำเภอบ้านไร่

โดยแต่ละประเภท มีความหมาย ดังนี้

แปลงใหญ่ ปี 2566 และ 2567 หมายถึง แปลงใหญ่ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) และมีข้อมูลในระบบ Co-farm.doae.go.th ณ วันที่ 22 สิงหาคม 2567

แปลงใหญ่ ปี 2568 หมายถึง แปลงที่สำนักงานเกษตรจังหวัดสำรวจว่ามีศักยภาพในการดำเนินการแบบแปลงใหญ่ พร้อมดำเนินการตามกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินการในรูปแบบแปลงใหญ่ในปีงบประมาณ 2568 (รับรองได้ภายใน 31 ธันวาคม 2567)

- เงื่อนไขในการเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต มีดังนี้

1) เกษตรกรสมัครใจรวมกลุ่ม เข้าร่วมดำเนินการ โดยเป็นการรวมแปลงผลิตสินค้าชนิดเดียวกันแปลงไม่จำเป็นต้องอยู่ติดกันเป็นผืนเดียว แต่ควรอยู่ภายในชุมชนที่ใกล้เคียงกัน

2) ขนาดพื้นที่และจำนวนเกษตรกร จำแนกเป็น 3 ประเภทสินค้า ดังนี้

ข้าว พืชไร่ ปาล์มน้ำมัน และยางพารา มีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 300 ไร่ และเกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 30 ราย

ไม้ผล พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ สมุนไพร หรือพืชอื่นๆ มีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 300 ไร่ หรือเกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 30 ราย

4.2 พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ จำนวน 14 ราย

5. กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

5.1 สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดเวทีวิเคราะห์ประเมินศักยภาพ 5 ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาคุณภาพสินค้า การบริหารจัดการ และการตลาด เพื่อทราบถึงสถานะปัจจุบันและนำไปสู่การวางแผนการผลิตและแผนการตลาด

5.1.1 สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดเวที เก็บข้อมูล รวบรวม ประมวลผล วิเคราะห์ศักยภาพ 5 ด้าน โดยเก็บข้อมูล 2 ครั้ง ก่อนเริ่มฤดูกาลผลิตเพื่อใช้ออกแบบวางแผนการพัฒนา 5 ด้าน และเก็บข้อมูลหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตเพื่อวิเคราะห์ผล โดยมอบหมายเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบแปลงใหญ่ดำเนินการเป็นรายแปลง

ตัวอย่างประเด็นวิเคราะห์ออกแบบแผนการพัฒนาลีนค้ารายแปลง

แผนการพัฒนา 5 ด้าน	ประเด็นปัญหา (ข้อมูล)	วิธีการแก้ปัญหา	กิจกรรม
การลดต้นทุนการผลิต	- งบกำไร ขาดทุน - บัญชีต้นทุน - อัตรากำไรสุทธิ	- รายการที่มีสัดส่วนต้นทุนสูง เช่น ปุ๋ย ยา ค่าแรง - การใช้ปุ๋ยเกินความต้องการของพืช - เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน	- ตรวจสอบวิเคราะห์ดิน เพื่อใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินโดย ศดปช. - ทำปุ๋ยหมัก เพิ่มอินทรีย์วัตถุ - IPM อย่างเข้มข้น
การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	- จุดคุ้มทุน - ศักยภาพของสายพันธุ์ - การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่	- ตัดแต่งกิ่ง - เตรียมความพร้อมของต้น - ส่งเสริม/ถ่ายทอดองค์ความรู้/เทคโนโลยีในการผลิต	- อบรมให้ความรู้เกษตรกร ปรานีตผักกาด/ทดสอบเกษตรกรปรานีต - วางแผนทดสอบเทคโนโลยีเกษตรกรปรานีตเทียบกับวิธีการของเกษตรกร เช่น ทดสอบปุ๋ย PGPR เป็นต้น
การพัฒนาคุณภาพสินค้า	- ความแตกต่างด้านราคาสินค้า - แนวโน้มของผู้บริโภค	- พัฒนาลีนค้าให้ได้คุณภาพ มีมาตรฐานการผลิต	- ถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตสินค้าเกษตรแบบปลอดภัย
การบริหารจัดการ	- ขาดการวางแผนการบริหารจัดการกลุ่ม - กลุ่มขาดความรู้และทักษะในการบริหารจัดการกลุ่ม	- มีการวางแผนการบริหารจัดการร่วมกัน - พัฒนาความรู้และทักษะในด้านบริหารจัดการกลุ่มให้กับเกษตรกร	- จัดประชุมกลุ่ม เพื่อวางแผนการบริหารจัดการทั้งในด้านบุคลากรด้านการผลิต และด้านการตลาด
การตลาด	- แนวโน้มราคาสินค้าเกษตร - แนวโน้มของตลาดในอนาคต - แนวโน้มความต้องการบริโภคสินค้าในปัจจุบันและอนาคต	- วางแผนการผลิตสินค้าให้มีผลผลิตจำหน่ายอย่างสม่ำเสมอ หรือ ในช่วงที่ผลผลิตมีราคาสูง - ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ และตรงตามความต้องการของผู้บริโภค และตลาด	- สร้างเครือข่ายระหว่างผู้ผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน เพื่อสร้างอำนาจในการต่อรอง - จัดประชุมเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค

5.1.2 สำนักงานเกษตรจังหวัดตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลตามข้อ 6.1.1 และออกแบบกรอบแนวคิดการพัฒนาทั้ง 5 ด้าน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ระดับอำเภอใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการผลิต

5.2 จัดเวทีแห่งการเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มและออกแบบวางแผนการพัฒนา 5 ด้าน

5.2.1 สำนักงานเกษตรอำเภอเลือกแนวทางการวางแผนการผลิตในประเด็นที่มีความสำคัญหรือมีความต้องการพัฒนาลีนค้าของกลุ่มใน 5 ด้าน

5.2.2 กรมส่งเสริมการเกษตรออกแบบหลักสูตรการเรียนรู้ในการพัฒนาเกษตรกรเป็นรายลีนค้า เน้นวิชาว่าด้วยโลกใหม่ (วิชาแห่งอนาคต) โดยคำนึงถึงการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและความสำคัญของพีชศาสตร์ เช่น กระบวนการสังเคราะห์แสงที่มีความสัมพันธ์ต่อสภาพแวดล้อม

กระบวนการย่อยสลายของอินทรีย์วัตถุที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณแร่ธาตุในดิน กระบวนการจัดการ เพื่อสร้าง การเจริญเติบโตของพืชแต่ละระยะที่มีความสำคัญกับพืช ความรู้ด้านการจัดการการเงินครัวเรือน เป็นต้น ทั้งนี้ สำนักงานเกษตรจังหวัดสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ในกรณีกิจกรรมอบรมถ่ายทอดความรู้ กิจกรรมทดสอบเทคโนโลยี (พืச்சุณทรูป) เพื่อสร้างทักษะใหม่ร่วมกัน รวมทั้งสร้างวงจรการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ โดยการเก็บข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลเชิงประจักษ์ต่อไป

5.2.3 สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ผลิตสื่อการเรียนรู้ประกอบการถ่ายทอด ความรู้ให้กับเกษตรกร เพื่อใช้ประกอบการชี้แจงสร้างความเข้าใจ โดยเน้นหนักในเรื่องการสร้างความรู้ความตระหนัก และผลกระทบที่เกี่ยวข้อง

5.2.4 สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดเตรียมวิทยากรเพื่อถ่ายทอดความรู้ ให้กับกลุ่มแปลงใหญ่ตามหลักสูตร

5.2.5 การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรตามหลักสูตรการเรียนรู้ในการพัฒนาเกษตรกร

1) การถ่ายทอดความรู้ สำหรับการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรสามารถจัดได้หลาย รูปแบบ เช่น การจัดเวทีการถ่ายทอดความรู้ การศึกษาดูงาน การพบปะแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม เป็นต้น สามารถบูรณาการกับกิจกรรมต่างๆ จากหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมการเกษตร เช่น การจัดการศัตรูพืช การจัดการดินและปุ๋ย การจัดหาพืชเสริม เป็นต้น รวมทั้งกิจกรรมที่ได้รับสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก (หน่วยงานอื่นๆ ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือกระทรวงอื่นๆ และภาคเอกชน) ควรมีการบูรณาการจัดทำ หลักสูตรการจัดทำแผนธุรกิจ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่มให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนหรือสินเชื่อต่างๆ ได้ โดยสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ดังนี้

แปลงปีที่ 3 จำนวน 1 แปลง แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า 51 ไร่) แปลงฯ ละ 10,800 บาท (แปลงปี 2566 การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร เน้นการพัฒนาคุณภาพ การเชื่อมโยงตลาด และการบริหารจัดการ)

1) แปลงใหญ่ส้มโอบลอสสารบ้านไร่ (ภาคผนวก 1)

แปลงปีที่ 2 จำนวน 3 แปลง แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า 51 ไร่) แปลงฯ ละ 10,800 บาท (แปลงปี 2567 การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร เน้นการพัฒนาคุณภาพ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูปเพิ่มมูลค่า การบริหารจัดการกลุ่ม และการเชื่อมโยงการตลาด)

1) แปลงใหญ่ผู้ปลูกอ้อยโรงงาน หมู่ 9 บ้านเนินพยอม ต.ทุ่งโพ อ.หนองฉาง (ภาคผนวก 2)

2) แปลงใหญ่ทุเรียน ต.คอกควาย อ.บ้านไร่ (ภาคผนวก 1)

3) แปลงใหญ่มันสำปะหลังบ้านดง หมู่ 3 ต.คอกควาย อ.บ้านไร่ (ภาคผนวก 3)

แปลงปีที่ 1 จำนวน 2 แปลง แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า 51 ไร่) แปลงฯ ละ 10,800 บาท (แปลงปี 2568 การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร เน้นการใช้เทคโนโลยี การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่ม ผลผลิต พัฒนาคุณภาพมาตรฐาน การบริหารจัดการกลุ่ม และการตลาด)

1) แปลงใหญ่อ้อย ต.ทัพหลวง อ.บ้านไร่ (ภาคผนวก 2)

2) แปลงใหญ่สับปะรดบ้านเจดีย์ ต.คอกควาย อ.บ้านไร่ (ภาคผนวก 4)

2) สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนาการผลิต (สนับสนุนปัจจัย/วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้) เป็นการสนับสนุนวัสดุ เพื่อประกอบการให้ความรู้ด้านการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตร ภายใต้ความเห็นชอบ ของสมาชิกและบูรณาการกับหน่วยงานวิชาการในพื้นที่ (กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน มหาวิทยาลัย เป็นต้น) ทั้งนี้ ต้องเก็บข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลเชิงประจักษ์ต่อไป รวมทั้งสร้างวงจรการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ๆ โดยดำเนินการตามความต้องการของกลุ่มมีค่าใช้จ่าย ดังนี้

(1) การพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรของแปลงใหญ่ปีที่ 2 และปีที่ 3 (แปลงปี 2567 และปี 2566) เช่น การแปรรูป การเพิ่มมูลค่า การปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผ่านระบบสารสนเทศ เป็นต้น แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า 51 ราย) แปลงๆ ละ 40,000 บาท

- 1) แปลงใหญ่ส้มโอปลอดสารบ้านไร่
- 2) แปลงใหญ่ผู้ปลูกอ้อยโรงงาน หมู่ 9 บ้านเนินพยอม ต.ทุ่งโพ อ.หนองฉาง
- 3) แปลงใหญ่ทุเรียน ต.คอกควาย อ.บ้านไร่
- 4) แปลงใหญ่มันสำปะหลังบ้านดง หมู่ 3 ต.คอกควาย อ.บ้านไร่

(2) การพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรของแปลงใหญ่ปีที่ 1 (แปลงปี 2568) เช่น การจัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเพื่อทดสอบหรือสาธิตเทคโนโลยีในประเด็นที่เกษตรกรต้องการทราบ เป็นต้น แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า 51 ราย) แปลงๆ ละ 45,000 บาท

- 1) แปลงใหญ่อ้อย ต.ทัพหลวง อ.บ้านไร่
- 2) แปลงใหญ่สับปะรดบ้านเจดีย์ ต.คอกควาย อ.บ้านไร่

5.2.6 สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ประเมินผลการเรียนรู้ระดับ/การยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกร

5.3 ดำเนินการตามแผนการพัฒนาใน 5 ด้าน

กลุ่มแปลงใหญ่ดำเนินการตามแผนพัฒนาใน 5 ด้าน ที่ได้วิเคราะห์ออกแบบแผนการพัฒนาสินค้าเป็นรายแปลง เพื่อลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตลอดจนการจัดการด้านการตลาด เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตร พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรตามความต้องการตลาด และเพิ่มรายได้ของเกษตรกร

5.4 สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตามและสอบทานประสิทธิภาพ ประสิทธิผลการปฏิบัติตามแผนการพัฒนา

5.5 การเก็บข้อมูล ประมวลผล วิเคราะห์ผล และจัดทำรายงาน

5.5.1 สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดเก็บข้อมูลแปลงใหญ่ โดยจัดทำทะเบียนสมาชิกและบันทึกข้อมูลระบบ Co-farm.doae.go.th (ภาคผนวก 5)

- 1) แปลงใหญ่ ปี 2566 และแปลงใหญ่ ปี 2567 ร่วมกับทีมงานผู้จัดการและเกษตรกรสมาชิก
 - ทบทวนบัญชีรายชื่อและข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกให้เป็นปัจจุบัน
 - ประเมินผล และจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานของกลุ่ม/สมาชิกในปีที่ผ่านมาในประเด็นต่างๆ เช่น ผลผลิตที่ได้ ต้นทุนการผลิต การรับรองมาตรฐานการผลิต และการตลาด
 - ปรับปรุงข้อมูลในระบบ
- 2) แปลงใหญ่ปี 2568
 - จัดทำบัญชีรายชื่อสมาชิก รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการให้ครบถ้วนตามเงื่อนไขในการดำเนินงานในรูปแบบแปลงใหญ่
 - เปิดแปลงและบันทึกข้อมูลสมาชิกในระบบให้ครบถ้วน เมื่อผ่านการรับรองจากคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) แล้ว

หมายเหตุ

1) การจัดทำข้อมูลพื้นฐานของสมาชิก ให้ใช้ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ข้อมูลการผลิตการตลาดของเกษตรกร และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ผ่านกระบวนการจัดเวทีวิเคราะห์และวางแผนร่วมกันของสมาชิก และนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานตามแบบจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลสมาชิกแปลงใหญ่เพื่อบันทึกไว้ในระบบ Co-farm.doae.go.th ให้สามารถเปรียบเทียบผลการดำเนินงานจากการเข้าร่วมโครงการต่อไป

2) การบันทึกข้อมูล : บันทึกข้อมูลในระบบออนไลน์ Co-farm.doe.go.th

3) การรายงานผลการรับรองและขึ้นทะเบียนเป็นแปลงใหญ่ ตลอดจนการแก้ไขปรับปรุงข้อมูลในฐานข้อมูลโครงการฯ ให้ผู้รับผิดชอบในระดับจังหวัดดำเนินการผ่านระบบ <http://Co-farm.doe.go.th> เท่านั้น ทั้งนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรจะยึดข้อมูลในระบบเป็นหลักฐานในการดำเนินงานโครงการ

4) แปลงใหญ่ที่มีระบบการปลูกพืชหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน หรือสลับการใช้พื้นที่ในการปลูกพืชตามฤดูกาล เช่น แปลงใหญ่ข้าว ที่มีการปลูกพืชหลังนา ให้ทำการปรับปรุงข้อมูลในระบบ ตั้งแต่การแก้ไขชื่อแปลงโดยเพิ่มเติมชื่อสินค้าที่ปลูก เช่น แปลงใหญ่ข้าว/ถั่วลิสง

5) ปรับปรุงการตั้งชื่อแปลง ให้เป็นแบบแผนเดียวกันเพื่อให้สะดวกต่อการจัดหมวดหมู่รายงาน และสืบค้นข้อมูล ดังนี้ “แปลงใหญ่(ชื่อสินค้า) ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....”

5.5.2 สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร ประมวลผล วิเคราะห์ สรุปผล และจัดทำรายงาน ส่งกรมส่งเสริมการเกษตร โดยดำเนินการ ดังนี้

- สำนักงานเกษตรอำเภอ ประมวลผล วิเคราะห์ สรุปผล และจัดทำรายงานในภาพรวมของอำเภอจัดส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด

- สำนักงานเกษตรจังหวัด ประมวลผล วิเคราะห์ สรุปผล และจัดทำรายงานในภาพรวมของจังหวัดจัดส่งให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร

- สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรที่ 1 - 6 ประมวลผล วิเคราะห์ สรุปผล และจัดทำรายงานในภาพรวมของเขต รายงานกรมส่งเสริมการเกษตร

5.6 การจัดขึ้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่ (ภาคผนวก 6)

5.6.1 กรมส่งเสริมการเกษตรปรับปรุงคู่มือการจัดขึ้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่

5.6.2 กรมส่งเสริมการเกษตรชี้แจงหน่วยงานในพื้นที่เพื่อดำเนินการจัดขึ้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่สินค้าพืช (ไม่รวมสินค้าข้าวและยางพารา) ผัสดังและแมลงเศรษฐกิจ

5.6.3 สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ประสานงานกับผู้จัดการแปลง และคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ พร้อมเป็นพี่เลี้ยง เพื่อจัดเวทีประเมินการจัดขึ้นคุณภาพ ตามแบบประเมินการจัดขึ้นคุณภาพแปลงใหญ่ และระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินงานตามประเด็นการพัฒนา เสนอให้สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจารณากลับกรองผลการประเมินฯ และแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินงาน

5.6.4 สำนักงานเกษตรจังหวัด นำผลการประเมินฯ และแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินงานที่ผ่านการกลั่นกรอง เสนอที่ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบผลการประเมินฯ และทราบแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ พร้อมส่งมติที่ประชุมและแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินงานให้กรมส่งเสริมการเกษตรผ่านระบบการบันทึกผลการจัดขึ้นคุณภาพแปลงใหญ่ในรูปแบบไฟล์ PDF

5.6.5 สำนักงานเกษตรจังหวัด บันทึกผลการประเมินฯ ที่มาจากมติที่ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด ลงในระบบการบันทึกผลการจัดขึ้นคุณภาพแปลงใหญ่ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 10 กันยายน 2568

5.6.6 สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการถอดบทเรียนแปลงใหญ่ ปี 2565 ตามแนวทางและแบบฟอร์มการถอดบทเรียนแปลงใหญ่ โดยคัดเลือกแปลงที่มีผลการจัดขึ้นคุณภาพในปีงบประมาณ 2568 ดีขึ้นหรือลดลง เมื่อเทียบกับผลการจัดขึ้นคุณภาพในปีงบประมาณ 2567 จังหวัดละ 1 แปลง ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรผ่านระบบการบันทึกผลการจัดขึ้นคุณภาพแปลงใหญ่ในรูปแบบไฟล์ Word ภายในวันที่ 10 กันยายน 2568

5.7 พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ (ภาคผนวก 7)

5.7.1 ยกระดับการผลิตและคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP

- อบรมเกษตรกรเพื่อเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP จำนวน 14 ราย

5.7.2 การบริหารจัดการ

- ติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น จำนวน 14 ราย/แปลง

(เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน GAP ระดับจังหวัด/อำเภอ)

5.8 การบริหารจัดการโครงการ

5.8.1 จัดประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และ ศพก. (ภาคผนวก 8)

จัดประชุมเครือข่ายของคณะกรรมการแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด เครือข่ายละ 4 ครั้ง เพื่อวางแผนการพัฒนาแปลงใหญ่

ระดับอำเภอ 8 อำเภอ จำนวน 4 ครั้ง

ระดับจังหวัด จำนวน 4 ครั้ง

5.8.2 ติดตามและประเมินผลโครงการ

จังหวัด/อำเภอ ติดตาม กำกับการทำงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เป้าหมายตัวชี้วัดของโครงการฯ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานและผลการประเมิน

6. ระยะเวลาดำเนินการ

1 ตุลาคม 2567 – 30 กันยายน 2568

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
1. จัดเวทีวิเคราะห์ประเมินศักยภาพ 5 ด้าน	←	→										
2. จัดเวทีแห่งการเรียนรู้												
2.1 ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร			←	→								
2.2 สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนาการผลิต			←	→								
3. การดำเนินการตามแผนการพัฒนาใน 5 ด้าน	←											→
4. การติดตามและสอบถามประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การปฏิบัติตามแผนการพัฒนา	←											→
5. การเก็บข้อมูล ประมวลผล วิเคราะห์ผล และจัดทำ รายงาน	←											→
6. การจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่					←							→
7. การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่	←											→
8. การบริหารจัดการโครงการ	←											→

8. งบประมาณ

148,600 บาท (หนึ่งแสนสี่หมื่นแปดพันหกร้อยบาทถ้วน)

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 ผลผลิต (output)

1. พื้นที่การเกษตรได้รับการพัฒนาสู่ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ไม่น้อยกว่า 6 แปลง
2. เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP)

จำนวน 14 ราย

9.2 ผลลัพธ์ (outcome)

1. เกษตรกรในพื้นที่แปลงใหญ่มีการรวมกลุ่มผลิตสินค้าเกษตรตามแนวทางระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานที่เน้นการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต มีตลาดรองรับ ภายใต้การบริหารจัดการที่ดี สินค้าเกษตรมีคุณภาพและได้รับมาตรฐาน สามารถเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันสินค้าเกษตรและสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกร

2. แปลงใหญ่ร้อยละ 70 มีประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มขึ้น

3. เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP) ร้อยละ 70 สามารถเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานสินค้า

10. ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

1. เกษตรกรได้รับการพัฒนาเข้าสู่ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ไม่น้อยกว่า 6 แปลง
2. เกษตรกรได้รับการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP) จำนวน 14 ราย

เชิงคุณภาพ

- พื้นที่การเกษตรได้รับการพัฒนาสู่ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่มีมูลค่าผลผลิตของสินค้าเกษตรสำคัญเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 15

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1

โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิตไม้ผล

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกในแปลงไม้ผลทุกชนิดควรมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และลดต้นทุนการผลิตในแปลงของตนเองให้ได้ก่อนเป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญของการเข้าสู่ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ แต่อย่างไรก็ตามไม้ผลทุกชนิดยังมีประเด็นเฉพาะทางวิชาการที่ควรนำมาสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเกษตรกรร่วมกัน ดังนี้

1. เมนูทางเลือกพื้นฐานรายชนิดสินค้าไม้ผล

1.1 ด้านการผลิต

ที่	ไม้ผล	ประเด็นเฉพาะด้านการผลิต (เมนูทางเลือก)
1	ทุเรียน	1. การแก้ไขปัญหาทุเรียนไส้ซึม 2. การแก้ไขปัญหาตัดทุเรียนด้วยคุณภาพ (ทุเรียนอ่อน) 3. การผลิตนอกฤดู 4. การควบคุมทรงพุ่ม 5. การควบคุมแมลงศัตรูพืช เช่น หนอนเจาะเมล็ดทุเรียน, เพลี้ยไก่แจ้ทุเรียน, หนอนเจาะผล, เพลี้ยแป้ง, เพลี้ยไฟ, ตัวอ่อนแมลงนูน และตัวอ่อนด้วงหนวดยาวเจาะลำต้นทุเรียน แปลงใหญ่ทุเรียน เป็น Champion Products ต้องมีการถ่ายทอดหลักสูตร ประเด็นการควบคุมดูแลป้องกันโรคแมลงก่อนการส่งออกเป็นหลัก มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และลดต้นทุนการผลิตในแปลงของตนเองให้ได้ก่อนเป็นอันดับแรก ซึ่งไม้ผลประเภทนี้มีความสำคัญทางเศรษฐกิจสร้างรายได้จากการส่งออกเป็นอย่างมาก จึงจำเป็นต้องเน้นประเด็นเฉพาะทางวิชาการที่ควรนำมาสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเกษตรกรร่วมกันเป็นหลัก ดังนี้ 1. หนอนเจาะเมล็ดทุเรียน 2. เพลี้ยแป้ง เพลี้ยหอย 3. โรคผลเน่าจากเชื้อราไฟทอปเทอร่า 4. โรคราแป้ง ราดำ
2	ส้มโอ	1. การแก้ไขปัญหาโรคแคงเกอร์ 2. การผลิตนอกฤดู 3. การควบคุมแมลงศัตรูพืช เช่น หนอนซอนใบส้ม, เพลี้ยไฟ, หนอนเจาะผลส้ม, หนอนผีเสื้อส้ม, หนอนแก้วส้ม, ผีเสื้อมวนหวาน และเพลี้ยหอยสีแดงแคลิฟอร์เนีย

1.2 ด้านการตลาด

ที่	ไม้ผล	ประเด็นเฉพาะด้านการตลาด
1	รวม	1. การวิเคราะห์ตลาด 2. การวางแผนการตลาด 3. Marketing mix (4P)

1.3 ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

ที่	ไม้ผล	ประเด็นเฉพาะด้านการบริหารจัดการกลุ่ม
1	รวม	1. การจัดการองค์กร 2. การพัฒนากลุ่มและสมาชิก 3. ระบบการบริหารจัดการองค์กร 4. การจัดทำบัญชีฟาร์ม

2. เมนูทางเลือกวิชาว่าด้วยโลกใหม่ (วิชาแห่งอนาคต)

2.1 ด้านการผลิต

1) Photosynthesis กระบวนการสังเคราะห์แสงที่มีความสัมพันธ์ต่อสิ่งแวดล้อม เป็นการลดต้นทุนการผลิตด้วยการวัดคลอโรฟิลล์เพื่อตรวจสอบสุขภาพพืชกับความสัมพันธ์ของการให้ปุ๋ยในไม้ผลอย่างมีประสิทธิภาพด้วยเครื่อง Konica Minolta Chlorophyll Meter SPAD-502Plus ชนิดไม้ผลที่ควรเรียนรู้ ได้แก่ ทุเรียน มะม่วง ลำไย

2) การลดก๊าซเรือนกระจกสู่การรับรองคาร์บอนเครดิตเพื่อเพิ่มมูลค่าไม้ผลอย่างยั่งยืน และลดผลกระทบจากปัญหาการเกิด Climate Change ชนิดไม้ผลที่ควรเรียนรู้ ได้แก่ ทุเรียน มะม่วง ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ มังคุด

3) Handy Sense ระบบเกษตรแม่นยำ/อัจฉริยะ ตรวจวัดสภาพแวดล้อมเพื่อลดต้นทุนและสร้างรายได้ ชนิดไม้ผลที่ควรเรียนรู้ ได้แก่ ทุเรียน มะม่วง ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ มังคุด สตรอเบอร์รี่

4) Plant nutrition การจัดการธาตุอาหารในไม้ผล เป็นการลดต้นทุนการผลิตโดยมีการให้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ สามารถเรียนรู้ได้ทุกชนิดไม้ผล

5) Plant hormone เป็นเทคนิคการใช้ฮอร์โมนเมื่อมีการปรับค่า C/N ratio ให้เกิดความพร้อมทั้งต้นไม้ผลแล้วฉีดพ่นเพื่อกระตุ้นการออกดอกพร้อมกันในการผลิตนอกฤดู ชนิดไม้ผลที่ควรเรียนรู้ ได้แก่ ลิ้นจี่ เงาะ มะม่วง ทุเรียน ลำไย

6) KASETRACK เป็นแอปพลิเคชันที่บันทึกข้อมูลกิจกรรมการผลิต เพอร์เซ็นต์น้ำหนักแห้งเพื่อติดตามระบบการบริหารจัดการผลผลิตตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทานจากสวนสู่ลัง ชนิดไม้ผลที่ควรเรียนรู้ ได้แก่ ทุเรียน

2.2 ด้านการตลาด

1) การสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า (Value added) ด้วยการสร้างแบรนด์จากการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) เฉพาะไม้ผลที่มีลักษณะทางภูมิศาสตร์เฉพาะทำให้สินค้ามีรสชาติแตกต่างถึงแม้จะเป็นชนิดเดียวกัน เพื่อเพิ่มมูลค่าเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชน

2) การจัดทำแผนธุรกิจด้วย Business Model Canvas

2.3 ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

1) การจัดการบัญชีครัวเรือนพื้นฐาน เพื่อทำให้เกิดการวางแผนการผลิตและการจัดการได้อย่างเหมาะสม
หมายเหตุ : สามารถปรับวิธีการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่เป็นรูปแบบ Online หรือ On site และสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรได้

1.5 เมตร

- เสาคความยาว 2 เมตร

ภาคผนวก 2

โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิตอ้อย

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ทั้งนี้ สำนักงานเกษตรจังหวัดสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ในกรณีกิจกรรมอบรมถ่ายทอดความรู้ กิจกรรมทดสอบเทคโนโลยี (พิสูจน์ทราบ) เพื่อสร้างทักษะใหม่ร่วมกัน รวมทั้งสร้างวงจรการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ โดยการเก็บข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลเชิงประจักษ์ต่อไป

2) ตัวอย่างหลักสูตรในการพัฒนาสินค้า “อ้อย”

แผนการพัฒนา	หลักสูตร	แหล่งข้อมูล
1. การลดต้นทุนการผลิต	1. ความสำคัญของการตรวจวิเคราะห์ดิน 2. ผลของธาตุอาหารต่างๆ ต่อการเจริญเติบโตของอ้อย 3. ความสำคัญของการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน 4. การทำแปลงพันธุ์อ้อย เพื่อลดต้นทุนในการซื้อท่อนพันธุ์ 5. การออกแบบแปลงปลูกอ้อย เพื่อลดการใช้ท่อนพันธุ์ 6. ข้อดีของการปลูกอ้อยแบบไม่ไถพรวน	- กลุ่มวิจัยปฐพีวิทยา กรมวิชาการเกษตร - กรมพัฒนาที่ดิน - www.mitrpholmodernfarm.com - วิทยานิพนธ์ ศึกษาการปลูกอ้อยแบบไม่ไถพรวนและผลที่มีต่อสถานภาพและการจัดการวัชพืช โดย โชคชัย เชี่ยวสมุทร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	1. การเตรียมดิน และเลือกพันธุ์อ้อยที่เหมาะสมกับพื้นที่ และชนิดของดิน 2. โดรนเครื่องมือการกำจัดวัชพืชอ้อยน้ำราด และอ้อยต่อ 3. การเพิ่มประสิทธิภาพการปลูกอ้อยไทยเพื่อยกระดับรายได้ชาวไร่อ้อย 4. การใช้ปุ๋ย PGPR-3 เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	- คู่มือการจัดการไร่อ้อยอย่างยั่งยืน โดย สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย - www.mitrpholmodernfarm.com - เทคโนโลยีสมัยใหม่ หน้าที่ 6 - สุทธิศักดิ์ ศรีน้ำอ้อม เพชรลักษณ์ บุญญาคุณากร ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานตะวันออกเฉียงเหนือ - กองวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิต กรมวิชาการเกษตร
3. การพัฒนาคุณภาพสินค้า	1. การจัดทำแปลงพันธุ์อ้อยสะอาด ต้านทานโรคใบขาว (การขยายและกระจายพันธุ์)	- สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย
4. การบริหารจัดการ	1. การบริหารจัดการต้นทุนการผลิต 2. การจัดทำบัญชีต้นทุน / การหาจุดคุ้มทุน 3. การใช้ข้อมูลสารสนเทศและการพยากรณ์อากาศเพื่อวางแผนการเพาะปลูก 4. การบริหารจัดการน้ำในไร่อ้อยภายใต้สภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง	- https://www.cad.go.th/main.php?filename=account โดย กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ - https://www.tmd.go.th/forecast/forecastAgro - เอกสารวิชาการ “การจัดการปุ๋ย ดิน น้ำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย” โดย ศุภกาญจน์ ล้วนมณี กองวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทาง

แผนการพัฒนา	หลักสูตร	แหล่งข้อมูล
		การเกษตร กรมวิชาการเกษตร
5. การตลาด	สถานการณ์ราคาอ้อยและน้ำตาล	- สำนักงานคณะกรรมการอ้อย และน้ำตาลทราย

ภาคผนวก 3

โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิตมันสำปะหลัง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

1. หลักสูตรที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้

การถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่สมาชิกแปลงใหญ่นั้น ต้องเกิดจากการที่สมาชิกได้ประชุม วิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นร่วมกัน ซึ่งการถ่ายทอดเทคโนโลยีควรพิจารณาการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในแต่ละขั้นตอนตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน เพื่อให้ได้สินค้าเกษตรมูลค่าสูง โดยคำนึงถึงแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ด้วย มุ่งเน้นความยั่งยืน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเทคโนโลยีการผลิต ด้านเศรษฐกิจสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม เช่น วิชาว่าด้วยโลกใหม่ (วิชาแห่งอนาคต) ความสำคัญของพืชศาสตร์ กระบวนการสังเคราะห์แสง กระบวนการสังเคราะห์แสงที่มีความสัมพันธ์ต่อสภาพแวดล้อม กระบวนการย่อยสลายของอินทรีย์วัตถุที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณแร่ธาตุในดิน กระบวนการจัดการเพื่อสร้างการเจริญเติบโตของพืชแต่ละระยะที่มีความสำคัญกับพืช ดังนี้

ประเด็นการถ่ายทอดความรู้
- สรีระวิทยา และปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของมันสำปะหลัง - การคัดเลือกพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ และปลอดโรค - การบริหารจัดการแปลงมันสำปะหลังอย่างถูกวิธีเพื่อเพิ่มผลผลิต - การผลิตท่อนพันธุ์มันสำปะหลังสะอาดและมีคุณภาพ - การสำรวจแปลงปลูกอย่างถูกต้องเพื่อให้ปลอดโรค - ธาตุอาหารอาหารพืช (Plant Nutrients) สำหรับการเจริญเติบโตของมันสำปะหลัง - การปลูกมันสำปะหลังแบบมืออาชีพ ภายใต้ระบบน้ำหยด - IOT ระบบน้ำอัจฉริยะสำหรับภาคการเกษตร - โรค และแมลงที่อุบัติใหม่ สำหรับมันสำปะหลัง - การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวให้มีคุณภาพ และปลอดสิ่งเจือปน - การสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ เช่น เหว้า (เผ่าถ่าน) ใบและต้นแปรรูปเป็นอาหารสัตว์ - ผลกระทบ และการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate change)

2. สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนาการผลิต (สนับสนุนปัจจัย/วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้) เป็นการสนับสนุนวัสดุเพื่อประกอบการให้ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร โดยดำเนินการจัดทำแปลงเรียนรู้การทำการแปลงพันธุ์เพื่อเพิ่มผลิตภาพการผลิตมันสำปะหลัง เพื่อเป็นแหล่งพันธุ์ให้แก่เกษตรกรในกลุ่มและขยายผลแก่เกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียง โดยกลุ่มจะต้องมีการจัดทำธนาคารท่อนพันธุ์ชุมชน กำหนดให้เกษตรกรที่ได้รับสนับสนุนงบประมาณในการทำการแปลงพันธุ์จะต้องส่งคืนท่อนพันธุ์จำนวน 50 % หรือครึ่งหนึ่งจากที่เก็บเกี่ยวได้เข้าธนาคารท่อนพันธุ์ชุมชน ยกตัวอย่างเช่น ปีที่ 1 กลุ่มที่ได้รับจัดสรรงบประมาณในการทำการแปลงจำนวน 10 ไร่ เมื่อเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังแล้วจะได้ท่อนพันธุ์ดีจำนวน 10 ไร่ (16,000 ลำ) ในปี 2 เกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนการแปลงจากปีที่ 1 จะได้กรรมสิทธิ์ในท่อนพันธุ์ดีจำนวน 5 ไร่ (8,000 ลำ) เพื่อนำไปขยายต่อหรือเก็บไว้ใช้เองได้จำนวน 20 ไร่ และจะต้องส่งเข้าธนาคารท่อนพันธุ์อีกจำนวน 5 ไร่ (8,000 ลำ) เพื่อขยายต่อให้กับเกษตรกรรายอื่นภายในกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการฯ ต่อไปได้อีก 20 ไร่ ทั้งนี้ เกษตรกรที่ได้รับท่อนพันธุ์จากธนาคารท่อนพันธุ์จะต้องดำเนินการขยายแหล่งพันธุ์ดีตามหลักการข้างต้น ซึ่งการจัดสรรท่อนพันธุ์ให้ดำเนินการโดยคณะกรรมการกลุ่ม มีการบันทึกในบัญชีคุมท่อนพันธุ์ของธนาคารท่อนพันธุ์ชุมชน

ทั้งนี้ ต้องมีการเก็บข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลเชิงประจักษ์ ระหว่างแปลงที่ปฏิบัติโดยวิธีเดิมของเกษตรกร กับ แปลงที่จัดทำแปลงเรียนรู้ การทำแปลงพันธุ์ดี

ขั้นตอนการทำแปลงพันธุ์ดี

(1) คัดเลือกพื้นที่ที่มีความเหมาะสม โดยพิจารณาพื้นที่ที่มีระบบน้ำเป็นอันดับแรกไม่เป็นพื้นที่แล้งซ้ำซาก ไม่มีการระบาดของโรคหรือห้ำจากแปลงที่พบโรคอย่างน้อย 500 เมตร หรือพื้นที่ที่มีการระบาดน้อย แต่สามารถควบคุมการระบาดได้ และไม่อยู่ใกล้บริเวณพืชอาศัยของแมลงหรือเชื้อไวรัส

(2) รายงานข้อมูลแปลงต้นแบบพันธุ์ดีให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

(3) ตรวจวิเคราะห์ดินก่อนทำการปลูกมันสำปะหลังก่อนดำเนินการทุกแปลง

(4) การเตรียมท่อนพันธุ์

- ใช้พันธุ์ต้านทาน หรือพันธุ์ทนทานโรคใบด่าง ได้แก่ พันธุ์เกษตรศาสตร์ 50 พันธุ์ห้วยบง 60

พันธุ์ระยอง 72 พันธุ์อิทธิ 1 พันธุ์อิทธิ 2 และพันธุ์อิทธิ 3

****กรณีใช้พันธุ์ต้านทาน ขอให้อยู่ในพื้นที่มีระบบน้ำเท่านั้น****

- ใช้ท่อนพันธุ์ที่มีอายุ 8 – 12 เดือน โดยตัดไว้ไม่เกิน 15 วัน

- เลือกท่อนพันธุ์ที่ปราศจากโรค ไม่แสดงอาการ ไม่มีการทำลายของโรคใบด่าง

- แช่ท่อนพันธุ์ก่อนปลูก

(5) การตรวจแปลงพันธุ์ ดำเนินการร่วมกับกลุ่มอารักขาพืชระดับจังหวัด โดยดำเนินการตามหลักเกณฑ์ของกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย จำนวน 3 ครั้ง ได้แก่ ช่วงมันสำปะหลังอายุ 1- 4 เดือน จำนวน 1 ครั้ง ช่วงมันสำปะหลังอายุ 4- 6 เดือน จำนวน 1 ครั้ง ช่วงก่อนเก็บเกี่ยว 30 วัน สรุปผลการตรวจให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบหลังตรวจทุกครั้ง

(6) การเก็บเกี่ยว

- อายุเก็บเกี่ยว 8 – 12 เดือน

- ตัดต้นมันสำปะหลังให้มีความยาวไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตร

- มัดรวม 20 – 25 ลำ/มัด ซึ่งการเก็บรักษาต้นพันธุ์ ควรวางตั้งในที่ร่มให้โคนชิดดินหรือใช้ดินพูนโคน

ภาคผนวก 4

โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิตสับปะรด
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ตัวอย่างหลักสูตรในการพัฒนาสินค้า “สับปะรด”

แผนการพัฒนา	หลักสูตร	แหล่งข้อมูล
1. การลดต้นทุนการผลิต	1. ความสำคัญของการตรวจวิเคราะห์ดิน 2. ผลของธาตุอาหารต่างๆ ต่อการเจริญเติบโต ของสับปะรด 3. ความสำคัญของการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน 4. วิธีการเพิ่มหน่อพันธุ์สับปะรด เพื่อลดต้นทุนในการซื้อหน่อพันธุ์	- กลุ่มวิจัยปฐพีวิทยา กรมวิชาการเกษตร - ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบุรี กรมวิชาการเกษตร - กรมพัฒนาที่ดิน
2. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	1. เทคนิคการคัดเลือกหน่อพันธุ์เพื่อเพิ่มผลผลิต 2. เทคนิคการจุ่มหน่อก่อนปลูกโดยแช่น้ำร้อนที่อุณหภูมิ 55 °ซ นาน 30 นาที และการจุ่มหน่อโดยใช้ สารเคมีอิมิดาโคลพริด (70% WG) 4 กรัม/น้ำ 20 ลิตร เพื่อลดการเกิดโรคเหี่ยวที่ติดมากับหน่อพันธุ์สับปะรด 3. การบริหารจัดการน้ำที่เหมาะสม ในการผลิตสับปะรด	- การผลิตสับปะรด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา - โครงการวิจัยและพัฒนาสับปะรด นายทวีศักดิ์ แสงอุดม กรมวิชาการเกษตร
3. การพัฒนาคุณภาพสินค้า	1. การผลิตสับปะรดคุณภาพตามระบบ GAP	- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
4. การบริหารจัดการ	1. การบริหารจัดการต้นทุนการผลิต 2. การจัดทำบัญชีต้นทุน / การหาจุดคุ้มทุน	- เอกสารเผยแพร่ “ 9 หลักวิชาการเพื่อลดต้นทุนและสร้างมูลค่าเพิ่มในการผลิตพืช ” สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8 กรมวิชาการเกษตร - www.cad.go.th/main.php?filename=account กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
5. การตลาด	1. การตลาดเบื้องต้น 2. การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์สับปะรด 3. การออกแบบบรรจุภัณฑ์ 4. การส่งเสริมการขาย / การเพิ่มช่องทางการตลาดผ่านสื่อออนไลน์	- เอกสารประกอบการบรรยาย “ ความรู้ พื้นฐานเกี่ยวกับการตลาด ” มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา - รายงานการวิจัย “โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์สำหรับสับปะรดผลสดและผลิตภัณฑ์แปรรูปสับปะรด

แผนการพัฒนา	หลักสูตร	แหล่งข้อมูล
		จังหวัดราชบุรี” มหาวิทยาลัยราช ภัฏหมู่บ้านจอมบึง

ภาคผนวก 5

แบบจัดเก็บข้อมูล โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต (Collaborative Farm)

สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร
กรมส่งเสริมการเกษตร

จัดเก็บเป็นรายแปลง

ขั้นตอนที่ ๑

จัดเก็บข้อมูล ชุดที่ 1 : ข้อมูลพื้นฐานรายแปลง (ภาพรวมแปลงใหญ่)

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 ประเภทแปลงใหญ่

- ☐ 1. แปลงปี 2559 ☐ 2. แปลงปี 2560 ☐ 3. แปลงปี 2561 ☐ 4. แปลงปี 2562 ☐ 5. แปลงปี 2563
☐ 6. แปลงปี 2564 ☐ 7. แปลงปี 2565 ☐ 8. แปลงปี 2566 ☐ 9. แปลงปี 2567 ☐ 10. แปลงปี 2568

- 1.2 ชนิดสินค้า ☐ ด้านพืช ☐ ด้านปศุสัตว์ ☐ ด้านประมง
☐ นาเกลือ ☐ หม่อนไหม ☐ แมลงเศรษฐกิจ

เสนอ ชื่อสินค้าหลัก.....

.....
ชื่อสินค้ารอง.....

.....
(กรณีแปลงใหญ่นั้น ดำเนินการผลิตมากกว่า 1 ชนิดสินค้าในรอบปี)

ลักษณะสินค้า ☐ จัดทะเบียน GI ☐ ไม่จดทะเบียน GI

2. ข้อมูลแปลง

2.1 ชื่อแปลง.....

ที่ตั้ง หมู่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

พิกัด (ที่ทำการกลุ่ม) โชน ☐ 47 ☐ 48 ค่า X.....ค่า Y.....

พื้นที่ ☐ ในเขตชลประทาน ☐ นอกเขตชลประทาน

2.2 จำนวนเกษตรกร.....ราย พื้นที่.....ไร่

2.3 ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) มี ศพก. ในพื้นที่ตำบล
ที่แปลงใหญ่ตั้งอยู่หรือไม่

☐ 1. ไม่มี

☐ 2. มี สินค้าหลักของ ศพก. ☐ ศูนย์หลัก ☐ ศูนย์เครือข่าย

2.4 ผู้จัดการแปลง

ชื่อ-สกุล.....

สังกัด ☐ เอกชน (ระบุชื่อบริษัท).....

☐ เกษตรกร/สถาบันเกษตรกร

☐ เจ้าหน้าที่รัฐ (ระบุชื่อหน่วยงาน).....

หมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้.....

2.5 ประธานแปลง

ชื่อ-สกุล.....

หมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้.....

2.6 ทีมผู้จัดการแปลง ประกอบด้วย

☐ หน่วยงานราชการ

☐ เกษตรกรสมาชิกแปลง

☐ ภาคเอกชน

☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

2.7 รูปแบบการรวมกลุ่ม

- ☐ 1. สหกรณ์ (ระบุชื่อ).....
- ☐ 2. กลุ่มเกษตรกร (นิติบุคคล) (ระบุชื่อ).....
- ☐ 3. วิสาหกิจชุมชน
- ☐ 4. อื่น ๆ

3. การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทาน (SUPPLY CHAIN) ของสินค้าเกษตรแปลงใหญ่

3.1 ผลการวิเคราะห์สภาพการผลิตและการตลาดของแปลงใหญ่

(วิเคราะห์ก่อนจัดทำแผนแปลงใหญ่ และจะต้องระบุแนวทางแก้ไขในแผน)

ประเด็น	ไม่มีปัญหา	มีปัญหา	หมายเหตุ
3.1 สภาพแวดล้อมในการผลิต (1) คุณภาพดิน (2) คุณภาพ/ความเพียงพอของน้ำ (3) อื่นๆ (ระบุ).....			ระบุรายละเอียดปัญหา
3.2 ปัจจัยการผลิต (1) พันธุ์ดี (2) ปุ๋ยและสารปรับปรุงบำรุงดิน (3) สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช (4) เครื่องจักรกล/เครื่องมือการเกษตร (5) เงินทุน (6) แรงงาน			ระบุรายละเอียดปัญหา
3.3 เทคโนโลยีการผลิต 3.3.1 ด้านพืช (1) การเตรียมดิน/การปรับปรุงบำรุงดิน (2) การปลูก (3) การใช้ปุ๋ย (4) การป้องกันกำจัดศัตรูพืช (5) การให้น้ำ/ระบบน้ำ (6) การเก็บเกี่ยว (7) วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว			ระบุรายละเอียดปัญหา/เทคโนโลยี ที่ต้องการ (วิเคราะห์เฉพาะด้าน ที่ดำเนินการ)
3.3.2 ด้านปศุสัตว์ (1) การปรับปรุงและพัฒนา พันธุ์สัตว์ (2) การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ (3) การจัดการเลี้ยงดูสัตว์ระยะต่างๆ (4) การจัดการฟาร์ม (5) การป้องกันและควบคุมโรคระบาดสัตว์ (6) การจัดการอาหารสัตว์ (7) การจัดการควบคุมและรักษาคุณภาพ ผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว (8) การจัดการขนส่งนม/ผลผลิต			ระบุรายละเอียดปัญหา/เทคโนโลยี ที่ต้องการ

ประเด็น	ไม่มีปัญหา	มีปัญหา	หมายเหตุ
(9) การแปรรูป/ผลิตภัณฑ์ (10) การตรวจสอบย้อนกลับ			
3.3.3 ด้านประมง (1) การเตรียมบ่อ/กระชัง (2) การเพาะและอนุบาล (3) ปริมาณและคุณภาพน้ำ (4) การป้องกันและรักษา (5) การจับผลผลิต (6) วิทยาการหลังการจับผลผลิต (7) การแปรรูป (8) บรรจุภัณฑ์			ระบุรายละเอียดปัญหา/เทคโนโลยีที่ต้องการ
3.4 การเพิ่มมูลค่าสินค้า (1) การแปรรูป (2) บรรจุภัณฑ์ (3) มาตรฐานสินค้า			
3.5 การตลาด (1) ผลผลิตสอดคล้องกับความต้องการของตลาด (เช่น ปริมาณ คุณภาพ ระยะเวลา ฯลฯ) (2) ช่องทางการจำหน่าย/ตลาดรับซื้อ (3) ราคาสินค้า (4) การรวบรวม/จัดเก็บสินค้า (5) การขนส่งสินค้า (6) การส่งมอบสินค้า			ระบุรายละเอียดปัญหา
3.6 การบริหารจัดการ (1) ความสามารถและความเข้มแข็ง ของคณะกรรมการกลุ่ม (2) ความสามารถและความร่วมมือของสมาชิก			ระบุรายละเอียดปัญหา

4. กำหนดเป้าหมาย (ใช้ข้อมูลจากแผนพัฒนาของแปลงใหญ่ที่ได้จัดทำไว้)

4.1 ลดต้นทุนการผลิต

☐ 1. ไม่มี

☐ 2. มี จากเดิม.....บาท/ไร่
เป็น.....บาท/ไร่

4.2 เพิ่มผลผลิต

- ☐ 1. ไม่มี
- ☐ 2. มี จากเดิม.....กก./ไร่
เป็น.....กก./ไร่

4.3 พัฒนาคุณภาพผลผลิต

มาตรฐานการผลิต

- ☐ 1. ไม่มี
- ☐ 2. มี ระบุ
- ☐ GAP จำนวน ราย
 - ☐ เกษตรอินทรีย์ จำนวน ราย
 - ☐ RSPO จำนวน ราย
 - ☐ อื่น ๆ (ระบุ)..... จำนวน ราย

คุณภาพผลผลิต

ขายตามคุณภาพ (เกรด) เพิ่มขึ้นร้อยละ.....

4.4 ตลาด

- ☐ 1. ไม่มี
- ☐ 2. มี ระบุ เช่น
- ☐ 1. มีแหล่งจำหน่าย/ช่องทางการจำหน่ายเพิ่มขึ้น จาก.....แหล่ง เป็น.....
.....แหล่ง
 - ☐ 2. มีความมั่นคงทางตลาด เช่น
 - ☐ Contract Farming จาก.....ราย เป็น.....ราย
 - ☐ การซื้อขายล่วงหน้า จาก.....ราย เป็น.....ราย
 - ☐ 3. มีระบบตรวจสอบย้อนกลับ
 - ☐ QR code ☐ บาร์โค้ด ☐ RFID ☐ อื่นๆ ...ระบุ

4.5 บริหารจัดการ ☐ 1. ไม่มี ☐ 2. มี (ระบุ) (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ☐ 1. รวมกลุ่มบริหารจัดการการผลิตร่วมกัน เช่น วางแผนการผลิต จัดซื้อปัจจัยการผลิต ใช้เครื่องจักรกลการเกษตร บริหารจัดการน้ำ เป็นต้น
- ☐ 2. รวมกลุ่มบริหารจัดการการตลาดร่วมกัน เช่น วางแผนการตลาด จำหน่ายผลผลิต เป็นต้น
- ☐ 3. รวมกลุ่มบริหารจัดการองค์กร เช่น จัดตั้งกลุ่ม /องค์กรเกษตรกร บริหารจัดการเงินทุนและผลตอบแทน เป็นต้น
- ☐ 4. มีการจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ในการซื้อขายสินค้าเกษตร

5. การบูรณาการการพัฒนาตามแผนพัฒนาแปลงใหญ่

คำชี้แจง : สามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ และกรอกข้อมูลในช่องงบประมาณ

หน่วยงาน / กิจกรรม	งบประมาณแต่ละกิจกรรม				
	โครงสร้าง พื้นฐาน/ระบบ ชลประทาน	ถ่ายทอด ความรู้	ปัจจัยการ ผลิต	เครื่องมือ/ อุปกรณ์	การตลาด
5.1 หน่วยงานภาครัฐภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์					
1) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด					
2) สำนักงานเกษตรจังหวัด					
3) สำนักงานประมงจังหวัด					
4) สำนักงานปศุสัตว์					
5) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด					
6) สำนักงานสหกรณ์จังหวัด					
7) สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด					
8) สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด					
9) โครงการชลประทานที่ดูแลพื้นที่					
10) หน่วยงานสังกัดกรมวิชาการเกษตรที่ รับผิดชอบ					
11) หน่วยงานสังกัดกรมการข้าว ที่รับผิดชอบ					
12) หน่วยงานสังกัดกรมหม่อนไหมที่ รับผิดชอบ					
13) หน่วยงานสังกัดสำนักงานเศรษฐกิจ การเกษตรที่รับผิดชอบ					
14) สำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัด					
15) อื่น ๆ (ระบุ).....					
5.2 หน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ					
1) สำนักงานพาณิชย์จังหวัด					
2) สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด					
3) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น					
4) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด					
5) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด					
6) สำนักงานจังหวัด					
7) หน่วยงานสังกัดกระทรวงมหาดไทย ระดับจังหวัดอื่น ๆ (ระบุ).....					

หน่วยงาน / กิจกรรม	งบประมาณแต่ละกิจกรรม				
	โครงสร้าง พื้นฐาน/ระบบ ชลประทาน	ถ่ายทอด ความรู้	ปัจจัยการ ผลิต	เครื่องมือ/ อุปกรณ์	การตลาด
8) หน่วยงานสังกัดกระทรวง กลาโหม ระดับจังหวัดอื่น ๆ (ระบุ).....					
9) หน่วยงานสังกัดกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อื่น ๆ (ระบุ).....					
10) หน่วยงานสังกัดกระทรวงพลังงาน อื่นๆ (ระบุ).....					
11) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร					
12) อื่นๆ(ระบุ).....					
5.3 หน่วยงานภาคเอกชน					
1) สภาหอการค้าจังหวัด					
2) สภาอุตสาหกรรมจังหวัด					
3) สมาคมอารักขาพืช					
4) บริษัท.....					
5) อื่น ๆ (ระบุ).....					
3.4 องค์กรพัฒนาเอกชน (เช่น NGOs)					
(ระบุ).....					
(ระบุ).....					

จัดเก็บเป็นรายบุคคล

ขั้นตอนที่ ๒

รหัสแปลง.....

จัดเก็บข้อมูล ชุดที่ 2 : ข้อมูลพื้นฐานรายบุคคล (สมาชิกแปลงใหญ่)

1. ข้อมูลส่วนบุคคล (ช่องข้อความสีเทา คือ ดึงข้อมูลจาก ทบก.) หาก ข้อมูลจาก ทบก. ไม่เป็นปัจจุบัน ให้แก้ไขและปรับปรุง ทบก.ให้เป็นปัจจุบันก่อน

ชื่อ-สกุล	
เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน	
เลขรหัสประจำบ้าน	
ที่อยู่ปัจจุบัน	
โทรศัพท์	
ชั้นทะเบียนเกษตรกรเมื่อ	
เลขที่สมุด	
จำนวนสมาชิก	
จำนวนแรงงาน	
การเป็นสมาชิกองค์กร	
ระดับการศึกษา	
พื้นฐานความรู้ด้านการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	☐ ผ่านการอบรมด้านการเกษตร ☐ มีวุฒิการศึกษาด้านการเกษตร
Smart Farmer	☐ Smart Farmer ☐ Young Smart Farmer ☐ ไม่เป็น
การใช้เครื่องจักรกล	
รายได้ต่อครัวเรือน	

2. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ผลิต ☒ ด้านพืช ☐ ด้านปศุสัตว์ ☐ ด้านประมง
☐ นาเกลือ ☐ หม่อนไหม ☐ แมลงเศรษฐกิจ

ชนิดพืช	
พันธุ์	
เนื้อที่เพาะปลูก	
เนื้อที่เก็บเกี่ยว	
วัน/เดือน/ปี ที่ปลูก	
วัน/เดือน/ปี ที่เก็บเกี่ยว	
ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ	
จำนวนครั้งในการผลิต (ระบบการผลิต)	☐ 1. จำนวน.....ครั้ง/ปี ☐ 2. ตลอดทั้งปี ☐ 3. กรณีอื่น ๆ (ระบุ)..... ลักษณะการผลิต ☐ 1. ในฤดู ☐ 2. นอกฤดู

3. แผนการผลิตรายบุคคล

3.1 ข้อมูลการใช้ปัจจัยการผลิต/ต้นทุน (เงินสดประจำปี)

จัดเก็บและบันทึกข้อมูลเฉพาะที่มีการใช้จ่ายจริงของเกษตรกร ตามชนิดสินค้า

รายการ	ก่อนร่วมโครงการ	หลังร่วมโครงการ
1.พันธุ์ - ปริมาณที่ใช้ - ราคา		
สรุปค่าใช้จ่าย	(.....บาท /ไร่)	(.....บาท /ไร่)
2.ปุ๋ยอินทรีย์ - ชนิด / ปริมาณที่ใช้ - ราคา		
สรุปค่าใช้จ่าย	(.....บาท /ไร่)	(.....บาท /ไร่)
3.ปุ๋ยเคมี - ชนิด / ปริมาณที่ใช้ - ราคา		
สรุปค่าใช้จ่าย	(.....บาท /ไร่)	(.....บาท /ไร่)
4.ฮอร์โมน/ อาหารเสริม/ { ผีเสื้อพันธุ์ (น้ำตาล)/ จิ้งหรีด (หัวอาหาร)] อื่นๆ - ชนิด / - ปริมาณที่ใช้ - ราคา		
สรุปค่าใช้จ่าย	(.....บาท /ไร่)	(.....บาท /ไร่)
5.สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	(.....บาท /ไร่)	(.....บาท /ไร่)
6 ค่าจ้างแรงงาน 6.1 ก่อนเก็บเกี่ยว เช่น - เตรียมดิน - ฉีดยา /-ใส่ปุ๋ย /-ดูแลรักษาคุณภาพผลผลิต - อื่น ๆ		
สรุปค่าใช้จ่ายก่อนเก็บเกี่ยว	(.....บาท /ไร่)	(.....บาท /ไร่)
6.2 ค่าจ้างเก็บเกี่ยว	(.....บาท /ไร่)	(.....บาท /ไร่)
6.3 ค่าจ้างหลังเก็บเกี่ยว เช่น - คัดเกรด - แปรรูปขั้นต้น - ค่าตัดแต่งกิ่ง/ทางใบ/ทรงพุ่ม		
สรุปค่าใช้จ่ายหลังเก็บเกี่ยว	(.....บาท /ไร่)	(.....บาท /ไร่)
7. ค่าพลังงาน (น้ำมัน/ไฟฟ้า/แก๊ส)	(.....บาท /ไร่)	(.....บาท /ไร่)
8. ค่าเช่าพื้นที่ (บาท/ไร่)	(.....บาท /ไร่)	(.....บาท /ไร่)

รายการ	ก่อนร่วมโครงการ	หลังร่วมโครงการ
9. ค่าวัสดุ (วัสดุห่อผลผลิต/.....)	(.....บาท / ไร่)	(.....บาท / ไร่)
10. ค่าขนส่ง	(.....บาท / ไร่)	(.....บาท / ไร่)

3.2 การจัดการผลผลิต

พืชอายุสั้น เก็บข้อมูลเมื่อสิ้นสุดฤดูในแต่ละรอบการผลิต / พืชยืนต้นที่ให้ผลผลิตตลอดปี เก็บข้อมูลเป็นรายเดือน

รายการ	ก่อนร่วมโครงการ	หลังร่วมโครงการ																								
1. ปริมาณผลผลิตที่ได้		<table> <tr> <td>ม.ค.</td><td>ก.พ.</td><td>มี.ค.</td></tr> <tr> <td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td></tr> <tr> <td>เม.ย.</td><td>พ.ค.</td><td>มิ.ย.</td></tr> <tr> <td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td></tr> <tr> <td>ก.ค.</td><td>ส.ค.</td><td>ก.ย.</td></tr> <tr> <td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td></tr> <tr> <td>ต.ค.</td><td>พ.ย.</td><td>ธ.ค.</td></tr> <tr> <td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td></tr> </table>	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	กก./ไร่	กก./ไร่	กก./ไร่	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	กก./ไร่	กก./ไร่	กก./ไร่	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	กก./ไร่	กก./ไร่	กก./ไร่	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	กก./ไร่	กก./ไร่	กก./ไร่
ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.																								
.....กก./ไร่	กก./ไร่	กก./ไร่																								
เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.																								
.....กก./ไร่	กก./ไร่	กก./ไร่																								
ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.																								
.....กก./ไร่	กก./ไร่	กก./ไร่																								
ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.																								
.....กก./ไร่	กก./ไร่	กก./ไร่																								
1. สรุปปริมาณผลผลิตที่ได้	กก./ไร่	กก./ไร่																								
2. เกรดสินค้า (สัดส่วนร้อยละของผลผลิตที่ได้)	A = B = C =	A = B = C =																								
3. ระดับคุณภาพของผลผลิต 3.1 มาตรฐานต่าง ๆ	☐ ไม่มี ☐ GAP ☐ เกษตรอินทรีย์ ☐ RSPO ☐ อื่น ๆ.....	☐ ไม่มี ☐ GAP ☐ เกษตรอินทรีย์ ☐ RSPO ☐ อื่น ๆ.....																								
3.2 ราคาสินค้าเป็นของตนเอง	☐ มี ☐ ไม่มี	☐ มี ☐ ไม่มี																								
3.3 รางวัลการันตีคุณภาพ	☐ มี ☐ ไม่มี	☐ มี ☐ ไม่มี																								

3.3 การตลาด

รายการ	ก่อนร่วมโครงการ	หลังร่วมโครงการ
1. การตลาด		
1.1 รูปแบบการตลาด (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)	☐ ต่างคนต่างขาย ☐ รวบรวมขาย ☐ ประมูล ☐ ซื้อขายแบบมีข้อตกลง ☐ อื่น ๆ	☐ ต่างคนต่างขาย ☐ รวบรวมขาย ☐ ประมูล ☐ ซื้อขายแบบมีข้อตกลง ☐ อื่น ๆ
1.2 ช่องทางการตลาด (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)	☐ งานเทศกาล ☐ ตลาดเกษตรกร ☐ ตลาด Online ☐ ตลาดท้องถิ่น ระบุ..... ☐ ตลาดขายส่ง ระบุ..... ☐ ห้างสรรพสินค้า ระบุ..... ☐ ตลาดส่งออก ☐ โรงสี - โรงงาน ☐ ล้ง - ลานเท - แฉง - ท่าข้าว ☐ สหกรณ์รวบรวม ☐ บริษัท/ห้างร้าน ระบุ..... ☐ ตลาดกลาง ☐ พ่อค้าคนกลาง ☐ วิสาหกิจชุมชน ☐ ผู้บริโภคโดยตรง ☐ อื่น ๆ	☐ งานเทศกาล ☐ ตลาดเกษตรกร ☐ ตลาด Online ☐ ตลาดท้องถิ่น ระบุ..... ☐ ตลาดขายส่ง ระบุ..... ☐ ห้างสรรพสินค้า ระบุ..... ☐ ตลาดส่งออก ☐ โรงสี - โรงงาน ☐ ล้ง - ลานเท - แฉง - ท่าข้าว ☐ สหกรณ์รวบรวม ☐ บริษัท/ห้างร้าน ระบุ..... ☐ ตลาดกลาง ☐ พ่อค้าคนกลาง ☐ วิสาหกิจชุมชน ☐ ผู้บริโภคโดยตรง ☐ อื่น ๆ
1.3 ลักษณะการจำหน่าย	☐ ขายตามคุณภาพ ร้อยละ..... ☐ ขายคละ ร้อยละ.....	☐ ขายตามคุณภาพ ร้อยละ..... ☐ ขายคละ ร้อยละ.....
2.ปริมาณผลผลิตที่จำหน่าย	กก./ไร่	กก./ไร่
3. ราคาที่ขายได้	บาท/กก.	บาท/กก.
4. การแปรรูป	☐ ไม่มีการแปรรูป ☐ แปรรูปเบื้องต้น ☐ พร้อมจำหน่าย	☐ ไม่มีการแปรรูป ☐ แปรรูปเบื้องต้น ☐ พร้อมจำหน่าย
5. การบริหารจัดการ	☐ กลุ่มมีการบริหารจัดการการผลิตร่วมกัน ☐ กลุ่มมีบริหารจัดการการตลาดร่วมกัน ☐ กลุ่มมีการบริหารจัดการองค์กรร่วมกัน	☐ กลุ่มมีการบริหารจัดการการผลิตร่วมกัน ☐ กลุ่มมีบริหารจัดการการตลาดร่วมกัน ☐ กลุ่มมีการบริหารจัดการองค์กรร่วมกัน

4. ข้อมูลการรับการสนับสนุนจากภาครัฐ/เอกชน

รายการ	ข้อมูล/แหล่งให้การสนับสนุน
ความรู้ การได้รับความรู้เรื่อง..../หน่วยงาน	☐ การผลิต จาก ☐ เอกชน ☐ ภาครัฐ ☐ การตลาด จาก ☐ เอกชน ☐ ภาครัฐ ☐ กลุ่ม/องค์กร จาก ☐ เอกชน ☐ ภาครัฐ ☐ บัญชีครัวเรือน จาก ☐ เอกชน ☐ ภาครัฐ ☐ แหล่งทุน จาก ☐ เอกชน ☐ ภาครัฐ ☐ การบริหารจัดการกลุ่ม จาก ☐ เอกชน ☐ ภาครัฐ
แหล่งสนับสนุนสินเชื่อ	☐ ไม่มี ☐ สหกรณ์ ☐ โครงการ.....แปลงใหญ่ ☐ กองทุนต่าง ๆ ☐ ธนาคารพาณิชย์ ☐ อื่น ๆ
การได้รับบริการ	☐ การตรวจวิเคราะห์ดิน/น้ำ/ใบ/สารพิษ ☐ อื่น ๆ ☐ อื่น ๆ

จัดเก็บข้อมูล ชุดที่ 3 : การประเมินผลการบริหารจัดการรายแปลง

1. ข้อมูลการใช้ปัจจัยการผลิต/ต้นทุน และการจัดการผลผลิต

1.1 ต้นทุนการผลิต (เงินสดประจำปี)

รายการ	ก่อนร่วมโครงการ	หลังร่วมโครงการ
1.พันธุ์ - ปริมาณที่ใช้ - ราคา สรุปค่าใช้จ่าย	(.....บาท /ไร่)	(.....บาท /ไร่)
2.ปุ๋ยอินทรีย์ - ชนิด / ปริมาณที่ใช้ - ราคา สรุปค่าใช้จ่าย	(.....บาท /ไร่)	(.....บาท /ไร่)
3.ปุ๋ยเคมี - ชนิด / - ปริมาณที่ใช้ - ราคา สรุปค่าใช้จ่าย	(.....บาท /ไร่)	(.....บาท /ไร่)
4.ฮอร์โมน/ อาหารเสริม/ {ผึ้งพันธุ์ (น้ำตาล)/ จิ้งหรีด (หัวอาหาร)] อื่นๆ - ชนิด / - ปริมาณที่ใช้ - ราคา สรุปค่าใช้จ่าย	(.....บาท /ไร่)	(.....บาท /ไร่)
5.สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	(.....บาท /ไร่)	(.....บาท /ไร่)
6 ค่าจ้างแรงงาน 6.1 ก่อนเก็บเกี่ยว เช่น - เตรียมดิน - ฉีดยา /-ใส่ปุ๋ย /-ดูแลรักษาคุณภาพ ผลผลิต - อื่น ๆ สรุปค่าใช้จ่ายก่อนเก็บเกี่ยว	(.....บาท /ไร่)	(.....บาท /ไร่)
6.2 ค่าจ้างเก็บเกี่ยว	(.....บาท /ไร่)	(.....บาท /ไร่)
6.3 ค่าจ้างหลังเก็บเกี่ยว เช่น - คัดเกรด - แปรรูปขั้นต้น - ค่าตัดแต่งกิ่ง/ทางใบ/ทรงพุ่ม		

รายการ	ก่อนร่วมโครงการ	หลังร่วมโครงการ
สรุปค่าใช้จ่ายหลังเก็บเกี่ยว	(.....บาท / ไร่)	(.....บาท / ไร่)
7. ค่าพลังงาน (น้ำมัน/ไฟฟ้า/แก๊ส)	(.....บาท / ไร่)	(.....บาท / ไร่)
8. ค่าเช่าพื้นที่ (บาท/ไร่)	(.....บาท / ไร่)	(.....บาท / ไร่)
9. ค่าวัสดุ (วัสดุห่อผลผลิต/.....)	(.....บาท / ไร่)	(.....บาท / ไร่)
10. ค่าขนส่ง	(.....บาท / ไร่)	(.....บาท / ไร่)

1.2 การจัดการผลผลิต

รายการ	ก่อนร่วมโครงการ	หลังร่วมโครงการ																								
1. ปริมาณผลผลิตที่ได้		<table> <tr> <td>ม.ค.</td><td>ก.พ.</td><td>มี.ค.</td></tr> <tr> <td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td></tr> <tr> <td>เม.ย.</td><td>พ.ค.</td><td>มิ.ย.</td></tr> <tr> <td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td></tr> <tr> <td>ก.ค.</td><td>ส.ค.</td><td>ก.ย.</td></tr> <tr> <td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td></tr> <tr> <td>ต.ค.</td><td>พ.ย.</td><td>ธ.ค.</td></tr> <tr> <td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td></tr> </table>	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	กก./ไร่	กก./ไร่	กก./ไร่	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	กก./ไร่	กก./ไร่	กก./ไร่	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	กก./ไร่	กก./ไร่	กก./ไร่	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	กก./ไร่	กก./ไร่	กก./ไร่
ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.																								
.....กก./ไร่	กก./ไร่	กก./ไร่																								
เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.																								
.....กก./ไร่	กก./ไร่	กก./ไร่																								
ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.																								
.....กก./ไร่	กก./ไร่	กก./ไร่																								
ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.																								
.....กก./ไร่	กก./ไร่	กก./ไร่																								
3. สรุปปริมาณผลผลิตที่ได้	กก./ไร่	กก./ไร่																								
4. เกรดสินค้า (สัดส่วนร้อยละของผลผลิตที่ได้)	A = B = C =	A = B = C =																								
3. ระดับคุณภาพของผลผลิต	☐ ไม่มี	☐ ไม่มี																								
3.1 มาตรฐานต่าง ๆ	☐ GAP ☐ เกษตรอินทรีย์ ☐ RSPO ☐ อื่น ๆ.....	☐ GAP ☐ เกษตรอินทรีย์ ☐ RSPO ☐ อื่น ๆ.....																								
3.3 ตราสินค้าเป็นของตนเอง	☐ มี ☐ ไม่มี	☐ มี ☐ ไม่มี																								
3.3 รางวัลการันตีคุณภาพ	☐ มี ☐ ไม่มี	☐ มี ☐ ไม่มี																								
4. การตลาด																										
4.1 รูปแบบการตลาด (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)	☐ ต่างคนต่างขาย ☐ รวบรวมขาย ☐ ประมูล ☐ ซื้อขายแบบมีข้อตกลง ☐ อื่น ๆ	☐ ต่างคนต่างขาย ☐ รวบรวมขาย ☐ ประมูล ☐ ซื้อขายแบบมีข้อตกลง ☐ อื่น ๆ																								
4.2 ช่องทางการตลาด	☐ งานเทศกาล	☐ งานเทศกาล																								

รายการ	ก่อนร่วมโครงการ	หลังร่วมโครงการ
(เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)	☐ ตลาดเกษตรกร ☐ ตลาด Online ☐ ตลาดท้องถิ่น ระบุ..... ☐ ตลาดขายส่ง ระบุ..... ☐ ห้างสรรพสินค้า ระบุ..... ☐ ตลาดส่งออก ☐ โรงสี – โรงงาน ☐ ล้ง – ลานเท – แฉง – ท่าข้าว ☐ สหกรณ์รวบรวม ☐ บริษัท/ห้างร้าน ระบุ..... ☐ ตลาดกลาง ☐ พ่อค้าคนกลาง ☐ วิสาหกิจชุมชน ☐ ผู้บริโภคโดยตรง ☐ อื่น ๆ	☐ ตลาดเกษตรกร ☐ ตลาด Online ☐ ตลาดท้องถิ่น ระบุ..... ☐ ตลาดขายส่ง ระบุ..... ☐ ห้างสรรพสินค้า ระบุ..... ☐ ตลาดส่งออก ☐ โรงสี – โรงงาน ☐ ล้ง – ลานเท – แฉง – ท่าข้าว ☐ สหกรณ์รวบรวม ☐ บริษัท/ห้างร้าน ระบุ..... ☐ ตลาดกลาง ☐ พ่อค้าคนกลาง ☐ วิสาหกิจชุมชน ☐ ผู้บริโภคโดยตรง ☐ อื่น ๆ
4.3 ลักษณะการจำหน่าย	☐ ขายตามคุณภาพ ร้อยละ..... ☐ ขายคละ ร้อยละ.....	☐ ขายตามคุณภาพ ร้อยละ..... ☐ ขายคละ ร้อยละ.....
5.ปริมาณผลผลิตที่จำหน่าย	กก./ไร่	กก./ไร่
6. ราคาที่ขายได้	บาท/กก.	บาท/กก.
7. การแปรรูป	☐ ไม่มีการแปรรูป ☐ แปรรูปเบื้องต้น ☐ พร้อมจำหน่าย	☐ ไม่มีการแปรรูป ☐ แปรรูปเบื้องต้น ☐ พร้อมจำหน่าย
8. การบริหารจัดการ	☐ กลุ่มมีการบริหารจัดการการผลิตร่วมกัน ☐ กลุ่มมีการจัดการการตลาดร่วมกัน ☐ กลุ่มมีการจัดการองค์กรร่วมกัน	☐ กลุ่มมีการบริหารจัดการการผลิตร่วมกัน ☐ กลุ่มมีการจัดการการตลาดร่วมกัน ☐ กลุ่มมีการจัดการองค์กรร่วมกัน

2. ข้อมูลการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาการเกษตรแบบแปลงใหญ่

ได้รับการอนุมัติจาก ธ.ก.ส.บาท

3. ข้อมูลต้นทุนการผลิต ผลผลิต และราคา ของเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ

ต้นทุนการผลิต บาท / ไร่

ผลผลิต กก. / ไร่

ราคาขายได้ บาท / กก.

4. ผลการจัดชั้นคุณภาพแลงใหญ่

☐ เกรด A

☐ เกรด B

☐ เกรด C

ภาคผนวก 6

คู่มือการจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่มาตั้งแต่ ปี 2559 ตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งให้ความสำคัญในเรื่องการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มโอกาสในการแข่งขัน โดยการส่งเสริมการรวมแปลงเป็นแปลงใหญ่ มีเป้าหมายการพัฒนา 5 ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพการผลิต การตลาด และการบริหารจัดการ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเกษตรกรแปลงใหญ่ให้ร่วมกันบริหารจัดการการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ มุ่งพัฒนาเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการ เสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่าย มีการบูรณาการกับทุกภาคส่วนเพื่อร่วมกันพัฒนาเกษตรกรแปลงใหญ่ และเชื่อมโยงการผลิตและการตลาด ดังนั้น เกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่จึงควรมีการประเมินศักยภาพ วิเคราะห์ และหาแนวทางในการพัฒนาดตนเอง เพื่อสามารถกำหนดทิศทางในการดำเนินงานของกลุ่มได้

กรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดทำคู่มือการจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานจัดชั้นคุณภาพ โดยให้กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ได้มีส่วนร่วมในการประเมินการจัดชั้นคุณภาพและหาแนวทางการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของกลุ่ม เพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานและการบริหารจัดการกลุ่ม และการถอดบทเรียนแปลงใหญ่ที่มีการบริหารจัดการ การวางแผนการดำเนินงาน และการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นตัวอย่างให้กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่อื่น ๆ ได้ศึกษา และนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของกลุ่มเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อประเมินการจัดชั้นคุณภาพและกำหนดแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินงานของแปลงใหญ่แต่ละแปลง

1.2 เพื่อทราบผลการดำเนินงาน และได้องค์ความรู้การบริหารจัดการของแปลงใหญ่ภายหลังไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุน

2. เป้าหมาย

เกษตรกรแปลงใหญ่ ปี 2565, 2566 และปี 2567 (จัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ ปี 2565, ปี 2566, ปี 2567 และถอดบทเรียนแปลงใหญ่ ปี 2565)

3. วิธีดำเนินการ

3.1 กรมส่งเสริมการเกษตรส่งเป้าหมายการจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ ประจำปีงบประมาณ 2568 ให้หน่วยงานเจ้าของสินค้าตรวจสอบและยืนยันเป้าหมายการดำเนินงาน

3.2 กรมส่งเสริมการเกษตร ปรับปรุงคู่มือการจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 พร้อมทั้งจัดส่งคู่มือฯ และเป้าหมายการดำเนินงานจัดชั้นคุณภาพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ให้กับหน่วยงานเจ้าของสินค้าในระดับส่วนกลางและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.3 หน่วยงานเจ้าของสินค้าในระดับส่วนกลางวางแผนและชี้แจงหน่วยงานในพื้นที่ของตนเพื่อดำเนินการจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่สินค้าที่รับผิดชอบ

3.4 หน่วยงานเจ้าของสินค้าในพื้นที่ประสานงานกับผู้จัดการแปลง และคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ พร้อมเป็นพี่เลี้ยง เพื่อจัดเวทีประเมินการจัดชั้นคุณภาพ ตามแบบประเมินการจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ (เอกสารหมายเลข 1) และระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินงานตามประเด็นการพัฒนา (เอกสารหมายเลข 2) เสนอให้หน่วยงานเจ้าของสินค้าในพื้นที่พิจารณา กลั่นกรองผลการประเมินฯ และแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินงาน

3.5 หน่วยงานเจ้าของสินค้าในพื้นที่ นำผลการประเมินฯ และแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุง การดำเนินงานที่ผ่านการกลั่นกรอง เสนอที่ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด / คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ผลการประเมินฯ และทราบแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินงาน ของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ พร้อมส่งมติที่ประชุม และแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินงานให้หน่วยงานในระดับส่วนกลางของตน ผ่านระบบการบันทึกผลการจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ ในรูปแบบไฟล์ PDF

3.6 หน่วยงานเจ้าของสินค้าในพื้นที่ บันทึกผลการประเมินฯ ที่มาจากมติที่ประชุมคณะกรรมการ ขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด/คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร ลงในระบบการบันทึกผลการจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 12 กันยายน 2568

3.7 หน่วยงานเจ้าของสินค้าในพื้นที่ดำเนินการถอดบทเรียนแปลงใหญ่ ปี 2565 ตามแนวทาง และแบบฟอร์มการถอดบทเรียนแปลงใหญ่ (เอกสารหมายเลข 3, 4) โดยคัดเลือกแปลงที่มีผลการจัดชั้น คุณภาพในปีงบประมาณ 2568 ดีขึ้น หรือ ลดลง เมื่อเทียบกับผลการจัดชั้นคุณภาพในปีงบประมาณ 2567 จังหวัด ละ 1 แปลง ส่งให้หน่วยงานในระดับส่วนกลางของตนผ่านระบบการบันทึกผลการจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ ใน รูปแบบไฟล์ Word ภายในวันที่ 12 กันยายน 2568

3.8 หน่วยงานเจ้าของสินค้าในระดับส่วนกลาง กำกับ ติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานในพื้นที่ของ ตนให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานที่กำหนด

3.9 หน่วยงานเจ้าของสินค้าในระดับส่วนกลางสรุปผลการจัดชั้นแปลงใหญ่ และรวบรวม ผลการถอดบทเรียนแปลงใหญ่ในสินค้าของตน ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 30 กันยายน 2568

3.10 กรมส่งเสริมการเกษตร รวบรวมและจัดทำรายงานผลการจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่ ประจำปีงบประมาณ 2568

4. ประเด็นการประเมินและให้คะแนน แบ่งเป็น 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 : การรวมกลุ่มเกษตรกร	20	คะแนน
ส่วนที่ 2 : การบริหารจัดการ	20	คะแนน
ส่วนที่ 3 : ผลการดำเนินงาน	40	คะแนน
ส่วนที่ 4 : การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้	10	คะแนน
ส่วนที่ 5 : ความยั่งยืนของกลุ่ม	10	คะแนน
รวม	100	คะแนน

5 การจัดระดับเกรด

เกรด	คะแนน
A	80 – 100
B	60 – 79
C	น้อยกว่า 60

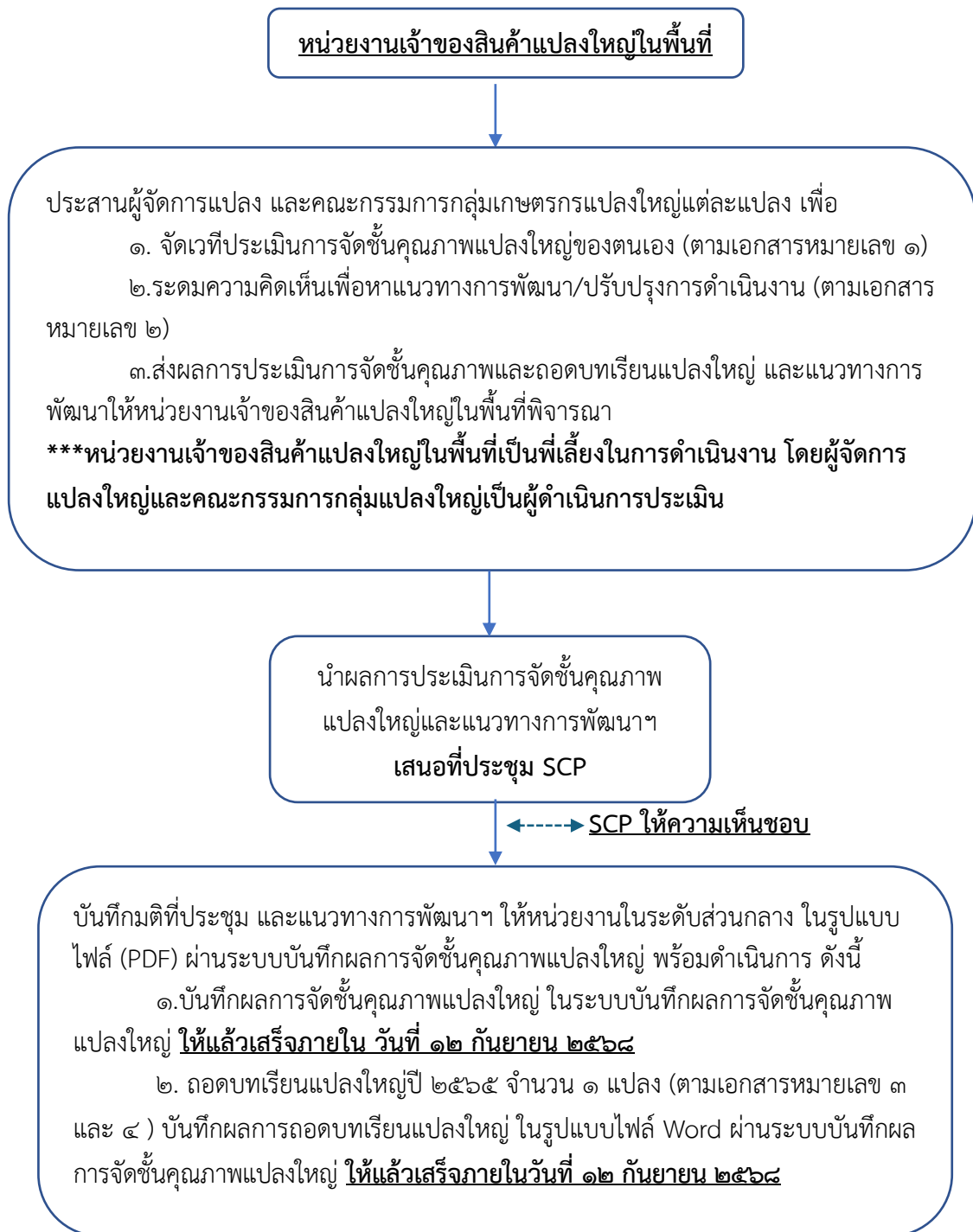
6. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กรมส่งเสริมการเกษตร, กรมการข้าว, กรมประมง, กรมปศุสัตว์, กรมหม่อนไหม, การยางแห่งประเทศไทย กรมส่งเสริมสหกรณ์, สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ขั้นตอนการดำเนินงานจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ในระดับส่วนกลาง

ขั้นตอน	ระยะเวลาการดำเนินงาน	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
1. กรมส่งเสริมการเกษตรส่งเป้าหมายการจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568 ให้หน่วยงานเจ้าของสินค้าตรวจสอบและยืนยันเป้าหมายการดำเนินงาน 2. ปรับปรุงคู่มือการจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 พร้อมทั้งจัดส่งคู่มือฯ และเป้าหมายการดำเนินงานให้กับหน่วยงานเจ้าของสินค้าและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในระดับส่วนกลาง	กุมภาพันธ์ 2568 ถึง สิงหาคม 2568	กรมส่งเสริมการเกษตร
3. ชี้แจงการดำเนินงานให้กับหน่วยงานเจ้าของสินค้าแปลงใหญ่ในระดับพื้นที่ 4. กำกับ ติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานในพื้นที่ของตนให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานที่กำหนด 5. สรุปผลการจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่ในสินค้าของตน ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร <u>ภายในวันที่ 30 กันยายน 2568</u>	สิงหาคม 2568 ถึง กันยายน 2568	หน่วยงานเจ้าของสินค้า 1. กรมส่งเสริมการเกษตร 2. กรมการข้าว 3. กรมประมง 4. กรมปศุสัตว์ 5. กรมหม่อนไหม 6. การยางแห่งประเทศไทย 7. กรมส่งเสริมสหกรณ์ 8. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
6. รวบรวมและจัดทำรายงานผลการจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่ประจำปี 2568	กันยายน 2568	กรมส่งเสริมการเกษตร

ขั้นตอนการดำเนินงานจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ในระดับพื้นที่

แบบประเมินแปลงใหญ่เพื่อจัดชั้นคุณภาพ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
 จังหวัด.....

แปลงปี.....รหัสแปลง.....ชนิดสินค้า.....

ชื่อแปลงใหญ่.....

ตำบล.....อำเภอ.....

ประเด็นการตรวจประเมิน	คะแนน เต็ม (คะแนน)	เกณฑ์การให้คะแนน			คะแนน ที่ได้ (คะแนน)	หลักฐานประกอบการ พิจารณา
		ยังไม่ ดำเนินการ	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	ดำเนินการ แล้ว		
ส่วนที่ 1 การรวมกลุ่ม เกษตรกร	20					
1.1 การรวมกลุ่มที่เป็นทางการ ได้แก่ สหกรณ์ กลุ่ม เกษตรกร และวิสาหกิจ ชุมชน	5	(0 คะแนน)	(3 คะแนน)	(5 คะแนน)		- ใบแสดงการขึ้นทะเบียน กลุ่มเกษตรกร
1.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการ บริหารแปลงใหญ่	5	(0 คะแนน)	(3 คะแนน)	(5 คะแนน)		- รายชื่อคณะกรรมการ บริหาร แปลงใหญ่
1.3 การกำหนดบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการบริหาร แปลงใหญ่	5	(0 คะแนน)	(3 คะแนน)	(5 คะแนน)		- รายละเอียดบทบาท หน้าที่ของคณะ กรรมการบริหารแปลง ใหญ่
1.4 การกำหนดกฎระเบียบกลุ่ม	5	(0 คะแนน)	(3 คะแนน)	(5 คะแนน)		- รายละเอียดของ กฎระเบียบกลุ่ม
ส่วนที่ 2 การบริหารจัดการ	20					
2.1 การทำแผนธุรกิจในระดับ กลุ่มและรายบุคคล	5	(0 คะแนน)	(3 คะแนน)	(5 คะแนน)		- แผนธุรกิจระดับกลุ่ม และแผนรายบุคคลที่ ชัดเจน
2.2 การจัดหาปัจจัยการผลิต และการใช้เครื่องจักรกล ร่วมกัน	5	(0 คะแนน)	(3 คะแนน)	(5 คะแนน)		- แผนการจัดซื้อปัจจัยการ ผลิต - แผนการใช้เครื่องจักร ร่วมกัน
2.3 การจัดการเงินทุนและ ทรัพยากรของกลุ่ม	10	(0 คะแนน)	(5 คะแนน)	(10 คะแนน)		พิจารณาจาก - แผนการลดต้นทุนที่ ชัดเจน - แผนการใช้ทรัพยากร - แผนปฏิบัติงานของกลุ่ม และ รายแปลง

ส่วนที่ 3 ผลการดำเนินงาน	40					
3.1 การลดต้นทุนการผลิต	10	(0 คะแนน)	(5 คะแนน)	(10 คะแนน)		- ตรวจสอบข้อมูล เปรียบเทียบกับ เป้าหมาย
3.2 การเพิ่มผลผลิต	10	(0 คะแนน)	(5 คะแนน)	(10 คะแนน)		- ตรวจสอบข้อมูล เปรียบเทียบกับ เป้าหมาย
3.3 การพัฒนาคุณภาพผลผลิต	10	(0 คะแนน)	(5 คะแนน)	(10 คะแนน)		- ตรวจสอบข้อมูล เปรียบเทียบกับ เป้าหมาย

ประเด็นการตรวจประเมิน	คะแนนเต็ม (คะแนน)	เกณฑ์การให้คะแนน			คะแนนที่ได้ (คะแนน)	หลักฐานประกอบการพิจารณา
		ยังไม่ดำเนินการ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	ดำเนินการแล้ว		
3.4 การบริหารจัดการ	5	(0 คะแนน)	(3 คะแนน)	(5 คะแนน)		- ตรวจสอบข้อมูลเปรียบเทียบกับเป้าหมาย
3.5 การเพิ่มช่องทางการตลาดและ/หรือการทำเกษตรพันธะสัญญา	5	(0 คะแนน)	(3 คะแนน)	(5 คะแนน)		- ตรวจสอบข้อมูลเปรียบเทียบกับเป้าหมาย
ส่วนที่ 4 การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้	10					
4.1 การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกร	5	(0 คะแนน)	(3 คะแนน)	(5 คะแนน)		- มีการประสานงานและถ่ายทอดเทคโนโลยี
4.2 เกษตรกรได้นำเทคโนโลยี/นวัตกรรมมาปรับใช้	5	(0 คะแนน)	(3 คะแนน)	(5 คะแนน)		- รายงานความก้าวหน้า
ส่วนที่ 5 ความยั่งยืนของกลุ่ม	10					
5.1 ความเข้มแข็งของกลุ่ม	3	(ทำ 1 ข้อ) (1 คะแนน)	(ทำ 2 ข้อ) (2 คะแนน)	(ทำ 3 ข้อ) (3 คะแนน)		- ความร่วมมือของสมาชิกในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ - มีการประชุมและมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง - มีการระดมทุนของสมาชิกและกองทุนหมุนเวียนภายในกลุ่ม
5.2 ความสามารถและความพร้อมของผู้จัดการแปลง/ประธานแปลงในการบริหารงานในอนาคต	2	(0 คะแนน)	(1 คะแนน)	(2 คะแนน)		- มีการประสานงานกับสมาชิกภายในแปลง - รายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานกลุ่มแปลงใหญ่
5.3 มีตลาดซื้อ ขายที่แน่นอน	5	(0 คะแนน)	(3 คะแนน)	(5 คะแนน)		- สัญญาซื้อ ขาย - แผนการผลิต และจำหน่าย
รวมคะแนน	100					เกรด =

แนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินงาน

ประเด็นการพัฒนา	แนวทางการพัฒนา (ระบุ)
ส่วนที่ 1 การรวมกลุ่มเกษตรกร	
1.1 การรวมกลุ่มที่เป็นทางการ ได้แก่ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน	
1.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารแปลงใหญ่	
1.3 การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ บริหารแปลงใหญ่	
1.4 การกำหนดกฎระเบียบกลุ่ม	
ส่วนที่ 2 การบริหารจัดการ	
2.1 การทำแผนธุรกิจในระดับกลุ่มและรายบุคคล	
2.2 การจัดหาปัจจัยการผลิตและการใช้ เครื่องจักรกลร่วมกัน	
2.3 การจัดการเงินทุนและทรัพยากรของกลุ่ม	
ส่วนที่ 3 ผลการดำเนินงาน	
3.1 การลดต้นทุนการผลิต	
3.2 การเพิ่มผลผลิต	
3.3 การพัฒนาคุณภาพผลผลิต	
3.4 การบริหารจัดการ	
3.5 การเพิ่มช่องทางการตลาด และ/หรือการทำ เกษตรพันธะสัญญา	
ส่วนที่ 4 การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้	
4.1 การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกร	
4.2 เกษตรกรได้นำเทคโนโลยี/นวัตกรรมมาปรับ ใช้	
ส่วนที่ 5 ความยั่งยืนของกลุ่ม	
5.1 ความเข้มแข็งของกลุ่ม	
5.2 ความสามารถและความพร้อมของผู้จัดการ แปลง/ประธานแปลงในการบริหารงานใน อนาคต	
5.3 มีตลาดซื้อ ขายที่แน่นอน	

แนวทางและประเด็นในการถอดบทเรียน

ประเด็น	คำอธิบาย/รายละเอียด
1. ความเป็นมาก่อนเป็นแปลงใหญ่	พืชที่ปลูก สภาพการผลิต การตลาด ปัญหาต่าง ๆ ทำให้จึงเข้ามาดำเนินงานในรูปแบบแปลงใหญ่
2. สถานการณ์	พื้นที่ สมาชิก ผลผลิต ต้นทุน รายได้ การได้รับความช่วยเหลืองบประมาณ ฯลฯ ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร
3. เป้าหมาย (5 ด้าน)	ตั้งแต่แปลงปีที่ 1 ถึงปัจจุบัน เป็นอย่างไร มีหลักเกณฑ์ในการกำหนดอย่างไร
4. การขับเคลื่อนการดำเนินงาน	กลไกการบริหารงานของกลุ่ม การบูรณาการกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
5. การสนับสนุน	เช่น เครื่องมือทางการเกษตร การตลาด งบประมาณ มาจากแหล่งไหน ทำอย่างไรถึงได้มา มีการบริหารจัดการอย่างไร
6. ผลลัพธ์ตามเป้าหมาย	ผลลัพธ์ที่ได้ในแต่ละเป้าหมายเป็นอย่างไร ทำอย่างไรถึงได้ตรงตามเป้าหมาย หรือเพราะเหตุใดจึงทำให้ได้ไม่ตรงตามเป้าหมาย และมีวิธีแก้ไขอย่างไร
7. ผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร	ด้านเศรษฐกิจ (การนำเทคโนโลยี งานวิจัยมาปรับใช้) ด้านสังคม (ทั้งสมาชิกในกลุ่มและเพื่อนบ้านใกล้เคียง) ด้านสิ่งแวดล้อม ความยั่งยืนของแปลงใหญ่
8. ปัจจัย (เลือกข้อที่ตรงกับการพัฒนาของกลุ่ม) 8.1 ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และยั่งยืน (แปลงที่ยังคงรักษาคุณภาพได้เกรด A เท่าเดิม (AA)/แปลงที่มีทิศทางการพัฒนาเพิ่มขึ้น) 8.2 ปัจจัยที่ทำให้มีการพัฒนาคงที่ (แปลงที่มีทิศทางการพัฒนาคงที่) 8.3 ปัจจัยที่ทำให้มีการพัฒนาลดลง (แปลงที่มีทิศทางการพัฒนาลดลง)	8.1 อะไรที่ทำให้กลุ่มอยู่ได้ และสามารถดำเนินการได้จนถึงปัจจุบัน มีหลัก หรือแนวทางในการบริหารอย่างไร 8.2 อะไรที่ทำให้กลุ่มมีการพัฒนาคงที่ มีแนวทางในการพัฒนาต่อไปอย่างไร 8.3 อะไรที่ทำให้กลุ่มมีการพัฒนาที่ลดลง มีแนวทางในการแก้ไขอย่างไร
9. ปัญหา อุปสรรค	ปัญหา อุปสรรค ที่กลุ่มได้ประสบมีอะไรบ้าง ได้ดำเนินการแก้ไขอย่างไรบ้าง และผลที่ได้เป็นอย่างไร
10. แผนการพัฒนาที่กลุ่มได้วางไว้ต่อไป	กลุ่มได้วางแผนที่จะพัฒนาด้านไหนต่อ และมีวิธีการดำเนินงานอย่างไร
11. ข้อเสนอแนะ คำแนะนำต่าง ๆ	สิ่งที่จะฝากไว้สำหรับกลุ่มแปลงใหญ่ที่ในอนาคตจะต้องดำเนินการเอง โดยไม่มีงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ

*****หมายเหตุ :** 1. สรุปประเด็นถอดบทเรียนตามแบบฟอร์มการถอดบทเรียนแปลงใหญ่ (เอกสารหมายเลข 4)
(ไม่เกินกลุ่มละ 5 หน้ากระดาษ A 4)

2. ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดตัวอักษร 16

แบบฟอร์มการถอดบทเรียนแปลงใหญ่

แปลงปี 2565 รหัสแปลง.....ชนิดสินค้า.....

ชื่อแปลงใหญ่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ผลการพัฒนา (ดีขึ้น คงที่ หรือลดลง).....

1. ความเป็นมาก่อนเป็นแปลงใหญ่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. สถานการณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. เป้าหมาย (5 ด้าน)

3.1 การลดต้นทุนการผลิต.....

.....

.....

.....

.....

3.2 การเพิ่มผลผลิต.....

.....

.....

.....

.....

3.3 การเพิ่มมูลค่าการผลิต.....

.....

.....

.....

.....

3.4 การตลาด.....

.....

3.5 การบริหารจัดการ.....

4. การขับเคลื่อนการดำเนินงาน.....

5. การสนับสนุน.....

6. ผลลัพธ์ตามเป้าหมาย.....

6.1 การลดต้นทุนการผลิต.....

6.2 การเพิ่มผลผลิต.....

6.3 การเพิ่มมูลค่าการผลิต.....

6.4 การตลาด.....

6.5 การบริหารจัดการ.....

7. ผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร

7.1 ด้านเศรษฐกิจ

7.2 ด้านสังคม

7.3 ด้านสิ่งแวดล้อม

8. ปัจจัย (เลือกทำ 8.1 หรือ 8.2 เลือกข้อที่ตรงกับการพัฒนาของแปลงที่คัดเลือก)

8.1 ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และยั่งยืน (กรณีแปลงใหญ่ที่รักษาคุณภาพได้เกรด A เท่าเดิม หรือการพัฒนาเพิ่มขึ้น)

8.2 ปัจจัยที่ทำให้มีการพัฒนาลดลง (กรณีแปลงใหญ่มีทิศทางการพัฒนาที่ลดลง)

9. ปัญหา อุปสรรค

10. แผนการพัฒนาที่กลุ่มได้วางไว้ต่อไป (เช่น ด้านบุคลากร, ด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์, ด้านการตลาด หรือ ด้านอื่น ๆ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

11. ข้อเสนอแนะ คำแนะนำเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาพกิจกรรม ๓ - ๕ ภาพ พร้อมคำบรรยายใต้ภาพ

ภาคผนวก

1. เป้าหมายการจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (แยกตามหน่วยงานผู้รับผิดชอบสินค้า)
ตารางที่ 1 เป้าหมายการจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

หน่วยงาน	จำนวนแปลงใหญ่ (แปลง)			
	แปลงใหญ่ปี 2565	แปลงใหญ่ปี 2566	แปลงใหญ่ปี 2567	รวม
กรมส่งเสริมการเกษตร	460	545	479	1,484
กรมการข้าว	105	286	184	575
กรมประมง	15	15	14	44
กรมปศุสัตว์	48	30	16	94
กรมหม่อนไหม	3	2	2	7
การยางแห่งประเทศไทย	125	127	101	353
กรมส่งเสริมสหกรณ์	1	1	-	2
สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม	9	11	15	35
รวม	766	1,017	811	2,594

ภาคผนวก 7

กิจกรรมพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต

1. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

1.1 เกษตรกรผู้ผลิตพืชอาหาร (ยกเว้น ข้าว) จำนวน 10,000 ราย ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และ 76 จังหวัด ที่ส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ หรือพื้นที่ทั่วไปที่มีศักยภาพทางการผลิตและการตลาด ที่เข้าเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

1.1.1 เป็นสมาชิกแปลงใหญ่นำร่องโครงการสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง “1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง” ปี 2567 จำนวน 46 แปลง 46 ตำบล 42 อำเภอ

1.1.2 เป็นสมาชิกแปลงใหญ่เป้าหมายโครงการสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง “1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง” ปี 2568 และ ปี 2569

1.1.3 เป็นสมาชิกแปลงใหญ่ ปี 2566 และปี 2567 ของกรมส่งเสริมการเกษตรที่สถานะกลุ่มยังมีการดำเนินการอยู่ และขึ้นทะเบียนถูกต้องตามระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (<https://co-farm.doae.go.th>)

1.1.4 เป็นสมาชิกแปลงใหญ่ ปี 2568 ของกรมส่งเสริมการเกษตรที่ได้รับการสำรวจแปลงแล้วว่ามีความพร้อมรับการรับรองแปลง ปี 2568

1.1.5 เป็นเกษตรกรในตลาดเกษตรกร หรือตลาดเกษตรกรออนไลน์.com

1.1.6 เป็นสมาชิกแปลงใหญ่ ปี 2559 - 2565 ของกรมส่งเสริมการเกษตรที่สถานะกลุ่มยังมีการดำเนินการอยู่ และขึ้นทะเบียนถูกต้องตามระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (<https://co-farm.doae.go.th>)

1.1.7 เกษตรกรทั่วไป

1.2 คุณสมบัติของเกษตรกรที่จะเข้าร่วมกิจกรรมฯ ได้แก่ 1) เกษตรกรที่ยังไม่เคยเข้ารับการอบรมเรื่อง GAP หรือยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP หรือใบรับรองมาตรฐาน GAP หมดอายุ และมีความต้องการขอการรับรองมาตรฐาน GAP 2) ผลิตพืชที่ต้องการส่งออกไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้แก่ทุเรียน ลำไย ลิ้นจี่ มังคุด มะม่วง ขนุน มะพร้าว กล้วย สับปะรด มะขาม เงาะ น้อยหน่า ส้มโอ ฝรั่ง ลองกอง ละมุด เสาวรส มะละกอ ส้มเปลือกอ่อน ส้ม มะเฟือง และชมพู หรือผลิตสินค้าที่มีโอกาสสร้างมูลค่าเพิ่มได้ 3) ผลิตสินค้าเกษตรที่อยู่ในขอบข่ายการตรวจรับรองของกรมวิชาการเกษตร (เน้น พืชอาหาร หรือ พืชอุตสาหกรรม ที่ตลาดรับซื้อต้องการสินค้าที่ได้มาตรฐาน GAP) 4) พื้นที่ในการผลิตต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความลาดชัน และสอดคล้องกับข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่ส่วนราชการกำหนด รวมถึงไม่บุกรุกพื้นที่ป่าหรือพื้นที่ห้ามตามกฎหมาย ซึ่งเป็นไปตามคู่มือการพิจารณาพื้นที่ที่ขอรับรองมาตรฐานระบบการผลิต GAP และ Organic ปี 2566

2. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

กิจกรรมพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ ประกอบด้วย 3 กิจกรรมย่อย ดังนี้

2.1 กิจกรรมย่อยยกระดับการผลิตและคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP จำนวน 10,000 ราย

อบรมเกษตรกรเพื่อเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP จำนวน 10,000 ราย

เพื่อให้เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้และความเข้าใจ สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติในการผลิตสินค้าเกษตรตามระบบมาตรฐาน GAP พืช ได้

โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ และ/หรือร่วมกับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตร โดยดำเนินการ

ให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานของกิจกรรม แล้วดำเนินการจัดอบรมพัฒนาเกษตรกร พร้อมจัดศึกษาดูงาน ในแปลงตัวอย่างหรือสถานประกอบการที่มีศักยภาพด้านการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรให้กับเกษตรกรเป้าหมาย กิจกรรมพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จำนวน 2 วัน โดยรายละเอียดหลักสูตร “การพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ระบบคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP” ตามตารางที่ 1 ตามลำดับ

การรายงานผล เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นตามแผนปฏิบัติงานกิจกรรมแล้ว ให้หน่วยงาน ผู้ปฏิบัติรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตรทันที พร้อมจัดทำรายชื่อเกษตรกรตามแบบฟอร์มรายชื่อเกษตรกรผู้เข้ารับการอบรมกิจกรรมพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 และจัดทำสรุปรายงานผลเสนอหัวหน้าส่วนราชการทราบตามระเบียบต่อไป

2.2 กิจกรรมพัฒนาขับเคลื่อนงานส่งเสริมมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP

ประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านความร่วมมือในการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตร (GAP พืช) จำนวน 14 ครั้ง ได้แก่

1) การประชุมความร่วมมือการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตร GAP พืช ระหว่าง กรมส่งเสริมการเกษตรกับกรมวิชาการเกษตร (ระดับกรม) ดำเนินการโดยสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กลุ่มคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร จำนวน 2 ครั้ง

เพื่อกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรม และแนวทางการปฏิบัติงาน ร่วมกันระหว่างหน่วยงานด้านส่งเสริมของกรมส่งเสริมการเกษตร กับหน่วยงานด้านการตรวจสอบรับรองของ กรมวิชาการเกษตร ในการรับรองแหล่งผลิตพืชตามระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP พืช) พร้อมทั้งกำกับการดำเนินงานระดับหน่วยงานส่วนกลางและเขต เพื่อให้การดำเนินงานกิจกรรมสามารถดำเนินการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จต่อไป ดำเนินการโดยสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กลุ่มคุณภาพ และมาตรฐานสินค้าเกษตร จำนวน 2 ครั้ง

2) การประชุมความร่วมมือการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตร GAP พืช ระหว่าง กรมส่งเสริมการเกษตรกับกรมวิชาการเกษตร (ระดับเขต) ดำเนินการโดยสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 – 6 จำนวนเขตละ 2 ครั้ง รวมจำนวน 12 ครั้ง

เพื่อบริหารจัดการและติดตามผลการดำเนินงานโครงการในระดับหน่วยงาน ในภูมิภาค จำนวน 6 เขต/คณะ เพื่อกำกับการดำเนินงานระดับจังหวัด/อำเภอ ในพื้นที่ รายงานผล วิเคราะห์ แก้ไขปัญหาการดำเนินงานโครงการ ปีงบประมาณ 2567 เพื่อให้การดำเนินงานกิจกรรมสามารถดำเนินการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ต่อไป

โดยสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 – 6 ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงาน ในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตร โดยดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานของกิจกรรม ในการจัดประชุมความร่วมมือการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตร GAP พืช ระหว่างกรมส่งเสริมการเกษตรกับ กรมวิชาการเกษตร จำนวน 2 ครั้ง และจัดทำแผนออกติดตามกำกับการดำเนินงานระดับจังหวัด/อำเภอ โดยเน้นพื้นที่ที่มีปัญหาการดำเนินงานกิจกรรม เพื่อให้การดำเนินงานในปีงบประมาณ 2568 ดำเนินการได้ อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จต่อไป

การรายงานผล เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นตามแผนปฏิบัติงานกิจกรรมแล้ว ให้หน่วยงาน ผู้ปฏิบัติรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตรทันที เพื่อให้ทันกับระบบการเร่งรัดการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงานหลักของกิจกรรมต่อไป และทำการวิเคราะห์จัดทำสรุปรายงานผลเสนอหัวหน้าส่วนราชการทราบตามระเบียบต่อไป

2.3 การบริหารจัดการ

1) ติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น จำนวน 10,000 ราย/แปลง
(เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน GAP ระดับจังหวัด/อำเภอ)

ให้เจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาเกษตรกร จัดทำแผนออกติดตามให้คำปรึกษาแนะนำเกษตรกร และดำเนินการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรม และจัดทำเอกสารสนับสนุนตามระบบการจัดการคุณภาพและมาตรฐาน GAP ให้เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรม

โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตร โดยดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานของกิจกรรมแล้วจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทำการนัดหมายเกษตรกรเป้าหมายครบทุกรายเพื่อออกให้คำปรึกษาแนะนำ และตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น จำนวน 2 วัน โดยให้ทันฤดูกาลผลิตสินค้าเกษตรแต่ละชนิด และบันทึกข้อมูลในระบบ DOAE GAP Online (<https://gap62.doe.go.th/>) ซึ่งเกษตรกรเป็นเป้าหมายเดียวกับกิจกรรมย่อย 2.1 การอบรมและศึกษาดูงานของกิจกรรมพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 รายละเอียดตามตารางที่ 3

การรายงานผล เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นตามแผนปฏิบัติงานกิจกรรมแล้ว ให้หน่วยงานผู้ปฏิบัติรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตรทันที พร้อมทั้งจัดทำรายชื่อเกษตรกรตามแบบฟอร์มสรุปผลการประเมินแปลงเบื้องต้น กิจกรรมพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 และจัดทำสรุปรายงานผลเสนอหัวหน้าส่วนราชการทราบตามระเบียบต่อไป

2) ติดตามความก้าวหน้า และสรุปผลการดำเนินงาน (เจ้าหน้าที่ส่วนกลาง)

เพื่อการพัฒนาส่งเสริมมาตรฐานสินค้าเกษตรตามระบบการจัดการคุณภาพและมาตรฐาน GAP โดยสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กลุ่มคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร

การรายงานผล เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นตามแผนปฏิบัติงานกิจกรรมแล้ว ให้หน่วยงานผู้ปฏิบัติรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตรทันที เพื่อให้ทันกับระบบการเร่งรัดการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงานหลักของกิจกรรม และจัดทำสรุปรายงานผลเสนอหัวหน้าส่วนราชการทราบต่อไป

ตารางที่ 1 ร่างหลักสูตร “การพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ระบบคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP”

เรื่อง	ระยะเวลา/รายละเอียดเพิ่มเติม	วิทยากร/รูปแบบนำเสนอ
1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรม	1 ชั่วโมง	ผู้แทนสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอในพื้นที่
2. แนวทางและแผนการปฏิบัติงาน กิจกรรมของเจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาเกษตรกร	1 ชั่วโมง	ผู้แทนสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอในพื้นที่
3. การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (GAP)	2 ชั่วโมง	- วิทยากร ผู้แทนสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอในพื้นที่ - วิทยากร ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
4. หลักเกณฑ์และแนวทางการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นและ	2 ชั่วโมง	แบ่งกลุ่มย่อย

การตรวจรับรองของหน่วยตรวจรับรอง ตามระบบมาตรฐาน GAP	(ชนิดสินค้าเกษตร ตามเป้าหมายของแต่ละพื้นที่)	- วิทยากร ผู้แทนสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอในพื้นที่ - วิทยากร ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
5. ศึกษาดูงานด้านการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตร GAP การจัดการพันธุ์และศัตรูพืช	4 ชั่วโมง	แบ่งกลุ่มย่อย - วิทยากร ผู้แทนสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอในพื้นที่ - วิทยากร ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
6. ผลที่ได้จากการจัดอบรมและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรครั้งต่อไป	2 ชั่วโมง	แบ่งกลุ่มย่อย นำเสนอผลโดย - ตัวแทนเกษตรกร - วิทยากร ผู้แทนสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอในพื้นที่

หมายเหตุ สามารถปรับรายละเอียดและเวลาได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่

ตารางที่ 2 ร่าง “แนวทางการออกติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น”

เรื่อง/ขั้นตอน	รายละเอียดเพิ่มเติม	ช่วงดำเนินการ
1. จัดทำประเด็นการให้คำปรึกษา	ตามระบบคุณภาพและมาตรฐาน GAP	เดือนตุลาคม 2567
2. จัดทำแผนออกให้คำปรึกษาเกษตรกรเป้าหมาย	ตามชนิดสินค้าพืช ขึ้นอยู่กับเป้าหมายของแต่ละพื้นที่	เดือนพฤศจิกายน 2567
3. ออกให้คำปรึกษาแนะนำเกษตรกรตามแผน		เดือนธันวาคม 2567 – พฤษภาคม 2568
4. ติดตามและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น	เน้นหนักในประเด็นที่เกษตรกรมีปัญหา/ดำเนินการไม่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานสินค้าเกษตร GAP แบบบันทึกการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น	เดือนธันวาคม 2567 – พฤษภาคม 2568
5. สรุปผลและส่งใบสมัครเกษตรกรให้หน่วยตรวจรับรอง	ขอให้ระบุชื่อพืชที่ขอการรับรองในแบบคำขอใบรับรองแหล่งผลิต GAP พืช (สำหรับรายเดียว) (F-01) ให้ชัดเจน และกรอกข้อมูลในแบบคำขอให้ครบถ้วน แบบ F-01	เดือนมกราคม – พฤษภาคม 2568

เรื่อง/ขั้นตอน	รายละเอียดเพิ่มเติม	ช่วงดำเนินการ
6. บันทึกข้อมูลในระบบ DOAE GAP Online (https://gap62.doe.go.th/)	บันทึกชื่อพืชที่ขอการรับรองให้ตรงกับ ชื่อพืชที่ระบุลงไปในรูปแบบ F-01 ทั้งนี้ ชื่อพืชจะต้องอยู่ในขอบข่ายชนิดพืช ที่ได้รับการจัดสรร แบบฉบับจัดเก็บต้นทุนการผลิต และ มูลค่าผลผลิต (ก่อน และหลังการได้รับการรับรอง GAP)	เดือนมกราคม – กันยายน 2568
7. ติดตามสถานะ ความก้าวหน้า และผลการตรวจรับรองจาก หน่วยตรวจรับรอง	เพื่อทราบ และช่วยแก้ไขปัญหาหรือ ข้อบกพร่องที่อาจส่งผลต่อการได้รับการ ตรวจรับรองของเกษตรกร พร้อมรายงาน ความก้าวหน้าให้หัวหน้าส่วนราชการทราบ แบบรายงานความก้าวหน้าการรับรอง แหล่งผลิต GAP พืช	เดือนมกราคม – กันยายน 2568

หมายเหตุ สามารถปรับรายละเอียดและเวลาได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่

แบบฟอร์มรายชื่อเกษตรกรผู้เข้ารับการอบรม
กิจกรรมพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่
ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
จังหวัด

ที่	ชื่อ-สกุล	เลขบัตรประชาชน	ประเภทแปลง		ที่ตั้งแปลง		ค่าพิกัด		พื้นที่ปลูก (ไร่-งาน- ตรว.)	ชนิดสินค้า (ชื่อพืช)	ระยะเวลาที่ คาดว่าจะเก็บ เกี่ยว
			แปลงใหญ่	แปลงทั่วไป	ตำบล	อำเภอ	X	Y			

ผู้จัดทำรายงาน.....
ตำแหน่ง.....
เบอร์โทร.....

แบบสรุปผลการประเมินแปลงเบื้องต้น
กิจกรรมพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่
ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
จังหวัด

ที่	ชื่อ-สกุล	เลขบัตรประชาชน	ประเภทแปลง		ที่ตั้งแปลง		ค่าพิกัด		พื้นที่ปลูก (ไร่-งาน-ตรว.)	ชนิดสินค้า (ชื่อพืช)	ระยะเวลาที่ คาดว่าจะเก็บเกี่ยว	ผลการประเมิน แปลงเบื้องต้น		ระบุเหตุผลไม่ผ่านการ ประเมินแปลงเบื้องต้น
			แปลงใหญ่	แปลงทั่วไป	ตำบล	อำเภอ	X	Y				ผ่าน	ไม่ผ่าน	

ผู้จัดทำรายงาน.....
ตำแหน่ง.....
เบอร์โทร.....

ภาคผนวก 8

คู่มือการจัดประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และ ศพก. ปี 2568

1. หลักการและเหตุผล

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จึงได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ขึ้น จำนวน 882 ศูนย์ทั่วประเทศ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรให้กับเกษตรกรในชุมชน โดยเน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จทั้งในด้านการผลิต และการตลาด ต่อมาได้กำหนดแนวทางการพัฒนาการเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่ เพื่อส่งเสริมเกษตรกรให้มีการรวมกลุ่ม ร่วมกันบริหารจัดการด้านการเกษตรของตนเอง ทำการเกษตรในพื้นที่ที่มีความเหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่ รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน ตรงตามความต้องการของตลาด และส่งเสริมการเชื่อมโยงการตลาดเพื่อบริหารจัดการให้เกิดสมดุลระหว่างอุปทานและอุปสงค์ของสินค้า จะเห็นได้ว่าทั้ง ศพก. และแปลงใหญ่ มีแนวคิดในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรเช่นเดียวกัน

กรมส่งเสริมการเกษตร จึงต้องการให้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างแปลงใหญ่ และ ศพก. โดยมีโครงสร้างของคณะกรรมการเครือข่าย และใช้การประชุมเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันพัฒนา เพื่อเพิ่มศักยภาพของภาคการเกษตรไทย ให้มีความมั่นคงและยั่งยืนสืบไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้เกิดการทำงานแบบบูรณาการระหว่างแปลงใหญ่ และ ศพก. อย่างเป็นรูปธรรม

2.2 เพื่อให้แปลงใหญ่ และ ศพก. ร่วมกันขับเคลื่อนภาคการเกษตร ให้เกิดการพัฒนาวงอย่างยั่งยืน

3. เป้าหมาย

3.1 จัดประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และ ศพก. ระดับอำเภอ จำนวน 882 อำเภอ ระดับจังหวัด จำนวน 77 จังหวัด (รวมสำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร) ระดับเขต จำนวน 6 เขต และระดับประเทศ โดยแต่ละระดับจัดประชุมจำนวน 4 ครั้ง มีรายละเอียด ดังนี้

3.1.1 ระดับอำเภอ จำนวน 882 อำเภอ ผู้เข้าร่วมประชุมแต่ละอำเภอประกอบด้วย ผู้แทนแปลงใหญ่ ผู้แทน ศพก. หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ (ผู้ดำเนินการจัดประชุม)

3.1.2 ระดับจังหวัด จำนวน 77 จังหวัด ผู้เข้าร่วมประชุมแต่ละจังหวัดประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ ประธานคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับอำเภอ ตามจำนวนอำเภอในแต่ละจังหวัด หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัด (ผู้ดำเนินการจัดประชุม)

3.1.3 ระดับเขต จำนวน 6 เขต โดยเขต 4 แบ่งเป็น 2 พื้นที่ คือ อีสานเหนือ และอีสานใต้ เขต 5 แบ่งเป็น 2 พื้นที่ คือ ภาคใต้ตอนบน และภาคใต้ตอนล่าง เขต 6 แบ่งเป็น 2 พื้นที่ คือ ภาคเหนือตอนบน และภาคเหนือตอนล่าง ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด ประธานคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับจังหวัด ตามจำนวนจังหวัดในแต่ละเขต หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากการเกษตร (ผู้ดำเนินการจัดประชุม)

3.1.4 ระดับประเทศ ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ ระดับเขต ประธานคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับเขต ที่ปรึกษาคณะกรรมการเครือข่าย ศพก.และแปลงใหญ่ ระดับประเทศ เจ้าหน้าที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากการเกษตร ผู้รับผิดชอบงาน เจ้าหน้าที่ส่วนกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร ผู้บริหารกรมส่งเสริมการเกษตร เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีส่วนกลาง โดยสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร และกองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดประชุม หน่วยงานละ 2 ครั้ง

4. วิธีการดำเนินงาน/กิจกรรม

4.1 หน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละระดับเตรียมการจัดประชุม โดยการกำหนดวัน เวลา สถานที่ ผู้เข้าร่วมประชุม รูปแบบการประชุม

4.2 รวบรวมวาระการประชุม/รายละเอียดในแต่ละวาระจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และจัดทำเอกสารประกอบการประชุม

4.2 จัดประชุมร่วมคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และ ศพก. ตามที่กำหนด

4.3 จัดทำรายงานการประชุม และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

5. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม 2567 - กันยายน 2568

6. หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดประชุมในแต่ละระดับ

6.1 ระดับอำเภอ ผู้รับผิดชอบ คือ สำนักงานเกษตรอำเภอ

6.2 ระดับจังหวัด ผู้รับผิดชอบ คือ สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร และสำนักงานเกษตรจังหวัด

6.3 ระดับเขต ผู้รับผิดชอบ คือ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรที่ 1 - 6

6.4 ระดับประเทศ ผู้รับผิดชอบ คือ กรมส่งเสริมการเกษตร

7. งบประมาณ

สำหรับงบประมาณที่ใช้ในการจัดประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และ ศพก. ปี 2568 ได้รับจากสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร และกองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตร ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดประชุมแต่ละระดับ สามารถบริหารจัดการได้ตามความเหมาะสม

8. ผลผลิต (output)

8.1 มีการประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และ ศพก. ระดับอำเภอ จำนวน 882 อำเภอ อำเภอละ 4 ครั้ง

8.2 มีการประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และ ศพก. ระดับจังหวัด จำนวน 77 จังหวัด จังหวัดละ 4 ครั้ง

8.3 มีการประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และ ศพก. ระดับเขต จำนวน 6 เขต (9 พื้นที่) เขต (พื้นที่) ละ 4 ครั้ง

8.4 มีการประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และ ศพก. ระดับประเทศ จำนวน 4 ครั้ง

9. ผลลัพธ์ (outcome)

9.1 เกิดการเชื่อมโยงการดำเนินงานของคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และ ศพก. อย่างเป็นรูปธรรม

9.2 ศพก. เป็นแหล่งองค์ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรแปลงใหญ่ ตลอดจนเป็นที่บ่มเพาะเกษตรกรที่จะเข้าเป็นสมาชิกแปลงใหญ่

9.3 เกษตรกรผลิตสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุนการผลิต และพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด ตลอดจนมีการบริหารจัดการด้านการตลาด และบริหารจัดการองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร

กรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 15 พลังทางสังคม
- แผนแม่บทย่อย การเสริมสร้างทุนทางสังคม

2. หลักการและเหตุผล

เนื่องในโอกาสอันเป็นมิ่งมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งทรงดำรงพระราชอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระชนมายุครบ 50 พรรษา ในพุทธศักราช 2545 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงขอพระราชทานุญาตจัดทำโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ กราบบังคมทูลถวาย และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงรับโครงการไว้ในพระราชานุเคราะห์ และทรงพระราชทานพระราชานุญาตอัญเชิญพระนามาภิไธยย่อไว้ในเครื่องหมายตราสัญลักษณ์โครงการ โดยเปิดให้บริการครั้งแรก เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2545 ณ ตำบลบ้านหลวง อำเภอตอนพุด จังหวัดสระบุรี และได้ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

การให้บริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ เป็นวิธีการดำเนินงานอย่างหนึ่งที่สามารถทำให้การบริการทางวิชาการและการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์บรรลุผลสำเร็จตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย โดยเป็นการปฏิบัติงานในเชิงรุกที่ทำให้เกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายที่มีปัญหา ให้ได้รับการบริการทางการเกษตรอย่างรวดเร็ว ทันท่วงทีและครบถ้วน เช่น การวิเคราะห์ดิน การวินิจฉัยโรคพืช โรคสัตว์ โรคสัตว์น้ำ และการให้วัคซีนป้องกันโรค รวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีและฝึกอบรมความรู้การเกษตรเสริมเพิ่มเติมควบคู่กันไป ด้วย ซึ่งเป็นการดำเนินการในลักษณะบูรณาการการทำงานระหว่าง นักวิชาการเกษตรของหน่วยงานต่าง ๆ ในแต่ละสาขา ทั้งด้านพืช สัตว์ ประมง ดิน และน้ำ ฯลฯ พร้อมด้วยอุปกรณ์และเครื่องมือทางวิชาการด้านต่าง ๆ มาให้บริการในคลินิกเกษตร โดยสามารถเคลื่อนที่เข้าไปได้ถึงในระดับตำบล เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้ารับบริการทางการเกษตรได้อย่างถูกต้องครบถ้วนทุกด้านในคราวเดียวกัน

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อสนองพระราชดำริ และเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 28 กรกฎาคม 2568
- 3.2 เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ห่างไกลสามารถเข้าถึงการบริการทางการเกษตร และได้รับการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอย่างครบวงจรในคราวเดียวกัน
- 3.3 เพื่อบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิชาการ หน่วยงานส่งเสริม และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในการให้บริการและแก้ไขปัญหาทางการเกษตร

4. เป้าหมาย

ดำเนินการในพื้นที่อำเภอห้วยคต หนองขาหย่าง หนองฉาง และสว่างอารมณ์ อำเภอละ 100 คน รวมทั้งสิ้น 400 ราย

5. กิจกรรม

5.1 จัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ไตรมาสที่ 1 ในวันที่ 12 ธันวาคม 2567 ณ ศาลาประชาคมอำเภอห้วยคต ตำบลห้วยคต อำเภอห้วยคต จังหวัดอุทัยธานี เป้าหมายเกษตรกร 100 ราย

5.2 จัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ไตรมาสที่ 2 ในพื้นที่อำเภอหนองขาหย่าง เป้าหมายเกษตรกร 100 ราย ในห้วงระหว่างวันที่ 1 มกราคม – 31 มีนาคม 2568

5.3 จัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ไตรมาสที่ 3 ในพื้นที่อำเภอหนองฉาง เป้าหมายเกษตรกร 100 ราย ในห้วงระหว่างวันที่ 1 เมษายน – 30 มิถุนายน 2568

5.4 การจัดคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ไตรมาสที่ 4 โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เณลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 28 กรกฎาคม 2568 ในพื้นที่อำเภอสว่างอารมณ์ เป้าหมายเกษตรกร 100 ราย ระหว่างวันที่ 1 – 31 กรกฎาคม 2568

ทั้งนี้ ในการจัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯในไตรมาสที่ 1 – 2 ขอให้เน้นหนักใน 4 ประเด็น ดังนี้

- 1) การทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 2) การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ
- 3) การฟื้นฟูเยียวยา เกษตรกรที่ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ
- 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร

กิจกรรมด้านคลินิกเกษตรที่เปิดให้บริการ ได้แก่

1) **คลินิกดิน** ให้คำปรึกษา ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัยและให้บริการด้านวิเคราะห์ ตรวจสอบดิน และปุ๋ย การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ต่างๆ การผลิตพืชปุ๋ยสด เป็นต้น โดยสถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานี

2) **คลินิกพืช** ให้คำปรึกษา ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัยและให้บริการด้านโรคและแมลง ศัตรูพืช วัชพืชการเก็บเกี่ยวพืช การผลิตเมล็ดพันธุ์ การคัดเลือกพันธุ์ การทดสอบความงอก การขาดธาตุอาหารพืช สารพิษตกค้างวัตถุเคมีพืชทางการเกษตร เป็นต้น โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอุทัยธานี

3) **คลินิกข้าว** ให้คำปรึกษา ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัยโรคที่เกิดในข้าว การป้องกันและกำจัดแมลง ศัตรูข้าว การกำจัดวัชพืชในนาข้าว การลดต้นทุนการผลิตข้าว การใช้ข้าวพันธุ์ดี การตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าว การบริการตรวจรับรอง GAP ข้าว การแปรรูปและการใช้ประโยชน์จากข้าว เป็นต้น โดยศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท

4) **คลินิกปศุสัตว์** ให้คำปรึกษา ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัยโรคและการตรวจรักษา พยาบาลสัตว์ การให้วัคซีน ทำหมันสัตว์ การผสมเทียม การควบคุมโรคระบาดในสัตว์ การเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอุทัยธานี

5) **คลินิกประมง** ให้คำปรึกษา ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัยและรักษาโรคในสัตว์น้ำ การควบคุม โรคระบาดในสัตว์น้ำ การตรวจคุณภาพน้ำ และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เป็นต้น โดยสำนักงานประมงจังหวัดอุทัยธานี

6) **คลินิกชลประทาน** ให้คำปรึกษา แนะนำการบริหารจัดการน้ำ การพัฒนาแหล่งน้ำ และการให้น้ำแก่พืช เป็นต้น โดยโครงการชลประทานอุทัยธานี

7) **คลินิกสหกรณ์** ให้คำปรึกษา แนะนำการจัดตั้งสหกรณ์ การบริหารงานในสหกรณ์ และให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติต่างๆ เกี่ยวกับสหกรณ์ เป็นต้น โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุทัยธานี

8) **คลินิกบัญชี** ให้คำปรึกษา แนะนำการจัดทำบัญชีฟาร์ม บัญชีครัวเรือน เป็นต้น โดยสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์อุทัยธานี

9) **คลินิกกฎหมาย** ให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานความรู้ด้านกฎหมายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดอุทัยธานี

10) **คลินิกหม่อนไหม** ให้คำปรึกษา แนะนำการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม พันธุ์หม่อนที่ควรปลูก การตัดแต่งกิ่งและการดูแลรักษาแปลงหม่อน การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูหม่อน การดูแลรักษาผลหม่อนสุก และการทำชาใบหม่อน เป็นต้น โดยศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ กาญจนบุรี

11) **คลินิกยางพารา** ให้คำปรึกษา คำแนะนำ การดูแลรักษา วินิจฉัยโรคและวิธีการรักษา ยางพารา การกรีดยางพารา และการขยายพันธุ์ยางพารา เป็นต้น โดยการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดอุทัยธานี

12) **คลินิกส่งเสริมการเกษตร** ให้คำปรึกษา แนะนำ การป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูพืช การใช้แมลงศัตรูธรรมชาติ (ตัวห้ำ ตัวเบียน) เชื้อจุลินทรีย์และสารชีวภัณฑ์ต่างๆ การผลิตและขยายพันธุ์พืช การสนับสนุนพืชพันธุ์ดี การเลี้ยงผึ้ง ชันโรง และจิ้งหรีด การปลูกพืชบนพื้นที่สูง การซ่อมและการบำรุงรักษาเครื่องยนต์เบื้องต้น เป็นต้น โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

13) **คลินิกอื่น ๆ** เช่น คลินิกฝนหลวง คลินิกเศรษฐกิจการเกษตร คลินิกสาธารณสุข เป็นต้น

แนวคิดการจัดงาน

เปลี่ยน Pain Point ของเกษตรกรให้เป็น Gain Point จากปัญหาที่เกษตรกรต้องเจอและต้องการแก้ไข สู่ การสืบสานสร้างคุณค่าตามความคาดหวังของเกษตรกร รักษาป้องกันก่อนเกิดปัญหา ต่อยอดพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- ประชาสัมพันธ์ล่วงหน้า
- มุ่งแก้ปัญหาสำคัญในพื้นที่
- มีบริการแก้ไขให้เบ็ดเสร็จ
- เสริมเกร็ดความรู้และเทคโนโลยี
- มีอาชีพเสริมสร้างรายได้เพิ่ม
- เสริมภูมิคุ้มกัน ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง

6. วิธีการดำเนินงาน

การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ ระดับจังหวัด

การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ได้จัดแบ่งการดำเนินงาน ออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ การเตรียมการก่อนเปิดคลินิก การดำเนินงานระหว่างเปิดคลินิก การรายงานผลการดำเนินงาน และการติดตามให้บริการต่อเนื่อง ดังนี้

6.1. การเตรียมการก่อนเปิดคลินิก

6.1.1 คณะกรรมการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ระดับจังหวัด จัดประชุมเพื่อพิจารณาแผนการปฏิบัติงาน เช่น วัน เวลา สถานที่ และรูปแบบ ในการจัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ และมอบหมายผู้รับผิดชอบเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

6.1.2 การกำหนดพื้นที่ปฏิบัติงาน

1) การกำหนดพื้นที่เป้าหมาย

สำนักงานเกษตรจังหวัดรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหาทางการเกษตร และความต้องการของเกษตรกร เป็นข้อมูลนำเสนอต่อคณะกรรมการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ระดับจังหวัด โดยให้พิจารณาตำบลที่มีปัญหาทางด้านการเกษตรหลากหลาย ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน หรือเป็นความต้องการของเกษตรกร โดยบูรณาการและออกหน่วยให้บริการคลินิกเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาทางในระดับพื้นที่

2) ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาของพื้นที่

หลังจากคณะกรรมการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ระดับจังหวัด คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายได้แล้ว สำนักงานเกษตรจังหวัดจัดทีมเป็นคณะลงไปศึกษาวิเคราะห์ปัญหาสภาพพื้นที่ และจัดลำดับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมาย

3) การคัดเลือกจุดที่ตั้งคลินิก

ให้พิจารณาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หรือสถานที่อื่นที่มีความพร้อมเป็นจุดตั้งคลินิก มีการคมนาคมสะดวก สามารถอำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรในการเดินทางมารับบริการ ทั้งนี้ การจัดงานแต่ละครั้งไม่จำเป็นต้องครบทั้ง 11 คลินิก เน้นเฉพาะคลินิกที่มีปัญหาและหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่

6.1.3 การประสานในระดับพื้นที่ สำนักงานเกษตรจังหวัดแจ้งกำหนดการปฏิบัติงานในแต่ละครั้งให้กับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขอให้อำนวยความสะดวกและขอความร่วมมือในการเตรียมการด้านสถานที่

6.1.4 การเตรียมสถานที่ การจัดสถานที่สำหรับพิธีเปิดงาน จัดตั้งจุดรับบัตรคิวและลงทะเบียนของเกษตรกรและประชาสัมพันธ์บริเวณด้านหน้า สถานที่จัดคลินิก การจัดเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ประจำคลินิก ป้ายตามประเภทของการให้บริการ

6.1.5 การเตรียมเกษตรกร จัดประชุมชี้แจงเกษตรกรให้ทราบถึงวัตถุประสงค์การจัดงาน กำหนดการและขั้นตอนการให้บริการ การเตรียมตัวในการเข้ามารับบริการ เช่น การเตรียมบัตรประจำตัวประชาชน การเก็บตัวอย่าง (พืช ดิน สัตว์ และน้ำ) ที่มีปัญหามารับบริการอย่างถูกต้อง

6.1.6 เน้นประชาสัมพันธ์การจัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ทุกช่องทางก่อนการจัดงานอย่างน้อย 1 สัปดาห์ และแจ้งให้ผู้นำชุมชนในพื้นที่ประชาสัมพันธ์งานให้ทราบอย่างทั่วถึง

6.2 การดำเนินงานระหว่างเปิดคลินิก

6.2.1 การให้บริการ

1) การรับบัตรคิว

เกษตรกรลงทะเบียนเข้ารับบริการทางด้านการเกษตรทุกสาขาที่จุดลงทะเบียน โดยรับบัตรคิว ณ จุดรับบัตรคิว เพื่อให้ทราบจำนวนผู้มารับบริการ

2) การลงทะเบียน

เกษตรกรนำบัตรประจำตัวประชาชนยื่นต่อเจ้าหน้าที่รับลงทะเบียนเจ้าหน้าที่โดยเจ้าหน้าที่จะสอบถามปัญหาและความต้องการมารับบริการของเกษตรกร บันทึกลงในบัตรทะเบียนประวัติการรับบริการ (แบบคลินิก 01) และทำเครื่องหมายแสดงคลินิกที่เกษตรกรจะไปรับบริการไว้ในแบบคลินิก 01 และฉีกสำเนาให้กับเกษตรกรนำไปรับบริการตามคลินิกที่ระบุไว้

3) การเข้ารับบริการ

เกษตรกรเข้ารับบริการในแต่ละคลินิก หน่วยงานให้บริการคลินิกรับทราบปัญหาทางการเกษตร พร้อมให้คำแนะนำทางด้านวิชาการ และแก้ไขปัญหา โดยเจ้าหน้าที่ในแต่ละคลินิกจะต้องจัดทำบัตรรับบริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ (แบบคลินิก 02) โดยต้องระบุลำดับที่ผู้มารับบริการให้ตรงกับลำดับที่ในสำเนาของแบบคลินิก 01 ที่เกษตรกรนำมาแสดง (หากเกษตรกรไม่มีสำเนาของแบบคลินิก 01 มาแสดงให้เกษตรกรกลับไปลงทะเบียน ณ จุดลงทะเบียนด้านหน้าก่อน)

4) การบันทึกผลการให้บริการ

การให้บริการ เจ้าหน้าที่จะต้องบันทึกปัญหาที่เกษตรกรมาขอรับบริการ และผลการให้บริการลงในแบบคลินิก 02 โดยฉีกสำเนาให้เกษตรกรเก็บไว้เพื่อใช้ติดตามผลและให้บริการต่อเนื่อง สำหรับตัวจริงให้จัดเก็บไว้ที่หน่วยงานที่ให้บริการคลินิก

6.2.2 การประเมินผลการให้บริการ

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ดำเนินการประเมินผลการให้บริการคลินิกในการจัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ไตรมาส 1 – 4 โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้ารับบริการ เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการคลินิก และการสังเกตการณ์ของเจ้าหน้าที่ประเมินผล เสร็จแล้วรายงานสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำเนาผลการประเมินให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

2) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรดำเนินการติดตามประเมินผลลัพธ์เกษตรกรที่เข้ารับบริการคลินิกหลังจากการจัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรม

โอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 28 กรกฎาคม 2567 โดยจัดทำติดตามประเมินผลในเชิงปริมาณต่อไป

6.3 บันทึกผลการดำเนินงานในระบบข้อมูลโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ (<https://clinickaset.doae.go.th>)

สำนักงานเกษตรจังหวัดบันทึกข้อมูลบัตรทะเบียนประวัติ (แบบคลินิก 01) ลงในระบบข้อมูลโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ (<https://clinickaset.doae.go.th>) ภายใน 10 วันทำการ หลังจากวันที่ให้บริการ และหลังจากบันทึกแบบคลินิก 01 แล้วเสร็จ ให้แจ้งหน่วยงานที่ให้บริการคลินิกบันทึกข้อมูลบัตรรับบริการ (แบบคลินิก 02) เข้าสู่ระบบข้อมูลโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ภายใน 30 วันทำการ หลังจากวันที่ให้บริการ

6.4 การติดตามให้บริการต่อเนื่อง

หลังจากที่หน่วยงานบันทึกข้อมูลบัตรรับบริการ (แบบคลินิก 02) เข้าสู่ระบบข้อมูลโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ แล้ว จะทราบว่าหน่วยงานที่ให้บริการคลินิกใดจะต้องมีการติดตามให้บริการเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง จากนั้นหน่วยงานที่ให้บริการคลินิกเกษตรจะต้องวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหา เพื่อวางแผนออกติดตามและให้บริการต่อเนื่องแก่เกษตรกร โดยทุกครั้งที่หน่วยงานที่ให้บริการคลินิกออกติดตามให้บริการต่อเนื่อง ให้บันทึกข้อมูลผลการให้บริการในแบบคลินิก 05 ด้วย

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
1. การดำเนินการจัดคลินิกเกษตรเคลื่อนที่												
1.1 คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ไตรมาส 1			✓									
1.2 คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ไตรมาส 2					✓							
1.3 คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ไตรมาส 3								✓				
1.4 คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ไตรมาส 4										✓		

8. ระยะเวลา

ดำเนินการระหว่างเดือนตุลาคม 2567 - กันยายน 2568

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ และตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (Output)

1) เกษตรกร 400 ราย ได้รับการทางด้านการเกษตร และแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอย่างครบวงจรในคราวเดียวกัน

2) เกิดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่บูรณาการให้บริการด้านการเกษตร และแก้ไขปัญหาทางการเกษตรให้กับเกษตรกร

9.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

เกษตรกรที่มีปัญหาการประกอบอาชีพด้านการเกษตรได้รับคำแนะนำ การบริการ การแก้ไขปัญหาทางด้านการเกษตรที่รวดเร็วและทันเวลา ซึ่งเป็นการนำความรู้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการทางการเกษตรไปปฏิบัติต่อพื้นที่ของตนเอง เกิดผลตอบแทนและรายได้จากการประกอบอาชีพที่มั่นคง

9.3 ตัวชี้วัดกระบวนการ

- 1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผน และให้บริการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ
- 2) จังหวัดมีการจัดโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ โดยมีเกษตรกรเข้ารับบริการ จำนวน 400 ราย
- 3) มีการติดตามผลการให้บริการต่อเนื่อง

10. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

- 1) นางณัฐชาภัค เขียวการนา
ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ
โทรศัพท์ 098 828 6990, 061 265 5016
- 2) นางสาวนันทรัตน์ ตั้งตระกูล
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
โทรศัพท์ 088 610 7836
E-mail: nantarat.ttk2@gmail.com

.....

โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น เศรษฐกิจฐานราก
 - แผนแม่บทย่อย การสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

2. หลักการและเหตุผล

การพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศไทยในหลากหลายมิติ พัฒนาคมนในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อนสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิด ร่วมทำเพื่อส่วนรวม การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งพาตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (16) เศรษฐกิจฐานราก มีเป้าหมายเพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฐานราก และเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีคุณธรรม และเป็นระบบเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ในพื้นที่ เกิดการสร้างอาชีพและกระจายรายได้ และลดปัญหาความเหลื่อมล้ำและไม่เสมอภาคจากระดับชุมชน

กรมส่งเสริมการเกษตรมีภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ครอบคลุมเกษตรกร และองค์กรเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรได้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาเกษตรกรในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ยุวเกษตรกร เกษตรกรทั่วไป รวมไปถึงเกษตรกรสูงวัย ทั้งที่เป็นเกษตรกรรายเดี่ยว และส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มเป็นองค์กรเกษตรกร ได้แก่ กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งและความสามารถในการแข่งขัน โดยมีความสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ในประเด็นการพัฒนาที่ 3 การสร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคมเกษตร ในแนวทางการพัฒนาด้านการสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก โดยการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มการผลิตและผลิตภัณฑ์ชุมชน การพัฒนาผู้ประกอบการ โดยการส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการและวิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติข้างต้น

ดังนั้น เพื่อการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของเศรษฐกิจฐานราก เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ จำเป็นต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรในทุกช่วงวัย ให้มีความสามารถในการจัดการองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม บนฐานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและผลิตภัณฑ์ ส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือทั้งในเชิงธุรกิจและสังคม พัฒนาช่องทางการตลาด การบริหารจัดการ

กองทุน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกรที่มีศักยภาพ พัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร เพื่อก่อให้เกิดการกระจายรายได้ให้กับชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และมีส่วนแบ่งทางเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น

3. วัตถุประสงค์

3.1 เสริมสร้างและพัฒนาองค์กรเกษตรกร ให้มีความเข้มแข็ง มีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มเพิ่มขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรเบื้องต้น เพื่อสร้างรายได้หรือลดรายจ่ายให้ครัวเรือนและชุมชน

3.2 ส่งเสริมการสร้าง ความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชนให้มีอาหารปลอดภัยบริโภคเพียงพอ สามารถลดความเสี่ยงการขาดแคลนอาหารจากภาวะวิกฤตต่าง ๆ

3.3 พัฒนาศักยภาพด้านเคหกิจเกษตรให้เกษตรกรสูงวัยในการประกอบอาชีพ เพื่อสร้างรายได้เสริม และเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย

4. เป้าหมาย

สมาชิกองค์กรเกษตรกร และเกษตรกรสูงวัย จำนวน 135 ราย ประกอบด้วย

4.1 สมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จำนวน 30 ราย

4.2 สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 45 ราย

4.3 สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน 45 ราย

4.4 เกษตรกรสูงวัย จำนวน 15 ราย

5. สถานที่ดำเนินการ

พื้นที่ 8 อำเภอ ภายในจังหวัดอุทัยธานี

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

6.1.1 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

1) พัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

(1) คัดเลือกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จังหวัดละ 1 กลุ่ม สมาชิกกลุ่มละ 15 ราย โดยพิจารณาคัดเลือกจาก

(1.1) เป็นกลุ่มที่มีผลการประเมินศักยภาพกลุ่มอยู่ในระดับปานกลางหรือปรับปรุงหรือเป็นกลุ่มที่มีการจัดตั้งใหม่

(1.2) ต้องเป็นกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group ภายใต้โครงการ/กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

(1.3) สมาชิกกลุ่มต้องไม่มีประวัติหรือรายชื่อเป็นเกษตรกรที่มีการเผาในพื้นที่การเกษตร

(1.4) สมาชิกกลุ่มต้องมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ทั้งนี้ หากครัวเรือนของสมาชิกกลุ่มมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นหัวหน้าครัวเรือนไว้แล้ว ให้เพิ่มข้อมูลสมาชิกกลุ่มรายนั้นในส่วน of สมาชิกครัวเรือน

(2) ให้สมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) แล้วนำผลการประเมินหรือประเด็นที่ควรพัฒนารายบุคคลมาประกอบในการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ระดับพื้นฐาน

(3) ให้กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) แล้วนำผลการประเมินมาประกอบในการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ระดับพื้นฐาน

ทั้งนี้ เพื่อเข้ากระบวนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group ให้มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ หลังจากการเข้าร่วมโครงการ โดยมีกระบวนการพัฒนา ดังนี้

1.1) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 2 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน ด้วยการจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) และวางแผนการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการกลุ่มสู่ Smart Group ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

(1.1) ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

(1.2) ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร

(1.3) ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก

(1.4) ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ

(1.5) ด้านสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โดยนำผลการประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) หรือประเด็นที่ควรพัฒนารายบุคคลของสมาชิกกลุ่ม และผลการประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ของกลุ่ม มาประกอบในการวิเคราะห์ Problem Pain Points และจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ระดับพื้นฐาน

(2) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรการเรียนรู้ระดับพื้นฐาน แผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) และแผนการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการกลุ่มสู่ Smart Group รวมถึงจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เป็น Smart Group และหรือกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร แล้วนำมาขยายผลสู่การพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เข้าร่วมโครงการให้เป็น Smart Group พร้อมทั้งจัดทำแผนการพัฒนา ศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group เพื่อเตรียมเสนอขอรับการสนับสนุนต่อไป

ทั้งนี้ ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group ตามแบบ กสอ.SG-1 ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2568 โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

2) พัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

(1) คัดเลือกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จังหวัดละ 1 กลุ่ม สมาชิกกลุ่มละ 15 ราย โดยพิจารณาคัดเลือกจาก

(1.1) เป็นกลุ่มที่มีผลการประเมินศักยภาพกลุ่มอยู่ในระดับดี เป็นลำดับแรก ทั้งนี้ ในกรณีที่จังหวัดไม่มีกลุ่มที่มีผลการประเมินศักยภาพกลุ่มอยู่ในระดับดี ให้พิจารณากลุ่มที่มีผลการประเมิน

ศักยภาพกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง มีความพร้อมและศักยภาพในการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร เป็นลำดับถัดไป

(1.2) ต้องเป็นกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร เพื่อยกระดับสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ภายใต้โครงการ/กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

(1.3) สมาชิกกลุ่มต้องไม่มีประวัติหรือรายชื่อเป็นเกษตรกรที่มีการเผาในพื้นที่ การเกษตร

(1.4) สมาชิกกลุ่มต้องมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ทั้งนี้ หากครัวเรือนของ สมาชิกกลุ่มมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นหัวหน้าครัวเรือนไว้แล้ว ให้เพิ่มข้อมูลสมาชิกกลุ่มรายนั้นในส่วน ของสมาชิกครัวเรือน

(2) ให้สมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และประเมินความเป็นผู้ประกอบการเกษตร ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบประเมินความเป็นผู้ประกอบการเกษตร แล้วนำผลการประเมินหรือประเด็นที่ควรพัฒนารายบุคคลมาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้

(3) ให้กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) แล้วนำผลการประเมิน มาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ เพื่อเข้ากระบวนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร ให้มี ผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ หลังจาก การเข้าร่วมโครงการ โดยมีกระบวนการพัฒนา ดังนี้

2.1) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 2 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน ด้วยการจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) พร้อมทั้งฝึกทักษะการจัดทำแผนธุรกิจเกษตร และวางแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่ผู้ประกอบการด้าน การเกษตร โดยวิเคราะห์ข้อมูลความเสี่ยงประกอบการจัดทำแผน ดังนี้

- (1.1) ด้านผลิตภาพการผลิต
- (1.2) ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- (1.3) ด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีเกษตร
- (1.4) ด้านสังคมเกษตรกรรม
- (1.5) ด้านรูปแบบการเกษตรและบริการทางการเกษตร
- (1.6) ด้านการประเมินความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยง
- (1.7) ด้านการบริหารต้นทุนและกระแสเงินสดครัวเรือน

โดยนำผลการประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และผลการประเมินความเป็นผู้ประกอบการเกษตรของสมาชิกกลุ่ม และผลการประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ของกลุ่ม มาใช้ ประกอบในการวิเคราะห์ Problem Pain Points และจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้

(2) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรการเรียนรู้ แผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) แผนธุรกิจเกษตร และแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่ผู้ประกอบการ ด้านการเกษตร โดยมีเนื้อหา/หลักสูตร เช่น การพัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร การจัดทำแผนธุรกิจเกษตร การพัฒนาผลิตภัณฑ์/สินค้าและบริการ และการตลาด เป็นต้น พร้อมทั้งเสริม

ทักษะที่สำคัญของเกษตรกร 5 ด้าน ประกอบด้วย Growth Mindset & Anti Fragile (ความพยายามและการฝึกฝน) Learning Skills (การเรียนรู้สิ่งใหม่) Financial Literacy (การจัดสรรและการบริหารการเงิน) Digital Literacy (ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล) และ ESG Literacy for Resilience (ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม สังคม องค์กร) รวมถึงจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร แล้วนำมาขยายผลสู่การพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เข้าร่วมโครงการให้เป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร พร้อมทั้งจัดทำแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร เพื่อเตรียมเสนอขอรับการสนับสนุนต่อไป

ทั้งนี้ ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร ตามแบบ กสอ.ผปก.-1 ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2568 โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

การติดตาม กำกับ และรายงานผล

1. สำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สำนักงานเกษตรจังหวัด
2. สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรภายในระยะเวลาที่กำหนด
3. สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ติดตาม กำกับ และสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมในพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบให้บรรลุตามเป้าหมายและตัวชี้วัดโครงการ

หมายเหตุ

1. จังหวัดบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง <http://e-project.doe.go.th> ทันทีที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ
2. จังหวัดบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร ทาง <https://rbm.doe.go.th> ตาม แบบ กสก. (กิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร) เมื่อดำเนินโครงการเรียบร้อยแล้ว
3. สำหรับกิจกรรมอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน สามารถปรับรูปแบบการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์และมาตรการของจังหวัดนั้น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

6.1.2 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

1) พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

- (1) คัดเลือกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จังหวัดละ 1 กลุ่ม สมาชิกกลุ่มละ 15 ราย โดยพิจารณาคัดเลือกจาก

(1.1) เป็นกลุ่มที่มีผลการประเมินศักยภาพกลุ่มอยู่ในระดับปานกลางหรือปรับปรุงหรือเป็นกลุ่มที่มีการจัดตั้งใหม่

(1.2) ต้องเป็นกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group ภายใต้โครงการ/กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2567

(1.3) สมาชิกกลุ่มต้องไม่มีประวัติหรือรายชื่อเป็นเกษตรกรที่มีการเผาในพื้นที่ การเกษตร

(1.4) สมาชิกกลุ่มต้องมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ทั้งนี้ หากครัวเรือนของ สมาชิกกลุ่มมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นหัวหน้าครัวเรือนไว้แล้ว ให้เพิ่มข้อมูลสมาชิกกลุ่มรายนั้นในส่วน ของ สมาชิกครัวเรือน

(2) ให้สมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ **ประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ก่อนเข้าร่วมโครงการ** ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) แล้วนำผลการประเมินหรือประเด็นที่ควรพัฒนารายบุคคล มาใช้ประกอบการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ระดับพื้นฐาน

(3) ให้กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ **ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ก่อนเข้าร่วมโครงการ** ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) แล้วนำผลการประเมิน มาใช้ประกอบการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ระดับพื้นฐาน

ทั้งนี้ เพื่อเข้าสู่กระบวนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group ให้มีผลการประเมิน ศักยภาพกลุ่มเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ หลังจากการเข้าร่วมโครงการ โดยมีกระบวนการพัฒนา ดังนี้

1.1) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรสู่ Smart Group จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 2 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน เพื่อจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) ใน ภาพรวมกลุ่ม และวางแผนการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการกลุ่มสู่ Smart Group ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

(1.1) ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

(1.2) ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร

(1.3) ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก

(1.4) ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ

(1.5) ด้านสาธารณสุข/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โดยนำผลการประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) หรือประเด็นที่ควรพัฒนารายบุคคล ของสมาชิกกลุ่ม และผลการประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ของกลุ่ม มาใช้ประกอบการวิเคราะห์ Problem Pain Points และจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ระดับพื้นฐาน

(2) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ ตามแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) และแผนการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการกลุ่มสู่ Smart Group โดยมีเนื้อหา/หลักสูตร เช่น สถานการณ์ภาพรวม ที่มีผลกระทบต่อภาคการเกษตร การปฏิบัติตามแนวทางการใช้แรงงานที่ดีในงานเกษตรกรรม (ตาม ประกาศของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน) พื้นฐานการเป็นผู้ประกอบการเกษตร เบื้องต้น และเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่ม เป็นต้น รวมถึงจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับ กลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เป็น Smart Group และหรือกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เป็นผู้ประกอบการเกษตร นำมา ขยายผลสู่การพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการให้เป็น Smart Group พร้อมทั้งจัดทำ แผนการพัฒนา ศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group เพื่อเตรียมเสนอขอรับการสนับสนุนต่อไป

ทั้งนี้ ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานผลการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติตามแบบ กทบ. SG-1 ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2568 ทาง E-mail: farmdev66@gmail.com โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

2) พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและผู้ประกอบการด้านการเกษตร

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการ ดังนี้

(1) คัดเลือกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จังหวัดละ 1 กลุ่ม สมาชิกกลุ่มละ 15 ราย โดยพิจารณาคัดเลือกจาก

(1.1) เป็นกลุ่มที่มีผลการประเมินศักยภาพกลุ่มอยู่ในระดับดีเป็นลำดับแรก ในกรณีที่ยังไม่มีกลุ่มที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี ให้พิจารณากลุ่มที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง และมีความพร้อมและศักยภาพในการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรเป็นลำดับถัดไป

(1.2) ต้องเป็นกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ภายใต้โครงการ/กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2567

(1.3) สมาชิกกลุ่มต้องไม่มีประวัติหรือรายชื่อเป็นเกษตรกรที่มีการเผาในพื้นที่การเกษตร

(1.4) สมาชิกกลุ่มต้องมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ทั้งนี้ หากครัวเรือนของ สมาชิกกลุ่มมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นหัวหน้าครัวเรือนไว้แล้ว ให้เพิ่มข้อมูลสมาชิกกลุ่มรายนั้นในส่วนของสมาชิกครัวเรือน

(2) ให้สมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และประเมินความเป็นผู้ประกอบการเกษตร ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบประเมินความเป็นผู้ประกอบการเกษตร แล้วนำผลการประเมินหรือประเด็นที่ควรพัฒนารายบุคคลมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้

(3) ให้กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) แล้วนำผลการประเมินมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ เพื่อเข้าสู่กระบวนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร ให้มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ หลังจากการเข้าร่วมโครงการ โดยมีกระบวนการพัฒนา ดังนี้

2.1) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 2 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน เพื่อจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) ในภาพรวมกลุ่ม พร้อมทั้งฝึกทักษะการจัดทำแผนธุรกิจเกษตร และวางแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร โดยวิเคราะห์ข้อมูลความเสี่ยงประกอบการจัดทำแผน ดังนี้

(1.1) ด้านผลิตภาพการผลิต

(1.2) ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(1.3) ด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีเกษตร

(1.4) ด้านสังคมเกษตรกรรม

- (1.5) ด้านรูปแบบการเกษตรและบริการทางการเกษตร
- (1.6) ด้านการประเมินความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยง
- (1.7) ด้านการบริหารต้นทุนและกระแสเงินสดครัวเรือน

โดยนำผลการประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) และผลการประเมินความเป็นผู้ประกอบการเกษตรของสมาชิกกลุ่ม และผลการประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ของกลุ่ม มาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ Problem Pain Points และจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้

(2) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ ตามแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) แผนธุรกิจเกษตร และแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร โดยมีเนื้อหา/หลักสูตร เช่น การพัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร การจัดทำแผนธุรกิจเกษตร การพัฒนาผลิตภัณฑ์/สินค้าและบริการ การตลาด และการปฏิบัติตามแนวทางการใช้แรงงานที่ดีในงานเกษตรกรรม (ตามประกาศของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน) เป็นต้น พร้อมทั้ง เสริมทักษะที่สำคัญของเกษตรกร 5 ด้าน ประกอบด้วย Growth Mindset & Anti Fragile (ความพยายามและการฝึกฝน) Learning Skills (การเรียนรู้สิ่งใหม่) Financial Literacy (การจัดสรรและการบริหารการเงิน) Digital Literacy (ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล) และ ESG Literacy for Resilience (ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม สังคม องค์กร) รวมถึงจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร นำมาขยายผลสู่การจัดทำแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ผู้ประกอบการด้านการเกษตร เพื่อเตรียมเสนอขอรับการสนับสนุนต่อไป

ทั้งนี้ ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานผลการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติฯ ตามแบบ กทบ.ผปก.-1 ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2568 ทาง E-mail: farmdev66@gmail.com โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

3) ส่งเสริมการสร้าง ความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการและพื้นที่เป้าหมาย

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ พิจารณาคัดเลือกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมาย จังหวัดละ 1 กลุ่ม กลุ่มละ 15 ราย โดยพิจารณาการคัดเลือกจากหลักเกณฑ์ดังนี้

- (1) พื้นที่ที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชนมาก่อน
- (2) เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการไม่มีประวัติหรือรายชื่อเป็นเกษตรกรที่มีการเผา

ในพื้นที่การเกษตร

(3) เป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมในการดำเนินงานส่งเสริมการสร้าง ความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน โดยพิจารณาจากข้อใดข้อหนึ่ง

(3.1) เป็นพื้นที่เสี่ยงต่อความมั่นคงด้านอาหาร

(3.2) เป็นพื้นที่ที่มีค่าข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566 – 2570 โดยพิจารณาจากตัวชี้วัด หมวดสุขภาพ มาตรฐานความเป็นอยู่ และหมวดเศรษฐกิจ

(3.3) เป็นพื้นที่ที่มีการดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และมีการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร

ทั้งนี้ เพื่อเข้ากระบวนการส่งเสริมการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกร และชุมชน ให้มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ หลังจากการเข้าร่วมโครงการ โดยมีกระบวนการพัฒนา ดังนี้

3.1) วิเคราะห์สถานการณ์และจัดทำแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน และการจัดตั้งธนาคารอาหารชุมชน จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 2 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำการประเมินผลก่อนเข้าร่วมโครงการ ดังนี้

(1.1) ประเมินสถานการณ์ความมั่นคงด้านอาหาร ตามแบบฟอร์มการประเมินผลความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน ทั้งในระดับครัวเรือนและระดับชุมชน พร้อมทั้งบันทึกผลใน google form ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด

(1.2) ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก)

(2) วิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็ง ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารพื้นที่/ชุมชน

(3) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่มีเนื้อหา/หลักสูตร เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหารและภาคการเกษตร การส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชน และธนาคารอาหารชุมชน เป็นต้น และร่วมกันจัดทำแผนที่อาหารของชุมชน พร้อมทั้งจัดทำแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน และแผนการจัดตั้งธนาคารอาหารของชุมชน

3.2) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตรตามแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน และการจัดตั้งธนาคารอาหารชุมชน จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 2 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) จัดกระบวนการเรียนรู้เวทีที่ 1 เพื่อพัฒนาทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตร ตามแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน โดยมีเนื้อหา/หลักสูตรด้านการเกษตร เช่น การผลิตพืชปลอดสารพิษ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี การขยาย/การเก็บสำรองพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ และการบริหารจัดการทุนในการสร้างแหล่งอาหาร เป็นต้น และด้านเคหกิจเกษตร เช่น ภาวะโภชนาการที่เหมาะสมของประชากรทุกช่วงวัย การประกอบอาหารตามหลักโภชนาการ การถนอมและแปรรูปอาหารเพื่อบริโภคและเพิ่มรายได้ การปฏิบัติตามแนวทางการใช้แรงงานที่ดีในงานเกษตรกรรม (ตามประกาศของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน) และการจัดทำบ้านเกษตรสมบูรณ์เพิ่มพูนสุขภาพ เป็นต้น

(2) จัดกระบวนการเรียนรู้เวทีที่ 2 เพื่อพัฒนาทักษะตามแนวทางการดำเนินงาน และแผนการจัดตั้งธนาคารอาหารของชุมชน โดยมีเนื้อหา/หลักสูตร เช่น การบริหารจัดการธนาคารอาหารชุมชน ให้ประสบความสำเร็จ การขยายพันธุ์พืชอาหารท้องถิ่นที่มีในชุมชน การเก็บสำรองพันธุ์พืชและเมล็ดพันธุ์ การอนุรักษ์และกระจายพันธุ์พืชอาหารท้องถิ่น การทำบัญชีพันธุ์พืชอาหารและการเบิกถอนไปใช้ประโยชน์ การกำหนดเงื่อนไขในการเบิกถอนและใช้คืน และการจัดตั้งกองทุนอาหารในชุมชน เป็นต้น รวมถึงจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร/กองขยายพันธุ์พืชและศูนย์ขยายพันธุ์พืช ทั้ง 10 ศูนย์ เพื่อขยายผลสู่การจัดทำแผนการจัดตั้งธนาคารอาหารของชุมชน และเตรียมเสนอขอรับการสนับสนุนต่อไป

(3) คัดเลือกครอบครัวต้นแบบบ้านเกษตรสมบูรณ์เพิ่มพูนสุขภาพ จากผู้ที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 3 ครอบครัว เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และขยายผลการสร้างความมั่นคงด้านอาหารให้กับคนในชุมชน และพื้นที่ใกล้เคียง อย่างน้อย 3 ครอบครัว (อัตราส่วน 1 : 1) โดยพิจารณาจากคุณสมบัติ ดังนี้

(3.1) มีความพร้อมและสมัครใจเข้าร่วมเป็นครัวเรือนต้นแบบ

(3.2) มีการจัดการบ้านเรือนและสภาพแวดล้อมในการประกอบอาชีพ

การเกษตรที่ดี

(3.3) สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้/ถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลอื่นได้

ทั้งนี้ให้สำนักงานเกษตรจังหวัด รายงานผลการจัดกระบวนการเรียนรู้พัฒนาทักษะฯ ตามแบบ คมค. 1 พร้อมแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน และแผนการจัดตั้งธนาคารอาหารของชุมชน ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2568 ทาง E-mail : farmdev42@hotmail.com และบันทึกผล ใน google form ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตร กำหนด โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

การติดตาม กำกับ และรายงานผล

1. สำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สำนักงานเกษตรจังหวัด

2. สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรภายในระยะเวลาที่กำหนด

3. สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ติดตาม กำกับ และสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมในพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบให้บรรลุตามเป้าหมายและตัวชี้วัดโครงการ

หมายเหตุ

1. จังหวัดบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง <http://e-project.doae.go.th> พื้นที่ที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ

2. จังหวัดบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร ทาง <https://rbm.doae.go.th> ตาม แบบ กสก. (กิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร) เมื่อดำเนินโครงการเรียบร้อยแล้ว

3. สำหรับกิจกรรมอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน สามารถปรับรูปแบบการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์และมาตรการของจังหวัดนั้น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

6.1.3 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร

1) พัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group)

1.1) อบรมถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มยุวเกษตรกร จังหวัดละ 2 กลุ่ม กลุ่มละไม่น้อยกว่า 15 ราย

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัดคัดเลือกกลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน 2 กลุ่ม ที่มีความต้องการและมีความพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรตามหลักเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ หลังจากการเข้าร่วม

โครงการ โดยสมาชิกกลุ่มยุทธศาสตร์ควรต้องได้รับการประเมิน Pre-Test เพื่อทดสอบความรู้พื้นฐานด้านกระบวนการกลุ่มยุทธศาสตร์ ก่อนเข้าร่วมโครงการ

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ประเมินศักยภาพกลุ่มยุทธศาสตร์ ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) เพื่อวิเคราะห์ Problem Pain Points พร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกันกับกลุ่มยุทธศาสตร์เป้าหมายให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่และตอบสนองความต้องการของกลุ่ม

(3) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ Problem Pain Points และตรงตามความต้องการของกลุ่มยุทธศาสตร์และมีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ กลุ่มละไม่น้อยกว่า 15 ราย เพื่อกระตุ้นหรือเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์จากการปฏิบัติจริงผ่านการบูรณาการความร่วมมือเครือข่ายการทำงานร่วมกันกับชุมชน (วสช. ศพก. แปลงใหญ่ ศดปช. ศจช. SF YSF กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุทธศาสตร์) เน้นให้กลุ่มยุทธศาสตร์เป็นศูนย์กลางและออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีเนื้อหา/ประเด็น/หัวข้อการเรียนรู้เป็นความรู้หรือประสบการณ์ที่กลุ่มยุทธศาสตร์ยังขาดประกอบด้วย

- องค์ความรู้และทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตรขั้นพื้นฐาน (การเกษตรขั้นพื้นฐาน เช่น การผลิตพืช การเตรียมดินปลูก การปลูกผักสวนครัว การขยายพันธุ์พืช การเพาะเมล็ดพันธุ์ผัก การผลิตขยายสารชีวภัณฑ์ เป็นต้น และเคหกิจเกษตร เช่น การถนอมอาหาร การทำน้ายาล้างจาน สมุนไพร การแปรรูป สิ่งประดิษฐ์และผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เป็นต้น)

- องค์ความรู้และทักษะด้านกระบวนการกลุ่ม 5 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการกลุ่ม การบริหารทุนและทรัพยากร การพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก กระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ และสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(4) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดเก็บข้อมูลกลุ่มยุทธศาสตร์ที่เข้าร่วมโครงการ ตามแบบจัดเก็บข้อมูลองค์กรเกษตรกร (3ก)

(5) สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับกำกับการดำเนินโครงการ พร้อมทั้งบันทึกแผน - ผลการปฏิบัติงาน/ใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project)

ทั้งนี้ สามารถปรับรูปแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

1.2) สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนาทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตร จังหวัดละ 2 กลุ่ม

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำแผนความต้องการวัสดุการเกษตรและเคหกิจเกษตรของกลุ่มยุทธศาสตร์ตาม ข้อ 1.1)

(2) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดซื้อวัสดุหรือปัจจัยการผลิตในการฝึกและพัฒนาทักษะให้แก่กลุ่มยุทธศาสตร์เป้าหมาย ตามแผนพัฒนาและความต้องการของกลุ่มยุทธศาสตร์ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพื่อพัฒนาความรู้ ฝึกทักษะ และพัฒนากลุ่มยุทธศาสตร์ เช่น ด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตร การพัฒนาผลงาน/กิจกรรมของกลุ่มยุทธศาสตร์ การตลาด การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

(3) สำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกับกลุ่มยุทธศาสตร์เป้าหมาย จัดกิจกรรมฝึกทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตรให้แก่สมาชิกกลุ่มยุทธศาสตร์ พร้อมทั้งดำเนินการประเมิน Post-Test หลังเข้าร่วมโครงการ

(4) สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับกำกับการดำเนินโครงการ พร้อมทั้ง บันทึกแผน - ผลการปฏิบัติงาน/ใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project)

1.3) ติดตามและประเมินผลการนำไปปฏิบัติของกลุ่มยุทธศาสตร์

(1) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการ ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ หลังเสร็จสิ้นโครงการ

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตามผลการนำไปปฏิบัติของกลุ่มยุทธศาสตร์และประเมินศักยภาพกลุ่มยุทธศาสตร์ หลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก)

(3) บันทึกข้อมูลกลุ่มยุทธศาสตร์ (แบบจัดเก็บข้อมูลองค์กรเกษตรกร (3ก)) และผลการประเมินศักยภาพกลุ่มยุทธศาสตร์ (แบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก)) ที่เข้าร่วมโครงการ ผ่านทางเว็บไซต์ระบบสารสนเทศเกษตรกรปราชญ์ (SF/YSF/3ก) (<https://ffgdev.doae.go.th>)

ทั้งนี้ สามารถศึกษาวิธีการใช้งานระบบ การบันทึกข้อมูล แนวทางการประเมินและแบบฟอร์มการประเมิน ที่หน้าเว็บไซต์ <https://ffgdev.doae.go.th>

1.4) รายงานสรุปผลการพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุทธศาสตร์เพื่อเตรียมความพร้อมสู่กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group)

สำนักงานเกษตรจังหวัด รายงานสรุปผลการพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุทธศาสตร์ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group) เพื่อรายงานผลการดำเนินงานในภาพรวมของจังหวัด ประกอบด้วย 2 กิจกรรม ดังนี้

- อบรมถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มยุทธศาสตร์
- สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนาทักษะการเกษตรและเคหกิจเกษตร

โดยจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามแบบฟอร์มที่กำหนด ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายใน เดือนมีนาคม 2568

1.5) สำนักงานส่งเสริมและ พัฒนาการเกษตร ติดตาม กำกับ และดูแลการดำเนินโครงการฯ ให้เป็นไปตามเป้าหมายและแผนปฏิบัติงาน

1.6) กรมส่งเสริมการเกษตร ติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนากลุ่มยุทธศาสตร์ในปีต่อไป

2) พัฒนาศักยภาพกลุ่มยุทธศาสตร์ต้นแบบ (Smart Group Model)

2.1) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุทธศาสตร์ต้นแบบ (Smart Group Model) จังหวัดละ 1 กลุ่ม กลุ่มละไม่น้อยกว่า 15 ราย

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด คัดเลือกกลุ่มยุทธศาสตร์ จำนวน 1 กลุ่ม ที่มีความต้องการและมีความพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพเป็นกลุ่มยุทธศาสตร์ต้นแบบ โดยกลุ่มต้องมีการประเมิน ศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) อยู่ในระดับดี และหลังจากการเข้าร่วมโครงการจะต้องมีผลคะแนน การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) เพิ่มขึ้นจากเดิม โดยสมาชิกกลุ่มยุทธศาสตร์ต้องได้รับการประเมิน Pre-Test เพื่อทดสอบความรู้พื้นฐานด้านกระบวนการกลุ่มยุทธศาสตร์ ก่อนเข้าร่วมโครงการ

(2) สำนักงานเกษตรอำเภอ ประเมินศักยภาพกลุ่มยุทธศาสตร์ ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) เพื่อวิเคราะห์ Problem Pain Points พร้อมทั้ง จัดลำดับความสำคัญของปัญหา และจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ Problem Pain Points และตรงตามความต้องการของกลุ่มยุทธศาสตร์และมีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ กลุ่มละ ไม่น้อยกว่า 15 ราย เพื่อกระตุ้นหรือเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง ผ่านการบูรณาการ

ความร่วมมือเครือข่ายการทำงานร่วมกันกับชุมชน (วสช. ศพก. แปลงใหญ่ ศดปช. ศจช. SF YSF กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร) เน้นให้กลุ่มยุวเกษตรกรเป็นศูนย์กลางและออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีเนื้อหา/ประเด็น/หลักสูตรครอบคลุมด้านการพัฒนาการฝึก ประกอบด้วย

- องค์ความรู้ด้านกระบวนการกลุ่มต้นแบบและการเป็นแหล่งเรียนรู้
- ทักษะการเป็นวิทยากร
- ทักษะที่สำคัญของเกษตรกร 5 ด้าน ได้แก่ Growth Mindset & Anti

Fragile (ความพยายามและการฝึกฝน) Learning Skills (การเรียนรู้สิ่งใหม่) Financial Literacy (การจัดสรร และการบริหารเงิน) Digital Literacy (ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล) และ ESG Literacy for Resilience (ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม)

(4) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดเก็บข้อมูลกลุ่มยุวเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ตามแบบจัดเก็บข้อมูลองค์กรเกษตรกร (3ก)

(5) สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับกำกับการดำเนินโครงการ พร้อมทั้ง บันทึกแผน - ผลการปฏิบัติงาน/ใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project)

ทั้งนี้ สามารถปรับปรุงแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

2.2) สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ (Smart Group Model) จังหวัดละ 1 กลุ่ม

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำแผนความต้องการ วัสดุการเกษตรและเคหกิจเกษตรของกลุ่มยุวเกษตรกรตามข้อ 2.1)

(2) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดซื้อวัสดุหรือปัจจัยการผลิตในการฝึกและพัฒนา ทักษะให้แก่กลุ่มยุวเกษตรกรเป้าหมาย ตามแผนพัฒนาและความต้องการของกลุ่มยุวเกษตรกรให้เหมาะสมกับ บริบทของพื้นที่ เพื่อพัฒนาความรู้ ฝึกทักษะ และพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรให้เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ

(3) สำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกับกลุ่มยุวเกษตรกรเป้าหมาย จัดกิจกรรมฝึก ทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตรและทักษะการเป็นวิทยากรให้แก่สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร พร้อมทั้ง ดำเนินการประเมิน Post-Test หลังเข้าร่วมโครงการ

(4) สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับกำกับการดำเนินโครงการ พร้อมทั้ง บันทึกแผน - ผลการปฏิบัติงาน/ใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project)

2.3) ติดตามและประเมินผลการนำไปปฏิบัติของกลุ่มยุวเกษตรกร

(1) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการ ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ หลังเสร็จสิ้นโครงการ

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตามผลการนำไปปฏิบัติของ กลุ่มยุวเกษตรกรและประเมินศักยภาพเป็นกลุ่มยุวเกษตรกร หลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบประเมินศักยภาพ องค์กรเกษตรกร (3ก)

(3) บันทึกข้อมูลกลุ่มยุวเกษตรกร (แบบจัดเก็บข้อมูลองค์กรเกษตรกร (3ก)) และ ผลการประเมินศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร (แบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก)) ที่เข้าร่วมโครงการ ผ่านทางเว็บไซต์ระบบสารสนเทศเกษตรกรปราชญ์ (SF/YSF/3ก) (<https://ffgdev.doae.go.th>)

ทั้งนี้ สามารถศึกษาวิธีการใช้งานระบบ การบันทึกข้อมูล แนวทางการประเมินและแบบฟอร์มการประเมิน ที่หน้าเว็บไซต์ <https://ffgdev.doae.go.th>

2.4) รายงานสรุปผลการพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุทธศาสตร์กรต้นแบบ (Smart Group Model)

สำนักงานเกษตรจังหวัด รายงานสรุปผลการพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุทธศาสตร์กรต้นแบบ (Smart Group Model) เพื่อรายงานผลการดำเนินงานในภาพรวมของจังหวัด ประกอบด้วย 2 กิจกรรม ดังนี้

- จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุทธศาสตร์กรต้นแบบ (Smart Group Model)

- สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนากลุ่มยุทธศาสตร์กรต้นแบบ (Smart Group Model) โดยจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามแบบฟอร์มที่กำหนด ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายในเดือนมีนาคม 2568

2.5) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม ติดตาม กำกับ และดูแลการดำเนินโครงการฯ ให้เป็นไปตามเป้าหมายและแผนปฏิบัติงาน

2.6) กรมส่งเสริมการเกษตร ติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนากลุ่มยุทธศาสตร์กรในปีต่อไป

6.1.4 พัฒนาศักยภาพเกษตรกรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

(1) คัดเลือกเกษตรกรสูงวัย จังหวัดละ 15 ราย โดยพิจารณาคัดเลือกจาก

(1.1) เกษตรกรที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป ที่ยังไม่เคยเข้าร่วมโครงการส่งเสริมเคหกิจเกษตรในครัวเรือนเกษตรกรสูงวัย

(1.2) เกษตรกรสูงวัย ต้องไม่มีประวัติหรือรายชื่อเป็นเกษตรกรที่มีการเผาในพื้นที่การเกษตร

(1.3) มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ทั้งนี้ หากครัวเรือนของสมาชิกกลุ่มมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นหัวหน้าครัวเรือนไว้แล้ว ให้เพิ่มข้อมูลสมาชิกกลุ่มรายนั้นในส่วนของสมาชิกครัวเรือน

(2) เกษตรกรสูงวัย ประเมินคุณภาพชีวิตเกษตรกรสูงวัย ก่อน เข้าร่วมโครงการตามแบบประเมินคุณภาพชีวิตเกษตรกรสูงวัย

ทั้งนี้ เพื่อเข้าสู่กระบวนการพัฒนาทักษะเกษตรกรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ และให้มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ หลังจากการเข้าร่วมโครงการ โดยมีกระบวนการพัฒนา ดังนี้

1) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย ส่งเสริมการรวมกลุ่ม และจัดทำแผนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้ จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 2 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) จัดกระบวนการเรียนรู้ระดับพื้นฐาน เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย โดยถ่ายทอดความรู้ที่มีเนื้อหา/หลักสูตร เช่น สถานการณ์ภาพรวมที่มีผลกระทบต่อภาคการเกษตร การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัย การดูแลสุขภาพและสุขภาวะ การส่งเสริมการจัดการบ้านเรือนและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ การวางแผนทางการเงินในวัยสูงอายุ การส่งเสริมการสร้างความมั่นคงด้านอาหารระดับครัวเรือน/ชุมชน การให้ความรู้เคหกิจเกษตรด้านอาหารและโภชนาการเพื่อการมีภาวะโภชนาการที่ดี การส่งเสริมการประกอบกิจกรรมการเกษตรและอาชีพที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรสูงวัย และการให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อลดการใช้แรงงานในเกษตรกรสูงวัย เป็นต้น

(2) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มและจัดตั้งกลุ่ม โดยถ่ายทอดความรู้ที่มีเนื้อหา/หลักสูตร เช่น กระบวนการรวมกลุ่ม การจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหรือกลุ่มส่งเสริมอาชีพ การเกษตร การจัดทำบัญชี การบริหารเงินทุนของกลุ่ม เป็นต้น เกษตรกรสูงวัยร่วมกันวิเคราะห์ศักยภาพตนเอง/พื้นที่/ชุมชน เพื่อวิเคราะห์หาข้อมูล/ปัญหา/ความต้องการ (Problem Pain Points) และจัดตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หรือกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ตามความเหมาะสมและดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการ พร้อมทั้งจัดทำแผนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้ โดยเน้นทักษะการประกอบกิจการ การเกษตรและอาชีพที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรสูงวัย และเป็นตามความต้องการของกลุ่ม เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับรับการสนับสนุนต่อไป

ทั้งนี้ เมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว ให้สำนักงานเกษตรจังหวัด รายงานผลการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัยฯ และแผนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้ ตามแบบรายงาน สว. 1 - 68 ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 31 มกราคม 2568 ทาง E-mail : farmdev62@hotmail.com โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้าย คู่มือโครงการ

2) พัฒนาทักษะเกษตรกรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 2 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) ให้กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ก่อน เข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก)

(2) จัดกระบวนการเรียนรู้พัฒนาทักษะเกษตรกรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ ตามแผนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้ โดยถ่ายทอดความรู้ที่มีเนื้อหา/หลักสูตร เน้นทักษะการประกอบกิจการการเกษตรและอาชีพที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรสูงวัย เช่น ด้านการเกษตร ได้แก่ การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ การปลูกบอนสี การปลูกผักยกแคร่ การผลิตพืชปลอดภัย การผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี และการขยาย/การเก็บสำรองพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ เป็นต้น ด้านเคหกิจเกษตร ได้แก่ การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร การจัดทำบ้านเกษตรสมบูรณ์เพิ่มพูนสุขภาพ การปฏิบัติตามแนวทางการใช้แรงงานที่ดีในงานเกษตรกรรม (ตามประกาศของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน) และด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์ ได้แก่ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ มาตรฐานสินค้าเกษตรที่เกี่ยวข้อง การตลาด และการประชาสัมพันธ์สินค้า และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อใช้ในการเพิ่มมูลค่า เป็นต้น รวมถึงมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เป็น Smart Group และหรือกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เป็นผู้ประกอบการเกษตร เพื่อการขยายผลสู่การพัฒนาทักษะเกษตรกรสูงวัยฯ ที่เข้าร่วมโครงการ

ทั้งนี้ เมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว ให้สำนักงานเกษตรจังหวัด รายงานผลการพัฒนาทักษะเกษตรกรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ ตามแบบรายงาน สว. 2 - 68 ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2568 ทาง E-mail : farmdev62@hotmail.com โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

การติดตาม กำกับ และรายงานผล

1. สำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สำนักงานเกษตรจังหวัด

2. สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรภายในระยะเวลาที่กำหนด

3. สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ติดตาม กำกับ และสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมในพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบให้บรรลุตามเป้าหมายและตัวชี้วัดโครงการ

หมายเหตุ

1. จังหวัดบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง <http://e-project.doe.go.th> ทันทีที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ

2. จังหวัดบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร ทาง <https://rbm.doe.go.th> ตาม แบบ กสก. (กิจกรรมพัฒนาทักษะเกษตรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้) เมื่อดำเนินโครงการเรียบร้อยแล้ว

3. สำหรับกิจกรรมอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน สามารถปรับรูปแบบการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์และมาตรการของจังหวัดนั้น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

7. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม 2567 – เดือนกันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1. เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร												
1.1 พัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร สู่ Smart Group												
1) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group				*								
1.2 พัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร สู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร												
1) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร					*							

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน										
	ปี 2567			ปี 2568							
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.
2. เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร											
2.1 พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group											
1) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group				*							
2.2 พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร											
1) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร					*						
2.3 ส่งเสริมการสร้าง ความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน											
1) วิเคราะห์สถานการณ์และจัดทำแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน และการจัดตั้งธนาคารอาหารชุมชน			*								
2) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตร ตามแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน และการจัดตั้งธนาคารอาหารชุมชน					*						
3. เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร											
3.1 พัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group)											
1) อบรมถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มยุวเกษตรกร			*								
2) สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนาทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตร				*							
3.2 พัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ											

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน										
	ปี 2567			ปี 2568							
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.
(Smart Group Model)											
1) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่ม ยุทธศาสตร์กรต้นแบบ (Smart Group Model)			*								
2) สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนากลุ่ม ยุทธศาสตร์กรต้นแบบ (Smart Group Model)				*							
4. พัฒนาทักษะเกษตรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และสร้างรายได้											
4.1 จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อม เข้าสู่ สู่สังคมเกษตรสูงวัย ส่งเสริมการรวมกลุ่ม และจัดทำ แผนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้				*							
4.2 พัฒนาทักษะเกษตรสูงวัยเพื่อยกระดับ คุณภาพชีวิตและสร้างรายได้					*						

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (output)

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 135 ราย มีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะความสามารถในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตร เช่น การผลิต การแปรรูปขั้นต้น การเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ และการตลาด มีการสนับสนุนให้ดำเนินการตามแผนการวิเคราะห์กลุ่มและกิจกรรมการเกษตร เพื่อพัฒนาสู่การเป็น Smart Group

9.2 ผลลัพธ์ (outcome)

องค์กรเกษตรกรมีความเข้มแข็ง มีแผนการดำเนินงานและมีการดำเนินกิจกรรมตามแผนอย่างต่อเนื่อง โดยสมาชิกของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และวางแผนการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม มีการพัฒนาศักยภาพ มีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มเพิ่มขึ้น มีความเข้มแข็ง และพึ่งพาตนเองได้

9.3 ตัวชี้วัด

- เชิงปริมาณ

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 135 ราย ได้รับการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพทางการเกษตร เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่ Smart Group

- เชิงคุณภาพ

กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุทธศาสตร์กร ที่เข้าร่วมโครงการร้อยละ 70 มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (ระบุประโยชน์ การเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะได้เมื่อสิ้นสุดโครงการ ทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ และต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์)

10.1 องค์กรเกษตรกรมีความสามารถในการบริหารจัดการกับทรัพยากรในท้องถิ่น มีการนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และนวัตกรรมบนพื้นฐานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้ในการเพิ่มมูลค่าสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตร

10.2 ครัวเรือนเกษตรกรมีความมั่นคงด้านอาหาร สามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และขยายผลสู่พื้นที่ใกล้เคียง ตลอดจนมีธนาคารอาหารชุมชนต้นแบบ มีความมั่นคงด้านอาหาร และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

10.3 เกษตรกรสูงวัยได้รับความรู้ด้านเคหกิจเกษตร เกิดการรวมกลุ่ม และสามารถสร้างรายได้เสริมให้กับตนเองได้

11. การติดตามและประเมินผลโครงการ (ต้องระบุ ตัวชี้วัดและวิธีการประเมินผลให้ชัดเจนว่าจะมีการติดตามประเมินผลได้อย่างไร เมื่อใด)

11.1 ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 135 ราย ประเมินผลการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จากระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร (rbm.doe.go.th) โดยการบันทึกข้อมูลตามแบบ กสท. และรายงานผลการบันทึกข้อมูลจากระบบดังกล่าว และ/หรือประเมินผลจากแบบรายงานอื่น ๆ ที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด โดยการรวบรวมแบบรายงานวิเคราะห์ และสรุปผลหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ

11.2 ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ร้อยละ 70 มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกรเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ จากระบบสารสนเทศเกษตรกรปราชญ์ (SF/YSF/3ก) (ffgdev.doe.go.th) โดยการประเมินศักยภาพกลุ่มก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) และรายงานผลการประเมินจากระบบดังกล่าว และ/หรือประเมินผลจากแบบรายงานอื่น ๆ ที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด โดยการรวบรวมแบบรายงาน วิเคราะห์ และสรุปผลหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ

12. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

1. นายพิทักษ์ ผุดผ่อง

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

โทรศัพท์ : 062-2942979

2. นางสาวราภรณ์ บัลลังก์นาค

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ : 085-2461918

สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มรายงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กร
เกษตรกร กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ได้ที่
<https://drive.google.com/drive/folders/1V4U40hgDx4BaaTYjhILpFk4O-RI67KbS?usp=sharing>
หรือ QR code

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กิจกรรม ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี : ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บท : ประเด็นที่ 16 เศรษฐกิจฐานราก
แผนย่อย การส่งเสริมสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

2. หลักการและเหตุผล

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป็นงานนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ต้องมีการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้ ศพก. เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งให้บริการทางการเกษตร เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้กับเกษตรกร และที่สำคัญคือเป็นกลไกการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ เน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ โดยยึดหลัก “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้” ในประเด็นการยกระดับเกษตรกรไปสู่การเป็นผู้ประกอบการ โดยคำนึงถึงการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมมาใช้ในการกระบวนการผลิต ตลอดจนเชื่อมโยงองค์ความรู้จากสถาบันการศึกษาในพื้นที่ และมีการใช้กลไกการส่งเสริมด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG (BCG Model) ให้เป็นต้นแบบและเกิดผลสำเร็จในระดับชุมชน เพื่อให้เกษตรกรที่มาเรียนรู้ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และเกิดจิตสำนึกในการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตร ที่มีการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างเหมาะสม ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีระบบการผลิตที่พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

3.วัตถุประสงค์

- 3.1 เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่
- 3.2 เพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่

4. เป้าหมายการดำเนินโครงการ

- 4.1 ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) รวมจำนวน 8 ศูนย์
- 4.2 ศูนย์เครือข่ายอื่นๆ (ยกเว้น ศจช. และ ศดปช.) เช่น ศูนย์เรียนรู้ด้านบัญชี ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์ ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์เครือข่ายเฉพาะด้านต่างๆ อำเภอละ 1 ศูนย์
- 4.3 เกษตรกรในพื้นที่ 8 อำเภอ

5. พื้นที่ดำเนินการ

สำนักงานเกษตรจังหวัด / สำนักงานเกษตรอำเภอ และในเขตพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

การดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และศูนย์เครือข่าย

6.1 พัฒนาศักยภาพของ ศพก. และศูนย์เครือข่าย เพื่อให้มีความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน และเป็นสถานที่ให้บริการข่าวสารและบริการด้านการเกษตร โดยมีเป้าหมายในการพัฒนา ดังนี้ **เป้าหมายหลัก** คือ มุ่งเน้นพัฒนา ศพก. ให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย

เป้าหมายรอง สนับสนุน และพัฒนา ศพก. ที่มีศักยภาพและความพร้อม ดังนี้

- 1) การนำนวัตกรรม เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมไปใช้ในการดำเนินงาน และเรียนรู้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ รวมถึงการเรียนรู้จากสถาบันการศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 2) การต่อยอดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 3) การขับเคลื่อนด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG (BCG Economy Model)

ประกอบด้วยกิจกรรมการพัฒนา ศพก. หลัก และศูนย์เครือข่ายอื่นๆ (ยกเว้น ศจช. และ ศคปช.) ดังนี้

6.1.1 พัฒนา ศพก. ดำเนินการใน ศพก.หลัก ให้มีความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน เป็นสถานที่ให้บริการข่าวสาร บริการด้านการเกษตร รวมทั้งเป็นสถานที่รับรองเรื่องร้องเรียนของเกษตรกรในชุมชน โดยการปรับปรุงฐานเรียนรู้ แปลงเรียนรู้ หลักสูตรเรียนรู้ องค์ความรู้ และข้อมูลประจำศูนย์ ฯลฯ ดำเนินการโดยเกษตรกรต้นแบบ คณะกรรมการ ศพก. และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกันวิเคราะห์ ศักยภาพของศพก. จัดทำแผนและแนวทางการพัฒนา ศพก. ประกอบด้วย

1) การประเมินศักยภาพ ศพก. หลัก

เป็นการประเมินการดำเนินงานของ ศพก. เพื่อให้มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมถึงการให้บริการทางการเกษตรให้แก่เกษตรกรในชุมชน โดยมีวิธีการประเมิน ดังนี้

1.1) ผู้ประเมิน ประกอบด้วย

1.1.1) เกษตรอำเภอ หรือ ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากเกษตรอำเภอ

1.1.2) ผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนอย่างน้อย 1 คน

1.1.3) ศพก. เครือข่าย อย่างน้อย 1 คน

1.2) การให้คะแนนของผู้ประเมิน โดยผู้ประเมินแต่ละคนให้คะแนนการประเมินในแต่ละประเด็นตามแบบฟอร์ม ศพก. 01 และคำนวณคะแนนรวมเฉลี่ย ตามแบบฟอร์ม ศพก. 02

1.1.3) การประกาศผลการประเมิน

3.1) สำนักงานเกษตรอำเภอประกาศผลการประเมินให้ ศพก. ทราบภายใน 7 วัน

3.2) ศพก. ที่ผ่านการประเมินต้องได้คะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

หมายเหตุ : • ให้เกษตรอำเภอเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชน และ ศพก.เครือข่าย ร่วมเป็นผู้ประเมิน

• ศพก. ที่ไม่ผ่านการประเมินให้มีการพัฒนาตนเอง และประเมินศักยภาพอีกครั้งภายใน 6 เดือน ในกรณีที่ผ่านการประเมินให้นำเรื่องเสนอที่ประชุมคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอพิจารณาตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการบริหารงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) พ.ศ. 2560 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 พ.ศ. 2563 และฉบับที่ 4 พ.ศ. 2565 หมวด 2 คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก. ข้อ 19 (3)

• รายละเอียดแนวทางการประเมินศักยภาพ ศพก. ประเด็นการประเมิน และรายละเอียดเพิ่มเติมต่างๆ (ภาคผนวก 3.5)

• การประเมินศักยภาพ ศพก. ตามแบบฟอร์ม ศพก. 01 และแบบฟอร์ม ศพก. 02 ให้จัดทำแล้วเสร็จภายในวันที่ 24 มกราคม 2568 และส่งข้อมูลให้กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตร ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลที่บ้านทีกเป็น Word และ Pdf ทาง E-mail : doaersearch20@gmail.com

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทางไปราชการ ค่าวัสดุสำนักงาน และวัสดุคอมพิวเตอร์สำหรับจัดทำรายงาน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

2) วิเคราะห์ศักยภาพ ศพก. เพื่อจัดทำแผนและแนวทางการพัฒนาโดยคณะกรรมการ ศพก. ร่วมกับเกษตรอำเภอ ประกอบด้วย

2.1) แผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (แผนคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (ภาคผนวก 3.1)

2.2) แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (แผน ราย ศพก.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (ภาคผนวก 3.2)

2.3) แผนการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำของ ศพก./ ศูนย์เครือข่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (ภาคผนวก 3.3)

2.4) ศพก.หลัก ที่ผ่านการประเมินศักยภาพ ให้จัดทำแบบฟอร์มเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพ ศพก. และศพก.เครือข่าย (ยกเว้น ศจช และศคปช.) ที่ได้รับงบประมาณ ปี พ.ศ. 2568 (ภาคผนวก 3.4)

หมายเหตุ : • แผนข้อ 2.1 – 2.2 ให้จัดทำแล้วเสร็จภายในวันที่ 20 ธันวาคม 2567 และมีประจำไว้ ณ ศพก. ดังกล่าว ไม่ต้องส่งข้อมูลให้กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตร

• แผนข้อ 2.3 ให้จัดทำแล้วเสร็จภายในวันที่ 20 ธันวาคม 2567 และส่งข้อมูลให้กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตร ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลที่บ้านทีกเป็น excel และ Pdf ทาง E-mail : doaersearch20@gmail.com

• แบบฟอร์มเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณ ข้อ 2.4 ให้จัดทำแล้วเสร็จภายในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2568 และส่งข้อมูลให้กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตร ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลที่บ้านทีกเป็น Word และ Pdf ทาง E-mail : doaersearch20@gmail.com

3) กำหนดหลักสูตรการเรียนรู้ ให้เป็นไปตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร จัดทำแผนการเรียนรู้ของเกษตรกรที่จะเข้ามาเรียนรู้ที่ ศพก. หรือศูนย์เครือข่าย ให้สอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาและความต้องการของชุมชน ตลอดจนการเชื่อมโยงการถ่ายทอดความรู้ที่เกี่ยวกับการขับเคลื่อนด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG (BCG Economy Model) และความรู้ จากสถาบันการศึกษา มาถ่ายทอดสู่เกษตรกรตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ โดยเน้นประเด็นหลักในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต และพัฒนาคุณภาพผลผลิต) ประกอบด้วย หลักสูตรหลัก หลักสูตรบังคับ หลักสูตรเสริม และหลักสูตรเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ ดังนี้

3.1) หลักสูตรหลัก ได้แก่ Zoning การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต/การจัดทำมาตรฐานการผลิต การจัดการด้านการตลาด การแปรรูป/การเพิ่มมูลค่าผลผลิต การจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช ความรู้ด้านการเกษตรทั่วไป เช่น ทางเลือกในการผลิตตามความต้องการของชุมชน การผลิตตามกิจกรรมแปลงใหญ่ เป็นต้น

3.2) หลักสูตรบังคับ ได้แก่ เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน และการจัดทำบัญชีครัวเรือน

3.3) หลักสูตรเสริม เช่น การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า องค์กรเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน แผนธุรกิจ อาชีพเสริมเพิ่มรายได้ หรือหลักสูตรอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของชุมชน

3.4) หลักสูตรเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ เช่น การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การขายและแผนการตลาด การบริหารจัดการธุรกิจการเกษตร การสร้างเครือข่ายการตลาด การบริหาร การขนส่งสินค้าเกษตร การพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ การจัดทำแผนธุรกิจเกษตร การจัดทำบัญชีต้นทุน การผลิต การใช้เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ เช่น ระบบน้ำอัจฉริยะ พลังงานแสงอาทิตย์ โรงเรือนอัจฉริยะ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4) **พัฒนาฐานเรียนรู้** เพื่อให้เป็นจุดถ่ายทอดเทคโนโลยี จุดสาธิตของศูนย์เรียนรู้ฯ ที่สอดคล้องและสนับสนุนกับหลักสูตรการเรียนรู้ โดยให้มียุทธศาสตร์ความรู้ของฐานการเรียนรู้ นั้น ๆ ประจำไว้ที่ฐานเรียนรู้ด้วย เพื่อให้ผู้สนใจสามารถเข้ามาศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ สามารถประสานงานและบูรณาการ กับหน่วยงานต่าง ๆ ในการสนับสนุนการพัฒนาฐานเรียนรู้ตามบทบาทของแต่ละหน่วยงาน

5) **พัฒนาแปลงเรียนรู้** มีการปรับปรุงและพัฒนาแปลงเรียนรู้ของเกษตรกรต้นแบบ เพื่อให้มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องของการลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งจัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ให้เห็นได้ชัดเจน

6) **พัฒนาพื้นที่บริเวณ ศพก.** จัดทำ/ปรับปรุง ข้อมูลประจำศูนย์ฯ สิ่งอำนวยความสะดวก ให้มีความพร้อมในการให้บริการด้านการเกษตร โดยสำนักงานเกษตรอำเภอ เกษตรกรต้นแบบ และเจ้าของ ศูนย์เครือข่าย ประสานงานและบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการสนับสนุนการพัฒนา ศพก.

7) **แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศูนย์เครือข่าย** เพื่อให้มีการเสริมหนุนระหว่าง ศพก. กับศูนย์เครือข่าย ในการถ่ายทอดความรู้และการให้บริการด้านการเกษตรของชุมชน ทั้งนี้ ต้องมี “**แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศูนย์เครือข่าย พร้อมเทคโนโลยีเด่นแต่ละศูนย์**” ติดตั้งใน ศพก.หลัก (ภาคผนวก 4) โดยสามารถปรับปรุงแบบได้ตามความเหมาะสมสวยงาม

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาศักยภาพ ศพก. สำหรับการจัดทำฐานเรียนรู้ แปลงเรียนรู้ และพื้นที่บริเวณ ศพก. เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

หมายเหตุ : • สำนักงานเกษตรอำเภอที่มีความประสงค์ปรับเปลี่ยนเกษตรกรต้นแบบ/สินค้าหลัก ให้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติสำหรับการปรับเปลี่ยน ศพก.หลัก และศูนย์เครือข่าย (ภาคผนวก 5) โดยจัดทำข้อมูลทำเนียบ ศพก. หลัก ความยาวไม่เกิน 2 หน้ากระดาษ (ภาคผนวก 6) และข้อมูลบัญชี ศพก. (เฉพาะ ศพก. ที่มีความประสงค์ปรับเปลี่ยนข้อมูล) (ภาคผนวก 7.1) ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดเพื่อตรวจสอบ และรวบรวมส่งให้ กวพ. ต่อไป ทั้งนี้ ให้สำนักงานเกษตรอำเภอแนบเอกสารหลักฐานการขอปรับเปลี่ยน ศพก. รายละเอียดตามภาคผนวก 5 ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดด้วย

• สำนักงานเกษตรจังหวัด ตรวจสอบ ข้อมูลทำเนียบ ศพก. หลัก (ภาคผนวก 6) และจัดทำบัญชี ศพก. (เฉพาะ ศพก. ที่มีความประสงค์ปรับเปลี่ยนข้อมูล) (ภาคผนวก 7.2) ส่งให้ กวพ. ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลที่บ้านทิกเป็น Word และ Pdf ทาง E-mail : doaereseach20@gmail.com และทำหนังสือแจ้งปรับเปลี่ยน ศพก. แจ้งให้กรมทราบ ทั้งนี้ ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดแนบเอกสารหลักฐานการขอปรับเปลี่ยน ศพก. รายละเอียดตามภาคผนวก 5 ให้ กวพ. ด้วย

• การปรับเปลี่ยน ศพก. หลัก ให้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติสำหรับการปรับเปลี่ยนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก และศูนย์เครือข่าย (ภาคผนวก 5) โดยสามารถดาวน์โหลดตัวอย่างเอกสารแนบเพิ่มเติมในการปรับเปลี่ยน ศพก. ได้จากเว็บไซต์ ศพก. รายละเอียดตามลิงค์ <http://alc.doae.go.th/?p=7323>

6.1.2 พัฒนาศูนย์เครือข่ายอื่นๆ (ยกเว้น ศจช. และ ศตปช.) ให้มีความพร้อมในการเสริมหนุน และเชื่อมโยงการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. ดำเนินการโดย เกษตรกรต้นแบบ คณะกรรมการ ศพก.

และสำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกันวิเคราะห์ศักยภาพของศูนย์เครือข่าย (ยกเว้น ศจช. และ ศคปช.) เพื่อพัฒนาให้มีความพร้อมในการเป็นจุดเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรด้านต่าง ๆ โดยการจัดทำแผนและแนวทางการพัฒนาศูนย์เครือข่ายพร้อมทั้งเสนอให้คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัดทราบด้วย และดำเนินการพัฒนาศูนย์เครือข่ายตามแผน อำเภอละ 1 ศูนย์ โดยมีกรอบการพิจารณาคัดเลือกดังนี้

1) เป็นศูนย์เครือข่ายที่มีการทำงานเชื่อมโยงกับ ศพก. มาอย่างต่อเนื่อง และมีการบันทึกข้อมูลในระบบรายงาน ศพก. (<https://learningpoint.doae.go.th/login>) หัวข้อ “รายงานการดำเนินงานศูนย์เครือข่ายของ ศพก.”

2) เป็นศูนย์เครือข่ายที่มีศักยภาพในการสนับสนุนการดำเนินงานของ ศพก. แต่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ

3) เป็นศูนย์เครือข่ายที่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาศูนย์เครือข่าย ศพก. จากกรมส่งเสริมการเกษตรในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

4) ในการพิจารณาคัดเลือกศูนย์เครือข่าย ขอให้เป็นมติคณะกรรมการ ศพก. และปรากฏในรายงานการประชุมคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ ด้วย

5) กรณีนอกเหนือจากเกณฑ์การพิจารณา 4 ข้อดังกล่าว ขอให้ใช้มติคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ และปรากฏในรายงานการประชุมคณะกรรมการ ศพก. ด้วย

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาตามกรอบการคัดเลือก ศพก.เครือข่าย ข้อ 1 - 5 แล้ว ให้เกษตรกรต้นแบบ คณะกรรมการ ศพก. และสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำแบบฟอร์มเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพ ศพก. และ ศพก.เครือข่าย

(ยกเว้น ศจช. และศคปช.) ที่ได้รับงบประมาณ ปี พ.ศ. 2568 จำนวน 1 ศูนย์ (ภาคผนวก 3.4) เพื่อประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2568 และส่งข้อมูลให้กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 2 มิถุนายน 2568 ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลที่บันทึกเป็น Word /excel และ Pdf ทาง E-mail : doaeresearch20@gmail.com

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาศักยภาพ ศพก. สำหรับการจัดทำฐานเรียนรู้ แปลงเรียนรู้ และพื้นที่บริเวณ ศพก. เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

หมายเหตุ : • สำนักงานเกษตรอำเภอจัดทำข้อมูลทำเนียบศูนย์เครือข่าย (อำเภอละ 1 ศูนย์) เฉพาะศูนย์เครือข่ายที่ผ่านมติเห็นชอบของคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ ให้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ความยาวไม่เกิน 2 หน้ากระดาษ (ภาคผนวก 8) และบัญชีศูนย์เครือข่าย เฉพาะศูนย์เครือข่ายที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (ภาคผนวก 9.1) ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดเพื่อตรวจสอบและรวบรวมส่งให้ กวพ. ต่อไป

• สำนักงานเกษตรจังหวัด ตรวจสอบ รวบรวมข้อมูลทำเนียบศูนย์เครือข่าย (ภาคผนวก 8) และจัดทำบัญชีศูนย์เครือข่าย (ภาคผนวก 9.2) เป็นภาพรวมจังหวัด ส่งให้ กวพ. ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลที่บันทึกเป็น Word และ Pdf ทาง E-mail : doaeresearch20@gmail.com ภายในวันที่ 30 พฤษภาคม 2568

• การปรับเปลี่ยนศูนย์เครือข่าย ให้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติสำหรับการปรับเปลี่ยนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก และศูนย์เครือข่าย (ภาคผนวก 5) โดยสามารถดูตัวอย่างเอกสารแนบเพิ่มเติมในการปรับเปลี่ยน ศพก. ได้จากเว็บไซต์ ศพก. รายละเอียดตามลิงค์ <http://alc.doae.go.th/?p=7323>

6.2 พัฒนาเกษตรกร ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

6.2.1 พัฒนาศักยภาพประธาน ศพก.

กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตร จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพ ให้แก่ ประธาน ศพก. ระดับจังหวัด เจ้าหน้าที่จังหวัด/เขต

หลักสูตร : โดยมีขอบเขตเนื้อหาหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพประธาน ศพก. และเกษตรกรต้นแบบ ตามภาคผนวก 10

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดสัมมนา การฝึกอบรม เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าเอกสารประกอบการสัมมนา ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก ค่าพาหนะ ค่าวิทยากร และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

6.2.2 เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ จำนวน 8,820 ราย (อำเภอละ 10 ราย) ทั่วประเทศ ดำเนินการ ดังนี้

1) สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการรับสมัคร/คัดเลือกเกษตรกรผู้นำ อำเภอละ 10 ราย ตามแบบฟอร์มใบสมัครเข้าร่วมโครงการฯ ใน ภาคผนวก 11

2) สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และคณะกรรมการ ศพก./ศูนย์เครือข่าย ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลการผลิตพืชในพื้นที่ (ปริมาณผลผลิต ต้นทุนการผลิต การตลาด ข้อมูลคุณสมบัติดิน น้ำ และสภาพอากาศ) และเลือกพืชที่ได้รับความสนใจ หรือพืชเศรษฐกิจหลักของพื้นที่นั้น 1 ชนิด หรือประเด็นการเกษตรที่ต้องการพัฒนาของพื้นที่นั้น ๆ เพื่อกำหนดการจัดกระบวนการเรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติให้กับเกษตรกรผู้นำตามหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ที่กำหนด โดยเน้นการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำให้สามารถบริหารจัดการพื้นที่ และสินค้าได้

3) สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ ร่วมกันจัดกระบวนการเรียนรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ ให้กับเกษตรกรผู้นำ ได้แก่ Smart Farmer Yong Smart Farmer กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน สมาชิกแปลงใหญ่ เกษตรกรที่พร้อมจะเข้าเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ที่มีศักยภาพ ความพร้อมที่จะรับการพัฒนา หรือเคยผ่านการอบรมตามหลักสูตรการเรียนรู้กับ ศพก. มาแล้วจำนวน 10 ราย/อำเภอ เพื่อบ่มเพาะเกษตรกรเตรียมพร้อมไปสู่การเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งกำหนดให้จัดกระบวนการเรียนรู้ จำนวน 2 ครั้ง ณ ศพก. หรือศูนย์เครือข่าย และให้มีเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 1 ครั้ง ณ สถานที่ที่มีองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เหมาะสม หรือประเด็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG (BCG Economy Model) หรือประเด็นเนื้อหาวิชาการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรที่อบรม ตามมติของที่คณะกรรมการ ศพก. ที่ร่วมกันพิจารณาถึงความเหมาะสม โดยเกษตรกรที่ร่วมกิจกรรมทั้ง 3 ครั้ง ควรเป็นเกษตรกรรายเดียวกัน และให้สำนักงานเกษตรอำเภอกำหนดแบบทดสอบ และดำเนินการทดสอบเกษตรกรก่อนเข้ารับการอบรมในครั้งที่ 1 (Pre-test) และทดสอบเกษตรกรหลังเข้ารับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในครั้งที่ 3 (Post-test) เพื่อประเมินเกษตรกรตามหลักสูตรที่กำหนดตามประเด็นการพัฒนาที่กำหนดตามข้อ 2)

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการถ่ายทอดความรู้ เช่น ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าวัสดุอุปกรณ์ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ และฝึกปฏิบัติ ค่าวิทยากร ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

หมายเหตุ : • เกษตรกรผู้นำ ได้แก่ Smart Farmer Yong Smart Farmer กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน สมาชิกแปลงใหญ่ เกษตรกรที่พร้อมจะเข้าเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ที่มีศักยภาพ ความพร้อมที่จะรับการพัฒนา หรือเคยผ่านการอบรมตามหลักสูตรการเรียนรู้กับ ศพก. มาแล้ว ยกเว้นเกษตรกรที่ผ่านการอบรมกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำในปี พ.ศ. 2567

• หากจังหวัดใดมีอำเภอที่ไม่สามารถจัดอบรมเกษตรกรได้ครบ 10 ราย จังหวัดสามารถเกลี่ยเป้าหมายจำนวนเกษตรกรเข้ารับการอบรมภายในจังหวัดได้ (ทุกอำเภอต้องมีเกษตรกร

เข้ารับการอบรม) ทั้งนี้ สำนักงานเกษตรจังหวัดที่มีการดำเนินการดังกล่าว ต้องทำหนังสือชี้แจงสาเหตุที่อำเภอไม่สามารถนำเกษตรกรเข้ารับการอบรมได้ครบ 10 ราย พร้อมทั้งสรุปจำนวนเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมของแต่ละอำเภอให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบด้วย

- เมื่อดำเนินการอบรมเกษตรกรเสร็จสิ้นแล้ว ให้สำนักงานเกษตรอำเภอบันทึกข้อมูลการอบรมเกษตรกรผู้นำในระบบรายงาน ศพก. (<https://learningpoint.doae.go.th/login>) หัวข้อ “รายงานสรุปการจัดอบรมเกษตรกร” หลักสูตร เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ โดยให้แต่ละอำเภอบันทึกจำนวนเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมจำนวนตามจริงของแต่ละอำเภอ และจำนวนเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมทั้งหมดของจังหวัดต้องไม่น้อยกว่าเป้าหมายที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดให้ ของจังหวัดนั้น

- เมื่อดำเนินการอบรมเกษตรกรเสร็จสิ้นแล้ว ให้สำนักงานเกษตรอำเภอรายงานผลการทดสอบ (Pretest Posttest) ให้สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานผลให้กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายในวันที่ 30 สิงหาคม 2568 ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลที่เป็น Word และ Pdf ทาง E-mail : doaearesearch20@gmail.com

6.3 สนับสนุนการให้บริการของ ศพก. และศูนย์เครือข่าย ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

6.3.1 ถอดบทเรียน ศพก. หลัก

สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก ดำเนินการถอดบทเรียน ศพก. หลัก จำนวน 882 ศูนย์ ตามแนวทางการถอดบทเรียนที่กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตรกำหนด (แนวทางการถอดบทเรียน กองวิจัยฯ จะส่งให้ในภายหลัง) และส่งข้อมูลให้กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 30 สิงหาคม 2568 ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลที่เป็น Word และ Pdf ทาง E-mail : doaearesearch20@gmail.com

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทางไปราชการ ค่าวัสดุสำนักงานและวัสดุคอมพิวเตอร์สำหรับจัดทำรายงาน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

6.4 การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนดำเนินงาน

6.4.1 ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่

1) **ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด** สำนักงานเกษตรจังหวัดเป็นผู้จัดการประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด เพื่อเป็นการประสานเชื่อมโยงการขับเคลื่อน ศพก. และแปลงใหญ่ของอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัด โดยมีการดำเนินการจัดร่วมกับผู้รับผิดชอบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ อย่างน้อย 4 ครั้ง ซึ่งสามารถดำเนินการจัดได้ 2 รูปแบบ ทั้งการประชุมแบบปกติ (On site) หรือจัดประชุมรูปแบบออนไลน์ ทั้งนี้ ในการจัดประชุมสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดประชุมได้ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น ๆ โดยในการประชุมทุกครั้งขอให้กรรมการที่เข้าร่วมประชุมได้รับทราบข้อมูลสถานการณ์ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ของแต่ละอำเภอ ในประเด็นดังต่อไปนี้

1.1) การรายงานการดำเนินการของ ศพก. ปัญหาอุปสรรค และการดำเนินการแก้ไข

1.2) สภาพภูมิอากาศ ปริมาณน้ำต้นทุน ปัจจัยสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตของพืชหรือสินค้าเกษตรหลัก ๆ

1.3) ความเสี่ยงการเกิดภัยพิบัติ เช่น ภัยแล้ง โรคพืชและศัตรูพืชระบาด ปัญหาอุปสรรค และการแก้ไข การแจ้งเตือนภัย และการสร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกร

1.4) สถานการณ์การผลิต การเพาะปลูก การตลาด ปัญหาอุปสรรค แนวทางการแก้ไข

1.5) แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดของพืชหรือสินค้าเกษตรหลัก ๆ

1.6) ข้อมูลข่าวสารทางด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ

1.7) ปัญหาความเดือดร้อน และเรื่องร้องเรียนของเกษตรกร และการดำเนินการแก้ไขปัญหา

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดประชุม เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าเอกสารประกอบการประชุม ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

2) ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ เกษตรกรต้นแบบ (ประธานคณะกรรมการ ศพก.) ร่วมกับแปลงใหญ่ และเกษตรกรอำเภอ จัดประชุมเพื่อให้คณะกรรมการได้ร่วมกันวิเคราะห์และวางแผนการดำเนินงานของ ศพก. และแปลงใหญ่ การรับรองศูนย์เครือข่าย การบริหารจัดการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน การสรุปผลการดำเนินงาน และอื่น ๆ ตามความเหมาะสม โดยมีการจัดร่วมกับผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ อย่างน้อย 4 ครั้ง เป็นการจัดการประชุมรูปแบบปกติ (On site) โดยในการประชุมทุกครั้ง ขอให้กรรมการที่เข้าร่วมประชุมได้รับทราบข้อมูลสถานการณ์ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุและหาแนวทางแก้ไขปัญหาาร่วมกันในแต่ละพื้นที่ ในประเด็นดังต่อไปนี้

2.1) การรายงานการดำเนินการของ ศพก. ปัญหาอุปสรรค และการดำเนินการแก้ไข

2.2) สภาพภูมิอากาศ ปริมาณน้ำต้นทุน ปัจจัยสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตของพืชหรือสินค้าเกษตรหลัก ๆ

2.3) ความเสี่ยงการเกิดภัยพิบัติ เช่น ภัยแล้ง โรคพืชและศัตรูพืชระบาด ปัญหาอุปสรรค และการแก้ไข การแจ้งเตือนภัย และการสร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกร

2.4) สถานการณ์การผลิต การเพาะปลูก การตลาด ปัญหาอุปสรรค แนวทางการแก้ไข

2.5) แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดของพืชหรือสินค้าเกษตรหลัก ๆ

2.6) ข้อมูลข่าวสารทางด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ

2.7) ปัญหาความเดือดร้อน และเรื่องร้องเรียนของเกษตรกร และการดำเนินการแก้ไขปัญหา

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดประชุม เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าเอกสารประกอบการประชุม ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

หมายเหตุ : ให้ดำเนินการจัดประชุม 2 เครือข่าย (ศพก. และแปลงใหญ่) ร่วมกันทุกระดับ จำนวน 4 ครั้ง/ปี โดยบูรณาการงบประมาณการจัดประชุม จากโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ร่วมกับโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนการผลิต

3) ถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เกษตรกร

3.1) สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการรับสมัครเกษตรกร ผู้นำท้องถิ่นท้องที่ สถาบันการศึกษา หรือประชาชนทั่วไปที่สนใจเรียนรู้ ทั้งในพื้นที่จังหวัดหรือจังหวัดข้างเคียง ไม่น้อยกว่า 30 ราย ตามแบบฟอร์มใบสมัคร แบบฟอร์ม กจพ. 3 (ภาคผนวก 15)

3.2) กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตร ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด

และ

สำนักงานเกษตรอำเภอ กำหนดแบบทดสอบก่อนเข้ารับการถ่ายทอด (Pre-test) และหลังเข้ารับการถ่ายทอด (Post-test) ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และประเด็นองค์ความรู้ของเกษตรกรเจ้าของแปลงต้นแบบ เพื่อใช้ประเมินศักยภาพเกษตรกรผู้เข้ารับการถ่ายทอดองค์ความรู้ โดยแจ้งข้อมูลแบบทดสอบให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ตามแบบทดสอบ (Pre-test และ Post-test) แบบฟอร์ม กจพ. 4 (ภาคผนวก 16) และ

ดำเนินการทดสอบเกษตรกรก่อนเข้ารับการถ่ายทอด (Pre-test) และทดสอบเกษตรกรหลังเข้ารับการถ่ายทอด (Post-test) ผลการทดสอบต้องผ่านไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 รวมทั้งส่งข้อมูลผลการทดสอบ (Pre-test และ Post-test) ตามแบบฟอร์ม กจพ. 5 (ภาคผนวก 17) ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายในเดือนมิถุนายน 2568 ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลที่บ้านทีกเป็น Word และ PDF ทาง E-mail : onefarm_362@gmail.com

3.3) สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนา การเกษตรที่ 1-6 ดำเนินการจัดเวทีถ่ายทอดองค์ความรู้ของเกษตรกรเจ้าของแปลงต้นแบบศูนย์เรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ด้านเศรษฐกิจพอเพียง และสาธิตกิจกรรมตัวอย่างในแปลงที่โดดเด่น พร้อมลงพื้นที่ศึกษาดูงานในแปลงต้นแบบเกษตรกรต้นแบบให้กับเกษตรกร เมื่อดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เกษตรกรเสร็จสิ้นแล้ว ให้รายงานผลการจัดเวทีถ่ายทอด ตามแบบฟอร์ม กจพ. 6 (ภาคผนวก 18) ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายในเดือนมิถุนายน 2568 ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลที่บ้านทีกเป็น Word และ PDF ทาง E-mail : onefarm_362@gmail.com

3.4) สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนา การเกษตรที่ 1-6 จัดทำวิดีโอทัศน์สรุปผลกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้ จำนวน 1 เรื่อง และเผยแพร่เป็นสาธารณประโยชน์ทางสังคมออนไลน์ เช่น Facebook Youtube Line เป็นต้น ทั้งนี้ขอให้ส่งลิงค์วิดีโอทัศน์ดังกล่าวให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ทาง E-mail : onefarm_362@gmail.com

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการถ่ายทอดความรู้ เช่น ค่าอาหาร ค่าอาหารว่าง และเครื่องดื่ม ค่าวัสดุอุปกรณ์ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ และฝึกอบรม ค่าพาหนะ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

5) ถอดองค์ความรู้เกษตรกรต้นแบบ

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1-6 ดำเนินการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวทางการพัฒนาแปลงต้นแบบ จำนวน 1 เรื่อง โดยจัดทำข้อมูลเป็นสื่อ Infographic จำนวน 1 แผ่น โดยออกแบบให้มีความสวยงามเพื่อช่วยดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน พร้อมเผยแพร่เป็นสาธารณประโยชน์ทางสังคมออนไลน์ เช่น เว็บไซต์หน่วยงาน Facebook Line เป็นต้น รวมทั้งส่งข้อมูลให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ตามแบบฟอร์ม กจพ. 7 (ภาคผนวก 19) ภายในเดือนกรกฎาคม 2568 ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลที่บ้านทีกเป็น JPEG และ PDF ทาง E-mail : onefarm_362@gmail.com

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทางไปราชการ ค่าวัสดุสำหรับจัดทำรายงาน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

6) สรุปผลการดำเนินงานส่งเสริมการพัฒนาแปลงต้นแบบ ศพก. ด้านเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดทำเล่มรายงานสรุปผลการดำเนินงานส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ตามแบบฟอร์ม กจพ. 8 (ภาคผนวก 20) ภายในเดือนกรกฎาคม 2568

6.5 ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน ศพก.

6.5.1 ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน ศพก. ระดับจังหวัด ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและรายงานผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ ศพก. และการให้บริการของ ศพก. และให้คำปรึกษาแนะนำแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เกษตรกร และชุมชน พร้อมสรุปผลการติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน ศพก. ระดับจังหวัด ส่งให้กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตร ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลที่บ้านทีกเป็น Word และ Pdf ทาง E-mail : doaerresearch20@gmail.com ภายใน วันที่ 1 กันยายน 2568

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการติดตามและรายงานผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ ศพก. การจัดงาน Field Day การประเมินผล และการถอดบทเรียน เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก ค่าพาหนะ ค่าจัดทำเอกสารรายงาน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

7. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 – กันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
1. พัฒนาศักยภาพของ ศพก. และศูนย์เครือข่ายอื่นๆ (ยกเว้น ศจข., ศดปช.)												
1.1 ประเมินศักยภาพ ศพก. หลัก			←							→		
1.2 พัฒนาศักยภาพของ ศพก.			←									→
1.3 พัฒนาศูนย์เครือข่าย										←		→
2. การพัฒนาเกษตรกร												
2.1 พัฒนาศักยภาพประธาน ศพก.				←		→						
2.2 เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ		←									→	
3. สนับสนุนการให้บริการของ ศพก. และศูนย์เครือข่าย												
3.1 ถอดบทเรียน ศพก. หลัก										←	→	
3.2 บริหารจัดการโครงการ				←								→
4. บริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน												
4.1 ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่												
1) ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด		←										→
2) ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับอำเภอ		←										→
3) ถ่ายทอดองค์ความรู้							←		→			
4) ถอดองค์ความรู้เกษตรกรต้นแบบ - จังหวัด				←						→		
5) สรุปผลการดำเนินงาน										←	→	
5. ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน ศพก.												

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน										
	ปี 2567			ปี 2568							
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68
ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน ศพก. ระดับจังหวัด	←										→

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (Output)

- 1) เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้จาก ศพก.หลัก และศพก.เครือข่าย จำนวน 10 ราย
- 2) ศพก. หลัก จำนวน 8 ศูนย์ ได้รับการพัฒนา
- 3) ศูนย์เครือข่าย จำนวน 8 ศูนย์ ได้รับการพัฒนา (ยกเว้น ศจช และ ศคปช.)

9.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

- เกษตรกรไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้จาก ศพก. สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้

9.3 ตัวชี้วัดโครงการ

เชิงปริมาณ

เกษตรกรผู้นำที่ได้รับการพัฒนา จำนวน 10 ราย

เชิงคุณภาพ

ร้อยละ 75 ของเกษตรกรที่ได้รับความรู้ จาก ศพก. สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ศพก. สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน และเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ได้

11. การติดตามและประเมินผลโครงการ

11.1 รายงานผลจากระบบรายงาน ศพก. (<https://learningpoint.doae.go.th/login>) ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล ดังนี้

- 11.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของ ศพก.หลัก และศพก.เครือข่าย
- 11.1.2 ข้อมูลการอบรมเกษตรกรผู้นำ
- 11.1.3 ข้อมูลการให้บริการด้านการเกษตร ของ ศพก.

11.2 รายการประเมินผลศักยภาพ ศพก.หลัก

11.3 การติดตามผล โดยใช้แบบสอบถามและจัดเก็บข้อมูลจากเกษตรกรที่เข้าร่วมการอบรมเกษตรกรผู้นำ เพื่อมารวบรวมและสรุปผลการดำเนินงาน

12. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

นายสุรียา โพธิ์พุกษ์

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
โทร 0890388408

โครงการพัฒนาทักษะและแนวคิดผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

(เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) จังหวัดอุทัยธานี

กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องและเกษตรกรรุ่นใหม่ (Smart Farmer & Young Smart Farmer)

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ประเด็นที่ 16 เศรษฐกิจฐานราก
 - แผนแม่บทย่อย การยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ

2. หลักการและเหตุผล

ภาคการเกษตรของประเทศไทยมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แต่ปัจจุบันภาคการเกษตรของไทยต้องเผชิญปัญหาและความท้าทายนานัปการ เช่น ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การขยายตัวของความเป็นเมือง การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การเป็นสังคมผู้สูงอายุ และขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร โดยในปี 2563 หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 44.0 ของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด และการที่หัวหน้าครัวเรือนเป็นผู้สูงอายุ ก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ เช่น กำลังแรงงานภาคเกษตรลดลง เนื่องจากทำการเกษตรไม่ไหว ขณะที่ลูกหลานไม่ได้สืบทอดอาชีพเกษตรกร เนื่องจากรายได้ไม่แน่นอน และรายได้ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับสาขาการผลิตอื่น ๆ อีกทั้งอายุเฉลี่ยของเกษตรกรส่วนใหญ่ที่อยู่ในช่วงสูงวัยมีผลอย่างมากต่อการตัดสินใจ การเรียนรู้ใหม่ ๆ การเข้าถึงและยอมรับเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อการบริหารจัดการและผลิตภาพการผลิตทางการเกษตร (ข้อมูลสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2565)

ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตร จึงได้ดำเนินการพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) โดยมุ่งหวังให้เกษตรกรมีความรอบรู้ในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร สามารถบริหารจัดการการผลิต การตลาด โดยยึดรูปแบบตลาดนำการผลิต มีทักษะในการบริหารจัดการกิจการ พร้อมปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบเพื่อยกระดับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตร เป็นอีกแนวทางในการสร้างแนวคิดการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเชิงธุรกิจ จึงเป็นเรื่องที่กรมส่งเสริมการเกษตรให้ความสำคัญ โดยเกษตรกรต้องสามารถปรับเปลี่ยนวิธีคิดจาก “ทำมากได้น้อย” เป็น “ทำน้อยได้มาก” เปลี่ยนแปลงจากการเกษตรแบบดั้งเดิมไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการผลิตสินค้าเกษตรด้วยการบริหารจัดการ ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการผลิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลดต้นทุนด้านแรงงาน และลดต้นทุนด้านการผลิต มีการบริหารจัดการปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า ตลอดจนสามารถเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร รวมถึงพัฒนาจนเข้าสู่มาตรฐานการรับรองทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ส่งเสริมการยกระดับเพื่อการส่งออก สร้างผู้นำด้านเกษตรที่เป็นเกษตรกรชั้นนำ เพื่อเป็นกำลังสำคัญของภาคเกษตรในอนาคต อีกทั้งเกษตรกรจะต้องรู้จักการรวมกันเป็นกลุ่มและเครือข่ายเพื่อสร้างความเข้มแข็งในระบบธุรกิจการเกษตร เป็นการยกระดับรายได้ และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดีขึ้น มีรายได้ที่มั่นคง สามารถเป็นต้นแบบขยายผลสู่เกษตรกรในพื้นที่ และชุมชนพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินงานพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer มาตั้งแต่ปี 2557 มีกลุ่มเป้าหมายเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีอายุระหว่าง 17 - 45 ปี มุ่งเน้นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสร้างเครือข่าย โดยให้เกษตรกรเป็น “ศูนย์กลางการเรียนรู้และออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง” และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็น “ผู้จัดการเรียนรู้” มีเป้าหมายหลักในการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่

ให้สามารถทดแทนเกษตรกรผู้สูงอายุ และสร้างแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่หันมาประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยพัฒนาให้มีความสามารถในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดสินค้าเกษตร รวมทั้ง ยังได้รับการพัฒนาต่อยอดจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบัน การศึกษา สถาบันวิจัย สถาบันการเงิน และองค์กรอิสระอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน ก่อให้เกิดรายได้ที่มั่นคง สามารถพึ่งพาตนเอง และลดความเหลื่อมล้ำในระดับเศรษฐกิจฐานรากต่อไป

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อเตรียมความพร้อม ส่งเสริม และพัฒนาสมรรถนะของเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) และเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ที่มีศักยภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิต การแปรรูป การตลาดสินค้าเกษตร และการบริหารจัดการตลอดห่วงโซ่อุปทาน

3.2 เพื่อเสริมสร้างเกษตรกรที่มีศักยภาพด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม และการบริหารจัดการ ต่อยอดความสำเร็จและองค์ความรู้เป็นตัวอย่างสู่การขยายผลพัฒนาแก่เกษตรกรรายอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 เพื่อพัฒนาศักยภาพเกษตรกรสู่การทำการเกษตรเชิงธุรกิจเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีความพร้อมในการแข่งขันได้

3.4 เพื่อเสริมสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเชิงพัฒนา ด้านวิชาการ การผลิต และการตลาดให้สามารถช่วยเหลือเกื้อกูลกันได้อย่างดี

4. เป้าหมาย

รวมทั้งสิ้น 105 ราย

4.1 การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer)

- เกษตรกรที่ยังไม่เป็น Smart Farmer (Developing Smart Farmer) จำนวน 80 ราย

4.2 การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่

- เกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน 25 ราย

5. สถานที่ดำเนินการ

ในพื้นที่ 8 อำเภอ จังหวัดอุทัยธานี

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer)

6.1.1 พัฒนาสมรรถนะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer

1) ถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอประชาสัมพันธ์รับสมัคร และคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง Smart Farmer ของกรมส่งเสริมการเกษตร เป้าหมายจำนวน 8 อำเภอ ๆ ละ 10 ราย โดยเกษตรกรมีคุณสมบัติ ดังนี้

(1) ขึ้นทะเบียนเกษตรกร/เป็นสมาชิกครัวเรือนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร

(2) เกษตรกรทั่วไป หรือเกษตรกรที่อยู่ในกลุ่มผู้มีรายได้น้อย ที่ยังไม่เคยได้รับการพัฒนา

(3) เกษตรกรที่เคยได้รับการพัฒนาศักยภาพแล้วแต่ยังไม่ผ่านการประเมินคุณสมบัติ

เป็นเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) เนื่องจากยังไม่ผ่านคุณสมบัติพื้นฐานหลัก (ตัวชี้วัด) ครบทั้ง 6 ข้อ

(4) มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำการเกษตร ต้องการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตตนเอง สมัครใจเข้าร่วมโครงการและต้องเข้าร่วมกิจกรรมตลอดระยะเวลาโครงการ

(5) ตรวจสอบคุณสมบัติเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมอบรมพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer จากระบบฐานข้อมูลเกษตรกรปาดเปรื่อง (<https://ffgdev.doe.go.th>)

(6) ประเมินผลวัดความรู้พื้นฐานของเกษตรกร (Pre-test) ก่อนอบรม ตามแบบประเมินฯ ที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด (รายละเอียดตาม QR Code ท้ายคู่มือฯ)

(7) สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการให้เกษตรกรจัดทำใบสมัคร และแบบประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปาดเปรื่องในช่อง “ก่อน” การอบรม และดำเนินการบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรปาดเปรื่อง (<https://ffgdev.doe.go.th>) และใช้ข้อมูลจากใบสมัครประกอบการวิเคราะห์ความต้องการและสมรรถนะของเกษตรกรสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกร

(8) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยดำเนินการอย่างน้อยจำนวน 2 ครั้ง ๆ ละ 1 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

ครั้งที่ 1 เวทีเรียนรู้และวิเคราะห์ Problem Pain Points โดยปรับแนวความคิดการทำงาน เพื่อสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาการทำงานของเกษตรกร โดยเรียนรู้วิเคราะห์ตนเอง สร้างเป้าหมายและวางแผนการทำงานผ่านแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) เรียนรู้วิชาการและเทคโนโลยีด้านการผลิตและการตลาดที่จะนำมาใช้ในการพัฒนา พร้อมทั้งเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันของ Smart Farmer โดยมีประเด็นการเรียนรู้ ประกอบด้วย

(1) วิเคราะห์ตนเองเพื่อทราบถึงสมรรถนะ ปัญหา หรือความเสี่ยง ในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรของตัวเกษตรกร จากประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer ก่อน

(2) ฝึกการวิเคราะห์วางแผนการจัดการฟาร์มของตนเอง ผ่านการจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) เพื่อรู้ข้อมูลและสามารถวางแผนการผลิตและการตลาดได้

(3) ปรับแนวความคิดการพัฒนาตนเอง โดยสร้างการตระหนักรู้ในการ 5 ทักษะสำคัญของเกษตรกรไทยในปัจจุบัน ได้แก่ 1) Growth Mindset & Anti Fragile : ความพยายามและการฝึกฝนมีความสามารถในการต้านทานความเปราะบางต่าง ๆ 2) Learning Skills : ทักษะการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เสมอ มีการวิเคราะห์สถานการณ์อย่างรอบด้าน (Critical Thinking) สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ (Creativity) และสื่อสารแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Communication) 3) Financial Literacy : ทักษะด้านการเงิน กระจายความเสี่ยง ทางการเงิน การจัดสรรและการบริหารเงิน 4) Digital Literacy : ความสามารถในการเข้าใจ เข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 5) ESG Literacy for Resilience : Environment Social Governance : ความตระหนัก ความเข้าใจถึงการกระทำต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งบวกและลบต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการปฏิบัติตนให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Skills) ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในห่วงโซ่อุปทาน การให้ความสำคัญต่อสิทธิมนุษยชน เพศ สวัสดิการแรงงาน และการกำกับดูแลและการนำองค์กรที่ดี

(4) ให้ความรู้ทางวิชาการทางการเกษตรตามหัวข้อที่วิเคราะห์ความต้องการหรือปัญหาของเกษตรกร เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปาดเปรื่อง (Smart Farmer) โดยคัดเลือกประเด็นการเรียนรู้ได้ตามกรอบวิชาการที่กำหนด ดังนี้

(4.1) การเตรียมพันธุ์พืชที่ดี

(4.2) การจัดการดินและปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ

(4.3) การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรที่เหมาะสมต่อพื้นที่

(4.4) การจัดการศัตรูพืชอย่างถูกต้อง ปลอดภัย

(4.5) การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรเพื่อการทำเกษตรแม่นยำ

(4.6) การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูปเพิ่มมูลค่า

(4.7) ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าเกษตรที่สำคัญ

(4.8) การทำบัญชีครัวเรือน/บัญชีต้นทุน

(4.9) วิชาอื่น ๆ ที่พิจารณาแล้วเป็นประโยชน์และสอดคล้องกับการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

(5) กิจกรรมสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันของเกษตรกร และช่องทางในการติดต่อสื่อสารเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ติดตาม และให้คำปรึกษา ร่วมกันระหว่างเกษตรกรด้วยกัน และระหว่างเกษตรกรกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยจัดทำแผนติดตามการปฏิบัติของเกษตรกร เพื่อกำหนดการติดตาม เยี่ยมเยือน และให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรได้อย่างเป็นระบบ

เน้นย้ำ ให้เกษตรกร “นำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) และองค์ความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการทำงานจริง” โดยมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาแนะนำ ในระหว่างการนำความรู้ไปปฏิบัติ และแนะนำให้เกษตรกรเรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มเติมตามแผนฯ ในช่วง 60 วันหลังอบรมเวทีที่ 1 ถึง เวทีที่ 2 ตามที่เกษตรกรต้องการจากแหล่งต่าง ๆ เช่น การเรียนรู้จากศูนย์เรียนรู้ต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนกับเกษตรกรผู้นำ/ต้นแบบ การเรียนรู้จากสื่อออนไลน์ เป็นต้น โดยเจ้าหน้าที่ต้องติดตาม เยี่ยมเยือน และประเมินผลการปฏิบัติของเกษตรกร บันทึกผลตามแผนติดตามฯ และสื่อสารให้เกษตรกรได้ทราบถึงความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน/การพัฒนาของตัวเกษตรกรเป็นระยะ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประเมินเกษตรกรในการอบรมครั้งที่ 2

ครั้งที่ 2 เวทีทบทวนการทำงานและประเมินผลการพัฒนา โดยการแลกเปลี่ยน การปฏิบัติงานของเกษตรกรตามแผน IFPP พร้อมทั้งเพิ่มเติมความรู้ด้านการเกษตร และประเมินคุณสมบัติการเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) หลังการเรียนรู้ ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 2 ต้องเว้นระยะห่างจากครั้งที่ 1 อย่างน้อย 60 วัน เพื่อให้เกษตรกรเกิดการนำความรู้และแผนฯ ไปปรับใช้จริง และให้การติดตาม ประเมินเกษตรกร มีประสิทธิภาพ โดยประเด็นการเรียนรู้ในครั้งที่ 2 ประกอบด้วย

(1) แลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานของเกษตรกรผ่านการทบทวนแผน IFPP และองค์ความรู้ที่ได้รับการพัฒนาต่าง ๆ ไปปฏิบัติ พร้อมสรุปผลที่ได้รับ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข

(2) อบรมให้ความรู้วิชาการเพื่อสร้างเสริมทักษะความรู้ และทักษะด้านการเกษตรเพิ่มเติม ตามหัวข้อที่วิเคราะห์ความต้องการหรือปัญหาของเกษตรกร โดยคัดเลือกประเด็นการเรียนรู้ได้ตามกรอบวิชาการที่กำหนด ดังนี้

(2.1) การเกษตรยุคใหม่ภายใต้ข้อจำกัดด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม

(2.2) การบริหารจัดการฟาร์ม จัดสรรทรัพยากร

(2.3) การจัดการน้ำ / ระบบการให้น้ำพืช

(2.4) เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการจัดการดินและปุ๋ย

(2.5) การจัดการปัจจัยการผลิตทางการเกษตร

(2.6) การควบคุม จัดการโรคและแมลงศัตรูพืช (การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน)

(2.7) การจัดการเทคโนโลยี นวัตกรรมเกษตร (ระบบฟาร์มอัจฉริยะ)

(2.8) การปรับตัวและบรรเทาผลกระทบ Climate change

(2.9) Financial Literacy เบื้องต้น การบริหารจัดการเงินและบัญชี

(2.10) การแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าทางการเกษตร

(2.11) การตลาดสินค้าเกษตร

(2.12) ธุรกิจเกษตร

(2.13) การจัดการเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยว

(2.14) วิชาอื่น ๆ ที่พิจารณาแล้วเป็นประโยชน์และสอดคล้องกับ
การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

(3) จัดให้เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นที่ได้ให้ความรู้วิชาการ
ประสบการณ์ หรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาชีพการเกษตร ให้เกิดการทบทวน กระตุ้นให้เกษตรกร
ได้เรียนรู้ มีทักษะ กระบวนการคิด การวิเคราะห์ การแก้ไขปัญหา และการนำความรู้ที่ได้มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนา
กระบวนการเรียนรู้ในชุมชน พัฒนาไปสู่ “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” (learning community) และสามารถ
ขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพ ศรัทธาในการทำงาน สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน

(4) เน้นย้ำเพิ่มเติมถึง 5 ทักษะสำคัญของเกษตรกรไทยในปัจจุบัน ได้แก่
1) Growth Mindset & Anti Fragile 2) Learning Skills 3) Financial Literacy 4) Digital Literacy
และ 5) ESG Literacy for Resilience : Environment Social Governance เพื่อชี้ให้เกษตรกรเห็นถึง
ความจำเป็นที่ต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องต่อไป

(5) ประเมินผลวัดความรู้พื้นฐานของเกษตรกร (Post-test) หลังอบรม
ตามแบบประเมินฯ ที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด (รายละเอียดตาม QR Code ท้ายคู่มือฯ)

(6) ประเมินผลความเป็น Smart Farmer ตามหลักเกณฑ์คุณสมบัติ
Smart Farmer (ภายหลังการอบรม) และชี้ให้เกษตรกรทราบและเข้าใจว่าตนเองมีความเป็นเกษตรกร
ปราดเปรื่อง (Smart Farmer) อย่างไร

- ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน Smart Farmer ด้านใด เพราะอะไร
และควรปรับปรุงอะไรเพิ่มเติม

- ผ่านเกณฑ์การประเมิน Smart Farmer แล้ว โดยมีสมรรถนะที่ดี
ในด้านใดบ้าง

การติดตาม กำกับ และรายงานผล

1. สำนักงานเกษตรจังหวัดบันทึกข้อมูลการประเมินหลังอบรมในระบบฐานข้อมูลเกษตรกร
ปราดเปรื่อง (<https://ffgdev.doae.go.th>)

2. สำนักงานเกษตรจังหวัดบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณในระบบรายงาน
ผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง <http://e-project.doae.go.th>
ทันทีที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ

3. สำนักงานเกษตรอำเภอบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริม
การเกษตร ทาง <https://rbm.doae.go.th> ตาม แบบ กสก. (กิจกรรมการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง)
เมื่อดำเนินโครงการเรียบร้อยแล้ว โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร
ตรวจสอบและติดตามให้บันทึกในระบบให้ครบถ้วนเรียบร้อยตามกำหนด

4. สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร รวบรวมข้อมูล และจัดทำรายงาน
สรุปผลการดำเนินโครงการ ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ *ภายในเดือนกรกฎาคม 2568*

5. สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 - 6 ติดตาม กำกับ และสนับสนุนการดำเนินงาน
โครงการ/กิจกรรมในพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบให้บรรลุตามเป้าหมายและตัวชี้วัดโครงการ
(รายละเอียดตาม QR Code ท้ายคู่มือฯ)

หมายเหตุ

1. สำนักงานเกษตรอำเภอสามารถพิจารณานำเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนา
สมรรถนะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ณ แปลงเรียนรู้ของเกษตรกรปราดเปรื่อง
ต้นแบบ ได้แก่ เกษตรกรที่เป็นแปลงเรียนรู้ต้นแบบเพื่อการขยายผลการพัฒนาเกษตรกร ปราดเปรื่อง
(Smart Farmer) ในปี 2566 หรือ เกษตรกรต้นแบบที่ได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูล และประเมินคุณภาพการบริหาร

จัดการแปลง Smart Farmer Model ปี 2567 เพื่อพัฒนาสมรรถนะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer และเสริมทักษะ วิชาการความรู้ รวมทั้งแลกเปลี่ยนแนวคิดในการทำงานเพื่อมาปรับใช้กับตนเอง

2. สามารถปรับปรุงแบบการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์และมาตรการของจังหวัดนั้น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

6.1.2 เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) เพื่อขยายผลการพัฒนา

1) จัดเก็บข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บข้อมูลการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model เช่น ค่าตรวจวิเคราะห์คุณภาพดินและน้ำ ค่าติดตามการจัดเก็บข้อมูลฯ เป็นต้น โดยดำเนินการ ดังนี้

1.1) สำนักงานเกษตรจังหวัด/ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ คัดเลือกเกษตรกร Smart Farmer Model จังหวัดละ 1 ราย เพื่อดำเนินการจัดเก็บข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model ประจำปี 2568 โดยคัดเลือกเกษตรกร Smart Farmer ที่ผ่านการประเมินคุณสมบัติครบทั้ง 6 ตัวชี้วัดหลัก และ 15 ข้อบ่งชี้ย่อย และมีศักยภาพในการพัฒนาเพื่อขยายผลเป็นต้นแบบ และต้องไม่เป็นเจ้าของแปลงเรียนรู้ต้นแบบเพื่อการขยายผลการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ปี 2566 และไม่เป็นเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบที่ได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลและประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model ปี 2567 เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาต่อไป

1.2) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานครร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดังนี้

1.2.1) ดำเนินการสำรวจ จัดเก็บข้อมูล และประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model ที่ผ่านการคัดเลือกตามข้อ 1.1) โดยมีเจ้าหน้าที่ระดับเขตที่เกี่ยวข้องเป็นที่ปรึกษา และให้คำแนะนำร่วมกัน

1.2.2) เก็บตัวอย่างดินและน้ำของแปลง Smart Farmer Model เพื่อตรวจวิเคราะห์คุณภาพดินและน้ำ พร้อมระบุผลตรวจวิเคราะห์ลงในแบบจัดเก็บข้อมูลฯ

1.3) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 - 6 และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกันวิเคราะห์ และสรุปข้อมูลและประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model ปี 2568 และสรุปผลรายงานให้กรมส่งเสริมการเกษตรตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด

2) สนับสนุนการเพิ่มศักยภาพ Smart Farmer ต้นแบบ เพื่อการขยายผลการพัฒนา สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ดำเนินการร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ และเกษตรกรต้นแบบที่จัดเก็บข้อมูลและประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model ปี 2567 จัดทำแผนความต้องการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้เกษตรกรต้นแบบเพื่อการขยายผลการพัฒนาเกษตรกร จากข้อมูลประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model ปี 2567 และสนับสนุนการเพิ่มศักยภาพ Smart Farmer ต้นแบบ ตามแผนความต้องการฯ ที่จัดทำ จังหวัดละ 1 จุด ๆ ละ 15,000 บาท โดยสนับสนุนวัสดุการเกษตร เช่น ปัจฉัยการผลิต เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ วัสดุสาธิต วัสดุงานบ้านงานครัว หรือการแปรรูป และปัจจัยอื่น ๆ ที่มีความสอดคล้องกับแผนความต้องการฯ ของเกษตรกร พร้อมทั้งจัดทำป้ายข้อมูลเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) ขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 0.8 ม. x ยาวไม่น้อยกว่า 1.2 ม. ติดตั้ง ณ จุดขยายผลฯ ดังกล่าว ทั้งนี้ ต้องไม่ใช้การจ่ายเงินที่เป็นงบลงทุนหรือรายจ่ายในลักษณะการจัดซื้อครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

การติดตาม กำกับ และรายงานผล

1. สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร บันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง <http://e-project.doae.go.th> ทันทีที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ

2. สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร จัดทำแผนความต้องการฯ ของแปลงประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model ปี 2567 ตามที่กำหนด ส่งกรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายในเดือนเมษายน 2568

3. สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร รายงานผลการขยายผลของเกษตรกรต้นแบบที่ได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิตไปแล้ว โดยติดตาม จัดเก็บข้อมูลและรายงานให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบตามที่กำหนดเป็นประจำทุกเดือน

4. สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร บันทึกข้อมูลแบบสำรวจและประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model ปี 2568 ลงในไฟล์ excel ตามแบบฟอร์มที่กำหนด ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรรวบรวมเป็นฐานข้อมูล ภายในเดือนเมษายน 2568

5. สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินโครงการ ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายในเดือนกรกฎาคม 2568

6. สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 - 6 ติดตาม กำกับ และสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมในพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบให้บรรลุตามเป้าหมายและตัวชี้วัดโครงการ (รายละเอียดตาม QR Code ท้ายคู่มือฯ)

6.2 การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer)

6.2.1 พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer

1) อบรมหลักสูตรพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer

1.1) อบรมหลักสูตรพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ดำเนินการประชาสัมพันธ์ รับสมัคร และคัดเลือกเกษตรกรรุ่นใหม่ ตามคุณสมบัติ ดังนี้

(1.1) มีอายุระหว่าง 17 – 45 ปี

(1.2) มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำการเกษตร ต้องการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตตนเอง สมัครใจเข้าร่วมโครงการและต้องเข้าร่วมกิจกรรมตลอดระยะเวลาโครงการ

(1.3) ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตรแล้ว

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร จัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เน้นให้ความสำคัญกับเกษตรกรรุ่นใหม่ในการเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง บูรณาการการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับ Young Smart Farmer รุ่นพี่ และศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยดำเนินการอย่างน้อย 2 เวที ๆ ละ 2 วัน ดังนี้

เวทีที่ 1 จัดเวทีวิเคราะห์ตนเอง วิเคราะห์ปัญหาในการทำกิจกรรมทางการเกษตร ปรับแนวคิด สร้างแรงจูงใจ จัดทำแผนที่กิจกรรม แผนการผลิตรายบุคคล(การตลาด/แผนการผลิต) (IFPP) และหรือแผนพัฒนากิจกรรมการเกษตรในเชิงธุรกิจเกษตร รวมถึงประเมินคุณสมบัติของ Young Smart Farmer ก่อน การเรียนรู้ ในระบบ ffgdev.doae.go.th โดยนำผลการประเมินหรือประเด็นที่ควรพัฒนารายบุคคลมาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ รวมถึงการจัดทำแผนพัฒนาตนเอง เพื่อค้นหาความต้องการ ด้านวิชาการและเทคโนโลยีของเกษตรกรรุ่นใหม่ พร้อมทั้งเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ และจัดทำช่องทางการเรียนรู้และการติดต่อสื่อสาร โดยมีหัวข้อการเรียนรู้ ประกอบด้วย

(1) การวิเคราะห์ตนเอง ปรับแนวคิด สร้างแรงจูงใจ รวมทั้งแนวคิดในการพัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

(2) การพัฒนา 5 ทักษะสำคัญของเกษตรกรไทย ได้แก่ 1) Growth Mindset & Anti Fragile : ความพยายามและการฝึกฝน มีความสามารถในการต้านทานความเปราะบาง 2) Learning Skills : เรียนรู้ สิ่งใหม่ ๆ เสมอ 3) Financial Literacy : กระจายความเสี่ยงทางการเงิน การจัดสรร และการบริหารเงิน 4) Digital Literacy : ความสามารถในการเข้าใจ เข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้ และ 5) ESG Literacy for Resilience : Environment Social Governance : ความตระหนักสิ่งแวดล้อม

(3) การจัดทำแผนที่กิจกรรม (แผนการผลิต/การตลาด)

(4) การจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) และหรือแผนพัฒนากิจการกรมการเกษตรในเชิงธุรกิจเกษตร

(5) การประเมินคุณสมบัติของ Young Smart Farmer

(6) การจัดทำแผนพัฒนาตนเอง เพื่อค้นหาความต้องการด้านวิชาการและเทคโนโลยีของเกษตรกรรุ่นใหม่

(7) การเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ และจัดทำช่องทางการเรียนรู้ และการติดต่อสื่อสาร

เวทีที่ 2 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยการเติมเต็มความรู้ในด้านวิชาการและเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพเกษตรกร โดยมีตัวอย่างกรอบหลักสูตร ดังนี้

(1) การเกษตรยุคใหม่ภายใต้ข้อจำกัดด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม

(2) การบริหารจัดการฟาร์ม จัดสรรทรัพยากร

(3) การจัดการน้ำ/ระบบการให้น้ำพืช

(4) เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการจัดการดินและปุ๋ย

(5) การจัดการปัจจัยการผลิตทางการเกษตร

(6) การควบคุม จัดการโรคและแมลงศัตรูพืช (การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน)

(7) การจัดการเทคโนโลยี นวัตกรรมเกษตร (ระบบฟาร์มอัจฉริยะ)

(8) การปรับตัวและบรรเทาผลกระทบ Climate change

(9) Financial Literacy เบื้องต้น และการบริหารจัดการเงิน

(10) การแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าทางการเกษตร

(11) การตลาดสินค้าเกษตร

หรือสัณจร/ศึกษาดูงานให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ เน้นการแลกเปลี่ยนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning community) ระหว่างเกษตรกรรุ่นใหม่ ทั้งองค์ความรู้ทางด้านวิชาการและการฝึกปฏิบัติทางการเกษตร เพื่อพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพเกษตรกร รวมถึงการเชื่อมโยงเครือข่ายระดับจังหวัด นำเสนอผลงานจากการเรียนรู้ และให้เกษตรกรรุ่นใหม่วางแผนพัฒนาอาชีพ และหรือแผนพัฒนากิจการกรมการเกษตรเชิงธุรกิจเกษตรในอนาคต สรุปและประเมินผลการเรียนรู้ พร้อมทั้งประเมินคุณสมบัติของ Young Smart Farmer หลัง การเรียนรู้ ในระบบ ffgdev.doae.go.th

ทั้งนี้ สามารถเพิ่มเติมการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยการประสานงานเชื่อมโยงแหล่งความรู้ หรือหน่วยงานวิชาการที่เหมาะสมได้ เช่น สวทช. สวก. และสถาบันการศึกษา

การติดตาม กำกับ และรายงานผล

1. สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร สรุปและรายงานผลการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ผ่านทางระบบ ffgdev.doae.go.th (ระบบฐานข้อมูล Young Smart Farmer)

2. สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ติดตาม กำกับ และสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมในพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบให้บรรลุตามเป้าหมายและตัวชี้วัดโครงการ

หมายเหตุ

1. จังหวัดบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง <http://e-project.doae.go.th> ทั้งนี้ที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ

2. จังหวัดบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร ทาง <https://rbm.doae.go.th> ตาม แบบ กสท. (กิจกรรมการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer) เมื่อดำเนินโครงการเรียบร้อยแล้ว

3. สามารถปรับรูปแบบการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์และมาตรการของจังหวัดนั้น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

7. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม 2567 - เดือนกันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
8.1 การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)												
8.1.1 พัฒนาสมรรถนะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer												
1) ถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer				80			*					
8.1.2 เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) เพื่อขยายผลการพัฒนา												
1) จัดเก็บข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model					1							
2) สนับสนุนการเพิ่มศักยภาพ Smart Farmer ต้นแบบ เพื่อการขยายผลการพัฒนา			1									
8.2 การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่												
8.2.1 ขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่												

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
1) ประชุมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนการดำเนินงานคณะทำงานผู้ประสานงานเครือข่าย Young Smart Farmer ระดับประเทศ												
8.2.2 พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer												
1) อบรมหลักสูตรพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer			25			*						
8.3 การติดตาม		←										→

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (output)

9.1.1 จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการอบรมและพัฒนาให้เป็น Smart Farmer และ Young Smart Farmer

9.1.2 จำนวน Smart Farmer หรือ Young Smart Farmer ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพให้เป็นผู้ประกอบการเกษตร

9.2 ผลลัพธ์ (outcome)

9.2.1 เกษตรกรมีความรู้ ทักษะที่ดีในการวางแผนการผลิตที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับพื้นที่และสินค้า ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพดี ได้มาตรฐาน ตรงตามความต้องการและปลอดภัยต่อผู้บริโภค มุ่งสู่การเป็น Smart Product ส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

9.2.2 เกษตรกรมีความรู้ ทักษะในการบริหารจัดการสินค้าเกษตรของตนเองในรูปแบบเชิงธุรกิจ เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรเพื่อการแข่งขันและมีรายได้เพิ่มขึ้น

9.3 ตัวชี้วัด

- เชิงปริมาณ

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 105 ราย ได้รับการอบรมและพัฒนาศักยภาพให้เป็น Smart Farmer และมีความพร้อมเป็นผู้ประกอบการเกษตร

- เชิงคุณภาพ

เกษตรกรและเกษตรกรรุ่นใหม่ที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 80 ได้รับการยกระดับเป็น Smart Farmer และ Young Smart Farmer

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

10.1 เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) มีทักษะในการประกอบอาชีพการเกษตรที่มีการใช้ข้อมูล ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม ในการบริหารจัดการเพื่อการผลิตและการตลาดอย่างทันยุคสมัยและมีประสิทธิภาพ สร้างรายได้เพิ่มขึ้น มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ ตลอดจนเกิดเครือข่าย Smart Farmer ที่สามารถช่วยเหลือเกื้อกูล และสามารถเป็นต้นแบบที่ดีในการขยายผลให้กับเกษตรกร

10.2 Young Smart Farmer มีศักยภาพและมีขีดความสามารถด้านการเกษตร ทดแทนเกษตรกรสูงอายุ สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการทำเกษตรกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการ

คู่มือโครงการตามตัวชี้วัดกรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

การผลิต และการตลาดสินค้าเกษตร นำไปสู่การเพิ่มมูลค่าสินค้าภาคเกษตร รวมทั้งพัฒนาตนเองสู่การเป็นผู้นำทางการเกษตรในท้องถิ่น สามารถพึ่งพาตนเองได้ และเชื่อมโยงเครือข่ายกับเกษตรกรคนอื่นๆ และเครือข่ายความร่วมมือในทุกระดับ

10.3 ทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่เพิ่มขึ้น เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาการเกษตรของประเทศในอนาคต และเกิดความร่วมมือในการทำงานร่วมกันของกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมส่งเสริมการค้า สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม เพื่อการพัฒนาทหารกองประจำการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพ ก่อนปลดประจำการ

10.4 Smart Farmer และ Young Smart Farmer ได้รับการยกระดับเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีศักยภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิต การแปรรูป การตลาดสินค้าเกษตร และการบริหารจัดการตลอดห่วงโซ่อุปทานในเชิงธุรกิจ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในการพัฒนาทั้งในและต่างประเทศ

11. การติดตามและประเมินผลโครงการ

11.1 ประเมินผลการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จากระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร (rbm.doae.go.th) และ/หรือแบบรายงานอื่น ๆ ที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด โดยประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ

11.2 ประเมินผลจำนวน Smart Farmer และ Young Smart Farmer ที่เพิ่มขึ้น จากระบบสารสนเทศเกษตรกรปราดเปรื่อง (SF/YSF/3ก) (ffgdev.doae.go.th) โดยประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ

12. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

1. นายภูริรัตน์ ชันสัมฤทธิ์

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ : 084 0479463 โทรสาร -

E-mail:

2. นายพิทักษ์ ผดผ่อง

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

โทรศัพท์ : - โทรสาร -

E-mail: -

ดาวน์โหลดเอกสารที่เกี่ยวข้อง
โครงการพัฒนาทักษะและแนวคิดผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร
(เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer))
กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องและเกษตรกรรุ่นใหม่ (Smart Farmer & Young Smart Farmer)
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการพัฒนาเกษตรกรเพื่อให้บริการทางการเกษตร

กิจกรรมส่งเสริมการใช้และให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ : ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น: เศรษฐกิจฐานราก
 - แผนแม่บทย่อย : การสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

2. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันภาคการเกษตรของประเทศไทยประสบปัญหาด้านแรงงานเกษตร เนื่องจากกำลังก้าวสู่ยุคผู้สูงอายุ ลูกหลานเกษตรกรจำนวนมากไม่ยึดอาชีพเกษตรกรรมสืบทอดจากพ่อแม่ ส่งผลให้จำนวนเกษตรกรมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งคาดการณ์ได้ว่าอนาคตประเทศไทยมีโอกาสสูงในการเกิดปัญหาวิกฤติทางการเกษตร อันเนื่องมาจากการขาดแคลนเกษตรกร และแรงงานภาคการเกษตร จึงมีความจำเป็นต้องนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเครื่องจักรกลการเกษตรเข้ามาทดแทนแรงงาน เพื่อลดความเหนื่อยยากของการทำการเกษตร โดยการใช้เทคโนโลยีเครื่องจักรกลการเกษตรให้เป็นกลไกในการพัฒนาการเกษตรยุคใหม่ของประเทศ เพื่อทดแทนแรงงาน ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพทางการเกษตรทั้งเชิงปริมาณ คุณภาพและเวลา และเพื่อยกระดับความก้าวหน้าในการใช้เทคโนโลยีทางการผลิตสินค้าเกษตรของประเทศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เล็งเห็นความสำคัญของปัญหานี้ จึงกำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรขึ้น มีแนวทางการพัฒนาให้ชุมชนที่เป็นแหล่งผลิตหลักทางการเกษตรได้ใช้เครื่องจักรกลการเกษตรเป็นอุปกรณ์สำคัญในการผลิต ลดความเหนื่อยล้า และเพิ่มคุณภาพชีวิตให้แก่เกษตรกรโดยจะมุ่งเป้าไปที่การดำเนินงานในพืชเศรษฐกิจของประเทศเป็นอันดับแรก เพื่อให้เกิดผลตอบแทนกลับมายังเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน เพื่รองรับสถานการณ์ดังกล่าว จำเป็นจะต้องมีการพัฒนาบุคลากรทางด้านความรู้ ทักษะเทคนิคในพื้นที่ และสนับสนุนให้เกษตรกรได้พัฒนาทักษะและเทคนิคการซ่อมแซม บำรุงรักษาเครื่องจักรกลการเกษตร และให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรข้างเคียงได้ และเพื่อให้รองรับการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วได้อย่างเพียงพอรวมทั้งพัฒนาศักยภาพการให้บริการเครื่องจักรกลเกษตรในชุมชน และผู้ประกอบการทั่วไป ที่ดำเนินธุรกิจการให้บริการเครื่องจักรกลเกษตรในชุมชน เพื่อให้มีความพร้อมทั้งด้านองค์ความรู้ ทักษะทางเทคนิคและการบริหารจัดการธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถลดต้นทุนปัจจัยการผลิตและเพิ่มรายได้สุทธิให้กับเกษตรกร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เล็งเห็นความสำคัญของปัญหานี้ จึงกำหนดยุทธศาสตร์การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เพื่อส่งเสริมการใช้และให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพขึ้นมีแนวทางการพัฒนาให้ชุมชนที่เป็นแหล่งผลิตหลักทางการเกษตรได้ใช้เครื่องจักรกลการเกษตรเป็นอุปกรณ์สำคัญในการผลิต ลดความเหนื่อยล้า และเพิ่มคุณภาพชีวิตให้แก่เกษตรกรโดยจะมุ่งเป้าไปที่การดำเนินงานในพืชเศรษฐกิจของประเทศเป็นอันดับแรก เพื่อให้เกิดผลตอบแทนกลับมายังเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน เพื่รองรับสถานการณ์ดังกล่าว จำเป็นจะต้องมีการจัดตั้งเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลการเกษตร และพัฒนาบุคลากรทางด้านความรู้ ทักษะ เทคนิคในพื้นที่ และสนับสนุนให้เกษตรกรได้พัฒนาทักษะและเทคนิคการซ่อมแซม บำรุงรักษาเครื่องจักรกลการเกษตร พร้อมจัดตั้งศูนย์บริการซ่อมแซมเครื่องจักรกลการเกษตร (ศูนย์ต้นแบบ) และพัฒนาเกษตรกรสู่เกษตรกรอัจฉริยะต้นแบบ ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ ให้คำปรึกษาแก่เกษตรกร

ข้างเคียงได้ และเพื่อให้รับรองการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วได้อย่างเพียงพอรวมทั้งพัฒนา ศักยภาพการให้บริการเครื่องจักรกลเกษตรในชุมชนและผู้ประกอบการทั่วไปที่ดำเนินธุรกิจการให้บริการ เครื่องจักรกลเกษตรในชุมชน เพื่อให้มีความพร้อมทั้งด้านองค์ความรู้ ทักษะทางเทคนิคและการบริหารจัดการ ธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถลดต้นทุนปัจจัยการผลิตและเพิ่มรายได้สุทธิให้กับเกษตรกร

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อสร้างช่างเกษตรท้องถิ่นประจำชุมชน ให้สามารถซ่อมแซม บำรุงรักษาเครื่องจักรกลการเกษตร และให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรรายข้างเคียง

3.2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการการใช้และให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตร อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยลดต้นทุนค่าใช้จ่าย ลดเวลา ในการซ่อม บำรุงรักษาเครื่องจักรกลให้แก่เกษตรกรในพื้นที่แปลงใหญ่

3.3 เพื่อพัฒนาเกษตรกรสู่เกษตรกรอัจฉริยะ สามารถถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรรายข้างเคียงและรองรับ การเติบโตอย่างรวดเร็วด้านเทคโนโลยี เกิดเครือข่ายเครื่องจักรกลทางการเกษตร

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

เกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ส่งเสริมการทำการเกษตรแปลงใหญ่ หรือศูนย์เรียนรู้การเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก) หรือเกษตรกร Young smart farmer หรือเกษตรกร Smart farmer หรือ เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หรือศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) หรือเกษตรกรในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (อบท.) หรือเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการ ที่จะพัฒนาดตนเองให้เป็นผู้ที่มีความสามารถด้านการซ่อมแซมและ บำรุงรักษา เครื่องยนต์เกษตร และเครื่องจักรกลการเกษตร จำนวน 50 ราย ในพื้นที่อำเภอหนองขาหย่าง และอำเภอบ้านไร่

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

จัดอบรมหลักสูตรช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตรพื้นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะและเทคนิคที่ถูกต้อง ในด้านการใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์ต้นกำลังเกษตร และเครื่องจักรกลการเกษตร ตัวอย่างเช่น รถไถเดินตาม เครื่องตัดหญ้า เครื่องพ่นปุ๋ย รถอีแต่น เครื่องสูบน้ำ เครื่องเบนซิน เป็นต้น ระยะเวลาการถ่ายทอดความรู้ฯ จำนวน 1 วัน เป้าหมายจำนวน 50 ราย โดยแบ่งเป็น 2 รุ่น ดังนี้

- รุ่นที่ 1 จำนวน 25 ราย เป้าหมายเกษตรกรอำเภอหนองขาหย่าง
- รุ่นที่ 2 จำนวน 25 ราย เป้าหมายเกษตรกรอำเภอบ้านไร่

โดยมีหลักสูตรการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร ดังนี้

- 1) การใช้งานเครื่องยนต์เกษตร และเครื่องจักรกลการเกษตร
- 2) การบำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตรก่อนและหลังการใช้งาน
- 3) การเลือกใช้น้ำมันเครื่องให้เหมาะสมกับเครื่องยนต์เกษตร
- 4) การจำแนก และเลือกใช้อะไหล่แท้จากบริษัทผู้ผลิต
- 5) อื่นๆ พิจารณาตามความเหมาะสมของพื้นที่

6. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนมกราคม 2568 - มีนาคม 2568

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน										
	ปี 2567			ปี 2567							
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68
1. ช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตรพื้นฐาน				↔							
2. ติดตามนิเทศ ประเมินผล และสรุปผล				↔	↔	↔					

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (output)

- ช่างเกษตรท้องถิ่น จำนวน 50 ราย มีความรู้ ทักษะทางเทคนิคเครื่องจักรกลการเกษตรสมัยใหม่ ที่พร้อมรองรับการบริการบำรุงรักษา และซ่อมแซมเครื่องยนต์เกษตรในท้องถิ่นได้

8.2 ผลลัพธ์ (outcome)

- มีช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตรพื้นฐาน ที่สามารถใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตรได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถให้คำแนะนำด้านการใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตรเบื้องต้นให้แก่เกษตรกรในพื้นที่

8.3 ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

- เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านช่างเกษตรหลักสูตรพื้นฐาน จำนวน 50 ราย

เชิงคุณภาพ

- มีช่างเกษตรท้องถิ่นที่สามารถให้คำแนะนำด้านการใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตร แก่สมาชิกและเครื่องจักรกลของกลุ่มแปลงใหญ่ , ศพก, Young smart Farmer, Smart Farmer เครือข่าย วิสาหกิจชุมชน, ศดปช., เกษตรกรในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (อบท.) หรือเกษตรกรทั่วไป ได้

- ผู้ให้บริการเครื่องจักรกลเกษตรในท้องถิ่น และกลุ่มเกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่สามารถใช้เครื่องจักรกลการเกษตรในการให้บริการได้อย่างถูกต้อง ลดการสูญเสีย ลดต้นทุนในการให้บริการ

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ช่างเกษตรท้องถิ่นมีความรู้ ความสามารถ ทักษะทางเทคนิคเครื่องจักรกลการเกษตรสมัยใหม่ ที่พร้อมรองรับการบริการซ่อมแซม ดูแลเครื่องจักรกลการเกษตรในท้องถิ่น

2. ผู้เกี่ยวข้องในการให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตร ได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะด้านเทคนิค การใช้ หรือการบริหารจัดการธุรกิจการให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตรชุมชน

10. การประเมินผลโครงการ

1. ใช้แบบทดสอบก่อน – หลัง (จำนวน 20 ข้อ) เข้ารับการฝึกอบรมของแต่ละกิจกรรมที่ดำเนินการ ภายใต้โครงการฯ เกณฑ์การประเมินผลต้องได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 (แบบทดสอบหลังการฝึกอบรม)

2. ใช้แบบสอบถามผู้เข้ารับการฝึกอบรมของแต่ละกิจกรรมที่ดำเนินการภายใต้โครงการฯ สามารถนำความรู้ที่ได้รับหลังจากฝึกอบรมไปถ่ายทอดหรือให้คำแนะนำกับเกษตรกรข้างเคียงได้มากน้อยเพียงใด

3. สรุปผล ข้อมูลรายชื่อ ที่อยู่ ผู้ผ่านการเข้าร่วมโครงการ ผลการประเมิน พร้อมรูปภาพประกอบการดำเนินงาน โดยให้สำนักงานเกษตรจังหวัด รายงานผลการดำเนินงานโครงการ ให้กรมส่งเสริมการเกษตร ทราบหลังเสร็จสิ้นโครงการ

4. รายงานข้อมูลในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (E-Project Management System) หลังดำเนินงานเสร็จสิ้น

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

1. ชื่อ นางสาววินันดา ฤทธิเต็ม

ตำแหน่ง รักษาการหัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

โทรศัพท์ 0892707179

2. ชื่อ นายสรินทร์ อินไชย

ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ 0869250888

โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร

1. ชื่อโครงการ : โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร

กิจกรรม : กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร

2. หลักการและเหตุผล

การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตามนโยบายรัฐบาล เป็นการดำเนินงานภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และพัฒนาศักยภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด สมดุล เป็นธรรมและยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงของประเทศ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นคณะอนุกรรมการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาด ภายใต้คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ มีหน้าที่ส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาดในรูปแบบชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสนับสนุนผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนหรือที่อยู่อาศัย พัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ในรูปแบบสหกรณ์หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้สหกรณ์/ชุมชน เกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้

กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานร่วมบูรณาการในการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร โดยจากการดำเนินงานที่ผ่านมายังขาดความต่อเนื่องในการเข้าไปส่งเสริมเกษตรกรที่เป็นการส่งเสริมเกษตรกรในระยะสั้น ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมการเกษตรของเกษตรกรยังไม่เป็นรูปธรรม และการวัดผลด้านรายได้ของเกษตรกรยังไม่เพิ่มขึ้นเท่าที่ควร รวมถึงสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของโลก ทำให้ต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งต้องมีการวิเคราะห์พื้นที่ สีนค่า คน ที่มาจากปัญหา ความต้องการ และสภาพภูมิสังคม ภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเกษตรกรนำความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตรที่เหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ มาปรับใช้ ในพื้นที่ ที่ได้รับการจัดที่ดินทำกิน ตามกรอบนโยบายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ เพื่อให้เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินทำกินสามารถลดรายจ่าย สร้างรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และความยั่งยืนในการประกอบอาชีพ

3. วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อให้ผู้ยากไร้ไม่มีที่ดินทำกินที่ได้รับสิทธิการทำกินและการเข้าอยู่อาศัยในที่ดินของรัฐ ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพทางการเกษตร สามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

4. เป้าหมายและสถานที่ดำเนินการ

เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินทำกิน จำนวน 162 ราย ในพื้นที่การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนที่ได้มีการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้คณะอนุกรรมการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาด ได้แก่

1. ป่าห้วยระบำ (พ.ศ.2558) อำเภอลานสั๊ก จำนวน 50 ราย
2. ป่าห้วยทับเสลาและป่าห้วยคอกควาย (บ้านภูเหม็นหมู 8 ตำบลทองหลาง อำเภอห้วยคต) จำนวน 39 ราย
3. ป่าปลายห้วยกระเสียว (ตำบลทองหลาง อำเภอห้วยคต) จำนวน 23 ราย
4. ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าปลายห้วยกระเสียว ตำบลคอกควาย อำเภอบ้านไร่ จำนวน 50 ราย

5. กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

5.1 แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพืชเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เป็นแหล่งอาหารสำหรับบริโภคในครัวเรือน และลดรายจ่ายให้แก่เกษตรกร โดยมีวิธีดำเนินงาน ดังนี้

1) กรมส่งเสริมการเกษตร (ส่วนกลาง) แจ้งสำนักงานเกษตรจังหวัดให้คัดเลือกเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายบูรณาการที่ได้รับจากคณะกรรมการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาด (กรมส่งเสริมสหกรณ์)

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดประสานงานกับคณะกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด) และใช้บัญชีรายชื่อเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินทำกิน ตามมติที่ประชุมของ คทช.จังหวัด เป็นหลักในการดำเนินโครงการฯ

3) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ประสานผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อประชาสัมพันธ์โครงการฯ ให้เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินทำกินทราบ และสนใจสมัครเข้าร่วมโครงการฯ

4) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ คัดกรอง ตรวจสอบความถูกต้องของเกษตรกรที่ประสงค์เข้าร่วมโครงการฯ โดยต้องเป็นเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินทำกินและได้เข้าอยู่อาศัย หรือใช้ประโยชน์ในพื้นที่จริง ซึ่งต้องมีปัจจัยพื้นฐานที่ใช้สำหรับปลูกพืชได้จริง

5) จัดเวทีชุมชนเพื่อวิเคราะห์พื้นที่ คน สินค้า พร้อมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ที่มาจากปัญหาความต้องการของเกษตรกร และกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และศึกษาดูงานแปลงต้นแบบในพื้นที่ คทช. ตามความต้องการของเกษตรกรเพื่อให้เหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ โดยคำนึงถึงความสะดวกคล่องของลักษณะการจัดสรรพื้นที่ว่า เป็นการจัดที่ทำกินให้เกษตรกรลงพื้นที่เดิมที่เคยอยู่อาศัยมาก่อน หรือการจัดที่ทำกินให้เกษตรกรลงในพื้นที่ใหม่ด้วย ตัวอย่างหลักสูตร เช่น

(1) หลักสูตรการจัดการฟาร์ม

(2) หลักสูตรระบบการทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น เกษตรผสมผสาน วนเกษตร การปลูกพืชหมุนเวียน เกษตรแบบประณีต

(3) หลักสูตรการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบ Climate change

(4) หลักสูตรการจัดการเทคโนโลยีนวัตกรรมการเกษตร

(5) หลักสูตรการปลูกพืชผักในโรงเรือน

(6) หลักสูตรการปลูกพืชภายใต้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) และเกษตรอินทรีย์ (Organic Thailand)

(7) หลักสูตรการจัดการดินและการใช้ปุ๋ยตามความต้องการของพืช

(8) หลักสูตรการผลิตปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ และการผลิตปุ๋ยพืชสด

(9) หลักสูตรการควบคุมและการจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช

(10) หลักสูตรการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

(11) หลักสูตรการจัดการด้านการเงินและบัญชี

(12) หลักสูตรการวางแผนการผลิตและการตลาด

(13) หลักสูตรการบริหารจัดการ เช่น การตลาด และความเสี่ยงด้านการผลิต เป็นต้น

6) ดำเนินการฝึกอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือศึกษาดูงานแปลงต้นแบบในพื้นที่ คทช. ตามแผนที่กำหนดเพื่อให้ผู้นำความรู้มาพัฒนาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้ โดยยึดหลักการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

7) ติดตาม เยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง ประเมินผลระดับการเรียนรู้ และการยอมรับเทคโนโลยี รวมทั้งการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร

*****ทั้งนี้ ขอให้สำนักงานเกษตรจังหวัด/เกษตรอำเภอ ดำเนินการประเมินความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯทุกราย ก่อนและหลังการถ่ายทอดความรู้ โดยใช้แบบทดสอบก่อนการถ่ายทอดความรู้ (Pre – Test) และแบบทดสอบหลังการถ่ายทอดความรู้ (Post – Test)**

5.2 ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

1) สนับสนุนพันธุ์พืชเศรษฐกิจ ปัจจัยการผลิตที่จำเป็นและเหมาะสมให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วม

กิจกรรมถ่ายทอดความรู้ เพื่อส่งเสริมการทำการเกษตรที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ ทั้งนี้ ต้องวิเคราะห์ถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมที่ทำให้พืชเจริญเติบโต (อากาศ อุณหภูมิ ความชื้น แสงสว่าง ธาตุอาหาร ดิน) และบริหารความเสี่ยง เพื่อเพิ่มผลผลิตการผลิตให้แก่เกษตรกร โดยวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับฤดูกาลผลิตของเกษตรกร และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

2) ติดตาม เยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง ประเมินผลการยอมรับเทคโนโลยี และการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร

5.3 ประชุม/ติดตามงาน/ประเมินผลการดำเนินงานโครงการฯ ร่วมกับคณะทำงาน

สำนักงานเกษตรจังหวัดเข้าร่วมการประชุมคณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช. จังหวัด) ตามกำหนดการประชุมของแต่ละจังหวัดเพื่อทราบความก้าวหน้าและรายงานผลการปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง ตามบทบาทและภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

6. ระยะเวลาดำเนินการ

1 ตุลาคม 2567 – 30 กันยายน 2568

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน										
	ปี 2567			ปี 2568							
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68
1. แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพืชเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม				↔							
2. ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม				↔							
3. ประชุม/ติดตามงาน/ประเมินผลการดำเนินงานโครงการฯ ร่วมกับคณะทำงาน	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔

8. งบประมาณ

227,286 บาท (สองแสนสองหมื่นเจ็ดพันสองร้อยแปดสิบหกบาทถ้วน)

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลผลิต (Output) : เกษตรกร จำนวน 162 ราย ได้รับการฝึกอบรมเพื่อยกระดับการผลิตให้มีคุณภาพ เพื่อยกระดับสู่มาตรฐาน

ผลลัพธ์ (Outcome) : เกษตรกรร้อยละ 60 สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการทำการเกษตรได้อย่างเหมาะสม

เกษตรกรสามารถพัฒนาการผลิตด้านการเกษตรให้เหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ และน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถประกอบอาชีพการเกษตรได้อย่างยั่งยืน

10. ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : เกษตรกร จำนวน 162 ราย ได้รับการฝึกอบรมเพื่อยกระดับการผลิตให้มีคุณภาพ เพื่อยกระดับสู่มาตรฐาน โดยให้สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการบันทึกผลระบบ e-project ทันทีที่ดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้น รวมทั้งเก็บข้อมูลและบันทึกตามแบบสัมภาษณ์ เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของเกษตรกร (แบบ กสค.)

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ : เกษตรกรร้อยละ 60 สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการทำการเกษตร ได้อย่างเหมาะสม โดยให้เก็บข้อมูลและบันทึกตามแบบสัมภาษณ์ เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของเกษตรกร (แบบ กสก.)

***** ทั้งนี้ ขอให้รายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ ดังนี้**

1. เมื่อดำเนินงานเสร็จสิ้นแต่ละกิจกรรม ให้รายงานผลการดำเนินกิจกรรมและผลการใช้จ่ายงบประมาณรายไตรมาส โดยบันทึกข้อมูลลงระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทันที
2. รายงานแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของเกษตรกร (แบบ กสก.) บันทึกข้อมูลลงในระบบ RBM ภายในวันที่ 30 กันยายน 2568 หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว
3. เก็บข้อมูลเกษตรกรตามแบบจัดเก็บข้อมูลรายได้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ และรายงานผลการดำเนินงานโครงการ (ทุกกิจกรรม) ตามแบบฟอร์มที่กำหนด เสนอให้สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานีทราบ ภายในวันที่ 30 กันยายน 2568 ทาง E-mail : doaeuthai.pro@gmail.com โดยจัดส่งรายงานในรูปแบบไฟล์ Word และ ไฟล์ PDF ทั้งนี้ ขอให้ส่งรูปภาพเป็นไฟล์ JPG แนบมาด้วย

โครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ : ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
 - 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น : การเติบโตอย่างยั่งยืน
 - แผนแม่บทย่อย : การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตร
- ทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและค่ามาตรฐานสากล

2. หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง กรุงเทพฯและปริมณฑลได้ประสบปัญหาหมอกควันปกคลุมและเกิดมลพิษทางอากาศเป็นประจำทุกปี โดยมีสาเหตุหลักมาจากการเผาในที่โล่ง ทั้งในพื้นที่ป่าและพื้นที่การเกษตร ซึ่งการเผาดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก รวมทั้งยังส่งผลเสียต่อการทำอาชีพการเกษตรโดยตรง กล่าวคือ ทำให้ดินเสื่อมโทรม ขาดความอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ผลผลิตที่ได้รับต่ำกว่าที่ควรจะเป็น รัฐบาลจึงได้ให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับผิดชอบดำเนินการควบคุมการเผาในพื้นที่การเกษตร และมอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร ที่มีเป้าหมายในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกษตรกรตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และนำเสนอทางเลือกในการใช้เทคโนโลยีการเกษตรเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรทดแทนการเผา สร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผา รวมทั้งสร้างต้นแบบในการทำการเกษตรปลอดการเผาเพื่อสนับสนุนการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตรในระยะต่อไป ประเทศไทยมีพื้นที่เขตเกษตรกรรม 153,184,527 ไร่หรือร้อยละ 47.77 ของพื้นที่ประเทศไทย เพื่อบริหารจัดการพื้นที่และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรประมาณ 5.8 ล้านครัวเรือน มีการผลิตพืชผลทางการเกษตรกว่า 200 ชนิด เกิดวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรหลายประเภท เช่น ฟางข้าว ใบไม้ เปลือกผลไม้ เปลือกถั่ว ถั่ว และขี้ข้าวโพด วัสดุเหล่านี้มีปริมาณมากและเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในแต่ละปีมีปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรประมาณ 80 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจประมาณ 100,000 ล้านบาท (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2565). ข้อมูลสถิติการเกษตร) เกษตรกรและชุมชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการพื้นที่และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ จึงไม่มีการวางแผนในการจัดการพื้นที่และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกษตรกรมักเผาเศษวัสดุในพื้นที่เพื่อทำการเกษตรฤดูถัดไปหรือทิ้งไม่นำมาใช้ประโยชน์ ซึ่งวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมีปริมาณมากและเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้หลากหลาย เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ด้วยการส่งเสริมให้เกษตรกรและชุมชนบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรปลูกพืชใช้น้ำน้อย และนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า ลดต้นทุนการผลิต สร้างเพิ่มรายได้ เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายในการบริหารจัดการพื้นที่และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยการปลูกพืชใช้น้ำน้อย และการสร้างมูลค่าเพิ่มวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร จะเกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรและชุมชน ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ

การแปรรูปวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่ม การสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจะช่วยสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรและชุมชน เพิ่มโอกาสในการจ้างงาน และลดการพึ่งพารายได้จากภาคเกษตรกรรม การนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์ ช่วยลดต้นทุนการผลิตของภาคเกษตรกรรม และยกระดับคุณภาพชีวิต โดยการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาสร้างให้เกิดประโยชน์อาทิ ประโยชน์ โภคเภสัชภัณฑ์ การเผา คัดมูลค่า N 6.9 กก./ไร่ คิดเป็นมูลค่า 79 บาท/ไร่ P 0.8 กก./ไร่ คิดเป็นมูลค่า 10 บาท/ไร่ K 15.6 กก./ไร่ คิดเป็นมูลค่า 172 บาท/ไร่ รวมลดต้นทุน 261 บาท/ไร่ ผลลัพธ์หลัก ราคาขาย 6 บาท/กก. เลี้ยงสัตว์ ฟางข้าวหมักลดต้นทุน 3.83 บาท/กก. ถ่านอัดแท่ง ราคาขาย 20 บาท/กก. เพาะเห็ด ราคาขาย 110 บาท/กก. ผลิตฟางอัดฟ่อน ราคาขาย 30 บาท/ก้อน ผลิตวัสดุปลูก ราคาขาย 3-10 บาท/กก. ส่งจำหน่ายโรงไฟฟ้าชีวมวล ราคาเฉลี่ย 600 – 1,700 บาท/ตัน ตามชนิดของชีวมวล (มูลนิธิพลังงานเพื่อสิ่งแวดล้อม) ข้อมูลการรับซื้อเชื้อเพลิงชีวมวลประเภทต่าง ๆ ของโรงไฟฟ้าชีวมวลในประเทศไทย ปี 2565 ทั้งสิ้น 79 แห่ง* ประกอบด้วย ภาคเหนือ 17 แห่ง ภาคกลาง 22 แห่ง ภาคใต้ 14 แห่ง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 26 แห่ง เมื่อแบ่งตามประเภทชีวมวลที่รับซื้อ ประกอบด้วยชีวมวลประเภทพืชเศรษฐกิจ 66 แห่ง (ข้าว อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง มะพร้าว และปาล์ม) ชีวมวลประเภทไม้ 45 แห่ง (ไม้ยางพารา ไม้ยูคาลิปตัส ไม้เบญจพรรณ และไม้ชนิดอื่นๆ) ชีวมวลอื่น ๆ 7 แห่ง (ไม้ไผ่ ใบไม้ หญ้าเนเปียร์ รากไม้ และน้ำกากส่า) (กองวิจัย ค้นคว้าพลังงาน กลุ่มชีวมวล โดย ร.ท. ศักดิ์สิทธิ์ รัตนปรีชาชัย) รวมถึงสามารถสร้างรายได้เสริมจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร อาทิ ผลิตรถรางต้นไม้จากฟางข้าวจำหน่ายในตลาดชุมชน ได้เฉลี่ย 720 บาท/ครัวเรือน/ปี สำหรับในพื้นที่นาข้าว เมื่อนำฟางข้าวออกจากพื้นที่แล้ว เกษตรกรสามารถวางแผนการเพาะปลูกพืชใช้น้ำน้อยในฤดูแล้งช่วงเดือนพฤศจิกายน - เดือนเมษายน สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร 1,009 – 34,889 บาท/ไร่/ฤดูเพาะปลูก ขึ้นกับชนิดพืช (ข้อมูลโครงการส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อยเสริมสร้างรายได้แก่เกษตรกร ปี 2563 – 2566. กลุ่มส่งเสริมระบบการผลิตข้าว. สำนักเสริมและจัดการสินค้าเกษตร) อีกทั้งลดต้นทุนการผลิตในการบริหารจัดการน้ำเนื่องจากใช้น้ำน้อยกว่าปลูกข้าวและลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยในการทำนาปี เนื่องจากซากพืชใช้น้ำน้อยและไนโตรเจนจากพืชตระกูลถั่ว ตลอดจนเพิ่มผลผลิตพืชเศรษฐกิจบางชนิด เช่น ถั่วเหลือง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

ด้านสิ่งแวดล้อม

การทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้วยการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตร ลดการเผาทั้งวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร จะช่วยลดปัญหามลพิษทางอากาศและสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างเช่น การเผาวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรก่อให้เกิดก๊าซพิษ เช่น ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ออกไซด์ของไนโตรเจน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการปลูกพืชใช้น้ำน้อยแทนการทำนาปรังยังช่วยลดการขังน้ำในการทำนาปรัง ลดการปลดปล่อยก๊าซมีเทนสู่ชั้นบรรยากาศ ลดการปลดปล่อยไนตรัสออกไซด์จากการใส่ปุ๋ยเคมี

ด้านสังคม

การส่งเสริมให้เกษตรกรและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่ และจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร จะเกิดความร่วมมือและเครือข่ายความร่วมมือในชุมชน ส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็งเกิดการพัฒนายั่งยืน กรมส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนา ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร ระบบการผลิต และการบริหารจัดการสินค้าเกษตร ที่มีเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้วยการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกร มีความตระหนักถึงความสำคัญในการร่วมมือเพื่อบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรด้วยการปลูกพืชใช้น้ำน้อย และจัดการวัสดุเหลือใช้ และผลพลอยได้จากการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ลดความสูญเสียและต้องทำลายทิ้งโดยเปล่าประโยชน์ อาทิ ฟางข้าว ตอซังข้าว ใบอ้อย ทะลายปาล์ม กิ่งไม้ ชุมมะพร้าว ซังข้าวโพด เปลือกและกะลากาแฟ ผลไม้ที่ไม่ผ่านมาตรฐานหรือเศษเหลือจากการแปรรูปผลผลิตต่าง ๆ โดยการบริหารจัดการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้ส่งเสริมให้เกษตรกรและชุมชน เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมกิจกรรมส่งเสริมการลดการเผาในพื้นที่การเกษตรและการบริหารจัดการพื้นที่ โดยเน้นให้เกษตรกรได้เรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร สร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างผลิตภัณฑ์ และนวัตกรรมชุมชน ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้ประโยชน์พื้นที่ การผลิตของครัวเรือน แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร เพื่อการประเมินสภาพปัญหาต่าง ๆ ค้นหาศักยภาพพื้นที่ โดยกระบวนการเรียนรู้แบบเกษตรกรมีส่วนร่วม นำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่และกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรแบบองค์รวม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและชุมชนในการกำหนดเป้าหมาย และร่วมมือขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาการเกษตรของชุมชนได้

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเกษตรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร
- 3.2 ส่งเสริมการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรด้วยการปลูกพืชใช้น้ำน้อย

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

4.1 พื้นที่เป้าหมาย

4.1.1 พื้นที่ดำเนินการเรียนรู้ จำนวน 8 อำเภอ

4.1.2 พื้นที่แปลงเรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมปลูกพืชใช้น้ำน้อย

พื้นที่ 220 ไร่ จำนวน 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอหนองฉาง อำเภอลานสัก อำเภอบ้านไร่ อำเภอห้วยคต อำเภอทัพทัน อำเภอสว่างอารมณ์ อำเภอหนองขาหย่าง และอำเภอเมืองอุทัยธานี

ลำดับ	อำเภอ	เป้าหมาย (ราย)
1	หนองฉาง	100
2	ลานสัก	20
3	สว่างอารมณ์	20
4	บ้านไร่	20
5	ทัพทัน	20
6	ห้วยคต	20
7	หนองขาหย่าง	10
8	เมืองอุทัยธานี	10
รวม		220

4.2 เกษตรกรเป้าหมาย 325 ราย

4.2.1 เกษตรกรทั่วไป/แปลงใหญ่/SF/YSF/อกม./ศดปช./ศจช. จำนวน 105 ราย

4.2.2 เกษตรกรแปลงเรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมปลูกพืชใช้น้ำน้อย จำนวน 220 ราย (ภาคผนวก 1)

คุณสมบัติ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

1. เป็นเกษตรกรทำการเกษตรโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่เผา ใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมี อย่างเหมาะสม เป็นต้น และขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร
2. เกษตรกรต้องไม่เป็นผู้มีรายชื่อเผาในพื้นที่เกษตรกรรมของตนเอง
3. ควรมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ หรือมีระบบการให้น้ำที่เหมาะสมเพียงพอสำหรับการเพาะปลูกพืชใช้น้ำน้อยตลอดฤดูกาลผลิต

หมายเหตุ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการต้องดำเนินกิจกรรมที่ไม่ซ้ำซ้อนกับกิจกรรมโครงการอื่นๆ ของกรมส่งเสริมการเกษตร

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการขับเคลื่อนการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร โดยใช้กลไกของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หรือศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) หรือศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) หรือกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ส่งเสริมการทำการเกษตรแปลงใหญ่ หรือเกษตรกร Young smart farmer หรือเกษตรกร Smart farmer หรือวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หรือเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการ และเกษตรกรปลูกพืชใช้น้ำน้อย โดยให้มองเป็นเชิงพื้นที่ อำเภอ ตำบล ในการดำเนินการ มีวิธีการ ดังนี้

5.1.1 วิเคราะห์ปัญหา โดยใช้ข้อมูลจำนวน จุดสะสมความร้อน จากสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยี อวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) จากหน่วยงานภายในจังหวัด เช่น สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เป็นต้น นำไปวิเคราะห์ปัญหาเชิงพื้นที่ พื้นที่การเผา (ไร่) สถานการณ์การผลิตในพื้นที่ และความพร้อมของชุมชน เพื่อคัดเลือกพื้นที่และบุคคลเป้าหมายโครงการ

วิเคราะห์ปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในจังหวัด โดยใช้ฐานข้อมูลจากระบบสารสนเทศการผลิตทางการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร (<https://production.doae.go.th>) หรือฐานข้อมูลการปลูกพืชของแต่ละจังหวัด และข้อมูลวิชาการการเกิดวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรของแต่ละพืชเพื่อนำมาประเมินปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในจังหวัด การบริหารจัดการพื้นที่ด้วยการปลูกพืชใช้น้ำน้อย และพิจารณาเลือกพื้นที่เป้าหมาย

พื้นที่ : ทรัพยากรธรรมชาติ ข้อมูลกายภาพ ชีวภาพ ภัยธรรมชาติ แหล่งน้ำ สาธารณูปโภค เส้นทางคมนาคม

คน : เกษตรกร YSF SF อกม. องค์การเกษตรกร วสช. ศพก. แปลงใหญ่ กลุ่มแม่บ้าน การเมืองการปกครอง สภาพสังคมครัวเรือนเกษตรกร ประเพณี วัฒนธรรม สภาพความเป็นอยู่ วิถีชีวิต อาชีพหลัก อาชีพรอง อาชีพเสริม (รายได้ ค่าจ้าง)

สินค้า : สินค้าการเกษตรหลัก (ต้นทุน ผลผลิต ราคา) การใช้เทคโนโลยีในการผลิต การใช้แรงงานในการผลิต ตลาดทั้งในชุมชน นอกชุมชน

วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร : พางข้าว ใบอ้อย ชังข้าวโพด กิ่งไม้ เปลือกผลไม้ เป็นต้น (ปริมาณ)

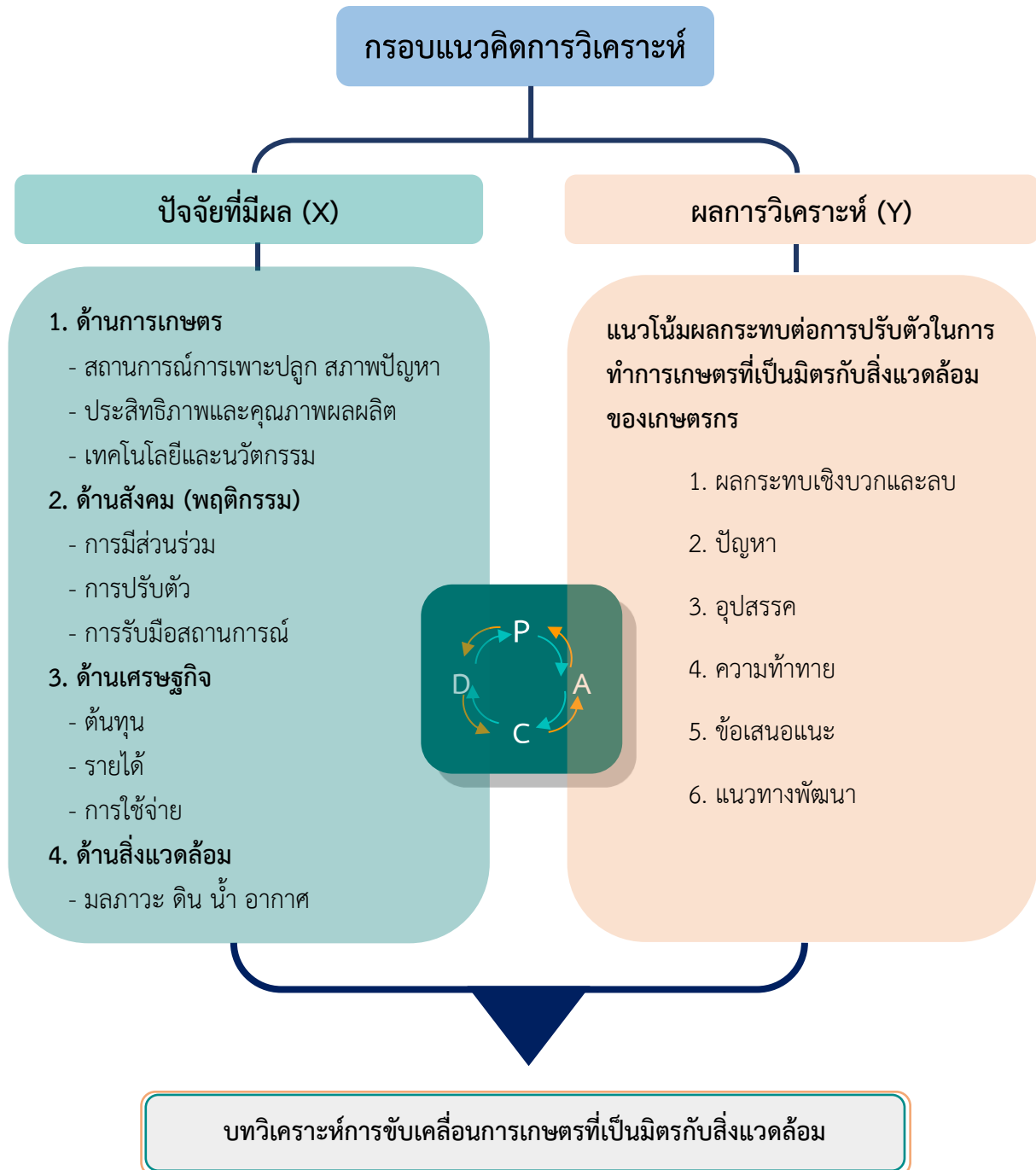
วิเคราะห์ข้อมูล : สถานการณ์ปัจจุบัน ศักยภาพ จุดเด่น ปัญหา ความรู้ที่ต้องการ

สร้างความรู้ความเข้าใจถึงผลดีของการเพิ่มมูลค่าผลผลิตหรือเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรปลูกพืชใช้น้ำน้อย เกษตรกรสามารถลดต้นทุน ลดปัญหาหมอกควัน และสร้างสมดุลระบบนิเวศ ในชุมชนด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันมีชุมชนเป็นศูนย์กลาง เสริมสร้างการเรียนรู้และจิตสำนึก

วิเคราะห์สถานการณ์ของพื้นที่โดยนำข้อมูลการใช้ประโยชน์พื้นที่ ข้อมูลการผลิตของ ครัวเรือน ข้อมูลจากแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร มาใช้วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อ

ประเมิณสภาพปัจจุบัน ค้นหาศักยภาพ ปัญหาต่าง ๆ โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมเวทีเป็นผู้ร่วมกันวิเคราะห์ และ ทวนสอบความถูกต้องของข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่ กลุ่มเครือข่าย พัฒนา แนวทางแบบองค์รวม

ผลผลิต Output : กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ข้อมูลการขับเคลื่อนการเกษตรที่มีมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กรอบการวิเคราะห์ข้อมูลการขับเคลื่อนการทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยนำเข้า (Input)			ผลผลิต (Output)
ข้อมูล	ที่มาของข้อมูล (ทฤษฎี)	เทคนิคการวิเคราะห์	
1. จุดสะสมความร้อน	GISTDA ONEP กวก.	1. ปัจจัยภายใน - 7S - Value chain 2. ปัจจัยภายใน - PESTEL - Diamond Model 3. สภาพแวดล้อม - 7Ps - SWOT analysis - Balance scorecard 4. บริหารความเสี่ยง - Risk Management 5. กำหนดกลยุทธ์นำไปประกอบ การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ใน บทวิเคราะห์ ปัจจัยที่มีผลต่อ ประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ กระบวนการเรียนรู้ ของเกษตรกร	1. ข้อมูลเชิงพื้นที่ที่แสดงการเพาะปลูกข้าว นาปี นาปรัง และปลูกพืชหลังนา ซ้อนทับกับจุดสะสมความร้อนที่เกิดจากการเผาในพื้นที่การเกษตร
2. วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร - ปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร - การสนับสนุนทางวิชาการของการเกิดวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	กสก. กวก. พด.		2. ข้อมูลแสดงปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ได้แก่ ฟางข้าว ใบอ้อย และอื่นๆ ที่จะต้องจัดการนำไปใช้ประโยชน์ให้เกิดมูลค่า
3. ข้อมูลการเพาะปลูกข้าว พืช เครื่องจักรกล การใช้ปุ๋ย ปริมาณน้ำฝน ความเหมาะสมของพื้นที่ Agri Map และแหล่งน้ำ	กสก. ชป. กรมอุตุฯ พด.		3. ข้อมูลแสดงการตลาด ความนิยม/กระแสการบริโภค และความต้องการเพาะปลูกพืชใช้น้ำน้อยแทนการทำนาปรัง
4. การบริหารจัดการพื้นที่ด้วยพืชใช้น้ำน้อย	กสก.		4. ข้อมูลแสดงกิจกรรมด้านการเกษตรที่ก่อให้เกิดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ได้แก่ การเผา และการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงในเครื่องจักรกลการเกษตร
5. ข้อมูลสถานการณ์ผลิตและตลาด	สศก. กข. พณ.		5. ข้อมูลแสดงรายได้เกษตรกรจากการทำนา ประกอบด้วยต้นทุน ราคาขาย รายได้
6. ข้อมูลเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร	กสก.		6. ข้อมูลแสดงบริบทของการมีส่วนร่วมในการทำการเกษตรในพื้นที่ของเกษตรกร
7. ข้อมูลต้นทุนการผลิต รายได้ของเกษตรกร	สศก. กสก. สนอ.		7. ข้อมูลสภาพแวดล้อมในพื้นที่การเกษตร ความอุดมสมบูรณ์ ของดิน คุณภาพอากาศ
			8. ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมการเกษตรของเกษตรกร
			9. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางพัฒนา

โดยบทวิเคราะห์จะแสดงผล ประกอบด้วย

1. แนวโน้มในด้านต่าง ๆ เช่น สถานการณ์การผลิต การตลาด สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม การเผาในพื้นที่การเกษตร
2. ผลกระทบทั้งด้านลบและด้านบวก กรณีไม่เปลี่ยนแปลงและยังคงดำเนินการผลิตและบริโภคแบบเดิม หรือมีการปรับเปลี่ยนปรับตัว ซึ่งจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการผลิต เศรษฐกิจครัวเรือน สิ่งแวดล้อม และสังคม
3. ปัญหา อุปสรรค ความท้าทาย

4. กลยุทธ์ที่ใช้เป็นแนวทางพัฒนา ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ

หมายเหตุ เกษตรจังหวัดและหัวหน้ากลุ่มทุกกลุ่มทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สำนักงานเกษตรจังหวัด เขต จะได้ Output ตามคุณภาพมาตรฐาน และกรอบเวลาที่กำหนด เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

5.2 เวทีณรงศ์สร้างการรับรู้และการเรียนรู้การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Day)

จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี และสำนักงานเกษตรอำเภอ

เป้าหมาย : จำนวนทั้งสิ้น 325 ราย ประกอบด้วย

1. เกษตรกร หรือ SF/YSF หรือเครือข่ายแปลงใหญ่ หรือ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หรือ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

2. เกษตรกรแปลงเรียนรู้ปลูกพืชใช้น้ำน้อย

5.2.1 รูปแบบการจัดงาน : จัดเวทีการถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบฐานการเรียนรู้ นำเสนอความรู้ผ่านกิจกรรมแบบเกษตรกรมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตามฐานการเรียนรู้ และร่วมแสดงความคิดเห็น

5.2.2 องค์ประกอบของการจัดงาน ประกอบด้วย

1) ฐานการเรียนรู้แสดงบทบาทภารกิจของหน่วยงานภาคี กิจกรรมการส่งเสริม สนับสนุน การทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมการรับมือ และปรับตัว ที่สอดคล้องกับกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย และบริบทในพื้นที่ เช่น ไม่เผาในพื้นที่การเกษตร สร้างมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร การจัดการดิน การจัดการน้ำ การใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศเพื่อการวางแผนการผลิต การเพาะปลูกอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง เทคโนโลยี นวัตกรรม และการเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตร

2) กิจกรรมการเรียนรู้ เกษตรกรสามารถร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในฐานต่าง ๆ โดยจัดให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึงแบบเวียนฐาน และ/หรือออกร้านแสดงสินค้า

3) มีการประเมินผลการเรียนรู้ของเกษตรกร ก่อนและหลังดำเนินกิจกรรมฐานการเรียนรู้ผ่านระบบการประเมินผลออนไลน์ (ภาคผนวก 2) Pre-Test /Post-Test

3.1) การประเมินผลการเรียนรู้ของเกษตรกรก่อนดำเนินกิจกรรมเวทีณรงศ์สร้างการรับรู้ และการเรียนรู้การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Day) ช่วงเวลาดำเนินการเดือนพฤศจิกายน 2567 - มกราคม 2568 (Pre-Test)

3.2) การประเมินผลการเรียนรู้ของเกษตรกรหลังดำเนินกิจกรรมเวทีณรงศ์สร้างการรับรู้และการเรียนรู้การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Day) ช่วงเวลาดำเนินการเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน 2568 (Post- Test)

5.2.3 ประเด็นการเรียนรู้ในแต่ละฐานการเรียนรู้ เป็นประเด็นที่ง่ายต่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และสอดคล้องต่อบริบทของเกษตรกรในพื้นที่ ดังนี้

1) ผลกระทบที่เกิดจากการเผาต่อสุขภาพของประชาชน สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ โดยผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ได้แก่ โรคระบบทางเดินหายใจ โรคหัวใจ โรคมะเร็ง เป็นต้น ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน และภาวะโลกร้อน ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ได้แก่ สูญเสียผลผลิตทางการเกษตร สูญเสียมูลค่าทรัพย์สิน สูญเสียการท่องเที่ยว เป็นต้น

2) การรับมือผลกระทบจากสภาพอากาศเปลี่ยนแปลง กิจกรรมของหน่วยงานที่นำเสนอ การรับมือต่อสถานการณ์ อากาศแห้งแล้ง ศัตรูพืชระบาด ผลผลิตที่ลดลง ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น

3) การปรับตัวในการทำการเกษตรที่เท่าทันสภาพภูมิอากาศ และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เช่น การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทำการเกษตร ไม่เผา ใช้พลังงานสะอาด ลดการใช้ปุ๋ยและ

สารเคมี เพิ่มการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ วางแผนการเปลี่ยนพืชปลูกให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และปริมาณน้ำเพื่อการเกษตรตลอดจนใช้เทคโนโลยีช่วยลดกิจกรรมที่ปล่อยคาร์บอน เป็นต้น

5.2.4 กิจกรรมภายในฐานเรียนรู้

1) การถ่ายทอดเทคโนโลยี สาธิต การฝึกปฏิบัติ ถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีตามความต้องการของชุมชนหรือความจำเป็น เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ตามบทบาทหน้าที่และภารกิจ

- (1) กิจกรรมไถกลบตอซังฟางข้าว หรือเศษซากพืช
- (2) กิจกรรมอัดก้อนตอซังฟางข้าว ใบอ้อย หรือเศษซากพืช
- (3) กิจกรรมทำปุ๋ยและวัสดุปลูกจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
- (4) กิจกรรมแปรรูปอาหารสัตว์
- (5) กิจกรรมผลิตพลังงานทดแทน เช่น เชื้อเพลิงอัดแท่ง
- (6) กิจกรรมรวบรวมเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรส่งโรงไฟฟ้าชีวมวล
- (7) กิจกรรมการเพาะเห็ด
- (8) กิจกรรมแปรรูปเพิ่มมูลค่า เช่น ผลิตเฟอร์นิเจอร์ กระถางต้นไม้
- (9) หรือ กิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพื่อทดแทนการเผา เป็นต้น

- (10) กิจกรรมการปลูกพืชใช้น้ำน้อยหลังการทำนา
- (11) กิจกรรมการเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2) การจัดนิทรรศการประกอบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเนื้อหาควรเกี่ยวเนื่องกับประเด็นการถ่ายทอดความรู้ (เช่น ความรู้เรื่องฝุ่น PM 10 PM 2.5 ผลกระทบจากการเผาด้านต่าง ๆ เช่น ทำลายโครงสร้างดิน ทำลายอินทรีย์วัตถุ ด้านสุขภาพอนามัย งานศึกษาวิจัยด้านเทคโนโลยีทางการเกษตรทดแทนการเผาต่าง ๆ การปลูกพืชใช้น้ำน้อยและการบริหารจัดการ เป็นต้น) ทั้งนี้ สามารถพิจารณาได้ตามความเหมาะสม โดยควรประสานหน่วยงานในพื้นที่ร่วมบูรณาการ เช่น

- สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (GISTDA)
- หน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- สำนักงานพลังงานจังหวัด
- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
- สถาบันการศึกษา
- สถานิอุตุนิยมิวิทยา
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)
- องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
- โรงงานน้ำตาล โรงไฟฟ้าชีวมวล ผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเครื่องจักรกลทางการเกษตร
- เกษตรกรต้นแบบปลอดการเผาที่ได้ส่งเสริมในพื้นที่ หรือเกษตรกรต้นแบบปลอดการเผาในพื้นที่โครงการฯ

- เกษตรกรต้นแบบการปลูกพืชใช้น้ำน้อย
- ผู้ประกอบรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร
- สำนักข่าวในท้องถิ่น
- หรือ องค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพื่อทดแทนการเผา และการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

5.2.5 งานออกร้านแสดงสินค้า (ถ้ามี) โดยจัดแสดงสินค้าทางการเกษตร เช่น อาหาร ผลผลิตทางการเกษตร และผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ที่มีความสอดคล้องในการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

5.2.6 การประเมินการยอมรับ นำไปใช้ประโยชน์ ประยุกต์และต่อยอด ผ่านระบบการประเมินผลออนไลน์ (ภาคผนวก 3 แบบจัดเก็บข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อระดับประสิทธิภาพ ประสิทธิผลกระบวนการเรียนรู้ของเกษตรกร) ช่วงเวลาดำเนินการภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2568

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเรียนรู้ ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม และค่าพาหนะ สำหรับเกษตรกร ในการดำเนินกิจกรรมเวทีเรียนรู้สร้างการรับรู้และการเรียนรู้การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Day)

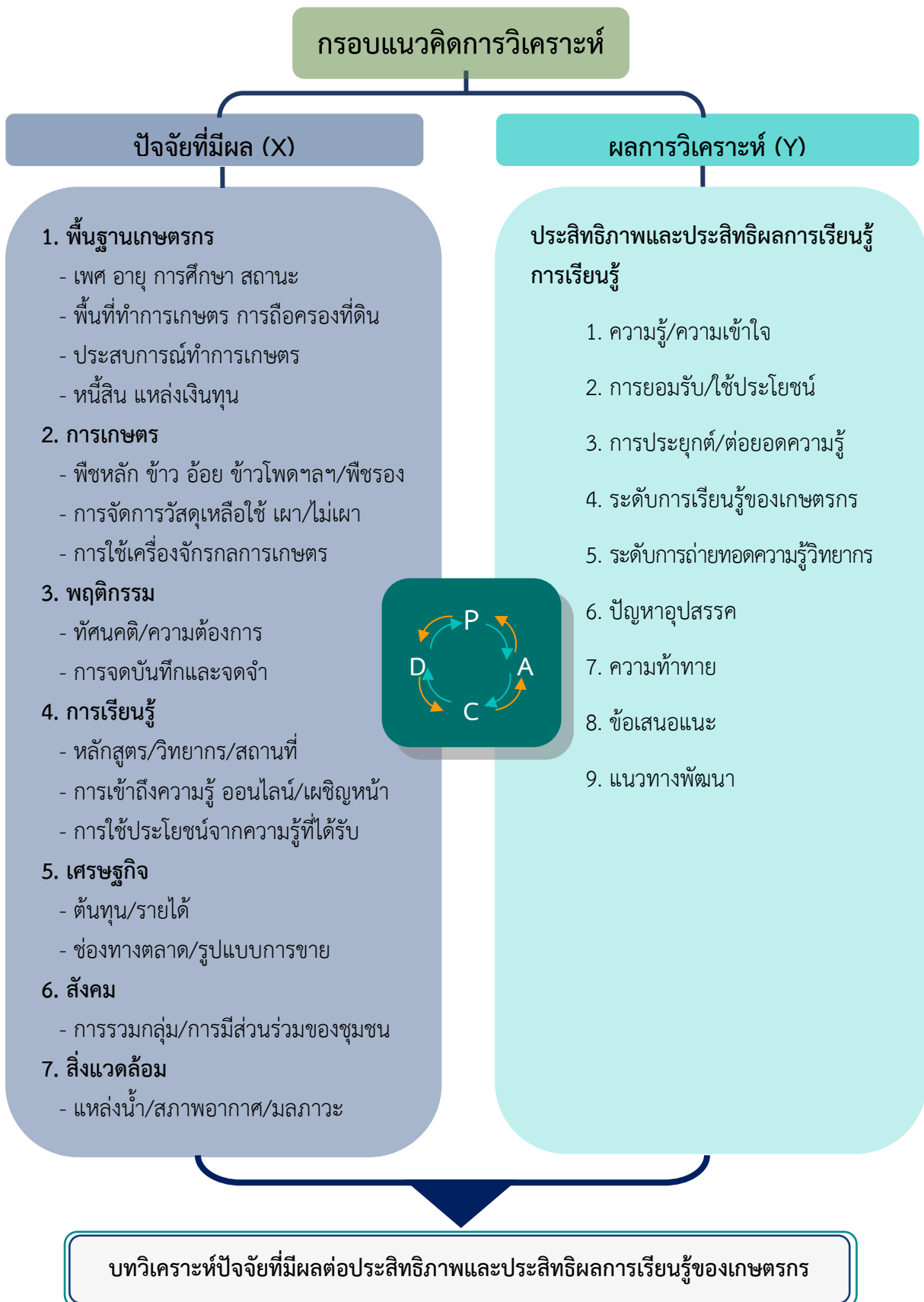
5.2.7 ค่าวัสดุเกษตรสนับสนุนการสร้างการรับรู้เกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Day) เพื่อใช้สาธิต การฝึกปฏิบัติ ถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีตามความต้องการของชุมชนหรือความจำเป็น เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดซื้อ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ปัจจัยการผลิตหรืออื่นๆ เพื่อใช้สาธิต การฝึกปฏิบัติ ถ่ายทอดองค์ความรู้ หรืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมเวทีเรียนรู้สร้างการรับรู้และการเรียนรู้การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Day)

หมายเหตุ : เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นตามแผนปฏิบัติงานกิจกรรม/โครงการแล้วให้หน่วยงานผู้ปฏิบัติรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ e-Project กรมส่งเสริมการเกษตรทันที

ผลผลิต Output

กรอบแนวคิดการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลกระบวนการเรียนรู้ของเกษตรกร

กรอบการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลกระบวนการเรียนรู้ของเกษตรกร

ปัจจัยนำเข้า (Input)			ผลผลิต (Output)
ข้อมูล (ชนิดปฐมภูมิ)	เครื่องมือและ วิธีจัดเก็บข้อมูล	เทคนิคการวิเคราะห์	
1. ข้อมูลพื้นฐาน - เพศ/อายุ/การศึกษา - ถิ่นครองที่ดิน - ประสบการณ์ - เงินทุน/หนี้สิน	- เวกีวิเคราะห์ข้อมูลแบบมีส่วนร่วม - สัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์ - แบบบันทึกข้อมูล - สังเกตแบบมีส่วนร่วม - สัมภาษณ์เชิงลึก - สันทนาแบบกลุ่ม - เก็บรวบรวมจากเอกสาร	1. เชิงปริมาณ โปรแกรมทางสถิติ - SPSS - SAS 2. เชิงคุณภาพ ทฤษฎีฐานราก เก็บและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูล และเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ - จำแนกข้อมูลระดับจุลภาค หาความเชื่อมโยงของข้อมูล - จำแนกข้อมูลระดับมหภาค การกระทำ กิจกรรม ความหมาย การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ความสัมพันธ์ และสถานการณ์	ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลกระบวนการเรียนรู้ของเกษตรกร แบ่งเป็น 1. ข้อมูลความสัมพันธ์เชิงสถิติ - ด้านปัจจัยพื้นฐานเกษตรกร การทำการเกษตร - การวัดผลการเรียนรู้ - เศรษฐกิจครัวเรือน - ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมการเกษตร ได้แก่ การใช้ปุ๋ย ใช้ปูน การเผา การใช้เครื่องจักรกลการเกษตร 2. ข้อมูลความสัมพันธ์เชิงคุณภาพ - ด้านพฤติกรรม ทักษะคิด การเรียนรู้ - ด้านสังคม การมีส่วนร่วมของชุมชน - ความรู้สึกสัมผัส มองเห็น กลิ่น คว้น มลภาวะทางอากาศ ดิน และน้ำ - ยืนยันข้อมูลด้วยวิทยาศาสตร์ เช่น จุด hot spot ค่า PM2.5 3. สรุปผล - ปัญหา อุปสรรค - ความท้าทาย 4. แนวทางพัฒนา - พัฒนาความสามารถเกษตรกรสู่กระบวนการผลิตสินค้าเกษตรคาร์บอนต่ำโดยพิจารณาจากประสิทธิภาพประสิทธิผลการเรียนรู้ของเกษตรกร - ผลักดันโครงการให้สามารถขึ้นทะเบียน T-Ver และต่อยอดการพัฒนาไปสู่การขายคาร์บอนเครดิตต่อไป
2. การทำการเกษตร - พืชหลัก/พืชรอง - เเผา/ไม่เผา - การใช้เครื่องจักรกล - การใช้ปุ๋ย/ให้น้ำ			
3. พฤติกรรม - ทักษะคิด - การจดจำบันทึก			
4. การเรียนรู้ - เนื้อหา/วิทยากร/สถานที่/สื่อการเรียนรู้ - รูปแบบออนไลน์/ออฟไลน์ - ยอมรับ/นำไปใช้/ประยุกต์			
5. เศรษฐกิจ - ต้นทุน/รายได้ - ตลาด/การขาย			
6. สังคม - การรวมกลุ่ม - ชุมชนมีส่วนร่วม			
7. สิ่งแวดล้อม - มลภาวะทางอากาศ ดิน น้ำ			
8. การปล่อยก๊าซเรือนกระจก - ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ปล่อยในกิจกรรม			

หมายเหตุ เกษตรจังหวัดและหัวหน้ากลุ่มทุกกลุ่มทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่
สำนักงานเกษตรจังหวัด เขต ว่าจะได้ Output ตามคุณภาพมาตรฐาน และกรอบเวลาที่กำหนด
เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

5.3 ส่งเสริมการจัดทำแปลงทดสอบการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

5.3.1 แปลงเรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมปลูกพืชใช้น้ำน้อย

จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ

เป้าหมาย : จำนวน 220 ราย พื้นที่ 220 ไร่ (ภาคผนวก 1)

1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรและพื้นที่จัดทำแปลงเรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมปลูกพืชใช้น้ำน้อย โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

(1) เป็นพื้นที่ทำนา

(2) เป็นเกษตรกรทำการเกษตรโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่เผา ใช้ปุ๋ยเคมีสารเคมีอย่างเหมาะสม เป็นต้น และขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร

(3) เกษตรกรต้องไม่เป็นผู้มีรายชื่อเผาในพื้นที่เกษตรกรรมของตนเอง

(4) เกษตรกรที่บริหารจัดการพื้นที่ด้วยการปลูกพืชใช้น้ำน้อยอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ หรือมีความต้องการเปลี่ยนมาปลูกพืชใช้น้ำน้อย

(5) ควรมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ หรือมีระบบการให้น้ำที่เหมาะสมเพียงพอสำหรับใช้ในการเพาะปลูกพืชใช้น้ำน้อยตลอดฤดูกาลผลิต

(6) เกษตรกรมีองค์ความรู้ สามารถเป็นวิทยากร หรือขยายผลความสำเร็จต่อไปยังเกษตรกรรายอื่นในพื้นที่ใกล้เคียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถใช้แอปพลิเคชันเพื่อการเกษตรสำหรับให้คำแนะนำการใช้ปุ๋ยที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืช ติดตามสถานการณ์ภัยแล้ง การคาดการณ์สภาพอากาศ การเก็บตัวอย่างดิน ตรวจวิเคราะห์ดินแบบง่าย ใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน และรู้ปริมาณการใช้น้ำของพืชในแปลง เลือกใช้วิธีการให้น้ำพืชที่เหมาะสมได้ อย่างน้อยคนละ 1 เรื่อง

(7) เกษตรกรต้องปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรปลูกพืชใช้น้ำน้อยตามพื้นที่เพาะปลูกจริง

2) ดำเนินการจัดทำแปลงเรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ปลูกพืชใช้น้ำน้อย ดังนี้

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ สนับสนุนปัจจัยการผลิตแปลงเรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมปลูกพืชใช้น้ำน้อย บนพื้นที่อย่างน้อย 1 ไร่ **ระยะเวลาดำเนินการ พฤศจิกายน 2567 – เมษายน 2568**

(2) เกษตรกรสามารถรวมกลุ่มโดยให้มีพื้นที่ (ไร่) ในการจัดทำแปลงเรียนรู้เท่ากับหรือมากกว่าจำนวนเกษตรกร

(3) ส่งเสริมการเรียนรู้จากจุดทำแปลงเรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมปลูกพืชใช้น้ำน้อยในฤดูนาปรัง เพื่อใช้เป็นจุดเรียนรู้และศึกษาดูงานแก่เกษตรกรที่สนใจ

(4) วิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนการผลิต ผลผลิต รายได้ ของข้าวนาปี ข้าวนาปรัง และพืชใช้น้ำน้อย (ภาคผนวก 7)

3) **สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการจัดเก็บบันทึกข้อมูลเกษตรกรแปลงเรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมปลูกพืชใช้น้ำน้อย ภายใต้โครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ปี 2568 ตามประเด็นที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด (ภาคผนวก 3 และภาคผนวก 6) ผ่านระบบออนไลน์**

4) สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการ**ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมแปลงเรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมปลูกพืชใช้น้ำน้อยตามพื้นที่เพาะปลูกจริง**

หมายเหตุ : 1. สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการกำกับ ควบคุม และตรวจสอบการบันทึกข้อมูลเกษตรกรที่เข้าร่วมแปลงเรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมปลูกพืชใช้น้ำน้อย (ภาคผนวก 3 และภาคผนวก 6) ภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2568

2. สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการสรุปผลการดำเนินงานแปลงเรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมปลูกพืชใช้น้ำน้อย ภายใต้โครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ปี 2568 (ภาคผนวก 8) ส่งกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลที่บันทึกเป็น Word, Excel และ PDF ภายในวันที่ 20 สิงหาคม 2568 เพื่อส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรภายในวันที่ 29 สิงหาคม 2568 ทาง E-mail : Agriman34@gmail.com

3. เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นตามแผนปฏิบัติงานกิจกรรม/โครงการแล้วให้สำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ e-Project กรมส่งเสริมการเกษตรทันที

5.4 บริหารจัดการโครงการ

5.4.1 ติดตาม นิเทศ สรุป ประเมินผล และจัดทำรายงาน (จังหวัด/อำเภอ)

สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการติดตามการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

5.4.2 สนับสนุนชุดปฏิบัติการเฝ้าระวังการเผาวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ระดับอำเภอ

สนับสนุนชุดปฏิบัติการเฝ้าระวังการเผาวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ระดับอำเภอ ในการปฏิบัติการเฝ้าระวังการเผาในพื้นที่เกษตร ของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรร่วมกับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ระดับอำเภอและระดับตำบล ให้สอดคล้องกับจำนวนคน พื้นที่ และ ข้อมูล Hotspot เพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตรระดับพื้นที่และให้ชุดปฏิบัติการฯ จัดทำแผนการดำเนินงาน ประเมินความเสี่ยง เฝ้าระวัง เผชิญเหตุ เยี่ยมเยียนป้องปราม การเผาในพื้นที่การเกษตร

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พักและค่าพาหนะ

หมายเหตุ : เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นตามแผนปฏิบัติงานกิจกรรม/โครงการแล้วให้หน่วยงานผู้ปฏิบัติ รายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ e-Project กรมส่งเสริมการเกษตรทันที

6. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 - กันยายน 2568

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
1. วิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการขับเคลื่อนการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	★	★										
2. เวทีรณรงค์สร้างการรับรู้และการเรียนรู้การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Day)		★	★	★	★	★	★	★	★			
3. ส่งเสริมการจัดทำแปลงทดสอบการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม												
3.1 แปลงเรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมปลูกพืชใช้น้ำน้อย		★	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★
7. บริหารจัดการโครงการ												
7.1 ติดตาม นิเทศ สรุปล ประเมินผล และจัดทำรายงาน (จังหวัด/อำเภอ)	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★
7.2 ค่าใช้จ่ายในการลงพื้นที่สร้างการรับรู้ป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตรของชุดปฏิบัติการฯ			★	★	★	★	★	★				

8. ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

- (1) เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ จำนวน 325 ราย
- (2) ลดการเผาในพื้นที่การเกษตร ได้แก่ พื้นที่นาข้าวลดลงร้อยละ 30 พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ลดลงร้อยละ 10 พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานลดลงร้อยละ 15

เชิงคุณภาพ

- (1) ร้อยละของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีการนำความรู้จากเวทีรณรงค์สร้างการรับรู้และการเรียนรู้การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Day) ไปใช้ในการทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 60
- (2) เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมสามารถบริหารจัดการพื้นที่ปลูกพืชใช้น้ำน้อยได้

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (output)

- (1) เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ ไม่น้อยกว่า 325 ราย
- (2) ลดการเผาในพื้นที่เกษตรปลอดการเผา พื้นที่นาข้าวลดลงร้อยละ 30 พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ลดลงร้อยละ 10 พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานลดลงร้อยละ 15

9.2 ผลลัพธ์ (outcome)

(1) เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับปฏิบัติ ส่งผลให้พื้นที่เฝ้าติดตามจากปี 2567 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (ระบุประโยชน์ การเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะได้เมื่อสิ้นสุดโครงการ ทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ และต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์)

(1) เกษตรกรมีการรวมกลุ่มกันเป็นเครือข่ายปลอดการเผา มีกิจกรรมการลดต้นทุนจากการใช้วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร มาผลิตปุ๋ยหมักทดแทนการเผา และการใช้อินทรีย์วัตถุปรับปรุงบำรุงดินทำให้โครงสร้างดินดีขึ้น และมีรายได้เพิ่มจากการเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

(2) พื้นที่เผาไหม้ และจุดความร้อน (hotspot) ในพื้นที่เกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการลดลง ส่งผลให้สุขอนามัยของประชาชนดีขึ้น

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

นางสมพิศ ขวัญสูงเนิน เกษตรจังหวัดอุทัยธานี ที่ปรึกษา

กลุ่มอารักขาพืช

ชื่อ นายแรงราม พลจันทร์

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มอารักขาพืช

ชื่อ นางสาวชนิดา มนัสตรง

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ 056-511116

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

ชื่อ นางสาววินนดา ฤทธิ์เต็ม

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

ชื่อ นางสาวอติตยา เยาว์พฤษชัย

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ 056-511116

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1 เป้าหมายแปลงเรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมปลูกพืชใช้น้ำน้อย

ภาคผนวก 2 แบบประเมินผลการเรียนรู้เวทีรณรงค์สร้างการรับรู้และการเรียนรู้การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Day) Pre-Test /Post-Test

ภาคผนวก 3 แบบจัดเก็บข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อระดับประสิทธิภาพ ประสิทธิผลกระบวนการเรียนรู้ของเกษตรกร

ภาคผนวก 6 คู่มือระบบบันทึกกิจกรรมและคำนวณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Green House Gas System)

ภาคผนวก 7 แบบจัดเก็บต้นทุนการผลิต (Excel)

ภาคผนวก 8 แบบสรุปผลการดำเนินงานแปลงเรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่ปลูกพืชใช้น้ำน้อยที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ประมาณการค่าใช้จ่าย
โครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
กิจกรรม ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ลำดับ	กิจกรรม	รายละเอียดงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)	ผู้ดำเนินงาน เบิกจ่าย
1	ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม			
	- เวทีรณรงค์สร้างการรับรู้และการเรียนรู้การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Day)	เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเรียนรู้เวทีรณรงค์สร้างการรับรู้และการเรียนรู้การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Day) ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม และค่าพาหนะ สำหรับเกษตรกร ในการดำเนินกิจกรรม เวทีรณรงค์สร้างการรับรู้และการเรียนรู้การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Day)	136,500	จังหวัด
	- ค่าวัสดุเกษตรสนับสนุนการสร้างการรับรู้เกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Day)	เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดซื้อ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ปัจจัยการผลิตหรืออื่นๆ เพื่อใช้สาธิต การฝึกปฏิบัติ ถ่ายทอดองค์ความรู้ หรืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมเวทีรณรงค์สร้างการรับรู้และการเรียนรู้การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Day)	32,500	จังหวัด
2	ส่งเสริมการจัดทำแปลงทดสอบการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม			
	แปลงเรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ปลูกพืชใช้น้ำน้อย	- สนับสนุนปัจจัยการผลิตแปลงเรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมปลูกพืชใช้น้ำน้อย จำนวน 220 ไร่	220,000	จังหวัด
		100 ไร่	100,000	อ.หนองฉาง
		20 ไร่	20,000	อ.ลานสัก
		20 ไร่	20,000	อ.บ้านไร่
		20 ไร่	20,000	อ.ห้วยคต
		20 ไร่	20,000	อ.ทัพทัน
		20 ไร่	20,000	อ.สว่าง อารมณ์
		10 ไร่	10,000	อ.หนองขา หย่าง
		10 ไร่	10,000	อ.เมือง อุทัยธานี

ลำดับ	กิจกรรม	รายละเอียดงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)	ผู้ดำเนินงาน เบิกจ่าย
3	บริหารจัดการโครงการ	- ค่าใช้จ่ายในการติดตาม นิเทศ สรุป ประเมินผล และจัดทำรายงาน	9,800	
	-ติดตาม นิเทศ สรุป ประเมินผล และจัดทำรายงาน	จังหวัด	2,000	จังหวัด
		อ.หนองฉาง	2,800	อ.หนองฉาง
		อ.ลานสัก	800	อ.ลานสัก
		อ.บ้านไร่	800	อ.บ้านไร่
		อ.ห้วยคต	800	อ.ห้วยคต
		อ.ทัพทัน	800	อ.ทัพทัน
		อ.สว่างอารมณ์	800	อ.สว่าง อารมณ์
		อ.หนองขาหย่าง	500	อ.หนองขา หย่าง
		อ.เมืองอุทัยธานี	500	อ.เมือง อุทัยธานี
	- ค่าใช้จ่ายในการลงพื้นที่ สร้างการรับรู้ป้องกันและ แก้ไขปัญหาการเผาใน พื้นที่การเกษตรของชุด ปฏิบัติการ ระดับอำเภอ	เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พักและค่าพาหนะ	7,000	
		อ.หนองฉาง	875	อ.หนองฉาง
		อ.ลานสัก	875	อ.ลานสัก
		อ.บ้านไร่	875	อ.บ้านไร่
		อ.ห้วยคต	875	อ.ห้วยคต
		อ.ทัพทัน	875	อ.ทัพทัน
		อ.สว่างอารมณ์	875	อ.สว่าง อารมณ์
		อ.หนองขาหย่าง	875	อ.หนองขา หย่าง
		อ.เมืองอุทัยธานี	875	อ.เมือง อุทัยธานี
รวม			405,800	